ה' אב תשמ"ב 28.7.1982 מיספר 2343 76 עמודים שנה 46 המחיר: 30 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

המח"ט שסירב לשלוח את חייליו לעיר ההריגה

אל"מ אלי גבע

למות למען ביירות?

וימר יעקבסון טמיר

"בוא נדבר על כיס קטן..."

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 • העורך הראשי: אורי אבנרי • עורך־תבנית: יוסי שנק • רכזי מערכת: שרית ישי ושלמה פרנקל • עורכי כיתוב: תמי מוטוביץ וגיורא נוימן • צלמי מערכת: ציון צפריר וענת סרגוסטי • ראש המינהלה: אברהם סימון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • הדפסה: „הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב • הפצה „גד" בע"מ

קורא יקר·

בגליון האחרון פירסם העולם הזה (2342) סקופ בינלאומי, שיהיה בעל ערך חיוני לכל היסטוריון אשר יבוא לחקור את תולדות מילחמת־הלבנון.

גילינו כי מאז ראשית השנה, במשך חמישה חודשים הוכנה במגעים בינלאומיים חשאיים, הצהרה, שבה התכונן אש"ף להודיע על נכונותו להכיר במדינת־ישראל, על בסיס הדדי. יוזמה זו נדונה במשך חודשים ארוכים בין הנהגת אש"ף, מישרד־החוץ האמריקאי, ממשלת תוניסיה (שפעלה כמתווכת) ומישרדי־החוץ של אירופה המערבית.

הגילוי גרם לסנסציה בינלאומית. עיתונאי־החוץ בארץ דיווחו עליה בהרחבה, והתחילה התרוצצות בבירות שונות כדי להשיג לה אישור. שעות מעטות אחרי הופעת הגילוי התייחס אליה ראש־ממשלת

כתב סאמט (עם אשתו)
עם חלב אמו

תוניסיה, מחמוד מזאלי. הוא אישר את הדברים.

עשרות עיתונאים מרחבי העולם פנו אלי כדי לראיין אותי ולהשיג פרטים נוספים. לעומת זאת לא פנה אלי אף עיתונאי ישראלי אחד — לא מן העיתונות הכתובה, לא מן הטלוויזיה, לא מהרדיו.

השאלה הראשונה שנשאלתי על־ידי כל עיתונאי זר היתה: מניין לך? איך ידעת?

בדרך כלל אין עיתונאי מגלה את מקורות־המידע שלו. אך במיקרה זה לא היתה לי כל בעייה. כי התשובה היתה פשוטה וישירה: הייתי שותף ליוזמה הזאת, לא רק כשליח־שלום אלא גם כעורך העולם הזה.

כשליח־שלום השתתפתי במירוץ הגואש עם מחוגי־השעון. היה ברור לי כי ממשלת בגין־שרון מתכוונת בכל רגע לתקוף את לבנון, דבר שיביא למותם של מאות חיילי צה"ל ורבבות לבנונים ופלסטינים. קיוויתי שאם יוזמה זו תתבצע בעוד מועד, יתקשו יוזמי המילחמה לבצע את זממם. לנגד עיני עמד הפרס היקר מכל: הצלת חייהם של מאות ואלפים. לא העליתי על דעתי שבהיוודע הכוונה של ראשי־אש"ף לצאת ביוזמת־שלום, יחישו מתכנני המילחמה את ביצוע תוכניתם.

כעורך העולם הזה הייתי שותף לקביעת המועד והנסיבות של פירסום היוזמה, כי הפירסום בשבועון זה — שנועד להביא את הדברים לידעתו המיידית של כל הציבור הישראלי הנאור — היה חלק חשוב מיוזמת־השלום. לכן נקבע היום השני בשבוע, היום המתאים ביותר לשבועון זה.

הסקופ אכן נשמר להעולם הזה — אך רק אחרי שנהרגו יותר מ־300 חיילי צה"ל, ואלפים ללא־ספור בצד השני.

סוכני ★ תעמולה

רק עיתונאי ישראלי אחד בעולם טרח לבדוק את הגילוי כדי לעמוד על מהימנות הדברים. גידעון סאמט, כתב הארץ, פנה אל מישרד־החוץ בוושינגטון וביקש את תגובתו. דוברי המישרד בדקו את הדברים ואישרו את עיקרם. כך אושר הסקופ מכל הצדדים הנוגעים בדבר: הפלסטיני, התוניסי והאמריקאי.

יש להעיר כאן בצער כי סאמט הוא חריג בנוף העיתונות הישראלית בחו"ל. כימעט כל כתבי־החוץ הישראליים — מן הימין הקיצוני ועד לשמאל הקיצוני — רואים את עצמם בחו"ל כסוכני־תעמולה של ממשלת־בגין. הם סבורים כי חובתם היא לגנוז, לסלף, לעוות, לשקר ולטשטש „למען המולדת." הם ממלאים תפקיד חשוב ביותר במכונת שטיפת־המוח, שהיא חלק ממכונת־הכיזוב של מילחמה זו. תפקידם זה לא החל עם המילחמה, ולא יסתיים בתומה.

פגשתי רבים מן הכתבים האלה בפעולותי בחו"ל. בשבוע שעבר פגשתי אותם בפאריס, בלונדון, בניו־יורק ובוושינגטון. הם התנהגו כסוכנים פוליטיים שכירים של אריאל שרון, הגיבו על פעולת־השלום בזעם גלוי (כימעט ואמרתי: בקצף על שפתיהם) ושלחו ארצה דיווחי־שקר מחרידים. לולא דיווחים שיקריים אלה, לא היה מסע־ההסתה נגד מתי פלד ונגדי יכול לקבל את התנופה שקיבל.

במציאות זו, כמה נעים להיפגש בחו"ל בעיתונאי ישראלי אמיתי, הממלא נאמנה את תפקידו כעיתונאי, מבלי להעמיד פנים שהוא שליח מישרד־החוץ או המוסד! גידעון סאמט פועל לפי מיטב המסורת העיתונאית. ולא במיקרה: אביו, שימעון סאמט, כתב הארץ במשך דור שלם, היה גם חבר מערכת העולם הזה, לפני שנכנסתי לתפקידי כעורך השבועון. גידעון ינק את המסורת העיתונאי עם חלב אמו.

כאשר קיימתי בשבוע שעבר מסיבת־עיתונאים בוושינגטון, ראיתי את סאמט־הבן יושב בין עשרות העיתונאים האמריקאים, ופועל כמוהם: מקשיב, רושם, שואל, ואחר־כך מנסה לוודא.

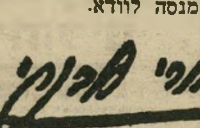

כתבת השער הקידמי:

הגיבור

אלוף־מישנה אלי גבע הוא האיש שעשה היסטוריה. המפקד המצטיין של חטיבת השיריון הסיק את המסקנה מן המאבק הפנימי בין צו המצפון ופקודת הצבא. **8**

כתבת השער האחורי:

פיצוץ רומנטי

אסיר העולם לשעבר נאשם בכך שהניח רימון־יד מתחת לכיסאו של התעשיין. אשתו של התעשיין, ג'ניפר צנטנר, היא מזכירתו של הפרקליט שמואל תמיר. בכתב התביעה נאמר: ההתנקשות היתה על רקע „יחסים". **54**

שרון נגד ביירות

גילויים מתוך חדרי־החדרים של הממשלה: מדוע מעוניינת ממשלת ישראל שלא יהיה הסדר להוצאה מסודרת של אש"ף מביירות? כיצד ייסגר החשבון עם הסורים? על המגמות בממשלה בשבוע השמיני של המילחמה. **6**

הנגבי

נגד בורג

בנה של חברת־הכנסת גאולה כהן, ניסה להחתים את חיילי יחידתו של אברהם בורג, בנו של השר יוסף בורג, על עצומה כעד המילחמה. הוא נידון למאסר, אך הצליח להשתמט. **11**

שוחד לפרופסור?

שמונה מיליארד לירות מונחות על כף המאזניים בבוררות המתנהלת בין מדינת־ישראל ואיל־הנפט, והמדינה מחשידה את הבורר — פרופסור מכובד מהארווארד — בקבלת שוחד! **19**

החוק

נגד הטבע

על ד"ר זאב פכהולד, המרפא הטבעוני נאסר לעסוק ברפוי. **31**

הסוד

המביש

האם התאבדה הנערה מכפר סבא או נרצחה בידי חברה? **53**

סודות בית דיין

אחרי שמכרה את בית דיין במאה מיליון לירות, חזרה אלמנתו רחל לקחת משם כמה בקבוקי קוקה־קולה. על סודות בית דיין, אחרי שנמכר לפרקליט משה בר־שילטון. **70**

„נשארו לי שבועיים!"

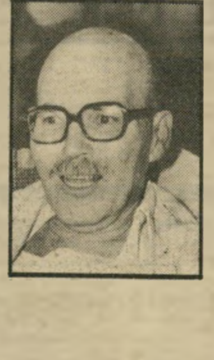

בראיון חושפני להעולם הזה מספר רם מואב החולה במחלה חשוכת־מרפא על תיקוותיו ופחדיו, מדבר על הספר שכתב וטוען: המוות כבר לא מפחיד אותי. **66**

שידור

מחדר המיטות

שדרני הספורט שידרו את תיאור מישחקי הגביע העולמי בספרד מחדר־המיטות בבית־המלון שלהם! גילויי העולם הזה על מה שאירע במישלחת רשות־השידור לספרד. **72**

איזו כוין שותפות

הצנחן עמוס ספירו שיכנע את שותפתו לחנות המין להתלונן על ידידה על שאנס אותה — ויעל קהלני נישאה לידיד. כך התחיל הסיכסוך שגרם לפירוק השותפות. **51**

סודות ההנחייה

כולם כותבים על הדוגמניות. אך מאחוריהן עומדת המנחה בתצוגות־האופנה. היא כמו חזיה, אומרים במיקצוע. אפשר בלעדיה, אבל היא עוזרת להחזיק את כל העסק במקום. **43**

שידורים קבועים:

תשקיף	4	אנשים בעולם	34
במדינה	5	מה הם אומרים — מאיר שיטרית, יקי יושע, ג'וקי ארקין, גד יעקובי, סמי דייוויס, יעקב גילעד	44
יומן אישי — האיש על התיל, הבריא והחולני ואהבת ישראל	12	רחל מרחלת	46
הנדון — היכן הפליטים?	13	זה היה העולם הזה שהיה	49
קטעים	15	לי לה לו	50
אנשים	16	גמר של נייר — סיפרי ארץ ישראל	56
בלוגים	18	שידור	58
מכתבים	20	מדריך שידורים — ישראל וירדן	59
תשבצופן	22	לידות ישראל	60
הורוסקופ	26	קולנוע	64
חשבון עובר ושב	29	אתה והשקל	74
עולם קטן — זאיר ופלסטין	32		

תשקיף

מחיר המילחמה – חצי טריליון

בחוזר פנימי של אחד המוסדות הכלכליים הופיעה השבוע הערכה שהמחיר הישיר של מילחמת־הלבנון כבר מגיע לחצי טריליון לירות ישראליות.

ההוצאות מוערכות ב־2.5 מיליארדי דולרים, ובחישוב נאמר שכל שבוע של מילחמה עולה לקופת־המדינה כ־300 מיליוני דולרים.

הפאלאנגות בעד מילחמה כוללת

ח״כים שונים שביקרו בלבנון, ושנפגשו עם אישים מהמחנה המארוני, נדהמו לשמוע שלדעתם גם אם צה״ל ייכנס לביירות המערבית, לא תיפתר בעיית לבנון.

הנוצרים קוראים לישראל לעלות על דמשק, אם הם רוצים בהסדר עם ממשלה לבנונית.

תנודות חריפות בבורסה

השבוע צפויות תנודות חריפות ב־יותר בבורסה התל־אביבית.

אירועים בתחום הלאומי הם ש־יגרמו לתנודות.

התמרמרות על מפ״ם

בין פעילי תנועת „שלום עכשיו״ יש התמרמרות על מפ״ם, הבולמת כל פעולה הפגנתית נגד מילחמת־הלבנון.

פעילי שלום עכשיו סבורים כי אנשי הקיבוץ הארצי (השייך למפ״ם) בתנועה המתנגדים לפעולה, מונחים על־ידי הוראות מיפלגתם, וזו מצידה מושפעת מצמרת מיפלגת־העבודה, המתנגדת לפעולות שלום עכשיו.

כתוצאה מכך שתקה התנועה השבוע, כאשר היתה מונחת על־כף המאזניים ההחלטה הגורלית אם לתקוף את ביירות המערבית.

החלפת ההנהגה במיפלגת העבודה

בקרב חוגים רחבים במיפלגת העבודה רווחת ההערכה כי אין מנוס מבחירות מוקדמות שייערכו בעוד שנה, וכי על המיפלגה להיערך לקראתן קודם כל על־ידי החלפת הצמד פרס־רבין.

כמועמדים העשויים לרשת את פרס ורבין מוזכרים בעיקר מרדכי גור ונשיא המדינה דהיום, יצחק נבון. איש משניהם אינו מעורר התלהבות.

תוקם „חזית הלאום"?

בהתייעצות פנימית מצומצמת של מיפלגות־הליכוד הגדולות, הועלתה ההצעה שראש־הממשלה יגשש אצל המפד״ל, התחייה ותל״ם ויבדוק את האפשרות להקים לקראת הבחירות הקרובות, רשימה בשותפות רחבה שתיקרא „חזית לאומית מאוחדת״ או „חזית הלאום״.

בצורה זו יהיה ניתן להשיג רוב בכנסת להקדמת הבחירות.

השרים דויד לוי ויורם ארידור חושדים כי מי שעומד מאחורי הרעיון הוא שר־הביטחון, שלא השתתף בהתייעצות. המניע של שרון, לדעתם: רק בצורה זו הוא יוכל לזכות בתמיכה שתאפשר לו לרשת את בגין.

בשלב זה אין סיכוי להקמת חזית רחבה כזאת, בגלל התנגדות המפד״ל, שחוששת מטמיעה בליכוד.

רבין קורץ ליונים

חוגים במיפלגת־העבודה מעריכים כי התפנית הפיתאומית בעמדתו של יצחק רבין, והצהרותיו על „הפלונטר״ שאליו נקלעה ישראל, הם בחזקת ניסיון־קריצה ליונים במיפלגה.

הסיבה: רבין מעריך שכדי לזכות בראשות־המיפלגה, אם יבקש להתמודד על התפקיד, הוא יזדקק גם לתמיכת היונים.

עצומה ערבית נגד המילחמה

קבוצה גדולה של אזרחים ערביים, אקדמאים ובעלי מיקצועות חופשיים, עומדת לפרסם עצומה בגנות מילחמת־הלבנון, ובזכות פיתרון מדיני לבעייה הפלסטינית.

לפיד תומך בינון

מנהל רשות־השידור, יוסף („טומי") לפיד, תומך באיש המפד״ל מיכה ינון, כמי שיחליף את הפרופסור ראובן ירון כיו״ר הוועד־המנהל של רשות־השידור.

לפיד דואג לכך שהשר זבולון המר יידע על תמיכתו בינון כדי לזכות בממשלה בגיבוי מצד שר־החינוך־והתרבות.

מק־קרתיזם בגל״צ

בתחנת הרדיו הצבאית, גלי צה״ל, תבעו כמה כתבים לערוך חקירה נגד השדרן־סופר יצחק ברנר, בטענה שהוא „שמאלן".

התביעה נדחתה, ובן־נר ממשיך להגיש את המגזין שלו.

כתבים במקום תחקירנים

במילחמת־הלבנון ישם צה״ל שיטה חדשה של תחקירי־חיילים. לכל יחידה לוחמת הוצמד כתב ובתום כל פעולה הוא תיעד את עדויות החיילים. חומר זה ישמש כבסיס עיקרי לתחקירים שעושה צה״ל אחרי כל מיבצע צבאי בעל היקף רחב.

אישיות מצולמת

אישיות ציבורית צולמה על־ידי בלש פרטי בחברת אשה זרה. הבלש נשכר על־ידי אשתו, שחשדה בבעלה.

קאופמן בבית־חולים

סגן שר־האוצר, חיים קאופמן, מחלים בבית־החולים על־שם שיבא, בתל־השומר, מניתוח בכיטנו.

גפן צונזר

כאשר הופיעו האמנים יהונתן גפן ודייוויד ברוזה לפני חיילי צה״ל, תבע מפקד אחת היחידות מיהונתן גפן שישמיט את כל החומר הפוליטי מהופעתו, ולא, יועמד לדין ויורחק ממחלקת הווי ובידור בצה״ל.

מכיוון שכל תכניתו של גפן מורכבת מקטעים פוליטיים, נמנעה ממנו למעשה ההופעה.

מרד הפצועים

נכי־צה״ל באגפי־השיקום מסרבים לצאת לאירועים שונים, בטענה שאינם מוכנים לשמש קישוט למסיבות שונות של אישים פוליטיים.

נכים רבים טוענים שטיפולם של כלי־התיקשורת בהם הוא פונקציה של האירוע החברתי שאליו הם מגיעים. לעיתים מטלטלים אותם לאירוע, רק כדי לגרום לסיקור תיקשורתי לדמויות הציבוריות.

פורת נגד ה„אש"פיסטים"

יועץ ראש־הממשלה לענייני־תיק־שורת, אורי פורת, אמר כי „אחרי שיחוסל אש״ף בביירות, נחסל את האש״פיסטים בישראל.״ כוונתו היי־תה לישראלים התומכים במשא־ומתן מדיני עם הפלסטינים ונציגיהם.

המישטרה מונעת תהלוכות

מאז התחלת המילחמה בלבנון, מסרבת מישטרת תל־אביב לאשר צעידה בהפגנות פוליטיות.

מישפטנים של הוועד נגד המילחמה בלבנון, שביקשו אישור לתהלוכה וקיבלו אישור לעצרת בילבד, בודקים אם יש בסיס חוקי להחלטת המישטרה.

סיכסוכי־עבודה אחרי המילחמה

בקרב כמה מראשי 13 הוועדים הגדולים במשק רווחת ההערכה כי למעשה בגדה ההסתדרות בהישגי העובדים, כאשר חתמה על עיסקת־החבילה עם שר־האוצר.

לדעת ראשי הוועדים, השתמש יורם ארידור במילחמת־הלבנון כדי להשיג את מטרתו: לנטרל את תוספת־השכר ואת תוספת־היוקר. ראשי הוועדים ממתינים לסוף המילחמה, כדי לצאת למאבק לתיקון שכרם.

דמורליזציה במישטרה

שר־הפנים יוסף בורג לוחץ על מישטרת ירושלים לנהוג בכפפות־משי באנשי נטורי־קרתא והחרדים־ שפתחו בגל־הפגנות חדש בירושלים.

תביעה זו של בורג גורמת לדמורליזציה בין השוטרים, החשים שמנסים למנוע בעדם למלא כהלכה את תפקידם.

הדחה ב„סולל בונה"

אליהו פורת, שהיה מנהל המחלקה לעבודות־חוץ (בחו״ל) בקונצרן „סולל־בונה", התפטר מתפקידו.

בסולל־בונה טוענים כי פורת אולץ להתפטר כתוצאה מלחציו של מזכיר חברת העובדים, משה אולניק. הרקע: קינאה בהצלחת המחלקה לעבודות בחו״ל.

העם

הישראלי היפה

והישראלי המכוער

ישראל שתצא ממילחמה זו לא תהיה דומה לישראל שנגררה לתוכה.

מילחמת־הלבנון כבר השפיעה על האדם הישראלי יותר מכל מילחמה קודמת. היא גרמה לקיטוב מוחלט בין הישראלי היפה והישראלי המכוער.

היא העלתה בנפשו של כל ישראלי את אשר יש בה. היפה היה ליפה יותר, המכוער למכוער יותר.

הנה גבר. היו במילחמה זו, כמו בכל מילחמה, גילויים נהדרים של מסירות־נפש מול פני המוות, גבורה בקרב ועזרה לחברים.

אך במילחמה זו התגלה גם סוג חדש של גבורה, שלא היה בו צורך במילחמות קודמות: הגבורה של החייל שאינו מוכן רק לחרף את נפשו מול פני אוייב, על פי מיצוות מדינתו, אלא גם להרים את דגל המצפון, בודד מול פני המון מוסת, ולהתנגד בפה מלא לרוח השלטת.

היו חיילים שעמדו ימים ושבועות באש, ירדו מן הקווים ומיהרו ישר אל מישרד ראש־הממשלה, כדי להפגין שם נגד המילחמה, תוך התגרות בהמון שטוף־מוח, מקלל, מגדף ומאיים. היו קצינים קרביים מצטיינים שהלכו אל ראש־הממשלה, המתחסד והצדקני, כדי להביע באוזניו את מחאתם הנמרצת על מילחמה שאינה באה להגן על המולדת אלא למנוע מולדת מן הזולת. היו הורים שכולים שחשפו את יגונם ברבים, כאשר נשאו בהפגנות שלטים בגנות המילחמה שקטלה את בניהם. זוהי גבורה מסוג מיוחד — שהרי כל אב ואם דבקים ביגונם, באמונה כי מות בנם לא היה לשווא.

היו אזרחים אדישים, קונפורמיסטיים, הולכים־בתלם, וביניהם ניצים ומצביעי מיפלגות לאומניות, שהתעוררו מול פני הזוועה של המילחמה, ושהצטרפו לפעולות־המחאה של מחנה־השלום.

המצפון היהודי התגלה במילחמה זו יותר מבכל מילחמה אחרת.

על כולם עלה, ואת כולם סימל, גבר בשם אלי גבע, מפקד חטיבה קרבית, גיבור־מילחמה אותנטי, שהקריב במעשה גדול אחד את הקאריירה שלו ואת עתידו. הוא עשה את המעשה האמיץ ביותר של המילחמה כולה: הוא תבע באופן הפגנתי לשחררו מתפקידו (ראה כתבה ומיסגרת). בכך ביקש להציל את חיי חייליו, העלולים להישלח למוות בביירות.

יתושים בביצה. אך אותה המילחמה הביאה עימה גם שפע של תופעות הפוכות. היא חשפה את כל כיעורו של הישראלי המכוער. אחד מסמליה הוא הפטריוט המשתמט, המוכן לשלוח למוות את זולתו — ולהישאר בביתו הנוח.

כמו בכל מילחמה, שורצים בה הדמגוגים הזולים, כמו יתושים בביצה, העסקנים שביקשו לבנות קאריירה פוליטית על יגונם של הזולת, היושבים במישרדים ממוזגי־אוויר בעורף ותובעים לשלוח למוות את זולתם.

יש בה שפע של עיתונאים, הכותבים מדי יום ביודעים שקרים וכזבים לפי הזמנה, המשתתפים בדיעה צלולה במיבצע הכביר של שטיפת־מוח שיקרית. יש המשקרים „למען המולדת", יש המשקרים למען גיבורם אריאל שרון, יש המשקרים למען עצמם. לא איכפת להם ששקרים אלה יעלו בדמם של חיילים, שגורלם היה תלוי השבוע על חוט השערה מול ביירות.

היו שנכנעו מתוך חולשת־אופי להיסטריה הכללית. בכל המיפלגות היוניות נמצאו אנשים, שהעמידו את עצמם לרשות מערכת שטיפת־המוח של בגין — אהרון יריב וחיים הרצוג במיפלגת־העבודה, אימרי רון במפ"ם, רן כהן בשל"י.

וכמו בכל המילחמות יש, כמובן, שטופי־מוח עצמם, שיצאו לכיכרות הערים כדי להריע למחרחרי־המילחמה ולקרוא להמשך המילחמה — מבלי לתפוס כי הם קוראים לא רק להריגת אלפי לבנונים ופלסטינים, אלא גם למות חיילי צה"ל בקרב מיותר והרה־אסון — חיילים שהם קרובי־מישפחה, שכנים ומכרים.

בין המחנות עומדים אנשים כמו לובה אליאב, שתמימותו נוצלה לא בושה על־ידי אריאל שרון כדי לחפות על כוונותיו האמיתיות לגבי הפליטים (ראה הנדון). לובה לא הרים את קולו נגד המילחמה, גם כאשר הופיע השבוע בשידור חי בטלוויזיה — בשבוע הגורלי שבו עמדה הממשלה להחליט על השאלה אם להסתער על מערב ביירות — וליצור מאות אלפי פליטים חדשים. תחת זאת הצטרף להתקפה הכללית על יאסר ערפאת — יום אחרי שערפאת הודיע חד־משמעית על נכונותו להכיר בישראל.

ישראל אחרת. השבוע לא היה ברור כיצד תסתיים המילחמה, המתקרבת עתה לסיום החודש השניי שלה, הארוכה במילחמות־ישראל מאז מילחמת־העצמאות. אך דבר אחד היה ברור: אחרי מילחמה זו שוב לא תהיה ישראל דומה לאותה ישראל שנגררה בקלות־דעת נוראה להרפתקה זו.

אופנה חדשה

נוכח התפנית של ערפאת, התקפה על מערב ביירות הפכ

חסרת־תכלית, ולא תהיה אלא אורגיה של צימאון ד

למות - בשביל מה?

שתי הידיעות המרעישות, זיעזעו את הארץ, לא היו קשורות לכאורה זו בזו. אך במציאות הן היוו מיקשה אחת — וכל ישראלי הבין זאת.

יאסר ערפאת הודיע בכתב כי הוא מקבל את „כל החלטות האו"ם הנוגעות לבעייה הפלסטינית." מאחר שכל החלטות האו"ם, ללא יוצאת מן הכלל, מבוססות על קיומה של ישראל, חברת האו"ם, הרי שזוהי הכרה חד־משמעית וסופית במדינת־ישראל.

אלוף־מישנה בצה"ל, אלי גבע, מפקד חטיבה לוחמת, דרש לשחררו מתפקידו, מפני שמצפונו אינו מרשה לו להשתתף במיבצע כיבוש ביירות.

שתי הידיעות היו בעלות משמעות היסטורית, והן היו שני הצדדים של מטבע אחת.

שיא התהליך

ההצהרה בכתב, שמסר יאסר ערפאת לציר בית־הנבחרים האמריקאי, פול מק־קלוסקי, היא שיאו של תהליך המתקדם במהירות הבזק מזה כמה שבועות. סימני־הדרך העיקריים:

● **תשובתו של יאסר ערפאת להצהרת שלושת היהודים הגדולים** — פיאר מנדס־פראנס, נחום גולדמן ופיליפ קלוצניק — שהציעו הכרה הדדית בין ישראל ואש"ף. הצהרת האישים נוסחה מראש בתיאום עם גיבור־השלום, הד"ר עיצאם סרטאווי, ראש מחנה־השלום באש"ף, וזכתה מייד בהסכמתו הרישמית. אך ערפאת לא הסתפק בכך, ופירסם מצידו, וביוזמתו, הודעה רשמית של תמיכה במיסמך זה.

● **הראיון ההיסטורי שהעניק יאסר ערפאת** למחרת היום לאורי אבנרי, שרית ישי וענת סרגוסטי. בראיון זה, בביירות המערבית, הודיע ערפאת חד־משמעית כי אש"ף מוכן להכיר בישראל על בסיס הדדי, ולכונן שלום שיכלול מדינה פלסטינית „בחלק של פלסטין." הוא גם הביע את הערצתו למחנה־השלום הישראלי.

● **הצהרתו ההיסטורית של עיצאם סרטאווי בפאריס,** שבה הודיע על הכרת אש"ף בישראל ועל ביטול הסעיפים השליליים באמנה הפלסטינית. לאחר מכן הודיע הסנטור האמריקאי צ'ארלס פרסי כי ידוע לו כי יאסר ערפאת סומך את ידו על הצהרה זו.

אורי אבנרי גילה כי הצהרה זו של סרטאווי הוכנה חודשים רבים מראש, בתיאום עם הממשלה האמריקאית והממשלה התוניסית. דוברי מישרד־החוץ האמריקאי וראש־הממשלה התוניסי אישרו למחרת היום גילוי זה. משמע: יוזמת־השלום של אש"ף לא באה ביגלל המילחמה, אלא קדמה לה בהרבה.

● **הראיון שהעניק חאלד אל־חסן,** אחד האישים הבכירים ביותר באש"ף ובפת"ח, לאורי אבנרי, ובו הודיע על נכונות אש"ף להפסיק את פעולות־הטרור ברגע שתתבצע ההכרה ההדדית.

ייחודו של מק־מקלוסקי הוא בכך שהיתה לו הברקה גאונית: הוא רשם את הדברים בו במקום והחתים את ערפאת על הצהרה חד־משמעית. לדבריו, נענה ערפאת ברצון לבקשה זו.

הצעצוע נגזל

תגובתה של ממשלת־ישראל על התפתחות היסטורית זו, שיש בה כדי לשים קץ לסיכסוך בן מאה שנים, היתה זועמת.

היא הגיבה כילד קטן, שמאיימים לקחת ממנו צעצוע. הצעצוע הוא כיבוש ביירות המערבית.

מכונת־התעמולה המשוכללת ביותר בעולם הופעלה — בעזרת פוליטיקאים אמריקאיים ציניים, הזקוקים לקולות יהודיים — כדי להקים מסך של עשן מסביב למעשה ההיסטורי.

נאמר כי ערפאת הכיר בהחלטות „רעות" של האו"ם, אך לא בהחלטות „הטובות," ובראשן ההחלטה 242.

זוהי טענת־סרק. כל החלטות האו"ם מבוססות על קיומה של ישראל, המדינה היחידה בעולם שהוקמה על פי החלטה מפורשת של האו"ם.

כל החלטה, גם ה„גרועה" ביותר לדעת ממשלת ישראל וגם כזאת שישראל וארצות־הברית התנגדו לה, כוללת הכרה מפורשת בישראל. מי שמכיר ב„כל החלטות האו"ם," כנוסח ערפאת, מכיר בישראל פשוטו כמשמעו.

שום מדינאי פלסטיני אינו יכול לקבל באופן פשוט את 242, ההחלטה המתעלמת לחלוטין מקיומו של העם הפלסטיני. מבחינה פלסטינית היא גרועה לאין שיעור אף מהסכם קמפ־דייוויד, המכיר לפחות ב„זכויות הלגיטימיות של העם הפלסטיני." תמיד היה מדובר בעבר שאש"ף צריך לקבל נוסח „מתוקן" של החלטה זו, שיכלול איזכור העניין הפלסטיני. ערפאת עקף את הצורך הזה בכך שקשר את 242 בשאר החלטות האו"ם, המכירות בקיום העם הפלסטיני ובזכויותיו הלגיטימיות. כך יכול היה להסכים גם להחלטה 242. לדברי מק־קלוסקי, הזכיר ערפאת בפירוש את 2[...] במיסגרת זו.

שיחת ערפאת־מק־קלוסקי, כ[...] ראיון ערפאת־אבנרי, התקיימה [...] עיר נצורה, המופגזת והמופצצת [...] די יום, באווירה של מתח וסכ[...] אין אלה שיחות מסודרות, כמו [...] בית־קפה שעל חוף הריביירה. [...] שיחות מאולתרות, סעונות התו[...] שות, שבהן מתפתחים דברים מע[...] מם.

המיסמך של מק־קלוסקי, כ[...] רבים מקטעי הראיון שהעניק ערפ[...] לאבנרי ולעמיתותיו, הוא מאול[...] — והדבר מגביר בהרבה את א[...] נותו.

כדי להביא את הדבר[...] בצורה מסודרת, שאל[...] תשובה, יהיה צורך במש[...] ומתן שקט, שיטתי ומסוד[...] דווקא את המשא־והמ[...] הזה מבקשת ממשלת־בג[...] למנוע בכל מחיר.

אחרי כל מחסום

מכיוון שממשלת ישר[...] — וסוכני־התעמולה שלה ב[...]לם ובוושינגטון — רוצים למ[...] כל דו־שיח עם אש"ף, שיביא בה[...]רח להקמת ישות פלסטינית בג[...] וברצועה, הם הקימו מחסום אח[...] מחסום בדרך לשלום.

● כאשר מסר סרטאווי הכ[...]זות־שלום, אמרו: מי זה סרטאוו[...] הוא אינו מייצג איש!

● כשהסתבר כי ערפאת עו[...] מאחורי סרטאווי, אמרו: מדוע ע[...]פאת אינו מכריז על זה בעצמו?

● כשהכריז ערפאת על הדבר[...] בעצמו, אמרו: הוא מדבר מסב[...] לעניין. דבריו אינם חד־משמעי[...]

● כשמשמיע עתה ערפאת הכ[...]

(המשך בעמוד [...])

✱ ממשלת ישראל מערימה קשיים על דרך המו"מ המדיני כדי שלא תהיה לה ברירה, ויהיה עליה לפרוץ לביירות בכוח!

✱ הטעות העיקרית של המילחמה - כיבוש כביש ביירות־דמשק שהפך את הכיתור הצבאי הטקטי לכיתור מדיני אסטרטגי!

✱ עשרות אלפי פלסטינים יסולקו מאזור דרום־לבנון, שיימסר כולו לשילטונו של רב־סרן סעד חדאד!

✱ הידוק הכיתור חסר משמעות צבאית, ורק יגביר את כמות האש לפי ק"מ בתוך ביירות, במילחמה קשה מבית לבית!

לכבוש בכל מחיר!

בשבוע השמיני של המילחמה נמשך מסע הכיזוב, שנועד לחפות במסך־ערפל כבד של שקרים על כוונותיה האמיתיות של הממשלה. הכיזוב מכוון בעיקרו כלפי העם בישראל, ובניו הלוחמים בצה"ל. אך האמיתות שמאחרי הקלעים מתגלות ונחשפות. יש אנשים בממשלה שאינם שלמים עם מדיניותה. כלפי חוץ הם שומרים על שתיקה, או תומכים, לכאורה, במדיניותם של בגין ושרון. אך הם מבקשים לנסות ולמנוע שפך דם מיותר — ומוכנים לומר מה שידוע להם.

● שרון נגד פיתרון מדיני

החלטתו של שר־הביטחון אריאל שרון לפרוץ לביירות היא נחרצת. הוא הצליח לגייס את תמיכת בגין. הנימוק: שום הסדר מדיני, שיביא ליציאה מסודרת של אש"ף מביירות המערבית, לא יתאים למטרות המדיניות של המילחמה. על־פי הערכה זאת, לא יהיה שום כוח רציני אשר יוכל לבלום את חזרת אש"ף לביירות אחרי שתצא ישראל מלבנון. אם ייצא אש"ף באופן מסודר, ויודיע כי הוא דבק בהכרתה בהחלטות האו"ם, תיקלע ממשלת־ישראל למצב מדיני חמור ביותר מבחינתה. זאת אפשר למנוע רק אם תחוסל צמרת אש"ף באופן פיסי, והאירגון יפוזר לכל רוח. באופן כזה תרוויח ממשלת־ישראל כמה חודשים או כמה שנים, עד אשר תקום לאירגון מנהיגות חדשה.

שרון הצליח כבר לשכנע את בגין כי אפשר יהיה לבצע את הפריצה לביירות בלי שייגרמו לצה"ל אבידות כבדות. הערכה זו של שרון מנוגדת לחלוטין להערכותיהם של מומחים צבאיים, שלא ניתן להם להביע את דעתם לפני הממשלה, אך גם שרון וגם בגין מבינים עתה כי אם לא יפרצו לביירות בכוח — ובכל מחיר — ייזקפו לחובתם כל חללי צה"ל שנהרגו עד כה, בלי שהושגה המטרה המדינית העיקרית של המילחמה.

בגלל מדיניות זאת מערימה ישראל קשיים חדשים לבקרים על דרך המשא־ומתן המדיני. ,,התקף הלב" של פיליפ חביב נבע מכך שהשליח האמריקאי נוכח לדעת כי בכל פעם שהוא מביא הצעות המתקרבות לעמדות הישראליות, נעשות העמדות הישראליות נוקשות יותר.

● הידוק הכיתור - חסר משמעות

מה שמכונה בלשון דובר־צה"ל „הידוק הכיתור" סביב ביירות, הוא חסר משמעות מבחינה צבאית, ולא יהיה בו שום תועלת לצה"ל כאשר יחליט לפרוץ לביירות המערבית. לכוחות אש"ף כמעט שלא נגרמות אבידות במהלך „הידוק הכיתור", והקטנת השטח שברשותו רק תגביר את כוח האש על כל קילומטר.

הערכה היא שאש"ף ינהל קרב השהייה ברחובות ביירות, תוך כדי מאמצים מדיניים שימנעו את חיסול הכוח העיקרי של האירגון ומנהיגותו, שיתבצרו באחד הרובעים. אם יימשך קרב ההשהייה זמן מספיק, יוכלו כוחות־משימה אמריקאים ואולי גם סובייטיים להגיע לביירות המערבית כדי להציל את אש"ף מחיסול.

● הממשלה ידעה מראש על הכרזות ערפאת

הכרזותיהם של דוברים שונים של מוסדות ממשלתיים, שניסו להמעיט בערך ההכרזות של הפלסטינים בדבר פניה למסלול מדיני של הכרה בישראל והתקרבות לארצות־הברית — היו מעושות. מקורות שונים מסרו לממשלה כי תפניות חשובות בתחום זה עומדות להתרחש. כדי לקדם את פני המצב המדיני החדש, באו כמה הצהרות פוליטיות חשובות. מנחם בגין אמר לפני שבוע כי ישראל לא תכיר לעולם באש"ף, כדי לנסות ולמנוע הכרה של האירגון הפלסטיני בישראל. כמו כן היו גם כמה הצהרות חריפות במיוחד של שר־הביטחון בגנות אש"ף, ולעיתונאים המקורבים לממשלה ניתן שפע של חומר תעמולה שנועד להציג את אש"ף באור שלילי במיוחד.

היעד: ראש ביירות

מערכה זאת מכוונת בעיקר כלפי דעת הקהל הישראלית. הממשלה ידעה יפה כי הכרה פלסטינית בישראל תזכה לאהדה בינלאומית רחבה, שתביא לתפנית במעמדו של אש"ף. במצב זה נותר לה להציל רק חזית אחת: החזית הפנים־ישראלית.

● חילוקי דעות ביחס אל סוריה

לשרון ולבגין יש תמיכה רבה בממשלה ביחס לפריצה לביירות המערבית, אך לא מעט מהשרים חולקים על עמדתו של שר־הביטחון ביחס לסורים. שרון מבקש להכות בסורים בחוזקה ולסלקם לחלוטין מלבנון, כדי שיוכל להגשים מטרה מדינית חשובה של המילחמה — הקמת ממשלה לבנונית שתהיה נוחה למדיניותו. מטרה זאת הוא לא יוכל להשיג כל־עוד נמצאים הסורים בלבנון.

שרים המוכנים להסתפק בפחות מכך, חוששים מפני התוקפנות של שרון נגד הסורים. הם טוענים כי המילחמה המתמדת נגד הסורים עלולה לגבות מחיר דמים כבד ומיותר. הם גם חוששים מפתיחת חזית נוספת ברמת־הגולן. כמה שרים שנפגשו עם גורמים אמריקאיים שמעו מהם כי אם יסולקו הסורים מאזור הבקעה בלבנון על־ידי מיתקפה ישראלית, לא יהיה לאמריקאים „מה למכור לסורים," ומשום כך יראו האמריקאים בחומרה רבה צעד שימנע מהם השגת התקרבות סורית לארצות־הברית.

● הטעות הגדולה - הקרב על הכביש

בין שרים בממשלה ובחוגים צבאיים רווחת היום ההערכה כי הטעות האסטרטגית העיקרית של המילחמה בלבנון, היתה הקרב על האחיזה בכביש ביירות—דמשק, וההצלחה שנחל צה"ל בלחימה זאת.

אריאל שרון ויצחק רבין
ידיבות חדשה

סעד חדאד בבופור
ממלכה חדשה

פיליפ חביב ומנחם בגין
נוקשות חדשה

שרון היה סבור כי הוא חייב לתפוס את האחיזה בכביש, כדי לחבור אל הפאלאנגות של בשיר ג'מאייל, ולהבטיח חזית רצופה וארוכה נגד הסורים במיזרח ובצפון. אך על־ידי השגת השליטה על הכביש ניתק שרון את דרך הנסיגה של הסורים ושל אנשי אש"ף מביירות לעבר דמשק.

בכך השיג צה"ל כיתור טאקטי של ביירות. אך הכיתור הצבאי הטאקטי הפך לכיתור מדיני אסטרטגי. לכך התכוון יצחק רבין כאשר הוא דיבר על „הפלונטר". אך עתה תופס צה"ל את השליטה גם בכביש המוליך לטריפולי שבצפון, לשם מציע יצחק רבין לפנות את לוחמי אש"ף.

הרחבת תחום השליטה של חדאד

קו הנסיגה האחרון של ממשלת־ישראל, יהיה הרחבת תחום השליטה של רב־סרן סעד חדאד.

אם לא יצליחו בגין ושרון בהקמת ממשלה לבנונית נוחה לישראל, ולא יעלה בידם לסלק את הסורים ואת אש"ף מן המדינה הזאת, הם יסתפקו בכך שחדאד יקבל את האחיזה ברצועת „45 הקילומטרים" עד מצפון לעיר צידון. כבר עתה עושים קציני המימשל הצבאי („הסיוע האזרחי") של צה"ל צעדים נמרצים בכיוון זה, ומשליטים את אנשיו של חדאד ברשויות המקומיות השונות.

שרון ואנשיו סבורים כי גם אם תוקם בלבנון ממשלה כזאת, כפי שהם רוצים בה, יהיה צורך להבטיח לחדאד את חלקתו שלו, שכן אין לדעת עד מתי תשלוט ממשלה לבנונית שהיא נוחה לישראל.

הפליטים יסולקו מרצועת חדאד

הפליטים הפלסטיניים יסולקו מן הרצועה של 45 הקילומטרים, שבה יחזיק רב־סרן חדאד. מחנות הפליטים שברצועה זאת נהרסו לחלוטין, ורוב הפלסטינים שהיו בהם גורשו למעשה צפונה. הדבר בא כדי למנוע קשיים מרב־סרן חדאד, כאשר יהיה עליו לשלוט בעזרת כוחותיו באזור הדרומי של לבנון. שרון גם מבקש שעת־כושר כדי להמשיך בגירושם של פליטים חסרי בית אלה אל מחוץ ללבנון כולה, לעבר סוריה (ראה הנדון).

תמיכה בשמעון - או בג'מייאל?

כיום ברור כמעט לבגין ולשרון שבתנאים הנוכחיים, אפילו יסולק אש"ף מביירות, בלתי־אפשרי יהיה להקים בלבנון ממשלה יציבה שתהיה נוחה לישראל. טוני פראנג'ייה, השולט באזור הצפוני, הוא פרו־סורי. הפאלאנגות של בשיר ג'מאייל אינן מהוות כוח שאפשר לסמוך עליו מבחינה צבאית, והן אינן מוכנות כלל להילחם. במצב זה, עדיין לא ברור לממשלה הישראלית אם עליה לתמוך בבשיר ג'מאייל, שכבר הציג באופן רישמי את מועמדותו לנשיאות, או בכמיל שמעון, היכול לגבש מאחוריו תמיכה פוליטית רחבה יותר מזו שיש לג'מאייל. מדיניות בלתי־ברורה זו של ישראל עלולה להוליך למאבק מזויין בין הפלגים השונים בלבנון, שיתחיל עוד כאשר חונים במדינה זו כוחות צה"ל.

הפחד הגדול מעמדת הדרוזים

המגע של כוחות צה"ל עם הדרוזים בלבנון לימד אותם כי הכוח הלוחם הרציני היחידי יכול לעמוד לרשותם של בני עדה זאת. משום כך הוחרמו במהירות כלי־הנשק שנמצאו ברשותם, ולמעשה עומדים עתה הדרוזים בידיים ריקות מול הפאלאנגות החמושות. אך אם יסוג צה"ל מלבנון, יוכלו הדרוזים לשוב ולהתחמש ולהפיל כל ממשלה שלא תהיה נוחה מבחינתם. משום כך מנסה שרון לנקוט במדיניות של הפרד־ומשול בתוך המחנה הדרוזי, המחולק בתמיכתו בשתי מישפחות עיקריות, מישפחת ג'נבלאט ומישפחת ארסלאן. שרון מנסה לקרב את ארסלאן.

הייג סולק בגלל צינור הגז

הממשלה הופתעה לחלוטין כאשר נודע בישראל כי גם פיליפ חביב הועסק על־ידי חברת־הענק בכטל, כמו שר־ההגנה כספר ויינברגר, וכמו שר־החוץ החדש ג'ורג' שולץ. הגילוי הבהיר לשרים כי ההערכה שהובאה לפניהם שהייג סולק בגלל פרשת צינור־הגאז, היא הנכונה.

הייג, שייצג אינטרסים של חברות־נשק, ואף קיבל מיליון דולר מאחת מהן בשנה האחרונה, היה באופוזיציה לאינטרסים של חברות־הנפט. הוא תמך במימון אמריקאי לצינור־הגאז הנבנה בין ברית־המועצות ובין מערב אירופה. צינור־גאז זה יפחית בתוך שנים אחדות בצורה ניכרת את צריכת הנפט במערב אירופה, והנפגעות העיקריות מכך יהיו סעודיה ונסיכויות המיפרץ. גם חברות־הנפט האמריקאיות העיקריות ייפגעו מצימצום בריווחיהן, שכן חברות אלה — ולא המדינות מפיקות הנפט — הן הנהנות העיקריות מריווחי הנוזל השחור. כמו כן ייפגעו חברות אמריקאיות כמו בכטל, החתומות על חוזים ארוכי־טווח עם מפיקות־הנפט, ועלולים להיווצר אצלן קשיי מימון לפרוייקטים הגדולים.

סילוקו של הייג, שהוא בגדר מהלומה לפרוייקט של צינור־הגאז, נועד לשרת את האינטרסים של חברות־הנפט האמריקאיות, ושל החברות הקשורות למפיקות הנפט.

התפנית של רבין לא הפתיעה את מקורביו

העובדה שרבין התייצב השבוע נגד המטרות מרחיקות־הלכת של מילחמת הלבנון, לא הפתיעה את מקורביו. במשך תקופה ארוכה מתבטא רבין בחוגים פנימיים במיפלגתו, וגם באוזני אישים אמריקאיים, בגנות המילחמה. נשמעו מפיו אף ביטויים כמו „ויאט־נאם של ישראל". לעומת זאת, שמר רבין כלפי חוץ על תדמית של מי שתומך כמעט ללא סייג במדיניותו של שרון.

כפל לשון זה, גם אם לא הזיק לרבין בדעת־הקהל הניצית, הרחיק ממנו חברים במיפלגתו. עובדה זו היא שהביאה אותו לצאת נגד המשך המילחמה, ולקרוא לסיומה וליציאה מה„פלונטר". סיבה נוספת לעיתוי של ההכרזה החדשה: רבין יוצא למסע־הרצאות בארצות־הברית, וברור לו ששם לא יוכל להגן על המשך המילחמה כפי שהוא עושה בארץ.

רבין במקום שרון?

התפנית המפתיעה־לכאורה של יצחק רבין מוסברת גם על רקע אחר. רבין מעריך כי אם ייכשל שרון בהשגת מטרותיו המדיניות מרחיקות־הלכת, והדבר סביר, לדעתו, יהיו לכך שתי תוצאות. האחת: שרון יסולק מהממשלה או ייאלץ להתפטר. השניה: הלחץ המדיני על ממשלת־ישראל לגשת במהירות לפיתרון הבעייה הפלסטינית יהיה חזק במיוחד, ובמצב זה יהיה על בגין לקרוא להקמת ממשלת ליכוד לאומית, שבה ישותף גם המערך, או חלק ממנו. כדי להבטיח לעצמו את מקומו בממשלה כזאת, חייב רבין לנתק את עצמו מן המחדל שיהיה קשור בשמו של שרון. אם הוא ימשיך לתמוך במילחמה על־פי הקווים שמתווה שרון, הוא לא יוכל לבוא במקומו כשר־ביטחון.

שלמה פרנקל ■

דמותו של גיבור

שריון, שהיתה אמורה להשתתף בקרב הזה.

הסברים להורים שכולים

לפני שמונה שבועות, אי־אפשר היה לשער שכך יתגלגלו הדברים. אלי גבע, אלוף־מישנה, מפקד החטיבה הצעיר ביותר בצה״ל, עבר את הגבול בין ישראל ולבנון בראש הטנקים של חטיבת השריון הסדירה שעליה פיקד.

החטיבה השתתפה בקרב על העיר צור. במשך שעות צללו המטוסים על העיר והפציצו אותה ואת מחנה הפליטים בראשידייה. באותה שעה הפגיזה את העיר גם הארטילריה. הטנקים ירו בכינון ישיר. לפנות־ערב פרצו הטנקים לתוך העיר.

אחר־כך לחמה החטיבה של אלוף־מישנה אלי גבע בקרבות קשים יותר, בדאמור ובכפר סיל. כאשר היה על מפקד האוגדה לבחור את החטיבה שתצא ראשונה לעבר ביירות, הוא בחר בחטיבה של אלי גבע. הוא בטח באיש הצעיר הזה, הצעיר שבמפקדי החטיבות שלו. הטנקים של אלי גבע התקדמו במהירות, יחד עם חיל־הרגלים, והגיעו לפרברי ביירות, ואל ארמון הנשיאות בבעבדה.

יש חיילים בחטיבה הטוענים, כי כאשר התחיל המצור על ביירות, ההפצצות המתישות והמרוכזות, החללים שנפלו יום־יום, רק אז התחילו ספקותיו של אלי גבע. הם טוענים שעד לשלב הזה היה אלי גבע בעד המילחמה. הוא טען שצריך להכות באש״ף בכל הכוח.

אחרים אומרים שהספקות שלו התחילו אולי קודם לכן, כאשר חלפו טורי הטנקים שלו על־פני הערים ההרוסות, הגוויות שבדרך, והפליטים לצד הדרך. אחד מחבריו טוען, כי הספקות התחילו כאשר ביקר, בחופשה הראשונה שקיבל, אצל הורי החיילים שנפלו בחטיבה שלו. הוא נוכח פיתאום לדעת, שהוא אינו שלם לגמרי עם ההסברים שהוא נותן להורים השכולים.

זה לא היה כמו במילחמה הקודמת, מילחמת יום־הכיפורים. אז ידע גבע בדיוק על מה נלחמים ומה להגיד לחיילים. שנה אחרי המילחמה הוא סיפר לעיתונאי לוי יצחק הירושלמי על מה שאירע על הרמה:

„ביום השלישי של המילחמה ספגנו היתה לא נעימה. המפקד שלנו, ששמע על ההוראה הזאת עלה על רשת הקשר ושאל: האם באמת אין לנו תחמושת? אמרתי לו: באמת־באמת. אחר־כך שאלתי אותו: איפה להתייצב בלי תחמושת? הירהר המפקד והשיב: תפנה אחורה ותחזור להתחמש. חזרנו, התחמשו, חזרנו, נלחמנו, נלחמנו והדפנו.״

במילחמת יום־הכיפורים היה אלי מפקד פלוגה בצבא הקבע. השיריון לא היתה הבחירה הראשונה של הנער שנולד בנהלל וגדל בצהלה. הוא רצה להיות טייס, אך נשר מקורס הטיס והלך לשיריון.

חייליו, ששרתו עימו באותה תקופה ברמת־הגולן, זוכרים אותו כמם־פא מבריק. הם יודעים לספר שהוא כבש את ריגשותיו ולא הראה מה מתחולל בקירבו. הוא תמך בחייליו ועודד אותם בתקופות הקשות ביותר, כאשר בזה אחר זה נדלקו הטנקים, ומן הגדוד נשארו שרידים בתום הקרבות הקשים נגד השיריון הסורי ברמת־הגולן.

החיילים העריצו אותו

חיילת ששירתה איתו באותה תקופה מספרת: „החבר הכי טוב שלו, שמו היה יאיר סוויט. יאיר נהרג, אבל הוא לא גילה את הכאב שלו. רק אחרי שנים, הוא קרא לבן הבכור שלו יאיר, על שמו של החבר שלו.״

היא אינה מופתעת מהצעד של אלי גבע. היא מתארת אותו כך: „הוא אדם ישר מאוד עם עצמו. לא חנפן, לא חנטריש. תמיד אומר מה שהוא חושב. אדם אמיתי. הוא שלם עם עצמו ועם התחושות שלו. זה היה אצלו אז, כשהוא היה קצין צעיר בן 22, וכבר מם־פא.

„הוא אדם יוצא דופן, מקורי מאוד בחשיבה שלו ובתפיסה הצבאית שלו. הוא היה מין משוגע־גאון כזה. כל ההתקדמות שלו בצבא היתה בזכות כישוריו, ולא בזכות שום דבר אחר. גבע לא תיכמן ולא התחנף ולא ליקק למפקדים הבכירים.

„הוא איש מאוד צנוע, מאוד ביישן ומאוד רגיש. תמיד הוא התקרב אל יוצאי הדופן ביחידה. היה לנו בפלוגה מפקד טנק אחד בשם יורם גלס, בחור מיוחד מאוד מקיבוץ חפצי־בה. גבע אהב אותו אהבת נפש. כשיורם נהרג במילחמה, גבע לא הראה את הרגשות שלו, אבל היו ימים שהוא היה מזכיר את יורם בהערצה. ואחר־כך יאיר סוויט, החבר הכי טוב שלו, נהרג, ונודע לו שאחיו יונתן התעוור. אבל הוא לא נתן לעצמו לשקוע בדיכדוך, ולא נתן לנו לשקוע בדיכדוך. הוא עודד וחיזק את כולם.

„החיילים שלו העריצו אותו ואהבו אותו. גם המפקדים וגם השין־גימלים. הוא תמיד ידע לתת יחס ולתת חום לחייל פשוט, והחיילים החזירו לו הרבה אהבה. התכונה הכי בולטת אצלו, זה שהוא אנושי. פשוט בן־אדם. רואים את זה מייד כשמסתכלים עליו. אם יש לו

„אם אנו מתחילים במילחמה יהיה לנו יותר קל לנצח,״ אמר לפני חמש שנים. „ברוב המיקרים לא הייתי רוצה שנעשה זאת. ברור שאני מתנגד להצעה לפתוח במילחמה רק מפני שלא משיגים את השלום!״

אלי גבע נכנס לביתו. בדרך הוא מסביר בחיוך מבוייש קצת, שהיא אינו יכול לדבר. אלי גבע, בן 32, הוא גבה קומה, שחור שיער וכחול עיניים. הוא גר בבית דירות ברעננה. שכנה אחת, שעוברת במקום ורואה את המצלמות מבזיקות, אומרת: „אה, זה זה? זה הקצין שמוריד את המוראל של העם? איך אפשר בזמנים כאלה!״

אלי גבע מושך בכתפיו וממשיך.

הוא כבר אינו לובש מדים. שערו פרוע קצת, מסביב לעיניו יש כתמים כהים של עייפות. הוא אינו מגולח, וחולצת הפסים שהוא לובש מופשלת מעל למיכנסיים.

הוא נבוך מאוד. הכל קרה פיתאום. פיתאום הוא כבר איננו חייל, הוא, שכל חייו חונך להיות חייל, שכמעט מחצית מחייו עברה עליו בשרות הצבאי, ושחשב שעוד יהיה חייל שנים רבות.

וזה קרה לו דווקא בעיצומה של מילחמה קשה. הוא היה גיבור במילחמה הזאת, כשם שהיה גיבור במילחמות הקודמות שלו. הוא היה יכול להישאר בצבא ולהיות גם גיבור קרב הפריצה לביירות המערבית.

אבל אלי גבע בחר בדרך אחרת. הוא היה לגיבור הקרב נגד הפריצה לגיא־ההריגה של ביירות המערבית. אלי גבע ביקש לשחררו מתפקידו כמפקד חטיבת

התקפה קשה באיזור הצפוני של הרמה. ההתקפה התחילה עם זריחת השחר. הלחימה היתה באמת של מעטים מול רבים. לחמנו מתוך ידיעה שבדרום הרמה חדרו הסורים פנימה לתוך השטח שלנו. הגענו למצב שהכוח שלנו נשאר כמעט בלי־תחמושת. בכל טנק השארנו שניים־שלושה פגזים להגנה־עצמית במיקרה חרום. דיווחתי על המצב וקיבלנו אישור לנוע לאחור ולהתחמש.

„ממש באותם רגעים הגבירו הסורים את התקפתם על הכוח הקטן שהשארנו. ניתנה לנו פקודה לחזור גם בלי תחמושת, כדי שהסורים יראו טנקים נוספים בשטח ויחשבו שיש תגבורת. הדרך חזרה

מישפחת חיילים

אלוף יוסף גבע ואילנה אשתו, בעת כהונתו כנספח צה"ל בוושינגטון, בפגישה עם נציג מדינה אפריקאית. שלושת בניו של גבע, אלי, יונתן ודני, המשיכו את המסורת הצבאית שלו.

תכונה רעה, זה שהוא תמיד רוצה להיות הכי טוב."

מי שהיה מפקד פלוגה כשמלאו לו 21 שנים, היה לסגן מפקד גדוד כשהוא בן 23. זה היה מייד אחרי המילחמה. אומרים שהוא קיבץ את שארית הפליטה שנותרו אחרי המילחמה, והקים גדוד.

היה זה מפקדו, אביגדור („יאנוש") בן־גל שהתחיל לספח אותו. קצינים המכירים את שניהם אומרים, שהם קורצו מאותו חומר: „תמיד אומרים מה שהם חושבים."

קצין, ששירת כמפקד פלוגה בגדוד של אלי גבע, מספר: „הוא מוכשר בצורה יוצא מן הכלל. כבר אז היה ברור שצפוי לו עתיד מזהיר. הוא היה מפקד מעולה

ומיקצוען, אבל גם בן־אדם חושב ומתלבט. היתה לו כאריזמה לא־נורמלית. החיילים שלו העריצו אותו."

אחרי המילחמה למד אלי גבע באוניברסיטת בר־אילן. הוא נשא לאשה את ליאורה, שלמדה מישפטים, ולזוג נולדו שלושה ילדים. בתקופה מסויימת היו לו הירהורים על עזיבת הצבא. החיילת, ששירתה איתו במילחמת יום־הכיפורים, אומרת שהיה לו צד נוסף: „הוא היה גם איש־ספר, אינטלקטואל, הוא התעניין מאוד גם בדברים שקורים מחוץ לצבא."

אבל צה"ל לא היה מוכן לוותר, ו־אלי גבע נשאר בצבא. כאשר היה מפקד קורס בבית־הספר לקציני שיריון, לפני חמש שנים, אמר גבע דברים שהיום הם מקבלים משמעות חדשה: „אני יודע שאם נתחיל במילחמה יהיה לנו יותר קל לנצח. אך ברוב המיקרים לא הייתי רוצה שנעשה זאת. הייתי משלם בעד הסיכון, כי אני מאמין שהצבא יכול לעמוד בכך. ברור שאני מתנגד להצעה לפתוח במיל־חמה, רק מפני שלא משיגים את השלום."

כאשר הוא נשאל אז מה צריכות להיות מטרות המילחמה של צה"ל היתה תשו־בתו: „לשמור על הקיים." הוא אמר גם את דעתו בבעיה הפלסטינית: „עלינו לעמוד מולה ללא חשש ועם חוסן נפשי. צריך לחפש כל דרך וכל סיכוי לשלום, אך מתוך חוסן פנימי. להמשיך ולשאוף לשלום גם אם לא יושג."

להגיד לא בלי להיבהל

באותה תקופה הכיר גבע טנק חדש ואדם חדש. הטנק היה טנק המרכבה, שהיה בראשית דרכו. האדם היה האלוף ישראל טל, שעבד על פיתוחו של הטנק. טל הוא בן דורו של אביו של אלי גבע, יוסף („יוסק'ה") גבע.

יוסף גבע (גלסברג) נולד בווינה ב־1924. כאשר הגיע לישראל הוא צורף להגנה, ומשנת 1941 הוא גוייס לשירות מלא. במילחמת העצמאות היה גבע מפקד פלוגה ואחר־כך מפקד גדוד בחטיבת גבעתי, והשתתף בקרבות על פתיחת הדרך לירושלים, ונגד הצבא המצרי. במילחמת 1956 הוא היה מפקד חטיבה, ואחר־כך היה מפקד אוגדה.

בשנת 1957 מונה יוסף גבע לראש מחלקת ההדרכה במטכ"ל, ואחר־כך היה מפקד פיקוד מרכז. ב־1967 הוא היה נספח צה"ל בארצות־הברית ובקנדה ו־כאשר השתחרר, אחרי שנתיים, קיבל את ניהול רשת החנויות שופרסל. עכשיו יש לו חברה לייעוץ כלכלי.

את שלושת ילדיו גידלה אילנה, אשתו השניה. אלי גבע היה בן 13, כאשר נישאו יוסף גבע ואילנה.

קשה לדעת אם גבע מופתע מהצעד של בנו. במילחמת הלבנון שירת יוסף גבע כקצין קישור. היו לו שני בנים שלחמו במילחמה. על הביקור שלו אצל אלי הוא סיפר: „אחרי הפסקת האש לקחתי ג'יפ ונסעתי לבקר אצלו. קיבלתי על לחימתו הדים מגורמים שונים. שר־הביטחון אמר לי שהוא היה הכי־הכי טוב, אבל כדי שלא להתרברב, אומר שהוא היה בין החשובים. הבן שלי למד בגיל צעיר להגיד ,לא' למפקדים בלי להיבהל."

על ה„לא" שאמר אלי גבע אומר אביו: „אני אבא שלו, ואבא אוהב את הבן שלו. אני רוצה שהוא יוכל לחיות בארץ הזאת. בני הולך נגד ממשלת ישראל וצה"ל ואני, כאביו, עומד מאחוריו. לא יעצתי לו לעשות זאת, אבל אחרי שעשה זאת אני עומד מאחוריו. הוא לא החליט לסרב פקודה. הוא ביקש להחליף אותו במשימה הזאת. זה המינימום שאדם עם מצפון יכול לעשות."

אלי גבע גילה למפקדיו מה דעתו על המילחמה כבר לפני שבועיים. היו אז שיחות רבות, על הגבעות שמסביב ל־ביירות. בדרך כלל היו השיחות בין המפקדים והחיילים לבין עצמם. אך אלי אמר מה דעתו בשיחה שבה היה נוכח הרמטכ"ל. רפאל איתן השיב, אך אלי גבע לא השתכנע. הדברים המשיכו להציק לו.

אלי גבע לא חשב שהפריצה ל־ביירות המערבית תפתור בעיות. הוא חשב שהיא תיצור בעיות. הרבה מחייליו ייהרגו. הרבה אזרחים ייהרגו, ומילחמה כזאת לא פותרת בעיות פוליטיות.

„טיפה מרה, בדידות"

כאשר אמר למפקד האוגדה שלו שהוא רוצה להשתחרר, היתה ה־תגובה הראשונה תדהמה. האפשרות ש־בצה"ל יכולה לעבור דרך ישרה בין המהשבה ובין המעשה, היתה תקדים.

הפרשה הגיעה לדרגים הגבוהים ביותר. בזה אחר זה נפגש אלי גבע לשיחות עם הרמטכ"ל, עם שר־הביטחון, עם מפקד פיקוד הצפון ועם ישראל טל.

יתכן שישראל טל סיפר לו בפגישה, כי גם הוא סירב פעם למלא פקודה. היתה זו פקודתו של דיין להרוס את הכפרים המצריים באיזור שהיה בשליטתו של טל במערב התעלה. טל דרש אז שהפקודה תינתן בכתב. דיין לא הסכים, והפקודה של שר־הביטחון לא מולאה.

אבל הפעם היה המיקרה שונה. במיקרה של אלי גבע לא היה מדובר בפקודה בלתי־חוקית, והוא ביקש להימנע מן ה־מצב שבו יהיה עליו לסרב פקודה.

הפגישה האחרונה היתה עם מנחם בגין. הפגישה היתה קשה לשניהם. היה ברור שלא יהיה כבר פגישות נוספות. אחרי ראש־הממשלה אין עוד איש. לבגין התברר, שדעתו של אלוף־מישנה אלי גבע היא נחרצת. גם אם היו למישהו מחשבות על כך שאלי גבע יוכל להישאר בתפקיד אחר בצה"ל, הבהירה הפגישה עם בגין שזה לא יקרה. היתה זו החלטתו של ראש־הממשלה שאלי גבע ישוחרר מצה"ל.

כך נקטעה הקאריירה של איש, שידע להיות גיבור מילחמות, אבל ידע להיות גיבור גם כאשר התנגש צו מצפונו עם ציוויי המילחמה, במילחמה בין המצפון והמחשבה ובין המילחמה והקאריירה גבר המצפון.

במישפט קצר אחד חשף אלי גבע טפח מריגשותיו: „הטובים בחבריי נפלו. יש טיפה מרה על נפילתם. יש עצבות. אני מרגיש בדידות."

זהו אלי גבע, מי שהיה מפקד חטיבת שיריון בצה"ל.

שוש מיימון ■

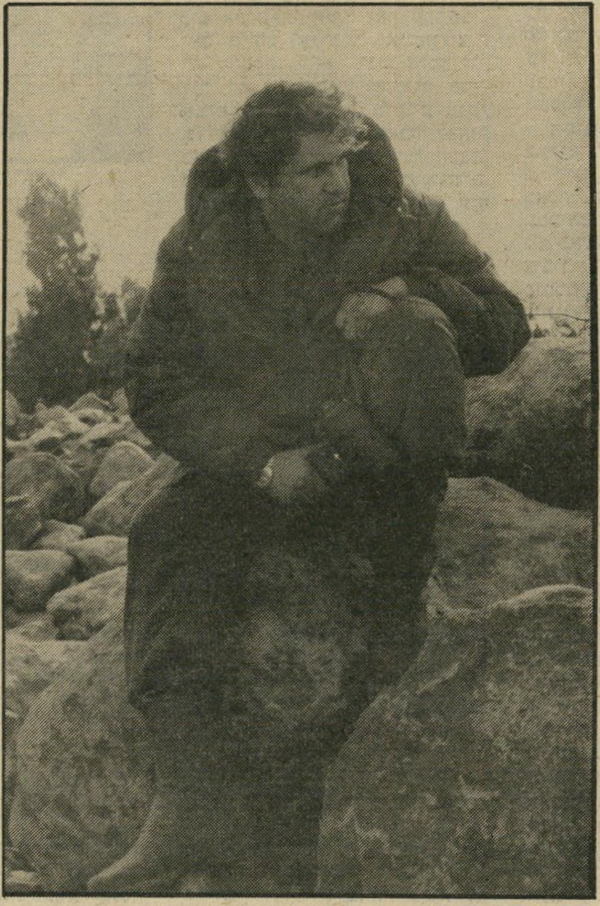

מ"פ בגולן

אלי, שאיבד את רוב חייליו במילחמת יום־הכיפורים, חברו הטוב ביותר נפל ואחיו התעוור, לא גילה ריגשותיו ואף עודד את חייליו.

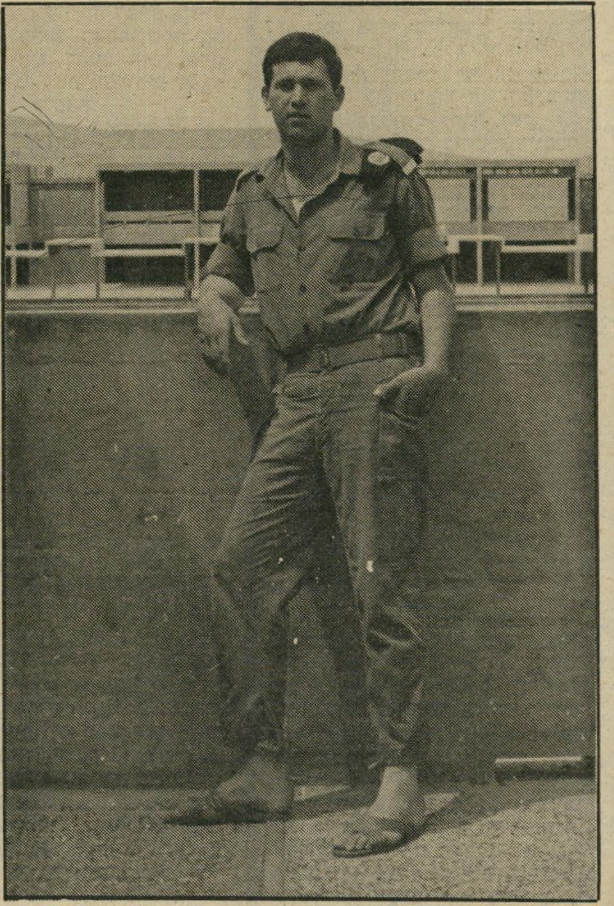

צוער בקורס קצינים

לאלי גבע היתה קאריירה צבאית מזהירה. עוד בתחילת דרכו התבלט והיה משכמו ומעלה.

במדינה

תל־אביב

שוקרי בא העירה

מלך החומוס הירושלמי פתח מיסעדה, ולכל התל־אביבים שימחה וצהלה.

„אבו־שוקרי בא לתל־אביב" הוא שם מקורי מאוד של מיסעדה קט־נה החיה וקיימת מזה כחודש ימים ברחוב שינקין בתל־אביב. למקום סגנון ערבי־ירושלמי, עם שטיחים מצויירים ותיקרה גבוהה לבנה.

מה בעצם מייחד את המקום מ־שאר מיסעדות מיזרחיות בישראל? ובכן, זו מיסעדה על טוהרת החומוס והפול. להבדיל מבימות־זלילה אח־רות אין בשרים על האש וכגון אלה, ומאחרי השם אבו־שוקרי בא לתל־אביב, מסתתר האיש, יאסר אבו־שוקרי הקטן.

השורש של החומוס. הוא בן 32, משופם ובריא־גוף, בעל עי־ניים ירוקות חייכניות ושיער בהיר ורך. הוא גם בעל היסטוריה. מספר אבו־שוקרי הקטן בחיוך: „היתה לנו, ועדיין יש לנו מיסעדת אבו־שוקרי בעיר העתיקה בירושלים. מאז 1975 התחילו לבוא אלי שני אורחים ישראלים קבועים: דני ואנקי. לא תאמינו, אבל הם היו באים במיוחד בשביל החומוס ו־הפול שלנו. הפכנו גם חברים ב־לב ונפש, רק בגלל האוכל. ולא רק הם היו באים אלינו, בכל הארץ הכירו אותנו. אני הרי הבן של אבו־שוקרי הגדול," מתנפח יאסר בגאווה.

למה אבו־שוקרי הגדול? כי ה־אבא הוא השורש של „מישפחת החומוס הירושלמית" הידועה ביו־תר בעיר העתיקה, והקיימת כבר כ־30 שנה. מאז ילדותם החל אבו־שוקרי הגדול להכניס את הבנים לעסקי החומוס והפול, עד לאותו יום שבו התחילו חייו של בכור הבנים, יאסר, להשתנות.

טרי־טרי. מספר דני קדמי בן ה־36, אחד הבעלים של המקום: „יום אחד החלטנו אנקי ואני שזהו. במקום לרוץ לירושלים בכל פעם שמתחשק לנו חומוס נביא את ה־חומוס לתל־אביב. למה לא? רצי־נו שגם אנשי תל־אביב יטעמו ו־יהנו מהחומוס הנפלא היוצא מידיו של יאסר, ובכלל, שיהיה קרוב."

ליאסר אבו־שוקרי היו התלבט־יות לא מעטות: לרדת לעיר הג־דולה או להישאר בחיק המישפחה. בדמיונו ראה עולם חדש ומלהיב. אך אבו־שוקרי הגדול התנגד, כי אשתו של יאסר וארבעת ילדיהם ישארו לבד בבית.

אך הפיתוי שהציגו דני ואנקי היה גדול, ויאסר נסע לתל־אביב. תיכף שכרו לו החברים דירה צנועה ביפו ופתחו לו מיסעדה. „זה כבוד גדול בשבילי שהמיסעדה על שמי," מציין יאסר בחיוך מתוק. „החומוס שלנו טוב יותר מכל מיס־עדה אחרת, אני עושה חומוס טרי־טרי, במקום, מגיש לך אותו בצלח־חת כמו חבילה יפה, לא מרוח סתם ומשעמם. ככה זה מעורר תי־אבון!" ויאסר מדגים: הוא לוקח מקל עץ קטן ומעוגל בצבע לבן — התעסה — ומתחיל לדפוק חזק על החומוס.

טעם גן־עדן. למיסעדה נכנ־סים בינתיים אכלנים רעבים, קר־נים חומוס ירושלמי בפיתה, או אפילו פול חם, ונעלמים בפתח ב־חיוך רחב. אך הכי־הכי הם מתלה־בים מגרעיני־הצנובר, המוגשים כאן בשמן־זית טהור, וטעמם טעם גן־עדן.

יש כאן גם לבנה, גבינת־עיזים מלוחה המוגשת עם פלחי עגבניות. „העיקר, אין שום בשרים, לא מבו־שלים ולא על האש, כדי שלא ל־קלקל את הטעם. חוץ מזה, באים אלי כל הבוהמה של תל־אביב, ו־הרבה אשכנזים, אינשאללה."

עיתונות במילחמה

„אם יהיה מי שיצחק אחרי המילחמה הזאת, אנחנו נראה מי זה יהיה" אומרים הכתבים הצבאיים

חגי אשד
מבול מיכתבים

עובד בן־עמי, השולט במח־צית ממניות היומון מעריב, עוסק עתה בניו־יורק בשליחות הס־ברה פרטית משלו. הוא טוען באוז־ני כל מי שמוכן לשמוע כי שליחי ההסברה של ישראל „הם אפסים גמורים." בן־עמי מרוצה למדי מ־הקו של עיתונו, שלמרבית ההפ־תעה לא התייצב באופן חד־משמעי ולאורך כל החזית מאחרי מטרות המילחמה של בגין ושרון. בכך מ־חסל בן־עמי חשבון קטן עם שרון. הוא אמנם אינו מתלהב יותר מדי מחתנו, אלי לנדאו, אבל הוא גם לא היה מרוצה מכך שלנדאו הור־חק על־ידי שרון בחודשים האחרו־נים, והוחזק במקרר. אם בן־עמי לא מתלהב מלנדאו, זה אינו אומר שגם לשרון מותר.

ללנדאו, שהיה כתב צבאי ב־מעריב, דואג דווקא הכתב הצבאי של מעריב, אחריו, שהוא עכשיו היועץ לענייני תיקשורת של אריאל שרון. זהו אורי דן, שהגה את ה־רעיון להציב את לנדאו בראש ה־שק"ם בעצם ימי המילחמה. אורי דן העריך שהידיעות על המילחמה ידחקו את המינוי הבעייתי אל תח־תית עמודי העיתונים, ולא טעה. ה־עיתונים לא הקדישו שורות רבות לכך שמי שעומד לנהל את רשת החנויות הגדולה של שק"ם יצא זכאי מחוסר־הוכחות במישפט ש־היה לו על פריצה לחנות גדולה אחרת.

אורי פורת ופטרונו
רק הצלחות

שתי חזיתות

דן מנהל מילחמה בעוד חזית חשובה: נגד יועץ ראש־ה־ממשלה לענייני תיקשורת, אורי פורת. כל אחד מהם מנסה לייחס לפטרונו את ההצלחות, ולהשליך את הכישלונות על הפטרון של ה־יריב. אל המאבק הזה נקלעה עכ־שיו גם צמרת רשות־השידור. עו־בדי הטלוויזיה הבכירים התחילו לדרוש את סילוקם של מנכ"ל רשות־השידור, טומי לפיד, ושל מנהל־הטלוויזיה, טוביה סער, ב־גלל מה שהם כינו מחדלים. לפיד יודע היטב שרבים משרי הממשלה אינם מרוצים ממנו, והוא מנסה להשיג את תמיכתו של שרון באמ־צעות אורי דן. שני אלה היו מקו־רבים מאוד כבר כאשר עבדו יחד במעריב, אלא שעכשיו התחלפו ה־יוצרות, וטומי לפיד הוא המבקש את קירבתו של אורי דן.

בחזית אחרת נאבק אורי דן נגד הכתבים הצבאיים של היומו־נים. כמעט כולם — איתן הבר מידיעות אחרונות, יעקב ארז מ־מעריב, זאב שיף מהארץ, משבחים את הישגיו של צה"ל, אך זוקפים אותם לזכותו של הרמטכ"ל, רב־אלוף רפאל איתן, ולעומת זאת אינם מתלהבים מתוכניותיו מרחיי־קות־הלכת של שרון. התגובה של אורי דן: הוא סוגר לפני הכתבים הצבאיים האלה מקורות אינפורמצ־יה.

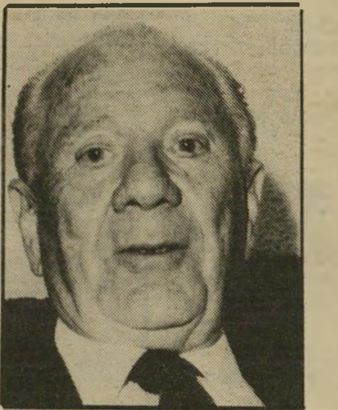

עובד בן־עמי
הסברה בניו־יורק

צרות ב„דבר"

במישרד־הביטחון יש הטו־ענים כי כתבים אלה כות־בים את הערכותיהם ואת הפרשנו־יות שלהם על־סמך אינפורמציה לא מספקת, כאשר יגיע הזמן לג־לות את האמת על מהלכים מסו־יימים של המילחמה, טוענים אנשי שרון, יהיו הכתבים האלה לצחוק כאשר יתברר כי לא ידעו הרבה. הכתבים הצבאיים אינם מתרגשים. אחד מהם אמר כך: „אם יהיה עוד מי שיצחק אחרי המילחמה הזאת — אנחנו נראה מי זה יהיה."

ליומון דבר יש צרות שהוא לא ידע כמותן בעבר. הכתב המדיני הבכיר של ביטאון־ההסתדרות, חגי אשד, זוכה לקיתונות של ביקורת מצד קוראי העיתון, התוהים כיצד אפשרית תמיכה נלהבת כל־כך ב־מטרות המילחמה של שרון בעיתון של מיפלגת־העבודה, והמערכת נא־לצת להסביר שגם דעתו של אשד לגיטימית. חבריו של אשד טוע־נים כי מבול המכתבים אינו מיק־רי, והוא התחיל אחרי שאשד תקף בחריפות את חבר־הכנסת הבעייתי של מיפלגת־העבודה, יוסי שריד.

ביומון ידיעות אחרונות יש צרות מסוג דומה. הקריקטוריסט של ה־יומון, מייק, פירסם בגיליון יום השישי השבוע קריקטורה שבה מצוייר ערפאת כאשר על השכפ"ץ שהוא לובש רשומים שמותיהם של אורי אבנרי, יוסי שריד, שולמית אלוני, ומתנגדי מילחמה אחרים. הקריקטורה התפרסמה בעמוד שבו כותבים „השמאלנים" של היומון, שאינם רחוקים בדיעותיהם מן ה־אנשים שהופיעו על השכפ"ץ של מייק. אלה תוהים אם תתיר מער־כת ידיעות אחרונות למייק לצייר קריקטורה כזאת כאשר שמותיהם של זיוה יריב, עמוס קינן, בועז עברון וסילבי קשת מצויירים על ה־שכפ"ץ של ערפאת.

עיתונאים רבים בטוחים כי ב־בתקופה האחרונה „יש מי שמושך בחוטים של הטלפונים שלהם, ויש כאלה המקפידים שלא להתקשר מבתיהם או ממערכות העיתונים. גם כאשר הם מטלפנים מטלפונים ציבוריים, הם משתמשים בקודים מוסכמים עם בני־שיחם. יש גם עיתונאים שסבורים כי עוקבים אח־ריהם ממש.

בעניין אחד זכתה עד כה הממ־שלה לשיתוף פעולה מלא מצד חלק גדול מהעיתונאים: היחס אל אש"ף. הצעתו של חברת מערכת מעריב לגנות את אורי אבנרי נדח־תה אמנם, על־ידי חברי אגודת־העיתונאים בתל־אביב, אך מלבד זאת מקבלת העיתונות ככלל את מדיניות הממשלה. לשיא בעניין זה הגיעה הטלוויזיה הישראלית, שלא טרחה להודיע בראש מהדורת ה־חדשות שלה על הכרת ערפאת בהח־לטות האו"ם, וכאשר עשתה זאת לבסוף הביאה בצמוד לכך תגובות של פוליטיקאים אמריקאיים מדר־גה שניה ושלישית.

באחד היומונים תבע אחד העי־תונאים לערוך בדיקה, כדי לברר אם אמנם היה העיתונאי של העיתון ב־מסיבת־העיתונאים שערכו מתי פלד ועצאם סרטאווי בפאריס לפני שבוע. העיתונאי דיווח על האירוע כששמו חתום על הכתבה, אך לעי־תונאי השני נראה היה כי הוא קי־בל את כל הפרטים מכתב של יו־מון אחר.

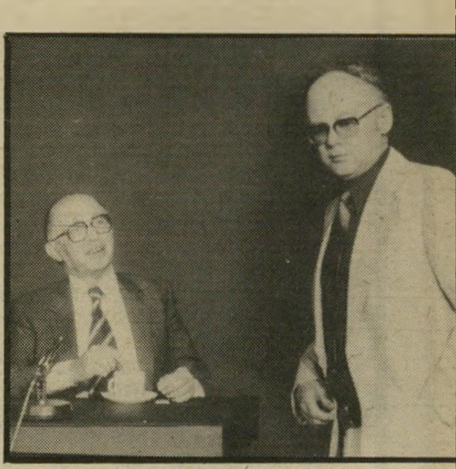

זאב שיף ובגין
הצחוק האחרון

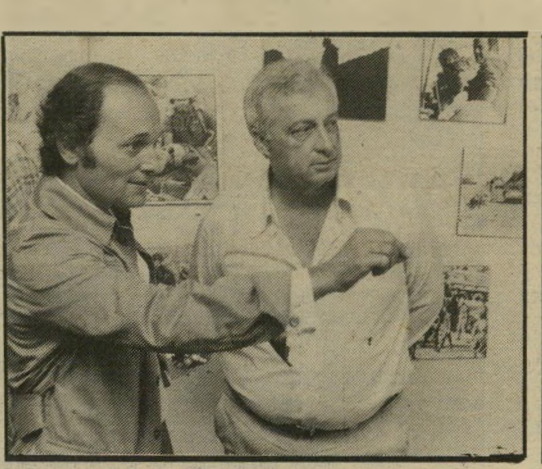

אורי דן ושרון
רחוק מהכותרות

צחי הנגבי (משמאל) נזרק מיחידת הצנחנים של אברהם בורג ביגלל נפקדות - עכשיו נתפס כשהוא מחתים עצומה למען המילחמה ונדון לשבועיים מעצר

אצל מנחם בגין, ראש־הממשלה, קיבל, לעומת זאת, העציר המשוחרר צחי הנגבי פרס על מעשיו ויצא השבוע לשליחות הסברה מטעם הממשלה בחוץ לארץ

ה"מילחמה" של צחי

עיתונאי ברנע
אצל חומייני

שדרן גורן
פטיציה פוליטית

הצנחנים שעסקו בהחזרת ציוד ו־בהמתנה לשיחרורם אחרי הלחימה ב־לבנון, התבוננו ללא עניין רב במעשיו של צחי הנגבי. הוא התרוצץ ליד מיפקדת־החטיבה כשבידו גיליון־נייר, וביקש מחיילי־המילואים שעברו בסביבה לחתום על העצומה שהוא הכין.

מי שנדהם מן המעשה היה סגן־מפקד ה־חטיבה. הוא תבע מצחי הנגבי, בנה גבה־הקומה והמתולתל של חברת־הכנסת גאולה כהן, לתת לו להציץ בעצומה. אופייה הפוליטי היה ברור לגמרי. היתה זאת הצהרת תמיכה בממשלת־הליכוד ובמילחמת־הלבנון. הנגבי היה לבוש במדי צה"ל בשעה שעסק בהחתמה, וגם החיילים שאותם הוא החתים לבשו עדיין את המדים הירוקים.

הסמח"ט הורה להנגבי להתייצב לפניו למישפט. הוראות ספר־החוקים הצבאי הן ברורות לחלוטין במיקרה זה. כל חותמי ה־עצומות שקדמו להנגבי, ושהחתימו את חיילי המילואים על מחאות נגד המילחמה ונגד מדיניותו של שר־הביטחון, הקפידו לעסוק בהחתמה רק אחרי שהשתחררו משירות המילואים, ולא לבשו עוד מדים. אך צחי הנגבי חשב שלו יש חסינות.

לא כך חשב הסמח"ט. הוא דן את הנגבי למעצר של שבועיים בעוון פעילות פוליטית בצבא, אך לא טרח לשלוח עימו חייל מן היחידה אל בית־הכלא, כפי שנהוג לשלוח עצירים. הוא שלח את הנגבי לבדו למישטרה הצבאית.

צחי הנגבי, שלא כיבד את החוק הצבאי לפני המעצר, לא העלה בדעתו להתחיל ל־כבדו אחרי שנידון. הנגבי שיכנע את ה־קצין־החוקר מטעם המישטרה הצבאית לפ־תוח לו תיק, ולשחררו עד להעמדתו לדין.

נפקדות על האנדרטה

הוא החליט להרוג בעזרת העצומה הזאת כמה ציפורים ביריה אחת. ראשית — להשיג לעצמו פירסומת אישית. שנית — להגיע לפגישה עם ראש־הממשלה מנחם בגין, ושלישית — לנסות ולרכך את הרושם הקשה שהותירה פגישה אחרת בין ראש־הממשלה וחיילי מילואים ביחידת ה־צנחנים — הפגישה שנערכה כמה ימים קודם לכן בין בגין ובין אברהם (אבי) בורג, בנו של שר־הפנים יוסף בורג.

כדי להשיג זאת, היה צורך לססות קצת מן האמת, אך זה לא הרתיע את הנגבי. הוא פירסם כי על העצומה שתוגש לראש־הממשלה חתומים חיילים מיחידתו של אבי בורג.

הנגבי אכן היה שייך פעם ליחידתו של אבי בורג, שנפצע לפני שנתיים בצניחה, ולמרות שהוא מתהלך בעזרת מקל, גוייס והשתתף במילחמה בלבנון. אך הנגבי הור־חק מהיחידה בגלל נפקדות. זו היתה קשורה אף היא בפעילות פוליטית. הוא נפקד משי־רות המילואים שלו בגלל מילחמתו נגד חיילי צה"ל ממרומי האנדרטה בימית.

בעזרת קשריו הצליח הנגבי לחזור לגדוד אחר ביחידה.

לחו"ל במקום לכלא

על כך מספר חייל אחר בגדוד של אבי בורג. זהו העיתונאי, איש דבר, נחום ברנע. הוא אומר: „איזה מג"ד פראייר ב־גדוד אחר של החטיבה הסכים לקבל אותו לגדוד שלו. אני את צחי הנגבי לא ראיתי כל המילחמה. ביום השיחרור, ליד מיפ־קדת־החטיבה, ראו אותו מחתים אנשים על פטיציה. אני את הפטיציה לא ראיתי. יגאל גורן מהטלוויזיה, שעושה מילואים במיפ־קדת־החטיבה ושראה את הפטיציה, סיפר שהיא תמכה במילחמה."

ברנע הופתע מאוד כאשר האזין לרדיו אחרי שיחרורו. הוא ממשיך ומספר על השתלשלות הפרשה: „במוצאי שבת שעב־רה, 24 שעות אחרי שיחרורי מהמילואים, אני שומע ברדיו, בכל מהדורות החדשות שלמחרת היום ייפגש בגין עם רוב חיילי היחידה של אבי בורג, התומכים במילחמה. ואני לא ראיתי שחיילי היחידה שלי חת־מו על הפטיציה.

„חשבתי לעצמי שזה לא יתכן! טילפנתי לאורי פורת, יועץ ראש־הממשלה לענייני תיקשורת, והוא התחיל לגמגם: אני לא אחראי על הרדיו. נכון, חיילים עומדים ל־היפגש עם בגין, אבל אתם התחלתם! ל־מחרת הלכתי למישרד ראש־הממשלה. אמ־רו לי שזו טעות. שאלה אינם חיילים מהיחי־דה של אבי בורג, אלא מיחידה אחרת."

ברנע דוחה את הפרשה כחמורה ביותר: „לישכת ראש־הממשלה ניסתה להאחז ב־פטיציה של אדם שבגלל הפטיציה הזאת הלך לבית־הסוהר, והוא עושה דבר חסר־תקדים ומנסה לדבר בשם נציגים של חיילי צה"ל. תתארו לעצמכם, שמחר יבואו מנקי המחראות של מחנה צריפין ויגידו: מר בגין, אנחנו מאחוריך. הרי מצב כזה יכול להיות רק אצל חומייני, לא אצל ראש־הממשלה בגין!"

אצל ראש־הממשלה בגין, לעומת זאת, קיבל העציר־המשוחרר צחי הנגבי פרס על מעשיו, ויצא השבוע לשליחות הסברה מ־טעם הממשלה בחו"ל.

> „מחר יבואו מנקי המחראות של מחנה צריפין ויגידו: מר בגין, אנחנו מאחוריך!"

האיש על גדר־התיל

שמעתי פעם את הדימוי מפי לובה אליאב. הוא סיפר על שירותו בחיל־החפרים בצבא הבריטי, ועל הדרך שהיתה נהוגה אז להסתערות על יעד מבוצר.

בעת ההסתערות היה איש אחד רץ קדימה, ושוכב במלוא קומתו של גדר־התיל. חבריו היו דורכים עליו בריצתם קדימה, וכך היו עוברים את הקונצרטינות.

זה לא היה תפקיד נעים, אש האוייב התמקדה בו, התייל חדר לגופו. אבל זה היה תפקיד חיוני. בשכבו על התיל, הוא איפשר לחבריו להסתער, לכבוש ולהישרד.

דימוי זה חולף בימים האחרונים בראשי.

אנו המעטים, שקיבלנו על עצמנו לפתוח בהידברות עם מנהיגי העם הפלסטיני, רצנו קדימה ושכבנו על התיל. כל הדמגוגים מימין ומשמאל, כל הקארייריסטים המבקשים להיבנות מהסתת ההמונים, מאנשי הרב כהנא ועד לחברי בשל״י, צולפים בנו. הוגדרנו כבוגדים, כנרעצי סכין בגב צה״ל, כסוכני האוייב. דיימו עלינו ברצח, במישפט.

אותם שהיו צריכים לבוא אחרינו שוכבים בינתיים על הארץ ופוחדים לזוז. אנחנו שוכבים על הגדר. לבדנו.

אבל אנחנו יודעים שזהו תפקיד חיוני. יש לנו מילחמה עם העם הפלסטיני. את המילחמה יש לסיים בשלום. כדי להשיג שלום, צריכים להידבר. כדי להידבר, צריכים הנועזים ביותר לרוץ קדימה ולפלס את הדרך.

לא בימי שלום, אלא בימי המילחמה. בעיצומה של המילחמה. כדי להפסיק את המילחמה.

האם זה נעים? לא, זה לא נעים.

האם זה דרוש? כן, זה דרוש.

לכן אנחנו עושים זאת.

האחרים יבואו, ידרכו עלינו ויעברו את המחסום. אולי לא היום, אלא מחר. כשזה יהיה פחות מסוכן, ואחריהם תבוא ממשלת־ישראל.

הבריא והחולני

יצחק רבין אמר, כי מי שמקיים מגעים עם אנשי אש״ף הוא „חולני.״ הוא הזכיר במיוחד את האלוף במילואים מתתיהו פלד. הוא שאל בקול רם איך זה קרה שמתי פלד, אדם שהוא הכירו בימי שירותו הצבאי, שהיה חברו־לנשק, עושה דברים כאלה.

יצחק רבין אומר שמתי פלד הוא חולני.

אני מתאפק מלומר כאן מה שעלה בדעתי, ברגע שקראתי את הדברים. אומר רק זאת:

אני מכיר היטב את יצחק רבין, ואני מכיר היטב את מתי פלד.

תמיד היתה לי סימפאטיה מסויימת ליצחק רבין, סימפאטיה המהולה בצער עמוק על חולשותיו הבולטות. בירכתיו פומבית בהגיעו לשילטון. ניסיתי לעזור לו בכמה פרשות. השתדלתי להצילו ממעשיו של עצמו. ניהלתי ויכוחים עליו עם אישים ברחבי העולם, ולפחות פעם אחת עם ראש־ממשלה מסויים, והגנתי עליו מפני ביטויים של בוז ולעג. גם רבין התייחס אלי תמיד בהגינות. בשנים הראשונות של המגעים שלנו עם אש״ף הגן על פעולתנו במיסגרת החוק. אין לי כל טינה כלפיו.

אך בבואי להשוות את יצחק רבין עם מתי פלד — מבחינת האיכות האנושית, האיכות המוסרית והאיכות האינטלקטואלית — חוששני שההשוואה היא בערך 1 ל־10, לטובת מתי פלד.

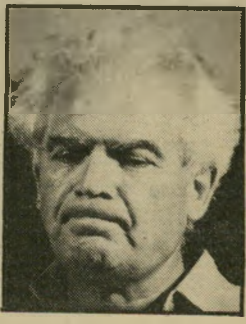

פלד

מתי פלד הוא אדם העשוי כולו מיקשה אחת. אילו היתה קיימת, בשפה העברית, הגדרה המקבילה למילה האנגלית integrity היא היתה ממצה אותו.

שנינו בני אותו גיל. היכרתיו כשהיינו בני 17 או 18, בערך. הוא היה איש הפלמ״ח, שדגל באחדות המחתרת הלוחמת, ובמשך זמן־מה גם היה מקורב לכנענים. כקצין בצה״ל היה חייל לוחם, כשאני הייתי חייל לוחם. אחר־כך עלה בסולם הפיקוד של צה״ל, היה יועצו של סגן־שר־הביטחון שימעון פרס לענייני חימוש, וחלש על המערך הלוגיסטי העצום שאיפשר את הנצחונות האגדתיים של מילחמת ששת־הימים. כאיש־המטכ״ל היה אחד הקולות השקולים ביותר בצמרת הביטחונית. לדעתי, הוא אחד משניים־שלושה הוגי־הדיעות הצבאיים הגדולים של מדינת־ישראל. הייתי שם לצידו רק את האלוף ישראל טל.

יצחק רבין מסוגל להפעיל את כישרונו האנאליטי לדברים הנמצאים מול אפו. הוא משולל לחלוטין כוח של דמיון, ועל כן הוא עקר בניתוחיו. מכאן המחדלים הנוראים שציינו את תקופת־כהונתו כראש־הממשלה, שסללה את הדרך לעליית מנחם בגין לשילטון. מכאן גם ניתוחיו לגבי העתיד, שרובם התבדו לחלוטין, ומוטב שלא להזכירם.

מי שיחפש מעשה גדול וחשוב אחד בארבע שנות שילטונו, לא ימצא דבר. זאת היתה תקופה צחיחה, נטולת השראה. לא היה בה אלא מיבצע־אנטבה, שהיה טוב לסרט־קולנוע, וגם לספר־מתח, אך שלא היה דרוש בו אלא כשרונו של סגן־אלוף בעוצבת־קומנדו.

עתה מסתובב רבין בין אישי־הכוח החדשים, כהד קלוש של אריאל שרון, משיא עצות לאילי־הליכוד, אדם שמקומו בין אורי דן ואלי לנדאו.

ולעומת זאת — מתי פלד. אדם המסוגל לשלב נתונים צבאיים ומדיניים, היסטוריים ועכשוויים, אמנותיים ומעשיים. איש שמחשבתו הביטחונית אינה מצטמצמת למה שיקרה בחודש הבא, והמסוגל לחשוב גם על הדור הבא.

ראיתיו בחברת גדולי־עולם, והם מתייחסים אליו בכבוד. בחוגים בינלאומיים יצא לו שם של ישראלי מסוג חדש: הוגה־דיעות ואיש־מוסר, פטריוט בעל חוש־צדק הרואה גם את הזולת, חייל אינטלקטואלי. כאשר חלם זאב ז׳בוטינסקי על חייל עברי, הוא לא חשב על איש כמו רפאל איתן. הוא חשב על איש כמו מתי פלד.

מתי פלד אינו נתון להשפעת אנשים גם לא אנשים הקרובים לו ביותר. הוא מתקדם בכוח עצמו, צעד אחרי צעד, בדרך של חשיבה עצמאית. וכאשר הוא משוכנע

בצידקתה של עמדה מסויימת — מבחינת היושר האינטלקטואלי והציווי המוסרי — שום כוח בעולם לא יסיט אותו.

אני קורא בבוז את דברי־השקר המתפרסמים עליו בימים אלה מידי זרזירי־עט, אני שומע את דברי־ההסתה של דמגוגים עלובים ורואה את הקאריקאטורות, מי יזכור אותם בעוד כמה שנים? את מתי פלד יזכרו.

צר לי שעלי להתייחס באותה הרחמנות גם ליצחק רבין.

הייתי ילד אר־פי־ג׳י

ערב יום־הולדתי ה־15, ואולי קצת אחריו, פנה אלי חבר־לעבודה (הייתי אז פקיד אצל עורך־דין) ומשך אותי הצידה. הוא שאל אותי אם יש ברצוני להצטרף לאירגון מחתרתי לוחם, האירגון הצבאי הלאומי.

הייתי מזועזע מתליית שלמה בן־יוסף, היהודי הראשון שהועלה לגרדום בימי המנדאט, והשבתי בהן. בערב סיפרתי לאבי על כך. הוא הזהיר אותי מפני התוצאות האפשריות, אך ידע שאני המחליט.

כעבור כמה שבועות נקראתי לוועדת־קבלה בחדר חשוך בבית־ספר ברחוב התבור, וכעבור כמה שבועות נוספים הייתי חייל בפלוגה ז׳ של האירגון הצבאי הלאומי. עסקתי בעיקר בהפצת כרוזים ברחובות, בהקמת תאי־מחתרת באירגוני־נוער שונים ובאימוני־אקדח. החזקתי בביתי את מחסן־הנשק המחלקתי, דבר שהיה כרוך בעונש־מוות.

לא נקראתי להשתתף בפעולה שבה הייתי צריך להרוג בני־אדם. אך אילו נתנו בידי רימון ואמרו לי להשליכו על מכונית של חיילים בריטיים, הייתי עושה זאת בלי כל פיקפוק. הייתי משוכנע שאני לוחם למען עמי ולמען ארצי.

עכשיו אני קורא ושומע על ילדי האר־פי־ג׳י. ראיתי אותם בטלוויזיה: בני 14, 15 ו־16. נורא. איך העזו המחבלים לחטוף אותם מהוריהם? איך זה מנצלים ילדים לצורכי מילחמה? זה מתאים למנוולים האלה!

ראיתי אותם גם בביירות המערבית. עברנו על פני נער חמוש כבן 13, במדים, שהחזיק בידו קלצ׳ניקוב ושעמד על המישמר. הוא נראה לי כצעיר גא מאוד. הוא בוודאי היה משוכנע שהוא לוחם למען עמו ולמען ארצו.

במילחמת־תש״ח סופרו סיפורים רבים על נערי־גדנ״ע גיבורים, שהתנדבו למשימות מסוכנות ושנפלו בקרב.

אך מובן שאי־אפשר להשוות. שהרי הם מחבלים, מרצחים, טרוריסטים. ואנחנו היינו לוחמי־חירות.

אהבת ישראל

„האם אתה אוהב ילדים?״ נשאל ראש שבט הקאניבלים.

„אני אוהב אותם מאוד,״ השיב הצ׳יף, „בייחוד כשהם מבושלים.״

ללמדך שיש מובנים שונים לפועל אהוב.

הוא הדין לגבי אהבת־ישראל.

יש האוהבים את ישראל כשהם חיים, ויש אוהבים אותם כשהם מתים. יש שאהבת־ישראל שלהם באה על סיפוקה רק כשישראל שוכבים באדמה, בשורה ארוכה־ארוכה, ויש האוהבים את ישראל כשהם חיים, מתרוצצים ומתלוצצים.

אני מודה שאהבת־ישראל שלי שייכת לסוג השני. אולי זה פרוורסי, אבל זה כך.

יש שאוהבים את ישראל כשהם רוכבים על טנקים בערים הרוסות, מפצחים ומכסחים, מפגיזים ומפציצים, שועטים קדימה על שרשרות, כובשים ומתנחלים.

יש שאוהבים את ישראל יותר כשהם משקיעים את מירצם בספרים פילוסופיים ובחיבור סימפוניות, במחקר. אני, למשל.

נראה שזהו עניין של טעם.

הצרה היא שהצ׳יף, האוהב את הילדים המבושלים, בטוח שכל מי שאינו שותף לטעמו הוא שונא־ילדים. וכל מי שאוהב את ישראל בבתי־קברות צבאיים מאמין כי מי שאינו שותף לאהבה זו הוא שונא־ישראל. וגם רבים מבין המועמדים לבית־הקברות מאמינים כי כל מי שרוצה להפריע להם להגיע אל קיברם הרענן מתנכל להם אישית, וגם לעמם ולארצם. על לשון האימרה: עם אחד, מנהיג אחד, בית־קברות אחד.

חוששני שאני זקן מדי מכדי לשנות את טעמי. אני עדיין אוהב ילדים בלתי מבושלים.

פנים חדשות במראה

ריבונו של עולם, איך אנחנו נראים?

לא בכלי־התיקשורת הזרים, חלילה. אלה כולם אנטישמים, מכפישים ומשקרים.

אלא בראי שלנו עצמנו.

איך אנחנו נראים, למשל, ביומן־השבוע, בטלוויזיה ביום־הששי האחרון?

תלמידי־ישיבות־הסדר יורים בתותחיהם בבתים בביירות. הכתב מציין בסיפוק שמהפגז נפגעו „כמה מחבלים וגם כמה אזרחים.״ לאט־לאט מפצחים את העיר, בית אחרי בית. ענני־עשן. בחור מתפלל. ילד לבנוני מציג זרוע קטועת־יד. „מי עשה את זה?״ שואל הכתב. „אתם,״ משיב הנער בקול יבש, עובדתי.

הרמטכ״ל מדבר. „הם יורים יריה, ואנחנו מורידים עליהם פצצה של טון.״ „אנחנו מרחיקים את הפלונטר מתל־אביב לגבול הצפון, ומשם לביירות, ומשם לדמשק או לאלג׳יר.״ ומשם? כאן נגמרת המחשבה של האיש. מהי מנת־המישכל המתחבאת (תרתי משמע) בניתוח זה?

מחנה פליטים. עין־חילווה. „מעיין מתוק.״ נוף של הירושימה. ברור שנוף זה לא נוצר בעת הלחימה. כל חייל יבחין מייד כי רוב הבתים הושכבו אחרי תום הלחימה. במרכז החורבות עומדת אשה, וזועקת נגד כל העולם. הסב והבן נהרגו. שאר הגברים נלקחו למעצר. שימותו כל מלכי־ערב! שימותו ילדיהם! היא לא אומרת מה היא מאחלת לישראלים. האם כל רבבות דרי־המחנה היו מחבלים? מה עשיתם לנו?!

רחוב בצידון. נושאת־טנקים חולפת על פני ילד כבן שמונה, הנושא חפץ עלוב כלשהו, בדרכו לפינה חשוכה במוסך, שם יחיה מעתה. איש אינו שואל אותו מה הוא רוצה להיות כשיהיה גדול. אפשר לנחש.

יעקוב מרידור, הכזבן הלאומי, מספר כזבים על ההרס. מושל צבאי, שאינו נקרא מושל צבאי, מדבר על „פיתרונות.״ לובה אליאב נסחב לתוך הסרט כדי לספק אליבי של טוב־לב. זקן מודיע שהוא רוצה לחזור לביתו בארץ. האשה ממשיכה לזעוק, בייאוש מחריד של אשה בלב השואה. חיילים ישראליים עוברים על ג׳יפ. אין הם מפנים את הראש.

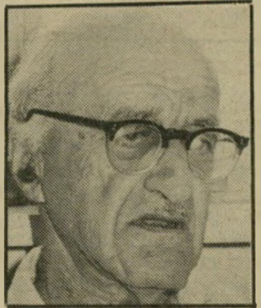

ליבוביץ

הקריין מודיע שהיתה טעות. קודם דובר על 600 אלף פליטים פלסטיניים. מישהו — נחש מי? — טילפן באמצע השידור והודיע שהיו רק 250 אלף. סליחה!

מחנה־עצירים. חייל עברי חותך, בתנועות ברוטליות, את החבלים הכובלים את ידיהם של עצירים חדשים. תגובותיהם המבוהלות מעידות משהו על מה שעבר עליהם מאז שנעצרו ועד שהגיעו הנה. חייל כסוף־שיער צועק עליהם את ההוראות בערבית. הטלוויזיה אינה מתרגמת את משפט־המפתח: „מי שיתקהל יירה!״ קצין של פת״ח, בן הכפר טרה במשולש, עונה לשאלות הכתב בעברית טובה. הכתב מנסה להוציא ממנו הודאה שהוא קיבל כסף. הקצין אומר שקיבל משכורת חודשית של 1000 לירות לבנוניות — כ־4000 שקל. זה הופך אותו לשכיר־חרב, בניגוד לקצין בצבא־הקבע שלנו.

מול השערים הנעולים וגידרי־התיל העבותים מסתובבים שוטרים צבאיים, במדים מצוחצחים.

זהו. זה הכל. מעשיו של עם־ישראל במשך שבוע ימים. העם של ישעיהו וירמיהו, של שפינוזה ואיינשטיין, של הרמב״ם ומארטין בובר. עם הספר, עם המדע, עם ההגות. רפול ומרידור. שוטר צבאי, כובש במחנה הרוס, וטאנקיסט המפצח בית במרכז ביירות.

נזכרתי בדבריו של הנביא בן־דורנו ישעיהו לייבוביץ׳: אם לא נסתלק מייד מן השטחים הכבושים, נהיה לעם של מנהלי־עבודה ושי״ן־בי״תניקים.

הנדון:

האם התנדפו 200 אלף ילדים, נשים וגברים באוויר?

קללת הגר

כל תולדותיו של עם־ישראל מקופלות באגדות שנוצרו בראשית הדרך. זהו מקור לתמיהה אין־קץ.

האם נביאים היו האנשים, שעיצבו את האגדות האלה לפני שלושת אלפים שנה ויותר? או שמא המיתוס, שנוצר אז, ממשיך להשפיע עלינו ולכוון את מעשינו, כמו מסילת־ברזל המכריחה את הרכבת לנוע בדרך קבועה־מראש?

אברהם ירד מצריימה, הסתבך עם פרעה וחזר ארצה. זוהי תופעה החוזרת שוב ושוב בתולדות העם: יורדים ועולים, יורדים ועולים. עד עצם הימים האלה.

אברהם מוכן להקריב את בנו, את יצחק, על המיזבח. עקדת־יצחק חוזרת על עצמה. גם השבוע הובא יצחק לקבורה, בטקס צבאי מלא, בהר־הרצל.

וסיפורה של הגר. הגר וישמעאל בנה, שגורשו מביתם כדי לפנות מקום ליצחק, בן שרה.

כמה פעמים חזר המעשה הזה בתולדות עמנו?

■ ■ ■

הסיפור הוא אחד הנפלאים בתנ"ך, סיפור אנושי המרטיט את הלב. מחבר ספר בראשית התכוון

פליטים פלסטיניים בפרדס

לכך. הוא מתאר את שרה אמנו כמכשפה, את אברהם אבינו כאיש טוב־לב וחלש־אופי, ואת הגר כדמות אנושית, אהובת אלוהים.

אילו נכתבו הדברים היום, היה מחבר הספר הזה מוקע כעוכר־ישראל, אכול שינאה־עצמית, מספק שכפ"ץ לאוייב. חצי מיליון ישראלים היו חותמים בנקל על עצומה להוצאת ספר־התועבה הזה מן התנ"ך.

ויאמר אברם אל שרי: „הנה שיפחתך בידיך, עשי־לה הטוב בעינייך." ותענה (אותה) שרי, ותברח (הגר) מפניה. וימצאה מלאך ה' על עין־המים במידבר... ותאמר: „מפני שרי גבירתי אני בורחת." ויאמר לה מלאך ה': „שובי אל גבירתך, והתעני תחת ידיה... הרבה ארבה את זרעך, ולא ייספר לרוב." ויאמר לה מלאך ה': „הנך הרה, ויולדת בן, וקראת שמו ישמעאל, כי שמע ה' את עונייך."

...ותאמר (שרה) לאברהם: „גרש האמה הזאת ואת בנה, כי לא יירש בן האמה הזאת עם בני, עם יצחק."

ויירע הדבר מאוד בעיני אברהם על אודות בנו (ישמעאל). ויאמר אלוהים אל אברהם: „אל יירע בעיניך על הנער ועל אמתך, כל אשר תאמר אליך שרה — שמע בקולה, כי ביצחק ייקרא לך זרע. וגם את בן־האמה לגוי אשימנו, כי זרעך הוא."

וישכם אברהם בבוקר, ויקח לחם וחמת־מים, ויתן אל הגר שם על שיכמה ואת הילד, וישלחה, ותלך ותתע במידבר באר־שבע. ויכלו המים מן החמת, ותשלך את הילד תחת אחד השיחים. ותלך ותשב לה מנגד, הרחק כמטחווי קשת, כי אמרה: אל אראה במות הילד. ותשב מנגד, ותישא את קולה ותבך. וישמע אלוהים את קול הנער, ויקרא מלאך אלוהים אל הגר מן השמיים, ויאמר לה: מה לך, הגר! אל תיראי, כי שמע אלוהים את קול הנער באשר הוא שם. קומי, שאי את הנער, והחזיקי את ידך בו, כי לגוי גדול אשימנו!"

ויפקח אלוהים את עיניה, ותרא באר־מים, ותלך ותמלא את החמת־מים, ותשק את הנער.

■ ■ ■

ראיתי אותה השבוע על מירקע הטלוויזיה, את הגר.

היא עמדה בין עיי־ההריסות של מחנה־פליטים הרוס ליד צידון. היא נשאה את ידיה אל השמיים, וזעקה זעקה גדולה. ומנגד ישב הנער, ישמעאל.

איננו יודעים אם שמע אלוהים את קול הנער, ומה אמר מלאך ה' שקרא לה מן השמיים. אנחנו רק יודעים כי עדים אנחנו לטרגדיה, החוזרת על עצמה זה ארבעת אלפים שנה, שוב ושוב.

טרגדיה המתרחשת עתה לנגד עינינו. ושכל אחד מאיתנו נושא באחריות לה, גם אם הוא משתוקק לעצום את עיניו ולהסתובב אל הצד השני.

אלוהים שומע את קול הנער. האם אנחנו שומעים אותו?

■ ■ ■

קללה רובצת על מיפעל־התחייה הלאומי שלנו. מאז ראשית ההתיישבות החדשה של בני־שרה, נודדים בני־הגר במידבר.

מילחמת־העצמאות, שבה נולדה ישראל, מדינתנו ותיפארתנו, גירשה מתחומה יותר מחצי מיליון ערבים פלסטיניים.

לא אכנס כאן לשאלה הסבוכה, ששקעה בבוץ של ויכוח אינסופי, איך בוצע הגירוש, מי גירש ומדוע. הוויכוח הזה סוער מזה 34 שנים, והאמת כוסתה מזמן במעטה עבות של שקרים משני הצדדים. את עדותי שלי, כחייל בפלוגת שועלי־שימשון, שהיה עד (ולצערי עד פעיל) לגירושם של אלפי ערבים בדרום, מסרתי בסיפרי מילחמת היום השביעי.

כדי לעקוף את הוויכוח הממוקש והנרגש, די שנציין את האמת האובייקטיבית: המילחמה גירשה אותם. ומאז הם פליטים. בלי מולדת, רובם בלי אזרחות, רבים בלי פרנסה, רבים בלי זכויות־אדם יסודיות.

ומכיוון שהם קיימים, נשארה הבעייה הפלסטינית קיימת. בכיו של הנער וקינת אמו היו לעובדה המדינית המרכזית במרחב.

כאשר נער בוכה, אין שלום. כאשר נער בוכה, אין שלווה. כי בכיו של נער פורץ קירות, מבקיע חומות, חודר שריון.

בשיכרון הניצחון אחרי מילחמה מרה וארוכה, בשיכרון של הקמת המדינה, נאטמו אצלנו האוזניים. לא רצו לשמוע, ולא שמעו. בראשית שנות ה־50' הצעתי, מעל עמודי שבועון זה, לפתור את הבעייה, להחזיר חלק מן הפליטים לתחום המדינה, לשלם פיצויים נדיבים לכל האחרים.

דויד בן־גוריון לא רצה בכך. אף לא ערבי נוסף אחד למדינה. אף לא אגורה שחוקה אחת כפיצויים. הפלסטינים, כך האמין, ייעלמו. יתנדפו באוויר כעשן. פלסטין יוק. הפלסטינים יוק.

אך כרוח־רפאים, חזרו הפלסטינים להטרידנו.

עתה, כעבור שלושים שנה, עומדים אנחנו בשערי ביירות, בעיצומה של המילחמה השישית (או השביעית). ועוד רבות המילחמות לפנינו.

■ ■ ■

במילחמת־סיני לא נוצרה בעיית־פליטים, כי השטח שנכבש היה ריק בעיקרו, והוחזר במהרה. לא כן במילחמת ששת־הימים.

כאשר הסתיימה הלחימה, היינו מרותקים לפרשת גירושם של בני ארבעה כפרים באיזור לטרון, ולפרשת העיר קלקיליה, שמשה דיין גירש את כל אוכלוסייתה והחל בהריסתה. מנענו אסון זה, והאלפים הוחזרו לעירם.

אך באותה שעה קרה דבר, בסודי־סודות, שנודע ברבים רק כעבור חודשים: גירושם של כ־100 אלף פליטים ממחנות־יריחו אל מעבר לנהר, במסע־גירוש מתוכנן ואכזרי, בדם קר.

הגר גורשה בפעם השנייה, והנער המשיך לבכות. הוא גדל והתגייס לפת"ח.

באותה שעה גורשה רוב רובה של אוכלוסיית רמת־הגולן. איש אינו יודע את מיספרם המדוייק. האומדנות נעות בין 100 אלף לרבע מיליון נפש, אשה וגבר, זקן וטף. העיר קונייטרה הושמדה כליל, בית אחרי בית, אחרי שוך הקרבות של יום־הכיפורים. היא נותרה כאנדרטה.

כל האוכלוסיה הזאת הלכה והתרבתה במי־הירות. לפי הסטאטיסטיקה של הריבוי הטיבעי, מכפיל העם הפלסטיני את מיספרו בכל דור. אחד גדל לשניים, שניים לארבע. עם אשר מנה בשנים האחרונות של המנדאט כמיליון נפש הגיע עתה לארבעה מיליון.

■ ■ ■

ערב מילחמת יום־הכיפורים גירש אריאל שרון, בשיטות שהוגדרו על־ידי ממשלת־ישראל רשמית כ„חריגות", את הבדואים באיזור שנועד להקמת ימית ובנותיה.

המחזות הזכירו את פרשת־הגר המקורית: גירוש נשים וילדים אל תוך המידבר, סתימת בארות.

לפני כן, במילחמת־ההתשה, גורשו מיליון ויותר מצרים מערי־התעלה. בתום מילחמת יום־הכיפורים ביקש משה דיין לגרש את כל הפלאחים המצריים מן הרצועה שנכבשה מעבר לתעלה, ולמחוק את כפריהם מעל פני האדמה. תודות לאומץ־ליבו של חייל עיברי אחד, האלוף ישראל טל, נמנעה זוועה זו.

השלום עם מצרים ריפא פצעים אלה. תושבי הערים

הגר והמלאך (ציור של פרדיננד בול, 1665)

שלאורך התעלה חזרו והקימו את בתיהם. הבדואים חזרו לפיתחת רפיח.

העיר ימית נמחקה מעל פני האדמה, כהתקפת־אמוק של הדחפור העברי, שהיה בה משום שלמות דרמאתית.

■ ■ ■

עכשיו מתרחש משהו בלבנון. בעוד שעיני העולם כולו ועיני הציבור הישראלי מרותקות לדראמה של ביירות המערבית, קורה משהו נורא בדרום־לבנון.

לפי האומדן הרשמי של האו"ם, היו בלבנון ערב־המילחמה כחצי מיליון פליטים פלסטיניים. חלק מהם, כ־200 אלף, נמצאים עתה במחנות ביירות, שהושמדו בינתיים בחלקם בהפצצות ובהפגזות נוראות מן הים, היבשה והאוויר. חלק אחר נמצא בטריפולי, שאליה לא הגיעה עדיין מיפלצת המילחמה.

בדרום, באיזור שנכבש על־ידי צה"ל, נמצאו — בלי כל ספק — כרבע מיליון פליטים.

היכן הם?

היכן את, הגר?

במשך שישה שבועות לא ניתן לאיש להתקרב למחנות־הפליטים. כל עיתונאי, זר ומקומי, היה צמוד לקצין־ליווי מטעם צה"ל, שדאג לכך שלא יסטה מדרך־הישר. „הייתי שבוי בידי דובר־צה"ל," כתב אחד מהם, עמוס קינן.

כאשר הוסר המסך, לפני שבוע, הסתבר כי המחנות — מחנות שבהם גרו רבע מיליון נפש, גברים, נשים וילדים — אינם קיימים עוד, נותרו רק חורבות.

(המשך בעמוד 15)

סטרימלי
קולה
סטרימלי
מכניס
את כל
המשקאות
הקלים
לכיס הקטן!
סטרימלי משקה אמיתי שאין דומה לו
מרענן, מרוה, וטעים
סטרימלי סירופ בששה טעמים!
תפוזים ואשכוליות
עם הדריף* מפרי טבעי
תפוחים ופטל.
ובטעמים הבלעדיים מחו"ל
סטרימלי קולה אמיתי
וסטרימלי ספורט
סטרימלי משקה מצויין
קח סטרימלי בכיס הקטן
אריזת סטרימלי
מכילה סירופ טבעי
להכנת כוס משקה אחת
ולכן כל אחד יכול לשתות
סטרימלי בטעם האהוב עליו
האריזה המיוחדת של סטרימלי
קלה לנשיאה, נוחה לשימוש
בכל מקום וחסכונית.
* הדריף - תמצית הפרי הטבעי *
המחיר לרבעיית
סטרימלי 10.80 ש'
להכנת 4 כוסות -
1 ליטר
אריזה בגודל טבעי להכנת כוס משקה אחת
Streamly
כולם שותים זאת עם מים קרים או סודה
הטעמים החדשים של סודהסטרים
02-535343
02-537724

הנדון

(המשך מעמוד 13)

הסיפור הוא שהם נהרסו בעת הלחימה. אכן היתה שם לחימה עקשנית מאוד. חיילי אש״ף לחמו, בכמה מקומות, עד טיפת־דמם ה־אחרונה, פשוטו כמשמעו. כמעט איש מהם לא נלקח בשבי.

אך כל חייל יודע שגם בלחימה עקשנית כזאת אין ערים שלמות נהרסות. נהרסים בתים, נהרסים כמה רחובות, כפי שקרה בצידון ובצור.

כאשר נהרסת עיירה שלמה, עד אחרון בתיה, פירוש הדבר שנמחקה מעל פני האדמה אחרי שוך הקרבות.

כל מי שהכיר את מסרות־המילחמה של אריאל שרון יודע, שזו אכן היתה אחת מהן. היא בוצעה בשקט, ביעילות נוראה, מאחרי גבנו, מאחרי גבה של האומה אשר כל בניה, עד האחרון שבהם, יישא באחריות המוסרית עבור מעשה זה.

היכן התושבים?

■ ■ ■

המושל הצבאי של דרום־לבנון, המחופש בראש איזור שהי „יחידה לסיוע״, הודיע כי נותרו בשטח הכבוש כ־32 אלף פליטים פלסטיניים. כמה מאות משפחות חזרו למחנות ההרוסים, מתוך תיקווה נואשת ש־הגברים — שכולם נעצרו — יחזרו אליה. לאחדים נמצאו „פית־רונות״ (איזו מילה ניאו־עיברית!) בכל מיני פינות נטושות בצור ובצידון.

היכן השאר?

היכן 200 אלף ויותר, שנעלמו?

האם התנדפו באוויר? האם בלעה אותם האדמה? חוסלו על־ידי משיכת קולמוס של סטאטיסטיקאי שכיר במישרד כלשהו בירושלים? („אני עסקתי רק בניירת...״)

דיווחים ראשונים ממקורות שו־נים מגלים אמת אחרת: 200 אלף אלה נודדים בדרך־לא־דרך בכיוון היחידי האפשרי, צפונה־מיזרחה. שם הם נמצאים עתה, מול פני הקווים של הסורים, המסרבים לקבלם. רבבות מישפחות — נשים וילדים, הגר ובניה — רובצות שם על הארץ, מתחת לעצים ו־לכיפת־השמיים, ואלוהים רואה אותם.

הם ממתינים שם, חסרי־תיקווה, ומצפים לבאות — לגשמים, לשלגים של לבנון, לרחמי שמיים, לקולו של מלאך ה׳.

ואם יקרה מה שיקרה בביירות, עלולים להצטרף אליהם מאות אלפים נוספים — 50 אלף נשו־יהם וילדיהם של 8000 לוחמי אש״ף הנצורים בעיר, ועוד 150 אלף פליטים סתם.

כל אלה הם — אולי כדאי להזכיר — בני־אדם חיים ונושמים. נשים כמו האשה ממזל. ילדים כמו הילדים למטה ברחוב. בני־אדם. בני אברהם. „כי זרעך הוא.״

■ ■ ■

ביאליק אמר שניקמת ילד קטן לא ברא גם השטן. נבו־אה נוראה.

הילדים האלה, הרובצים בשעה זו מתחת לשיחים כי שממה של ביקעת הלבנון, יתבגרו באחד הימים.

מלאך ה׳ ניבא, באוזני הגר, מה יהיה עתידו של ישמעאל, זרע אברהם: „הוא יהיה פרא־אדם, ידו בכל ויד כל בו, ועל פני כל אחיו ישכון.״

בימים אלה אנחנו מטפחים דור חדש של פידאיון, את „המחבלים״ של מחר, פירא־אדם שאחת תהיה תשוקתם: נקמה.

האם אכן רובצת קללה עלינו ועל מיפעלנו, קללה מקדמת־דנא, קיללת הגר ובנה?

קטעים

הפרופסור שלמה אבינרי רוצה להיות בעניינים, גוש־אמונים טוען שדרום לבנון הוא המשך טבעי של הארץ, ואת מילחמת־הלבנון ישכחו כמו ששכחו את המילחמה באפגניסתאן

„פצצת המיצרר הליברלית״

גם לליבראלים יש פצצת מיצרר. היא תוצרת־בית, ליתר דיוק, מתוצרת ההנהגה המותסכלת: השר יצחק מודעי. זוהי פצצה עונתית. בכל פעם שמנחם בגין מרכיב ממשלה או נמצא במצוקה קואליציונית, או מרחיב ממשלתו על־ידי „שחקני חיזוק״ מחוץ לליכוד, שולפים את פצצת מודעי ומאיימים על בגין.

פעם זה היה תיק־החוץ. הפעם זה תיק־ההסברה. העיקר שיהיה תיק לשר בלי תיק ולמיפלגה.

„דבר״ 22.7.1982

מירון בנבנישתי: באוזני

הפרופסור שלמה אבינרי

(בעיקבות תדרוך למרצים מטעם צה״ל, ש־ניתן על־ידי אבינרי, שוחרר בנבנישתי מתפקידו כמסביר, והוא מגיב על דברי אבינרי למרצים.)

שם־אור

קניוק

מה שמטריד אותי אינם הופעתך ודבריך אלא התסמונת הגלומה בה. זוהי בעיני התגלמותה של ההתקרנפות, הסתגלנות והנכונות לשרת כל מישטר. היא מתאפיינת בנטייה לטישטוש התחומים שבין התבוננות מן הצד בתהליכים לבין השתתפות אקטיבית בעיצובם. בנטייה אינטלקטואלית לחפש „קונצפטים ארוכי־טווח באירועי הווה נזילים,״ ברצון „לפעול מבפנים כי בחוץ אי־אפשר להשפיע,״ בשאיפה להימנע מעימותים, בהשתכרות מה־קרבה למרכזי־הכוח, בצורך הכפייתי „להיות בעניינים״, בכמיהה „ליישם את התיאוריות.״

סתגלנות נטולת־ערכים זו אופיינית לאנשי־רוח ולתנועות פוליטיות בחברות שאיבדו את מצפנן האידיאולוגי והיא פושה גם אצלנו. תרומתה להידרדרות אינה נופלת מזו הנגרמת על־ידי מחולליו־במודע של תהליך ההקצנה, ואינה אלא עשיית מעשה זימרי וקבלת שכר כפנחס. בהקשר זה, ראוי שתחזור ותעיין בדבריו של מורנו המשותף יעקב טלמון.

אני בטוח שתמשיך לשמש מרצה ומנחה מבוקש גם בעתיד, ותצליח להסביר היטב מהו ה„כורח״ שבהרפתקות חדשות של הממשלה ומה תועלת תצמח מהן לעם ישראל. אני ושכמותי, שאיננו מסוגלים להשלים עם מערכת־הערכים הגמישה שלך, מוצאים את עצמנו מ„חוץ למחנה״. שהרי, אם אתה מתיימר להיות „אופוזיציה לויאלית״, שמח המימסד להעניק לך מעמד זה ואז ממילא לפי הנורמה הזאת הופכים אנו ל„אופוזיציה בלתי־לויאלית״, דהיינו אנטי־פטריוטית והרסנית.

„דבר״ 22.7.1982

אמנון קפליוק:

העבד היהודי העשיר

יש לו תיאבון, לגוש אמונים. בביטאון ההתנחלויות של הגדה והרצועה, אתה קורא, תוך התרפקות על „העבר היהודי העשיר״ של עיירות וכפרים רבים, הנמצאים באיזור שצה״ל כבש בלבנון. בגליון הראשון של נקודה שהו־פיע אחרי המילחמה, מופיע מאמר בעל אופי מילחמתי, כמובן, שכותרתו היא „כשיהודי אל־קמר כבשו את סאנור״. וכבר אמר אחד מרבני גוש־אמונים כי דרום לבנון הוא „המשכה הטבעי של ארץ־ישראל״. הוא לא תבע סיפוח, אבל אם יווצר מצב בו יימשך הכיבוש, נהיה עדים לא רק לפתיחת בתי־כנסת וישיבות־הסדר בדרום־לבנון אלא גם להתנחלויות. אלה, אנשי גוש־אמונים הם אנשים רציניים. רצינותם הולכת בקו ישר יחד עם תוכניותיהם המסורפות ומשום כך, כאמור, הם מסוכנים.

„על־המשמר״ 20.7.1982

אורה שם־אור:

צעצועים חדשים

העולם של היום כמו ילד מפונק: משחק שעה־שעתיים עם הצעצוע שקיבל, וכבר נמאס לו, ורוצה צעצוע חדש.

לכן, הדואגים לתדמית שלנו, בגלל הקורבנות באזרחים בלבנון, יכולים להירגע. העולם, אותו ילד מפונק, ישכח מכל העניין אחרי כמה שבועות, אם לא כמה ימים.

לעולם אין סבלנות לשמוע שוב ושוב אותו סיפור עצמו.

זוכרים עוד את אפגניסתאן? הפלישה הרוסית, ההתנגדות האמיצה של האזרחים — — — איזה רעש בכל העולם! איזה צילומים מרגשים של יושבי־ההרים, הלוחמים ברובים ממילחמת־העולם הראשונה עם הצבא הרוסי המודרני?

לידיעתכם, שום דבר לא השתנה שם. הרוסים ממשיכים לכבוש, והאזרחים ממשיכים להתנגד, אפילו ביתר־שאת. אבל למי איכפת?

„ידיעות״אחרונות״ 21.7.1982

יורם קניוק:

ימה של תל־אביב

אחרי כרבע שעה נכנסנו למים. הם היו צהובים ודהים וכתמי סגול נראו משייטים בהם, כאילו היו שמן צף. הלכנו במים בין נייר טואלט, כנראה ישן, קרעי פלאסטיק, ומאות צורות שחורות וירוקות שאת טיבן אני מנסה לא לשער. ישראלים נועזים, המסוגלים לא רק לבחוש במים עכורים, אלא אף לשחות בהם, נראו שוחים בים המושחת.

אני לא יכולתי. החיידקים נראו מאיימים. מתנועעים וזזים כל העת.

מאחורי נראו בתי־המלון, במקום שפעם היו חופים. חופים הם לא תמיד געגועים. הזפת הצפה הצליחה לצבוע את כפות רגלי בשחור. אם חילוף חומרים נורמלי הוא קודם שתייה ואחר כך נוזל ממין אחר, הרי כאן זה להיפך: נוזל ממין אחר שאולי אחרי איזו מטאמורפוזה נהפך למים.

אני מניח שצפיפות בתי־החולים בארץ היא תוצאה של זיכרון עמום, שפעם באמת היה כאן חופ־ים. הריח היה של מים מבושלים בזבל אורגאני. האופק היה ורוד ויפה. עד שחיל־הים יכתת אוניותיו למגן מפני עצמים צפים, ניסע למלינה מרקורי ונגיד שנולדנו בפלשתינה ונזכיר לה שיש לה בעל יהודי.

„מעריב״ 21.7.1982

בועז עברון:

בגין ואלכסדר ינאי

אומנם, רוב המילחמות בהיסטוריה היו „יזומות״. אבל במילחמות כאלה, הנערכות להשגת מטרות פוליטיות במיסגרת של מדיניות־כוח מעצמתית, ברגיל אין מגייסים את העם. הן נערכות על־ידי צבאות מיקצועיים, „לגיונות זרים״ וכו׳. גם בתולדותינו: במרד החשמונאים ובמרד הגדול נגד רומא התגייס רוב העם למילחמה. אבל את מילחמותיו של אלכסנדר ינאי, שהיו מילחמות כיבוש ומעשי „מדיניות־כוח״ רגילים, ניהלו צבאות שכירים. אלה אינם שואלים שאלות ואינם דורשים הצדקות אידיאולוגיות. העם לא היה מוכן לשפוך את דמו למען השאיפות האישיות והשושלתיות של המלך.

מי שרוצה, כי גם אנו נתחיל בניהול „מדיניות מעצמתית״, חייב להבין כי צה״ל אינו בנוי לכך. המילה „הגנה״ שבשמו אינם סתם מילה, אלא מבטאת את בסיסו האידיאולוגי. מי שרוצה בניהול מדיניות כזאת יהיה חייב לבנות צבא מסוג אחר, צבא מיקצועי של מתנדבים. אבל זה כבר לא יהיה צה״ל. בגין ושרון אולי אינם מודעים לכך, אבל המילחמה הזאת, והאמתלות שבשמן נערכה, היא הפגיעה החמורה ביותר שנפגע המארג הפנימי של צה״ל מאז הקמתו. זוהי פגיעה בעצם הבסיס החברתי, ההסכמי והפסיכולוגי, שעליו היתה משותתת עד היום העוצמה האדירה של צה״ל.

תוצאותיה של פגיעה זו יהיו ניכרות שנים רבות ויעלו לנו ביוקר רב.

„ידיעות־אחרונות״ 23.7.1982

פסוקי השבוע

● **ראש הממשלה, מנחם בגין,** על סיכויו בבחירות הבאות: „בעוד חודשיים שלושה לא אצלע עוד, כי הרגל תתרפא לגמרי. אחרוש את הארץ במשך חודשים ואבקר בכל ישוב בין מטולה ואילת, כדי להיפגש עם העם. אני מרגיש במלוא כוחי להתמודדות הזאת.״

● **הנ״ל,** על תוכניותיו אחרי שיפרוש: „אני חייב לכתוב את סיפרי, שישתרע על שישה כרכים. זה יגזול את כל זמני, אם אלוהים יתן לי. כל כרך יקח לי חצי שנה.״

● **עורך־הדין אהרון פאפו,** על כתבי ישראל: „שמור עלינו אלי, מפני כתבינו. מן הכתבים הזרים נדע להישמר בעצמנו.״

● **ח״כ המערך, אבא אבן:** „ידוע שאזרחים מפגינים נגד ממשלה. אולם ממשלה נגד אזרחים?״

● **שר־הפנים, יוסף בורג, על הפגנת הממשלה:** „היה לי הנאום הטוב ביותר. הבעייה היא, שאף אחד לא הקשיב.״

● **העיתונאי נחום ברנע:** „נדמה שהדבר היחיד שמפריד עכשיו בין (ח״כ אימרי) רון ו(אריק) שרון הוא האות שי״ן.״

● **המחזאי יהושע סובול:** „עם אחד! צבא אחד! מנהיג אחד! סוף אחד!״

● **הנ״ל:** „השמש זרחה, השיטה פרחה ופצצת המיצרר צנחה.״

● **הנ״ל:** „אריק מוכן להציע לפלסטינים

בנבנישתי

עברון

מלבנון מיקלט זמני בישראל. עד מתי? עד שימצא להם פיתרון סופי.״

● **השר לפיתוח ולטכנולוגיה, יובל נאמן,** על העבירות שעבר בהחזקת מטבע־חוץ: „החוקים לא נתפרו טוב למיקרה שלי.״

● **אלי לנדאו, עוזרו לשעבר של שר הביטחון:** „יש לפתור את הבעיה הפלסטינית, ואני מאמין שאם נמשיך לסגור אוניברסיטות, לא נפתור את הבעיה. בשום מקום בעולם עם לא ניצח אחר כשסגר לו את האוניברסיטות.״

● **המשורר יעקב („יענקל׳ה״) רוטבליט:** „מיצרר החודש.״

● **העיתונאי יגאל גלאי:** „למזלו של אריק, מצלמים אותו מהמותנים למעלה, כי מלך הלבנון עושה במיכנסים.״

הח"כים ברחו לשמע קול פיגזי נ"מ. אביבה ארידור גובה תרומות בשם בעלה ומיכאל קליינר, המתנגד להפגנות, נעצר בעבר בהפגנה בלתי־חוקית

■ הבנתם של חברי הממשלה והח"כים בנעשה בלבנון כבר הפכה לבדיחה בקרב הלוחמים. עתה עמד למיבחן אומץ־ליבם של כמה מהם. אוטובוס כתום, שהסיע את חכ"י ועדת־המישנה לביקורת־המדינה, הופיע במחסום המוסיאון בצפון מערב ביירות, שם נמצאים צנחנים ישראליים. מהאוטובוס, שהיו בו ח"כים ובנות־ליוויתם, ירדו הח"כים **ז'אק אמיר**, ו**יעקב גיל** מהמערך, והתחילו ללחוץ את ידי הלוחמים. לפתע נשמעו יריות. היו אלה פגזי תותח נ"מ שירו הפלסטינים ממערב העיר, לעבר מטוס ישראלי. כל העומדים במחסום, הצנחנים, אנשי הפאלנגות ואזרחים לבנונים, הרימו את ראשם כדי לראות אם המטוס ייפגע. הח"כים לעומת זאת, שנבהלו עד מוות מהירות, מיהרו לחזור לאוטובוס ונעלמו מהמקום תוך שניות, לקול צחוקם של החיילים. בסיור שנמשך יומיים ישנו נוסעי האוטובוס בשקי־שינה. ח"כי הליכוד שבוועדה החרימו את הסיור, וכך יצאו אליו ח"כי המערך בלבד וח"כ המפד"ל, **אליעזר אבטבי**.

■ איום על חיו של שר־האוצר, **יורם ארידור**, השמיע סגן שר־החקלאות, **פסח** („פייסי") **גרופר**. בישיבת הנהלת המיפלגה הליברלית, התייחס גרופר לדברים שאמר שר־האוצר בוועדת־הכספים של הכנסת. כאשר ח"כ הליברלים, **דן תיכון**, הודיע שהוא יתנגד להעברת חוק המיסוי האינפלציוני, אמר לו ארידור: „החוק יעבור על גופתך!" העיר על כך פייסי: „אילו לי הוא היה אומר כך, הייתי נותן שתי סטירות־לחי בפומבי!" חבריו של פייסי שישבו לצידו, חששו לא פחות. כשסגן שר־החקלאות אמר זאת פניו התכווצו, וידיו רעדו מזעם. אחד הח"כים שישב לצידו של גרופר הגיב אחר־כך: „פחדתי שהוא ידגים זאת עלי."

אודרי רייף תיירת יהודיה מקליפורניה היתה אורחת באירוע חברתי, שאליו הוזמן גם ראש־הממשלה, מנחם בגין. כשהוא נכנס למקום, לקחה רייף פרח מאחד השולחנות, ניגשה לבגין והצמידה אותו לדש בגדו. ראש־הממשלה התרגש מקבלת־הפנים, ואחרי שבירר מיהי האורחת ומה מוצאה, התנשק איתה (למטה). ביניהם (למעלה) עומד שמחה הולצברג.

■ בדיון בוועדת־הכספים בעניין חוק מיסוי האינפלציה אמר ארידור לחברי־הוועדה: „למרות הפגרה, תיסגרו בחדר עד שתסיימו את הדיון בשני חוקי האינפלציה." באותו רגע יצא תיכון מהחדר, וידית הדלת נשארה בידו. כך נשארו הח"כים כלואים בחדר, למרות רצונם.

■ בדיון שהתפתח בעניין חוק המיסוי, אמר ח"כ המערך **אריק נחמקין**: „אף שכיר לא שילם מס בארץ, כי כולם מקבלים משכורת נטו." חברו לסיעה, **נפתלי בלומנטל**, מנכ"ל כור, אמר: „לי אין מניות בשום חברה תעשייתית." העיר לו ח"כ מערך אחר **יחזקאל זכאי**: „בלומנטל, אתה עוד תהיה שר־אוצר." הגיב תיכון: „לעולם לא תהיה. היה לך סיכוי, אך חבריך בחרו בפרופסור המפוזר כמועמד," כשהוא מתכוון לפרופסור **חיים בן־שחר**.

■ באותו דיון הופיע גם נציב מס־ההכנסה, **דב נייגר**. הוא טען שלמרות שחוק המיסוי בתנאי האינפלציה עדיין לא הועבר בכנסת, הראשונים שעושים עליו כסף, הם „חברי הלהקה." הוא הסביר שהוא התכוון לסגן שר־האוצר לשעבר, **יחזקאל פלומין** ולמישנה לנציב לשעבר, **דב הלפרין**, שנותנים הרצאות בתשלום לפני פורומים סגורים על מהות החוק.

■ בדיון בוועדת־הכספים על הקמת איזור לתעשיות עתירות מדע, דחה ח"כ המערך **אהרון נחמיאס** את הרעיון שהמרכז יוקם בגליל המערבי. „אני חולק על הקונספציה מא' ועד צ' שהרי אני גר בצפת, ולכן יש להקים את הפרוייקט בה." נחמיאס הוא ראש עיריית צפת.

■ אישתו של שר־האוצר, **אביבה ארידור**, למדה כנראה לעשות שימוש ממשי בתואר של בעלה. היא נרתמה לרעיון מכל הלב, שמפיק דויד („דודו") מרגלית, במיסגרת תוכנית רשת ב' כל צבעי הרשת. מטרתה — גיוס כספים לרכישת מכשירים רפואיים יקרי־ערך לבית־חולים. לצורך עבודתה משתמשת אביבה במזכירה, **לימור ליבגת**, המתקשרת למוסדות פיננסיים ותעשייתיים שונים בשם אביבה ארידור. כאשר לוקחת ארידור, שהיא מורה בתיכון מקיף ביהוד, את השפופרת, היא מציגה עצמה כאשתו של שר־האוצר, ורק אחרי־כן היא מבקשת תרומה. איש עדיין לא סירב.

■ בערב ראיונות שאל **מני פאר** את ח"כ חרות, **מיכאל קליינר** אם הצעת החוק שלו לאסור הפגנות בשעת חרום ירדה מהפרק. קליינר טען, שההצעה עומדת בעינה, משום שבזמן חרום לא צריך להפגין. אמר לו פאר: „זה לא הוגן שאתה תעלה הצעה כזאת. כשאתה היית באופוזיציה, לא רק שהפגנת נגד מעשי הממשלה באחד הזמנים הקשים של המדינה, אלא גם נעצרת." פאר הסביר, שב־1975 הפגין קליינר, מול מלון המלך דויד בירושלים, נגד שר־החוץ האמריקאי **הנרי קיסינג'ר**, בזמר הדיונים על הסדרי־הביניים בסיני. קליינר נעצר אז משום שהיתה זו הפגנה בלתי־חוקית. הגיב הח"כ, שהופתע מתחקירו המקיף של המראיין: „לא נעצרתי. רק נתפסתי. הועלתי לניידת ואחר־כך שוחררתי."

■ הפירסומאי **דויד אדמון**, פעיל המיפלגה הליברלית טוען, כי הפגנת התמיכה בממשלה שנערכה בכיכר־מלכי־ישראל עלתה לו 430 דולר. הוא מספר שהוא, כמי שהיה בין המארגנים של העצרת, נאלץ להקדים את שובו לישראל ליום השישי, תחת מוצאי־שבת, מועד קיום ההפגנה. שינוי תאריך החזרה עלה לו 430 דולר.

■ שר הפיתוח והטכנולוגיה, **יובל נאמן**, סיפר ש־

רעיה אפשטיין מנהלת בית־הכלא לנשים, נווה־תירצה, מנופפת במניפה להפגת החום. אפשטיין היתה אורחת במסיבה צנועה, שערך חבר הוועדה המרכזת של ההסתדרות, שאול בן־שימחון, לכבוד פרוייקט סטודנטים לשיקום אסירים. מנהלת בית־הכלא עשתה כל מאמץ שהמצלמה לא תקלוט אותה בשעת עיסוקה עם המניפה.

שימחה הולצברג חובש את כובעו של קצין הרפואה, מאיר קליגר (משמאל), שנפצע לפני שנתיים בתאונת־דרכים קשה בצבא. קליגר, הצמוד לכיסא־גלגלים היה מוזמן לאחת ההופעות, שאליהן נלקחו פצועי־צה"ל. קליגר סיפר שהשניים הם ידידים טובים, והולצברג הוא היחיד שבא לבקר אותו מדי יום בבית־לווינשטיין, שם הוא מאושפז.

אנשים

הוא קושר את עתידו הפוליטי בראש־ממשלת אנגליה, **מרג־רט תאצ'ר**. נאמן, פרופסור לפיסיקה, סיפר שתאצר היא ד"ר לכימיה. כאשר הוא ניהל איתה שיחות בענייני מדע, היא גילתה בקיאות רבה במדעי ה־טבע. נאמן הוא נץ, ח"כ מטעם תנועת התחיה, וגם תאצ'ר, ה־חברה במיפלגה השמרנית, ידו־עה בדיעותיה הניציות. היא הח־לה את דרכה בפוליטיקה כש־רת־המדע, ולדברי נאמן היא הצילה את המדע המעשי ב־ארצה באותה התקופה. נאמן, שמונה בשבוע האחרון לתפ־קיד זהה, מקווה שהצעד הבא שלו יהיה אולי זהה לקפיצה שעשתה תאצ'ר מתיק המדע ל־ראשות־הממשלה.

נאמן לא סיפר, כי בעת ש־שימשה תאצ'ר שרת־החינוך, היא קיצצה בתקציב בכל סעיף אפשרי. כשביטלה את הארו־חות לילדי בתי־הספר ואת כוס החלב היומית שלהם, זכתה ב־כינוי „גנבת החלב."

■ כאשר הופיע הרמטכ"ל **רפאל** („רפול") **איתן** בועדת החוץ והביטחון של הכנסת, הוא ציין בתחילת דבריו שהוא לא יעסוק בפוליטיקה. תוך כדי הדיון שאל אותו ח"כ המפד"ל **אברהם מלמד**, אם הוא אינו חושש מהשפעת חיי־הזוהר של ביירות המיזרחית וג'וניה על חיילי צה"ל. מלמד הסביר, ש־חיילי צה"ל עוסקים בהימורים ומתרועעים עם נשים לבנוניות. רפול ענה שגם בישראל יש נישואים מעורבים, והחל מפרט את דעתו בעניין. קטע אותו ח"כ המערך, **מיכה חריש**: „וזאת לא פוליטיקה?"

■ הזמר **אריק סיני** זכה לעמוד על דוכן־הנואמים בכ־נסת. היה זה כאשר ח"כ המערך הבאר־שבעי **אורי סבג** העלה הצעת חוק פרטית, שבה הוא הציע שעל כל חפיסת סיגריות תוטבע הסיסמה שסיגריות הן סכנה לעישון. סבג הציב על הדוכן מודעת פירסומת גזורה מעיתון של הסיגריות ברודווי 80, שאותן מפרסם הזמר אריק סיני. בעוד הוא מסביר את ה־שערוריה שמתבטאת בפירסום מסוג זה, קראו חכ"ים לעברו שיעביר את המודעה ביניהם, כדי שיוכלו להתבונן בה מק־רוב.

■ ערב העלאת הצעת ה־חוק שלו, סיפר סבג שהוא קי־בל טלפונים ובהם איומים על חייו, מגורמים שונים שחוששים שהחוק, אם יתקבל יגרום ל־הם להפסדים. חברו לסיעה, **יוסי שריד**, הציע לו שאת כל המאיימים הוא יעביר לטל־פון שלו. „אני ובני־מישפחתי כבר מומחים בלענות לכאלה."

■ כמה מפגינים יכולה כיכר מלכי־ישראל להכיל? א־חרי הפגנת שלום־עכשיו טען עורך־הדין **אהרון פאפו**, של־כל היותר יכולים היו להיכנס לכיכר כ־40 אלף מפגינים, ו־זאת אם היו מצטופפים מאוד. אחרי הפגנת הליכוד שאל אותו חברו לוועד־המנהל של רשות השידור, **ניסים אלמוג**, אם הוא יכול להסביר כיצד הפגי־נו באותה כיכר רבע מיליון בני־אדם. ענה פאפו: „מפגיני הליכוד הצטופפו בכל הרחובות הסמוכים לכיכר, לאורך קילו־מטר. אך לא זאת התשובה ה־עיקרית. הבעיה היא, שמפגי־ני שלום־עכשיו מצטיינים בנפח פיסי הגדול שלהם, בהיותם ילדי־תנובה שמנים מרוב בננות ומוצרי־חלב. לעומת זאת, מכי־לה הכיכר יותר אנשי ליכוד מאשר שלום־עכשיו, כי הם רזים ומיוסרים עדיין מ־30 שנות שילטון המערך."

■ בדיון שהתקיים בוועד־המנהל של רשות־השידור בענ־יין סירוב עובדי הטלוויזיה ל־צאת ללבנון ללא ביטוח מת־אים, הסביר מנכ"ל הרשות, **יוסף** („טומי") **לפיד**, שהצבא החליט לנהוג בהתאם. הוא חייל 15 עובדים, אך רק **מיכה ליי־מור** נענה לצו והתייצב כנד־רש. כל האחרים הם למעשה נפקדים: „עכשיו הם במצב ש־המישטרה הצבאית יכולה להו־ציא אותם בלילה ממיטתם." ה־וועד־המנהל נענה לדרישת ה־עובדים והכפיל את הביטוח ה־אישי שלהם מחמישה ל־10 מי־ליון לירות לאיש. אחר־כך הח־ליטה הנהלת הרשות להכפיל את סכום הביטוח ל־20 מיליון לכל עובד. הגיב על כך פאפו: „בתנאי לוכסוס של ביטוח כ־זה, עלולות נשים אחדות לעודד את בעליהן להצטרף לציוותי־הצילום של הטלוויזיה בלבנון."

■ במכירה פומבית שנער־כה בביתם של **אלק ודליה לרנר** בסביון, שהכנסותיה נו־עו לקניית מכשירים רפואיים לבית־החולים הכרמל בחיפה, לא נמצא קונה לתרומה של **ראובן הכט**, בעל ממגורות דגון. היו אלה כדים עתיקים בני 3000 שנה. העיר על כך אחד הרוכשים: „מאז ש**משה דיין** מת, אין קונים לעתיקות." בערב, שהונחה על־ידי שדרן־הרדיו הוותיק, **שמואל שי**, תרם בעל הדירה 5000 לירות סטרלינג לבית־החולים.

אדי קונסטנטין חוטף אגרוף בפניו מהרקדן־שחקן־פנטומימאי, ג'וקי ארקין. השניים נפגשו במסיבה שנערכה לכבוד שחקן־הקולנוע הצרפתי, שהשתתף בעבר בכמה סירטי פעולה. ארקין הזכיר לשחקן, שבא להופיע לפני פצועי־צה"ל, את ימי הקולנוע שלו.

■ הד"ר **ישראל פלד**, עובד מאז תחילת המילחמה שעות נוספות. פלד הוא יושב־ראש ועדת האימוץ של הצנח־נים, שאותם מאמצת העירייה מזה שנים. עם פרוץ הקרבות הוא יצא ללבנון ומכיוון שצנ־חנים רבים מכירים אותו אישית מאירועים שהעירייה מארגנת עבורם, הוא הפך להיות איש־הסתרים והסודות של החטיבה. כך הוא היה לאזרח היחיד ש־השתתף בקרב שערכו הצנחנים בדאמור. בעיריית רמת־גן מת־בדחים, שבקצב כזה הוא יגיע לעירייה רק לחופשות.

■ מנכ"ל רשות השידור לשעבר, **יצחק ליבני**, שהיה אף הוא בלבנון, סיפר שכל מה שיכול היה לומר למקומיים היו המילים „אהלן וסהלן" ו„מרח־בה", שאותן זכר מסידרת ה־תוכניות ללימוד ערבית בטל־וויזיה, שהגיש **שייקה או־פיר**. ליבני גילה שהוא למד ערבית בתיכון גאולה בתל־אביב, אך טען שכל בורותו אינה אלא בגלל בית־הספר. „דברים אחרים שאני יודע ה־יום, הם אלה שלא למדתי ב־בית־הספר."

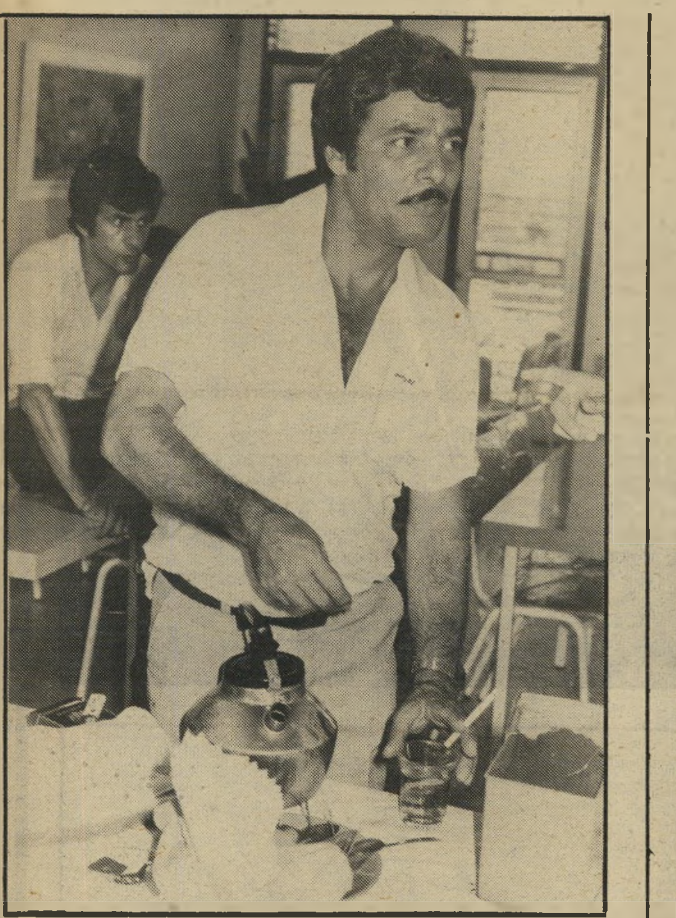

רפי סוויסה ח"כ המערך, יושב־ראש הוועד למען ה־אסיר, נכח בחלוקת תעודות לסטודנטים, העוזרים בשיקום אסירים. סוויסה, ראש המועצה המקומית מזכרת־בתיה, גילה שהוא אחיו של מפקד מרחב השפלה, שימעון סביר, שניהל את חקירת רצח רוני ניצן, מפקד בית־המעצר ברמלה.

■ בכנס של סופרים, משו־ררים ואנשי־רוח, המקורבים ל־מיפלגת העבודה סיפר ח"כ ה־מערך, **אבא אבן** על התלבטו־יותיו במעבר מעולם האקדמיה לפוליטיקה. „אני זוכר ש**וינ־סטון צ'רצ'יל** הגדיר את איש־המדע כמי שעוסק בהגד־רות, בעוד איש־הפוליטיקה עו־סק בהחלטות. אני מקבל הגד־רה זו, משום שהמעבר שלי ל־פוליטיקה היה אחת ההחלטות הקשות בחיי."

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

מנחם בגין בעצרת הכללית של האו"ם

אנשים

על פי כתב־ידו, מתקדם מאיר פעיל ימינה

■ במשך שהותו ברומא, לשם העתקת סירטו החדש אהבה ראשונה שיוקרן בקרוב בארץ, עמד **עוזי פרס**, בימאי הסרט, לפני בעיה. טכנאי־המעבדה, אשר עבד על העתקת הסרט, נהג להיעלם משך שעות מהעבודה, כשאיש מהנוכחים במעבדה לא ידע לאן. אחרי כמה ימים של תהיה התברר, כי האיש הוא אזרח לבנוני החי ברומא, והיעלמותו היתה לצורך האזנה לדיווחי־חדשות המילחמה וקבלת אינפורמציה מבני־מישפחתו בביירות. אחרי שהתבררה סיבת היעלמו, ניסו עוזי ואחותו רותי, להרגיעו ולעדכן אותו בדיווחים שקלטו הם משידורי קול ישראל, על התקדמות צה"ל לכיוון ביירות.

■ בתוכנית הרדיו חמישה בעיקבות אחד, שבה מזהים גרפולוג, אסטרולוג ושלושה אנשי־צוות אישיות ידועה על־פי כתב־ידה ושעת לידתה, היה אחד מבעלי־הסוד **מאיר פעיל**. האסטרולוגית **טובה מלמד**, שבחנה את כתב־ידו מתקופות שונות, אמרה כי לפי האות למד שלו, קווי האופי שלו נוטים לתפיסת עולם ימנית. פעיל הודה ואמר: „זה נכון. אני נוטה יותר ויותר ימינה."

■ אורח אחר בתוכנית היה ח"כ חרות **מיכה רייסר**. עליו אמרה האסטרולוגית **אסתר נצר** שהוא בעל נטייה לאמנות, אך משולל כל כישרון אמנותי. שהוא מארגן דברים באופן ספונטני. רייסר נעלב ואמר, שהוא מארגן כל דבר באופן יסודי, ולא כלאחר יד.

■ לכאורה, היתה זו שיחה בענייני־דיומא בין חברים אקדמאיים שונים. שר־הרווחה לשעבר, **ישראל כ"ץ**, ד"ר לעבודה סוציאלית, הפרופסור **שלמה אבינרי**, המרצה **עמוס ערן** והתעשיין **יאיר רוטלוי** ניהלו שיחה בשאלה אם ארצות־הברית תאפשר לישראל להיכנס למערב ביירות. ערן, מומחה לענייני הבית הלבן, הרצה בלהט את טענותיו, וכל־אחד מהמשתתפים הגיב על־פי דרכו. הדיון — לעומת זאת, לא התנהל בחדר הרצאות באוניברסיטה, אלא על גבי מיזרונים, כשכל הארבעה אוכלים מנות־קרב, לא הרחק מביירות. הארבעה היו בשירות צבאי במיסגרת קצין־חינוך־ראשי ועמדו לצאת להרצאות בפני חיילים.

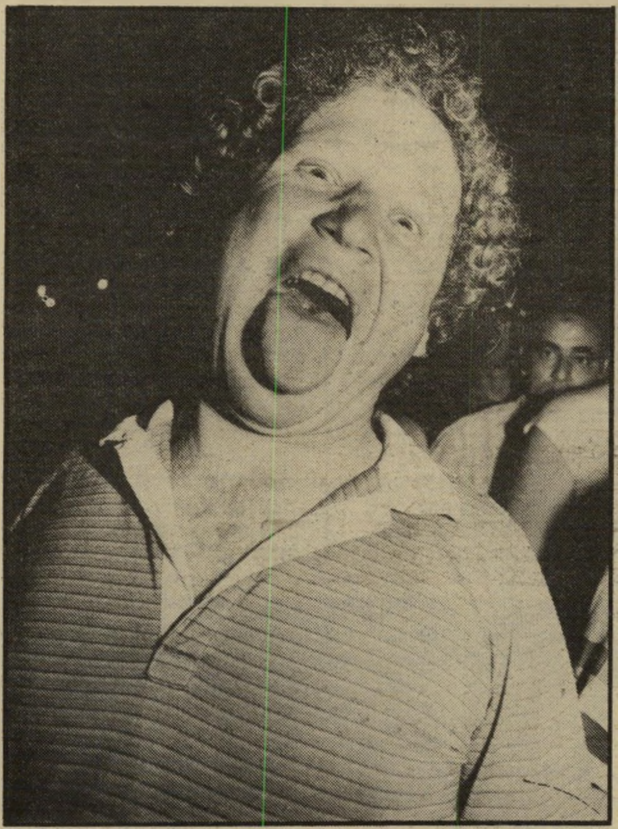

שלמה גולדברג הבדרן המכונה ג'ינג'י, מוציא לשון ארוכה לעבר מנהלי מועדון היקב של הליכוד. גולדברג התבקש לעלות לבימה ולהופיע, אך הוא התעלם מהבקשה. אחר־כך הסביר תוך שימוש בלשונו מדוע אמנים אחרים מופיעים במועדון השנוי במחלוקת.

■ בשנת הלימודים הבאה תלמד באוניברסיטה הדרומית המרצה **עליזה פאנו־ברוך**. בתחילת שנות ה־50 נדונה פאנו ברוך למאסר עולם על רצח **פרידה**, אשת המשורר **רפאל אליעז**, שבו היתה מאוהבת. אחרי 10 שנות מאסר, היא נסעה לצרפת וסיימה את לימודיה בכתות לאדינו, נושא שעליו תרצה באוניברסיטת באר־שבע. פאנו־ברוך, שבעלה, רופא במחלקה פנימית בבית־חולים באשקלון, התגרש ממנה במהלך המישפט, כתבה מחזות ואף תירגמה לעיברית את נשות וינזור העליזות של **ויליאם שייקספיר**.

הבוררות היא על שמונה מיליארד לירות -

והמדינה טוענת שהבורר קיבל שוחד מהצד השני

שוחד לבורר?

פרקליט גולדנברג
אלף דולר ליום

לעיתים נדירות מוצא את עצמו פרופסור מכובד למישפטים מאוניברסיטת הארוורד נאשם על־ידי מדינת־ישראל בנטילת שוחד, במשוא־פנים בבוררות ובהתנהגות בלתי־הולמת.

אבל, כאשר נושא הבוררות הוא כ־35 מיליון דולר, הכל אפשרי.

ב־15 ביוני השנה הודיע היועץ־המשפטי של מדינת־ישראל לבא כוחה של חברת הנפט דזרט אקספלוריישן 76, כי עקב הפרה יסודית של החוזה מצידה, מבטלת מדינת־ישראל את הסכם הבוררות בין השתיים, והבוררות בת השנתיים המתנהלת בלונדון, ישראל וניו־יורק, הסתיימה.

העיתוי של מיכתב זה היה מעניין במיוחד. הוא בא אחרי שכמעט הסתיים מועד הבוררות האחרון, ביוני 1982 בלונדון. בשלב זה שבו כבר נערכו עשרות ישיבות, נשמעו עדים רבים ונכתבו אלפי עמודי פרוטוקול, היה כבר המצב המישפטי של המתדיינות די ברור. בשלב זה מהססים בתי־מישפט לבטל בוררות, מכיוון שהם חושדים כי הצד הפונה חושש מהפסד בפסק הבוררות.

אם תפסיד מדינת־ישראל היא עלולה לשלם סכומי פיצויים ונזיקין בסך של כ־35 מיליון דולר.

קשרים קודמים

מקורו של הסיכסוך הוא חוזה שנערך ב־1975 בין מדינת־ישראל וחברה אמריקאית, שבו מסרה המדינה זכויות לחיפושי־נפט בחלקים בדרום־סיני והמדף היבשתי שלו, לחברה האמריקאית.

באותו זמן עוד לא חלם איש על ביקורו של הנשיא סאדאת בישראל ועל התוצאות האפשריות של שלום והחזרת שטחים. וכמנהג בעל־בית, מכרה מדינת־ישראל זכויות לא לה בסיני. כאשר התברר ב־1980, כי ישראל לא תוכל לספק את הזכויות שמכרה, וכי סיני חוזרת לריבונות מצרית, נתגלע הסיכסוך.

בחוזה המקורי בין השתיים, נכתב כי כל סיכסוך יוצא לבוררות זבל"א. כלומר, לבוררות שבה ממנה כל אחד מהצדדים בורר משלו, והשניים יחדיו בוחרים את הבורר השלישי.

כאשר התברר כי אין מנוס מהתדיינות, הוסכם על בוררות. מדינת־ישראל, שייחסה חשיבות רבה לבוררות זו, מינתה כבורר מצידה את השופט־העליון לשעבר, אלפרד ויתקון. נציגה של המדינה, המופיע בשמה בבוררות הוא עורך־הדין ד"ר אמנון גולדנברג, נשיא־לישכת עורכי־הדין בישראל.

בגלל הסכום העצום הכרוך בתביעה, החליטה המדינה כי מוטב שייצג אותה עורך־דין נודע, המומחה בסוגיות אלה, ולא אחד הפרקליטים הרבים המשרתים בשירות־המדינה.

גולדנברג מקבל, עבור שירותיו, סכום העולה על אלף דולר ליום, וכמובן הוצאות.

כשנתיים וחצי התנהלה הבוררות על מי־מנוחות, פחות או יותר, במקומות שונים בעולם, ומדינת־ישראל ונציגיה לא טענו דבר נגד הבורר שבחרה חברת־הנפט האמריקאית, פרופסור אברם יוסף צ'ייס (61). כעת לפתע, התעוררו איתו בעיות.

„זמן מה אחרי תחילת הבוררות, התברר למדינת־ישראל כי לפרופסור, שמונה על־ידי חברת־הנפט כבורר, היו קשרים קודמים עם בא־כוח המשיבה, מזמן עבודתם באותה תקופה במחלקת־המדינה בממשלת ארצות־הברית. ומלבד זאת עבד הפרופסור אחרי סיום עבודתו במחלקת־המדינה, במישרד פרקליטי החברה, אשר אחד משותפיה (מר פלדמן) הינו שותף בחברה," נטען בבקשת המדינה להפסיק את הבוררות.

התערב בחקירת עדים

„באותו שלב, סברה המדינה כי אין מקום להתנגד להמשך כהונת הפרופסור כבורר, בהניחה כי למרות הקשרים הקודמים הללו, ינהג בהגינות וללא משוא־פנים בבוררות," טוענת המדינה.

בורר צ'ייס
10 אלפים דולר מקדמה

אך כבר במהלך הבוררות התגלה כי: „המשיב נהג באופן בלתי הולם את מעמדו כבורר, בכך שהשמיע דברים במהלך הבוררות, שאינם מבוססים על חומר־הראיות שהוצג, ושאינם בגדר 'ידיעה שיפוטית,' ובכך שהתערב בחקירת־העדים באופן ובמידה החורגים מן המקובל, תוך גילוי נטייה לעניינה של המשיבה."

כל זאת טוענת היום מדינת־ישראל, על־ידי נציגה היקר, עורך־הדין גולדנברג, בבקשה לבית־המישפט המחוזי בתל־אביב. המדינה מבקשת לבטל את הבוררות ולא למנות בורר חליף, ולקבוע כי נושא הסיכסוך לא יידון בבוררות.

העילה המיידית, שגרמה לבקשה זו, היתה גילוי שנודע למדינה רק ב־4 ביוני השנה, כאשר פרופסור פטריק ניל, יושב־ראש הבוררות, הודיע לצדדים, כי צ'ייס קיבל כבר בשנת 1980, לפני שהחלה הבוררות, סכום של 10 אלפים דולר מידי חברת־הנפט, עבור הסכמתו לשמש בורר מטעמה, וכי סכום זה ינוכה משכרו בבוררות.

„דבר התשלום הנזכר הוסתר על־ידי החברה ממדינת־ישראל במשך יותר משנתיים, וככל הנראה לא גילה הפרופסור תשלום זה גם לחבריו הבוררים... על הצדדים להסכם הבוררות חלה החובה לנהוג בתום־לב ובדרך מקובלת... ועליהם להימנע מלפעול בדרך שיש בה כדי להטות את דעתו של בורר, לטובת עמדתו, שלא באמצעים הלגיטימיים המקובלים."

אדם זועם מאוד

בבקשות מסוג זה אין זה מקובל כי הבורר משיב בתצהיר מטעמו. בדרך כלל, הוא משאיר את ההתדיינות בין הצדדים עצמם. אולם פרופסור צ'ייס אינו דמות בלתי־מוכרת, והוא שלח לבית־המישפט בישראל תצהיר המשתרע על 17 עמודים, שבו הוא מפרט את עברו, הישגיו האקדמיים, התפקידים שאותם מילא במשך השנים, ואת עמדתו בקשר להאשמה הנוכחית.

זהו תצהיר של אדם זועם מאוד, אשר צל כבד הוטל על התנהגותו ואופיו.

באמצעות עורך־הדין דן כהן, שהיה בעבר שופט־מחוזי בעצמו, מצהיר הפרופסור: „אין לי כל עניין, ולא יצרתי לעצמי כל דיעה בנושאי הסיכסוך בין מדינת־ישראל וחברת דזרט אקספלוריישן 76... אני מוסר תצהיר זה מכיוון שהאשמות קשות המטילות דופי ביושרי האישי והמיקצועי, הוטחו בי. אין כל בסיס להאשמות אלה... הן חסרות־שחר. במשך 35 השנים של חיים מיקצועיים וציבוריים שלי, לא הוטל הצל הקל ביותר על אופיי, התנהגותי או יושרי. האשמות חסרות־בסיס אלה, שכבר הפכו לנושא עיתונאי, צריכות להידחות מייד וללא היסוס."

ממשיך הפרופסור ומפרט את תולדות חייו. הוא סיים בהצטיינות את אוניברסיטת הארוורד ואת בית־הספר למישפטים שלה. הוא היה מתמחה אצל השופט העליון הנודע, פליכס פרנקפורטר. במילחמת־העולם השנייה שירת בכוחות ארצות־הברית ביפאן ובאירופה. בקרב על הסאאר בגרמניה נפצע, וקיבל שני עיטורים על אומץ־ליבו.

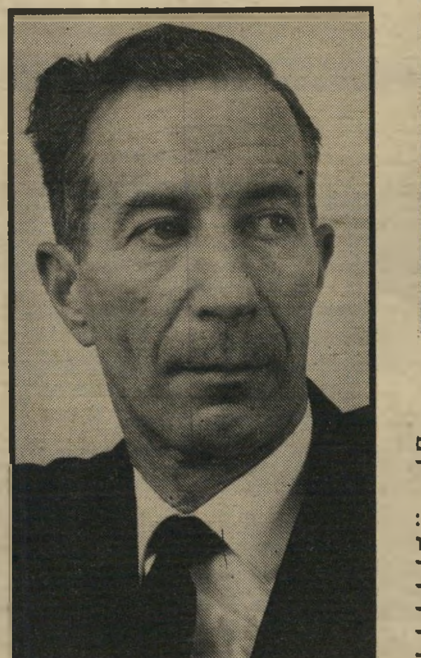

השופט ויתקון
לא הביע דיעה

הנשיא קנדי מינה אותו לתפקיד היועץ־המישפטי של מישרד־החוץ של ארצות־הברית. הפרופסור שימש כיושב־ראש ועדות בינלאומיות רבות, ואף היה בורר בכמה בוררויות בינלאומיות חשובות.

הפרופסור אינו מכחיש כי הוא מכיר את נציגי חברת־הנפט, שאחד מהם היה תלמיד שלו באוניברסיטה. כאשר התמנה פרופסור צ'ייס לתפקידו במישרד־החוץ האמריקאי, המליץ על אחדים מהסטודנטים המבריקים שלו למשרות שם, וכן גם על תלמיד זה. במשך שנה שלמה, אחרי שיחרורו משירות־המדינה, עבד עבור מישרד עורכי־הדין הנידון, אך היתה זו עבודה חד־פעמית בעניין מיסים מסוים, והוא קיבל שכר־חודשי עבור עבודה זו.

הדרך האתית ביותר

באשר לבוררות הנוכחית, התקשר אליו נציג החברה האמריקאית ב־1979 ושאל אותו, אם יסכים לקבל עליו את תפקיד הבורר בסיכסוך עם מדינת־ישראל.

פרופסורים רבים נוהגים לקבל עבודות שונות לתקופת החופשות האקדמאיות, וגם פרופסור צ'ייס היה מוכן לקבל עליו את תפקיד הבורר. אך כיוון שבאותה שעה עוד לא היה ברור אם הבוררות תתקיים בכלל ומתי תחל, הוסכם בין הצדדים כי חברת הנפט תיתן לצ'ייס סכום של עשרת אלפים דולר פיצוי על ביטול זמן וויתור על תעסוקות אחרות, אם בוררות זו לא תצא לפועל.

זה היה שכר הסכמתו של הפרופסור לשמש כבורר. אם לא תצא הבוררות לפועל, יישאר הסכום כפיצוי בידי הפרופסור, ואם תצא הבוררות לפועל והוא ישתתף בה, ינוכה סכום זה משכרו כבורר.

העתק של צ'ק זה נמסר על־ידי החברה, בין יתר המיסמכים, כבר בתחילת הבוררות. אולם הפרופסור שכח על כל העניין, ורק כאשר הזכירה לו החברה השנה, כי יש לנכות סכום זה משכרו כבורר, סיפר זאת הוא עצמו ליושב־ראש הבוררות. אז קמה הצעקה, ובעיקבותיה בקשות ביטול־הבוררות וההאשמות הכבדות נגד החברה והבורר.

למרות טענות נציג־המדינה, אמנון גולדנברג, לא הועלו כל תלונות בדבר התנהגותו של פרופסור צ'ייס במהלך הבוררות, וגם השופט ויתקון לא ראה כל רע בקבלת הסכום של 10 אלפים דולר על־ידי הפרופסור, מכיוון שהוא לא הרוויח מכך מאומה. שכן, סכום זה קוזז משכרו כבורר, והוא קיבל בדיוק את אותו סכום שקיבלו הבוררים האחרים, בסופו של דבר.

„נהגתי בדרך האתית ביותר, ואמשיך לנהוג כך," מצהיר הפרופסור, ומבקש כי בית־המישפט הישראלי יעשה לו צדק.

אילנה אלון ■

מכתבים

הפגנה מדהימה

הקורא חלך להפגנת ה־תמיכה בממשלה וחזר מזועזע.

הלכתי במוצאי־שבת להפגנה של הליכוד, והיא הזכירה לי הרבה מראות ישנים והרבה מראות חד־שים. היה שם שלט אחד: „עם אחד, צבא אחד, ממשלה אחת" שהזכיר לי משהו ישן.

התופעה עצמה הזכירה לי את ה־

כנראה, שפיתרון התשבץ מצוי רק בידי גאוננו, שר־ביטחוננו.

דן יהב, תל־אביב

● ● ●

התנגדות לשרות

חייל־המילואים שהשתחרר מעלה שאלות.

לוחם נמצא בצבא כדי לתרום למדינה, לשמור על חייו, לחיות בזכות עצמו, לשמור על קיום המ־

מנהיג שרון
וישמן ישרון ויבעט

הפגנה שערך לעצמו הגנראל האר־גנטיני גאליטיירי, שיצא למילח־מתו המגוחכת נגד בריטניה. ההפ־גנה שלו היתה מגוחכת כמו מילח־מתו, ההפגנה הזאת היתה מופר־עת כמו המילחמה בלבנון. היה ברור שיש פה טקס של חילופי מישמרות בין מנהיגים מסוג מ־סויים.

קשה היה לדעת מה מפחיד יו־תר: בגין בהופעתו המסוגפת, כמו של נזיר דומיניקני פנאטי, או אריק שרון בעל הגוף, שעליו ללא ספק נכתב הפסוק: וישמן ישרון ויבעט. והוא אכן בועט לכל עבר. לא רק על ביירות המערבית צר שרון, גם על חגורתו הוא צר, ומי יודע על מי יצור מחר.

גד וקסמן, תל־אביב

● ● ●

„הפיתרון"

כוח הזרוע כפיתרון ל־בעיות מדיניות.

הצוות „המוביל" כיום את המ־דינה, רואה את עתיד המרחב דרך קנה־הרובה. שר אי־הביטחון מושך „קדימה" ורק הרג, הרס, פליטים, איגופים וכו' מספקים את תיאבונו הרב לשררה ומדגימים את אי־יכול־תו לשוחח עם הזולת. התעלה על עצמו שר אי־ביטחוננו, בעצתו ה־מרהיבה ללבנון: „התחילו להיל־חם ובעיותיכם תיפתרנה."

מדינה שסועה וקרועה לגזרים זו, חסרה רק עצה כזו. אין לה נסיון במילחמות־אחים, והיא רק ציפתה לעצתו של שרון.

מעתה, תחת לנסות ולחפש פית־רונות מדיניים, ויהיו קשים ככל שיהיו, הם ילמדו משרון ורעיו ל־אחוז בנשק ולפתוח במילחמה. ה־שאלה, רק, נגד מי? שיעים כנגד סונים, או אולי דרוזים נגד מארו־נים, או כולם נגד סוריה וישראל?

דינה וכו'. לא ארחיב את הדי־בור על הצורך של המדינה בש־לום, אך כדי לכונן שלום צריך לדבר עם הפלסטינים, גם אם הם מחבלים. להשמיד עם הרי איננו

כה גדול ונורא

סירתי שטה
לארץ הפניקים
אולי אצליח להגיע
לעת שקיעה,
כשהשמש צובעת בדם
בתים הרוסים,
וסירנות מייללות
יחלו לעבור
ברחובות.
סירתי מלאה
סדינים סתורים
ואני מתנפנפת בתוכה
כדגל לבן,
ובאוזני צעקותיהן
של אמהות
שרחמן נשבר בן.
סירתי צרה עלי
הדפנות סוגרים
כקונכית כאב.
והים אינו מציע יותר
מאשר עצב,
הוא לבדו סימן
של הנצח —
כה גדול ונורא.
וכנצח, הוא אדיש
למתים, לכאב
ולמילחמה.

ורדית פברן, תל־אביב

רוצים ואיננו יכולים. האם מצפים מהעם הפלסטיני שיישב בחיבוק ידיים ויתחנן למדינה? האם אנו עשינו כך? נסו להיזכר. השמות

(המשך בעמוד 22)

„ירדנה" - המשרד היוקרתי לנישואין!
מזמינה אותך לשיחת היכרות!
דיזנגוף 201 תל־אביב טל. 238589, 236625
• שרות ללא הגבלת זמן - עד לנישואין!
• מיקרופילם אלקטרוני לשמירת הסודיות!
• מבדק התאמה גרפולוגי - לנישואין!
• 4 תמונות צבע ענקיות לבחירת בן/בת זוג!
• ארגון טיולים לבודדים - בארץ ובחו"ל!
• מחלקות מיוחדות לדתיים ולנכים!
• רמה גבוהה וסלקטיבית של נרשמים!!

תיווך דירות נוה
מגדלי דוד המלך — צפון תל־אביב, נוה אביבים — רמת אביב — תוכנית ל'
קניה - מכירה - השכרה
דירות — פנטהאוזים — וילות — קוטג'ים
רח' ברגסון 2, נוה אביבים.
טל. 416292 — 414082

גם בחודשי הקיץ
אני רוקד/ת בסטודיו „B"
ג'אז * מחול אירובי
לגברים ולנשים
ארלוזורוב 80 ת"א 237026
ניהול - אבי פאנק

ORIENT MEMORY ALARM

שעון עם מזכירה צמודה...*

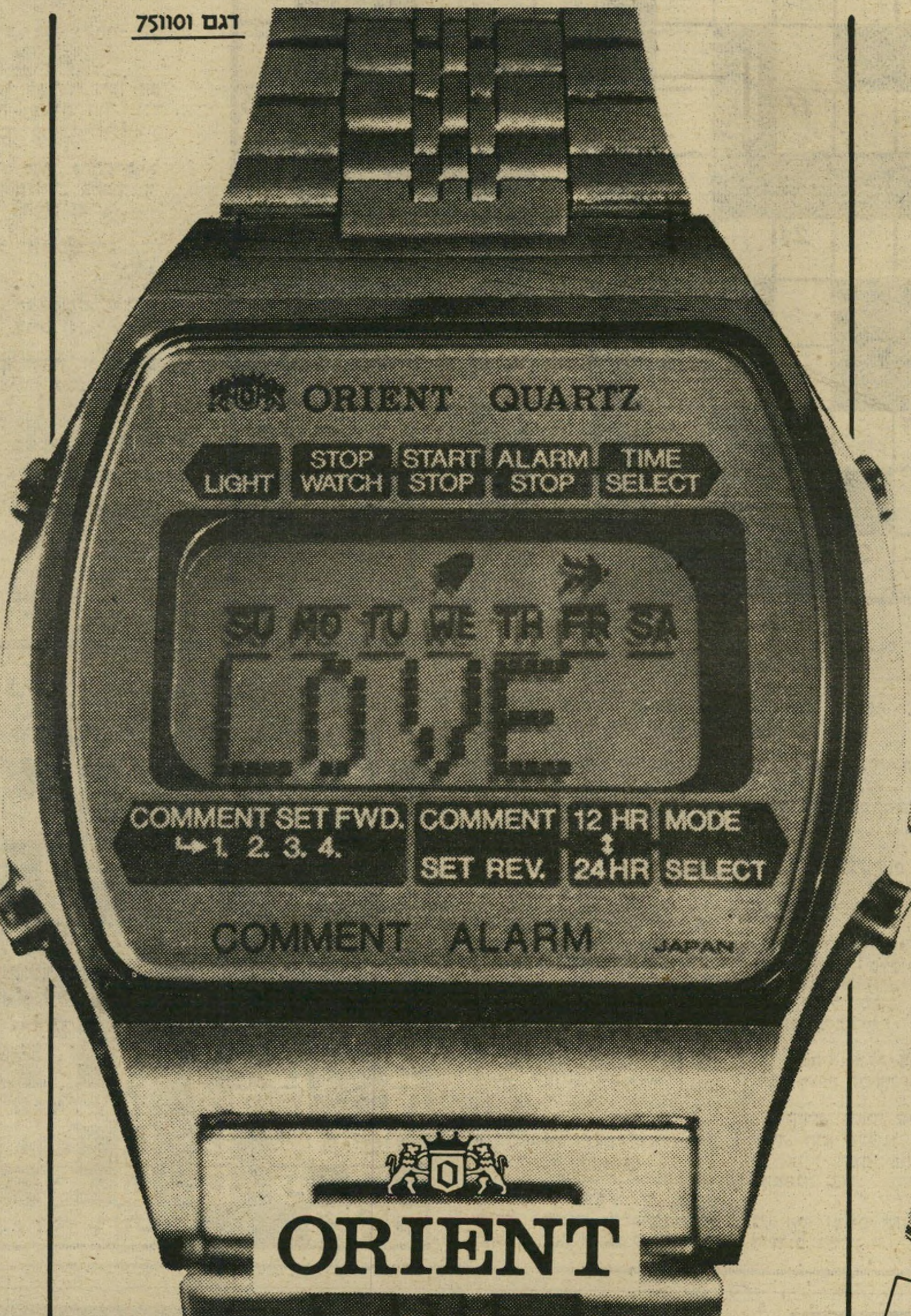

דגם 751101

כולו פלדת אל-חלד. זכוכית קריסטל. נגד מים.
*זכרון חנותי מעורר. שעון עצר, 12/24 שעות.
תזכורת כל שעה שלמה. תאריכון מתוכנת.

דגם 820304

עם
סוללת ליתיום
ל-7 שנים.

פלדה, נגד מים,
זכוכית קריסטל.
שעון עצר, מעורר,
12/24 שעות וטיימר.
תזכורת כל שעה שלמה.

דגם 820303

עם
סוללת ליתיום
ל-7 שנים.

פלדה, נגד מים,
זכוכית קריסטל.
שעון עצר, מעורר,
12/24 שעות וטיימר.
תזכורת כל שעה שלמה.

מהפכני!

דגם 830305–לנשים

פלדה, נגד מים,
זכוכית קריסטל.
שעון עצר, מעורר,
12/24 שעות וטיימר.
תזכורת כל שעה שלמה.

רק עוד החודש!
מבצע הפרסים הענק-נמשך!
• פרס ראשון
מכונית נוסעים רנו 5
(לא כולל מיסים)

רנו 5
המכונית הנמכרת ביותר באירופה.

• פרס שני טיסה ליפן
• פרס שלישי וידאו טייפ (תוצרת יפן)

להשיג בחנויות ברחבי הארץ וברשתות שקם והמשביר לצרכן.

אוריינט–בדיוק בזמן הנכון.

שעון מעולה ללא בעיות• יבוא שיווק והפצה: בני משה קרסו בע"מ•
סוכנים בלעדיים של: ORIENT WATCH CO. JAPAN

מכתבים

(המשך מעמוד 20)
אצ"ל ולח"י לבטח מזכירים משהו.

השאלה היא כמה עוד נאבד ו־כמה עוד נסבול בגלל מדיניותם ה־אווילית של מנהיגינו. מכיוון שזו מדיניותם, והצבא כלי בידם, ואנו, הלוחמים, כלי בידי הצבא, הרי רשאים אנו לשאול את עצמנו: האם נכון הוא לשמש כלי בידי מ־נהיגים אלה? האם נכון הוא לה־רוס את המדינה וללכת לאבדון? האם זאת רצינו כשהתנדבנו לצנ־חנים, לגולני ולכל היחידות הלוח־מות? את טובת מדינתנו רצינו.

אחת מצורות ההשפעה שלנו, של הלוחמים המבינים שיש הכרח במדינה פלסטינית, היא התנגדות להילחם, התנגדות שלרת בשטחים הכבושים. לא את נס המרד בעמנו נרים, אלא את נס המרד במילחמה.

האחריות על מותו של כל חייל שנהרג במילחמה מיותרת רובצת על כתפיו של חברו שהיה בלווייתו, ראה את אמו, חברתו, ילדיו, נחנ־קים מבכי, ולא קם ולא עשה דבר.

אדם סיני, תל־אביב

● ● ●

מה רוצה גור?

הקורא מוטרד מעלייתו המהירה של מרדכי גור.

שאלה שתמיד חוזרת על עצמה באירועים ובנסיבות שונים היא, איך אדם כמו מוטה גור הגיע ל־תפקיד הרם ביותר בצה"ל?

סיגנונו, התפרצויותיו, התבטאו־יותיו, מעידים כאלף עדים על ה־אישיות המסתתרת מאחוריהם.

יותר ויותר מתאמתת הסברה, ש־הדבר התאפשר מכיוון שהוא היה האלוף היחיד ששירת בצה"ל באו־תה תקופה, של מחדל יום הכי־

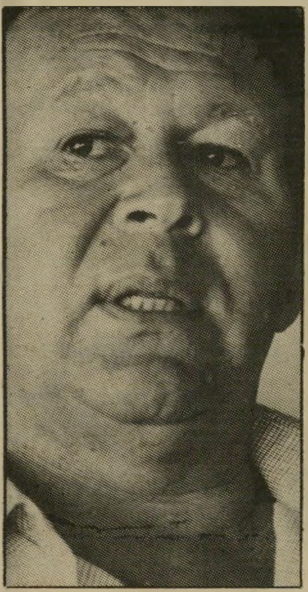

מועמד גור
איך קרה

פורים, שנעדר מהארץ, עקב היו־תו נספח צבאי בוושינגטון, וכמו כן הוא השתייך לצד הנכון.

אני אמנם קטונתי, והייתי רק סגן־אלוף בצה"ל, אך אתן לו עצה: שיפסיק לעשות את העבודה ה־שחורה של האחרים, הרוצים לש־מור על תדמית חיובית כלפי חוץ, ושלא ישכח שהוא מועיד את עצ־מו לתפקיד ראש־הממשלה.

ש' יצחקי, רמת־גן

● ● ●

מתמידים

על הידיעה כי בסיעת תכ־לת־לבן יש התארגנות נגד ראשיה ביגלל אזלת ידם („העולם הזה" 2339).

ידיעה זו מעוררת תמיהה שכן אין לדברים שחר.

(המשך בעמוד 24)

תשבצופן 2343

מאת **נדיב אבידן**

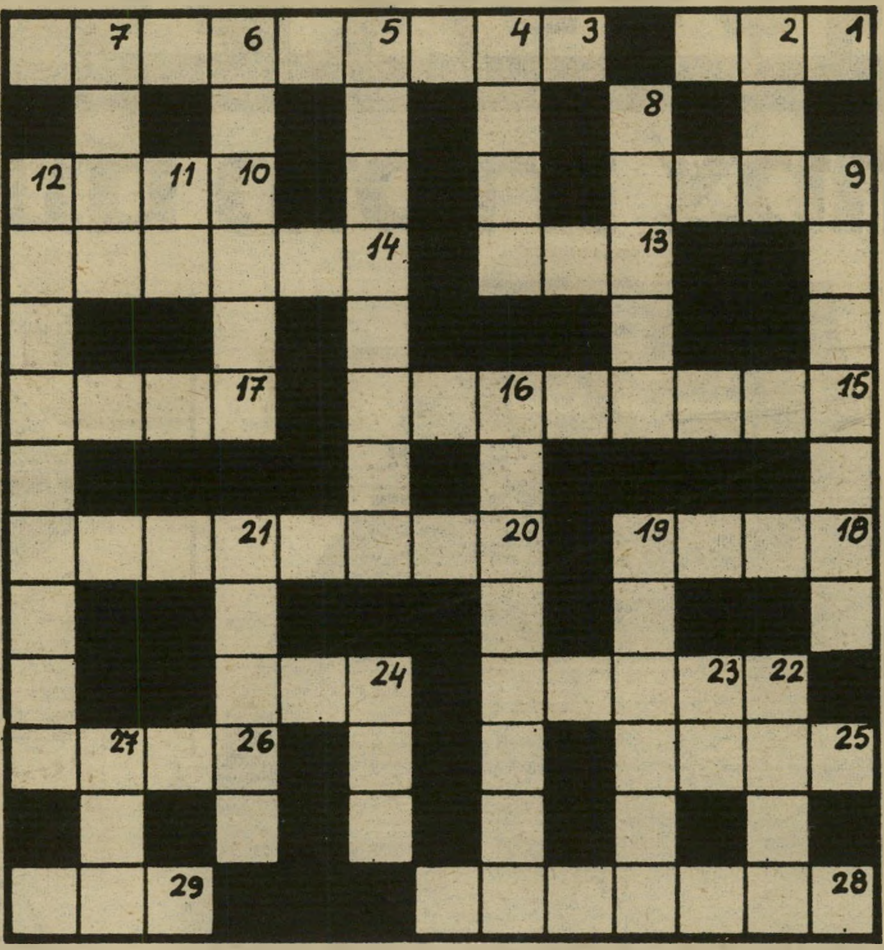

מאוזן:

1. הבריק כסף (3)
3. ויתרה על חיי רווקות ואיש ישר היה מעונין שהפעם זה יהיה סופי (3, 6).
9. בשר מתנהג כמו חלב (4)
10. המפתח לבטחון אצל מנ־היג פועלים אמיתי זה פרח (4)
13. מופיע בכל עתון בכל הסקטורים (3)
14. שדכנו לשלמה ניצן חב־רה קבועה וקצרת רוח, וכך, בשעה טובה, קראנו לזוג (4, 2)
15. הצורך העז להתקרב ל־מזכיר ההסתדרות תהפוך אר־תנו ללעג ולקלס (4, 4)
17. מוביל נוזלים בזרם הפוך (4)
18. גם בליל אמש, לדגמה, הוא חיפש דגים (4)
20. אליבא דרבין, זה שמטפס בהליכה אינו נמושה (4, 4)
22. הנשק של גיבורה ספרו־תית אינו משמש לתקיפה (5)
24. בגדי השרד שלי אבל לא של פרס (3)
25. מתעלס בכנסיה (4)
26. האם נחום חזר? זה מה שיש להן בראש (4)
28. הרך שטרח לשנות את הסדר קיבל את שלו (3, 4)
29. לא יאומן כי יסופר! (3)

מאונך:

2. התנהגו בעריצות בכור־רת (3)
4. אם הוא היה גר, ייתכן שהיה נזרק לאריות (4)
5. גר לו ליד הכנרת (3, 5)
6. חס וחלילה להרטב — זו ההזיה שלהם (6)
7. אנשי חיל הים מבלים את לילם באזור המוסתר בגופן (מ) (4)
8. בשאלה הזאת הוא מחייב לשמור על החוק (5)
9. הגנרל, שיהיה לי בריא, מבלה ביאכטה, למרות שלכל הדעות הוא כלומניק (7)
11. בכל פגישה היא לחוצה (2)
12. הוא הגבור האמיתי ב־מלחמה בלבנון, שהרי הוא מראה לנו את הדרך הנכונה (4, 5)
16. האם הפקולטה הזאת מכ־שירה אותך לעבודה בשרות המטאורולוגי? (4, 4)
19. גם הנשיא קנדי היה מ־שכמו ומעלה בלבנון (6)
21. מדוע סביב שטח ג'י שותים אלכוהול? (5)
22 כשהיא עולה בחרדה, היא אינה מעלה חלודה (מ) (4)
23 קורה, שאיך שלא תסתכל עליה, היא מעלינו (2)
24 אזור הגוף שתמיד נמצא בהמתנה (3)
27 היו זמנים שהיה רב עם הילדים בסלון (3)

פתרון תשבצופן 2341

תן טרמפ לחייל

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

קורסים ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שער בחשמל (אפילציה)
* סלון ומכון יופי

תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעה, פסים, סיפול פנים, איפור, הוצאת שיער בשעווה
* גבות נלוות *
• מחירים עממיים • שרות מעולה •

תל-אביב יורפת 4 ליד דיזנגוף 190 226066 229388
רמת-גן הרצל 86 מול בנין אואזים "סלון אוה"

העסק הנבחר 1982

מבצע טמפו

חפש את הפרס

20 מיליון לירות במזומן

כולל 2 פרסים בסך מיליון לירות כל אחד

חפש את הפרס שבפקק ותוכל לזכות בסכום כספי גבוה מיד ובמזומן!

איזה פקקים משתתפים במבצע?

במבצע משתתפים פקקים של בקבוקי "ליטר פלוס" משפחתיים בכל הטעמים, בקבוקי מיץ ליטר בכל הטעמים וסודה "מי־עמי"

איך זוכים בפרסים?

פשוט. מסירים את דיסקית הפלסטיק מהחלק הפנימי של הפקק ומגלים את הפרס המודפס על החלק הפנימי של הדיסקית. זכית בסכום של מליון לירות או בסכום של 2000 שקל ומעלה? צלצל אל מטה המבצע ב"טמפו" – טל: 03־800131 לתיאום קבלת הזכיה, או פנה ישירות למטה המבצע במח' הפרסום של "טמפו" – אזור התעשיה–חולון, ותקבל בו במקום את סכום הזכיה. זכית בפרס כספי עד סכום של 200 שקל? מסור את דיסקית הפלסטיק הזוכה במקום שבו קנית את המשקה ותקבל מיד את סכום הזכיה.

זהו זה.

עשרים מליון לירות פרסים, מעל רבע מליון פקקים זוכים שביניהם הפרסים הגדולים – פעמיים מליון לירות במזומן. חפש את הפרס. כדאי לך.

* המבצע מתנהל בפיקוח רואה חשבון החברה.
* בבואך למסור את הדיסקית הזוכה צרף את פרטיך האישיים (שם, כתובת ומס' טלפון) והשלם את הסיסמא: "טמפו – משקה ....".
* עובדי מפעל "טמפו", עובדי משרד הפרסום "יואל אבימל" ומשפחותיהם אינם רשאים להשתתף במבצע.

טמפו
משקה לענין

יואל אבימל

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים
(ג'וקים), תולעי עץ, חרקי
ספרים ובגדים.
רמת־גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

מבצע!!
מזגנים חדשים
במחירים סיטונאיים!!

תדיראן, אלקטרה, אמקור
* שרות ואחריות
* התקנה מקצועית
י.א. שיווק מזגנים
ת"א, פנקס 24 טל' 452368

קבלת מודעות
לכל העיתונים
במחירי המערכת
· שרות ת.ד
ללא תשלום
· מבגדים
כרטיסי אשראי
פרסום
אידיאל
אבן גבירול 50
טל:
227117

תן טרמפ לחייל

מכתבים

(המשך מעמוד 22)

ראשי הסיעה מתמידים כל העת במאבקם להטבת תנאי העובדים, וזוכים לתמיכה ולסיוע של פעילי וחברי הסיעה מכל רחבי הארץ.

לכן אין בסיס למסקנה המוטעית שהסקתם, כאילו נשמטה הקרקע מתחת לרגלי סגן ראש־הממשלה ושר־השיכון דויד לוי, הפועל ללא לאות למען העובדים בישראל, וזוכה על כך להוקרה ואהדה מצד פעילי וחברי הסיעה.

מוטי שילה, דובר תכלת־לבן

● ● ●

מי עשה מה

הערות על הכתבה אודות ההפגנה שערך הוועד נגד המילחמה בלבנון („העולם הזה" 2339).

לצערי השתרבבו אי־דיוקים במה שנוגע לרק"ח. עלי להדגיש שרק"ח פועלת ככל יכולתה לשיתוף־פעולה מקיף ככל האפשר למען המאבק לנסיגה מיידית מלבנון, להחזרת צה"ל לאלתר ולמו"מ לשלום צודק בין ישראל והעם הפלסטיני ונציגו אש"ף. חברי רק"ח משתתפים בכל פעולה ובכל ועד שמטרתו מאבק לשלום ונגד המדיניות הנפשעת של בגין־שרון־רפול. השתתפנו בכל יכולתנו וכוחנו בהכנות בהפגנה הגדולה בתל־אביב וכך נפעל גם בעתיד.

עוזי בורשטיין, דובר רק"ח
תל־אביב

דמיון מפתיע

איך עובד המוח האנושי, מתפעל הקורא.

העיתונאות, כמו האהבה, מכניסה למיטה זוגות משונים מאוד, אפשר לומר. הנה, בגליון העולם הזה מאמצע חודש מאי, מתחילה הרשי־

כי הוא נוסע לחו"ל, עד אשר תיפול ההכרעה לגבי גורל השטח שלו.

מדיניות

מיטות משונות

ישראל משתפת פעולה עם סוריה, אש"ף וברית־המועצות בכמה זירות.

„המילחמה, כמו האהבה, מכניסה למיטה זוגות משונים מאוד," אומר הפיתגם הבריטי. השבוע מצאה ישראל את עצמה בכמה מיטות משונות.

„העולם הזה" 19.5.82

זיווגים מוזרים

הפוליטיקה, כך אומר פתגם אנגלי, מזווגת זיווגים מוזרים למיטה. אפשר למצוא אין ספור דוגמאות — בעבר ובהווה, אצלנו ובארצות אחרות — המסבירות איך נולד הפתגם הזה ומאשרות תקפותו על עצם ימינו אלה. הוא נכון בפוליטיקה פנימית, בהוצרות „קואליציות"

„לאשה" 14.6.82

מה במילים הבאות: „המילחמה, כמו האהבה, מכניסה למיטה זוגות משונים מאוד, אומר הפיתגם הבריטי." ובהמשך מדובר במילחמת איראן־עיראק שבה מצאה ישראל את עצמה מספקת נשק לאיראנים.

והנה, חודש אחר־כך, בגיליון לאשה, כותבת עורכת דבר, חנה זמר, תחת הכותרת „זיווגים מוזרים" את המילים הבאות: „הפוליטיקה, כך אומר פיתגם אנגלי, מזווגת זיווגים מוזרים למיטה." ובהמשך מדובר על מילחמת איראן־עיראק, שבה מצאה ישראל את עצמה בצד האיראני... אינני סבור שהגברת זמר העתיקה מהעולם הזה, אבל אולי המוח עובד באותה צורה...

איבן הירש, פתח־תיקווה

הפגישה היא המסר

על פגישת אבנרי־ערפאת.

איני יודע על מה ולמה יצא הקצף נגד לחיצת־היד של אורי אבנרי עם ערפאת, אם הוא מאמין שזו הדרך הנכונה, דרך השלום ולחיצות הידיים.

האם מיקרה של אם פולניה מרמת־גן, הלוחצת על הבת שלה לעזוב את החבר המארוקאי שלה,

מחאה מברלין

48 יהודים מברלין מוחים נגד המילחמה בלבנון.

אנו, יהודים, נרדפים לשעבר, בתור יהודים ובנים של נרדפים המתגוררים במערב־ברלין, מוחים נגד פלישת ישראל ללבנון.

אתמול היו יהודים קורבנות של הלאומנות הגרמנית. כיום יש ללאומנות ישראלית השפעה הרסנית ביחס לערבים. זה חייב להיפסק! אנו דורשים נסיגה ישראלית.

טרור של הפצצות, גירוש, חוסר התחשבות בהחלטות האומות המאוחדות, כל אלה פוגעים בנורמות בינלאומיות ובזכויות־יסוד. כל אלה עומדים בניגוד גמור לכל המסורת ההומניסטית של העם היהודי.

על־כן אנו מברכים ומחזקים את ידיהם של כל אלה, שמספרם הולך ורב, והם מוחים נגד מילחמתו של בגין ומפגינים למען השלום.

48 חתימות מצורפות

רק בגלל מוצאו, הוא פחות חמור?

נדהמתי לראות בלבנון את השינאה בין נוצרים ומוסלמים. אני נדהם עוד יותר מהשינאה בין יהודי ויהודי, אך ורק בגלל מוצאו העדתי. אם ביקורו של אבנרי האנטי־גזעני מפריע למישהו לישון בלילה, אז שיסתכל מסביבו ויראה שיש דברים יותר מסוכנים לעם ישראל מאשר אותו ביקור חשוב.

חיים אליעז, קריית־שמונה

ברצוני להביע את הערכתי לאורי אבנרי, שרית ישי וענת סרגוסטי על פגישתם עם ראש אש"ף, יאסר ערפאת. הייתי אחד המפגינים בעצרת שלום־עכשיו בכיכר־מלכי־ישראל, ובדרך חזרה לביתי, בשומעי על דבר הפגישה, שמחתי על שאולי סוף־סוף תיפרץ הדרך להוכיח לישראלים היהירים והעקשנים, שהפלסטינים לא רוצים להשמיד אותנו, אלא לחיות לצדינו.

אך אחרי ששמעתי את התקפותיהם של איש־ציבור שונים ורבים על הפגישה, נוכחתי לדעת כי תיקוותי התבדתה. הבוז לכם, מוקיעי הפגישה!

אילן פלדמן, אשקלון

פגישת אבנרי־ערפאת
מקום לתיקווה

לאורי אבנרי, שרית ישי וענת סרגוסטי — יישר כוח!

רות שרטוק, קריית טבעון

עמוס קינן מתח ביקורת על פגישת אבנרי־ערפאת בידיעות אחרונות. יהודה להב גם הוא מתח ביקורת בעל המישמר. בועז עברון שבח את אריק שרון בידיעות אחרונות, וסבר פלוצקר זיכה בשבחים את אריאל שרון ואת יצחק רבין בעל המישמר. אכן, תופעות מעניינות ומפתיעות.

בן־ציון בר־גיל, גבעתיים

היתה תופעה אחת, שהיתה ממש מגעילה בעיתונות הישראלית בשבועות של המילחמה. איני מדברת על אותם כתבים צבאיים, שליקקו לאריק שרון ולרפול. לזה כבר התרגלנו.

איני מדברת גם על הפרשנים המדיניים, ששימשו כדוברי הממשלה. גם זה לא חדש. אבל בין אלה הידועים כשמאלגים, היה איזה פחד גדול ומוזר. כדי לכתוב את דעתם, היה עליהם להצטדק ולהצטלב ולהצביע על כך שיש כאלה שהם „יותר גרועים" מהם, ונדמה לי שאורי אבנרי היה הקורבן העיקרי למורך־הלב העלוב הזה.

מי יוכל עוד להאמין לאנשים כאלה?

גילה מעיין, רמת־גן

דרושה מידה גדולה יותר של אומץ־לב אישי, כדי להיפגש פנים־אל־פנים עם יאסר ערפאת, מאשר להחדיר אל מעוזו האחרון פלוגת־טנקים; דרושה בגרות פוליטית מגובשת יותר וראיה היסטורית מפוכחת יותר, כדי לנסות לפתור את הבעיה הפלסטינית ואפילו את בעיית המחבלים בלבנון, במילים ולא בפגזים.

בממשלה הזאת יש מיספר רב מדי של ילדים המשחקים יותר מדי במילחמה. אלה, ברוב חוצפתם, מאשימים את אורי אבנרי בבגידה וקוראים לשופטו. אולם אלה, אשר בגדו בעם ואיבדו את אמונו; הם אלה אשר יעמדו למישפט של מטה ולמישפט של מעלה.

סמי ארגון,
רמת־פולג, נתניה

● ● ●

שנת אור מפרידה

מה בינינו ובין ארצות־הברית.

הנעשה כיום במדינה, לעומת הנעשה בארצות־הברית, שבה נשלחה בימים אלה החללית קולומביה, מראה כי שנת־אור לפחות מפרידה בין עולם המושגים במדינת ישראל ובין הנעשה בארצות־הברית בשטח המדע והטכנולוגיה. העיתונים כאן ביטלו או דחו לזמן מה את הדיווח על המאורע של השיגור הנוסף, והנחיתה על החללית.

כנראה, הנושא הזה אינו חשוב מספיק בעיני דילטנטים ואופורטוניסטים.

שמעון אפרתי, חיפה

הכי כדאי לקנות פיאט.

בדוק את העובדות:

אתה יודע שמאחורי ה"פיאט" שלך עומדת חברה אחראית ומבוססת, עם רשת מוסכים בכל הארץ ושרות חלפים מקוריים במחירים זולים.
כשאתה קונה "פיאט" אתה קונה רכב אמין, בטוח, נוח וחסכוני.
אם אתה רוצה לקבל תמורה מלאה לכספך, בחר מתוך המבחר של "פיאט":

Fiat Panda
מכונית חוצפנית

- 903 סמ"ק • 5 מקומות • 3 דלתות
- עד 17.2 ק"מ לליטר*
- **168,280** שקל.

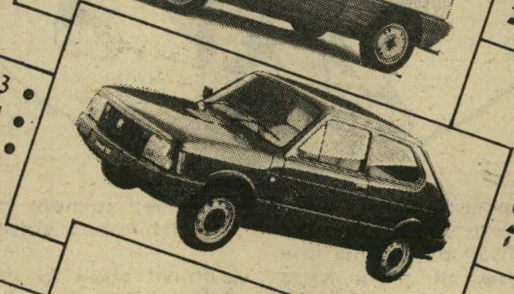

Fiat 127
הנמכרת ביותר מסוגה

- 903 סמ"ק • 5 מקומות • 2, 3, ו־5 דלתות
- עד 17.8 ק"מ לליטר*
- דגמי סופר וספיישל.
- החל מ־ **189,168** שקל.

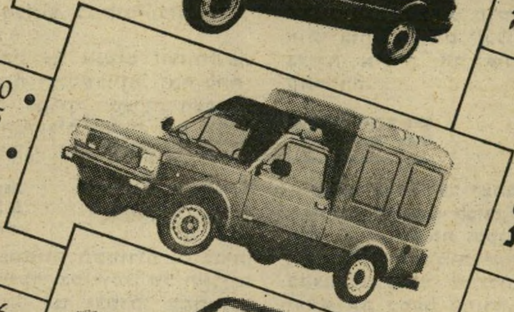

Fiat Fiorino
המסחרית הפרטית

- 1050 סמ"ק • תא מטען בנפח 2.5 מ"ק
- הוצאות מוכרות לצרכי מס.
- **212,800** שקל.

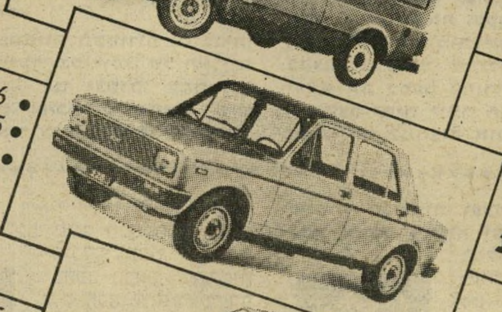

Fiat 128
המשפחתית המבוקשת

- 1116 סמ"ק • הינע קדמי
- 5 מקומות • 4 דלתות • עד 16 ק"מ לליטר*
- דגם CL • **199,360** שקל.

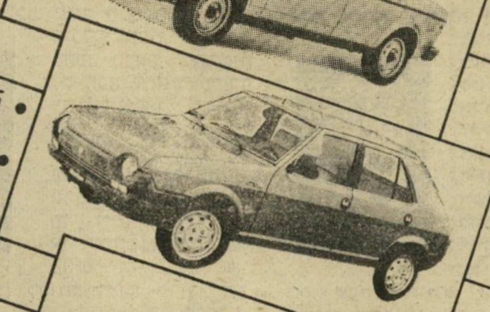

Fiat Ritmo
נוסחה של הצלחה

- 5 מקומות • 5 דלתות • עד 16.3 ק"מ לליטר*
- דגמים: • 1100 סמ"ק - 60L, 60CL
- 1300 סמ"ק - 65CL • 1300 סמ"ק - SUPER 75 -
- עם תוספות הכלולות במחיר.
- 1500 סמ"ק - 75CL - גם אוטומט ומזגן אוויר.
- החל מ־ **219,856** שקל.

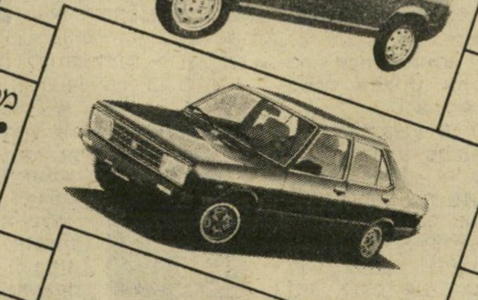

Fiat 131
עדיין ללא מתחרים

- מכונית הפאר המרווחת, בדגמים:
- 1365 סמ"ק — MIRAFIORI CL
- 1365 סמ"ק — PANORAMA CL (סטיישן)
- 1600 סמ"ק — SUPER MIRAFIORI
- 1600 סמ"ק — CL — גם אוטומטית.
- החל מ־ **312,816** שקל.

Fiat Argenta
פאר ללא פשרות

- 1600 או 2000 סמ"ק
- המילה האחרונה בעיצוב חיצוני ופנימי, הידור, נוחות ובטיחות.
- מכונית חלום במחיר מציאותי: אוטומטית עם הגה־כח.
- החל מ־ **474,320** שקל.

* בתנאי ניסוי של ביהח"ר

המחירים ללא תוספות, לפי מחירון החברה מס. 32 מיום 1.6.82 כולל מע"מ — ניתן לשינוי.

פיאט. כך נוהגים בכל העולם. FIAT

תל אביב: סוכנות מכוניות לים התיכון בע"מ - רח' יצחק שדה 30, טל. 03-330971, **חיפה:** מוסמך בע"מ - דרך יפו 146, טל. 04-522258; **ירושלים:** גולדין בע"מ - רח' שלומציון המלכה 7, טל. 02-222231, **באר שבע:** ש.ח.ן. - רח' הדסה 46, טל. 057-74040; **נתניה:** רכב נתניה - רח' הרצל 44, טל. 053-23453; **פתח תקוה:** אלי שולרוף - רח' בר כוכבא 15, טל. 03-919937; **חדרה:** קריצ'מן - איזור התעשיה, טל. 063-32729; **נהריה:** וינסקוביץ - רח' הרצל 86, טל. 04-925419; **אשקלון:** אוטו אשקלון בע"מ ע"י בנין העיריה, טל. 051-24774; **רחובות:** בוקסר לרנר בע"מ, רח' הרצל 208, טל. 054-76823; **עפולה:** רכב הוד - רח' הרב לוין 17 טל. 065-91480; **קרית שמונה:** מוסך החולה - איזור התעשיה טל. 067-40574; **נצרת:** פריד דאהר - אזור התעשיה, טל. 065-55266; **רמת־גן** רכב רמת גן - רח' ז'בוטינסקי 30, טל. 03-719939, **אילת:** בית הרכב - איזור התע"ייה א' טל. 059-73945, **עזה:** מוחמד גזל - רח' עומר אל מוכתר טל. 051-60718.

מרים כנרתי

מזל החודש:

אריה

השנה האחרונה לא היתה קלה ל־אריות. שינויים דראמתיים בחיי־הרגש שלהם, דרשו מהם כוחות רבים ומאמץ. הסיבה לכך, מבחינה אסטרולוגית: כני־סתו של כוכב אוראנוס (המפתיע והגורם למהפיכות בחיים) לבית החמישי (קשת), שהוא הבית של מזל אריה והאחראי על ענייני־הלב.

מצב זה הביא אותם לעשיית חשבון־נפש רציני, באשר לסיגנון חייהם, ושי־נויים מובהקים בחייהם. המעניין הוא, שאת הצעדים הראשונים לשינויים אלה יזמו הם עצמם. אבל, הם לא תיארו לעצמם שהדברים ירחיקו לכת, ובמיקרים רבים הם פשוט איבדו שליטתם על המצב. מאידך, שינויים אלה אף אם היו קשים, פתחו לפניהם אופקים חדשים.

שינויים חלו גם במצבם המישפחתי. אריות רבים שינו, או חשבו לשנות, את מקום מגוריהם, אם על־ידי מעבר לדירה חדשה, או שיפוצה של זו הקיימת.

התחום הכאוב השנה היה בשטח הקשרים הידידותיים. אריות רבים נוכחו לדעת, שבשעות הקשות אין להם למי לפנות. ידידים רבים הפנו להם עורף ולא היו מוכנים להיחלץ לעזרה.

במיקרים אחרים הם סבלו ממריבות וחוסר־יציבות ביחסים עם חברים קרו־בים. גם בתחום המישפחתי, כלומר קשר עם אחים ואחיות, המצב היה מתוח.

מה צפוי לאריות בשנה הבאה, בין אוגוסט 1982 ואוגוסט 1983?

אהבה

בשנה הקרובה אין לצפות לחידוש קשרים שנותקו. לעומת זאת, צפויים קשרים חדשים וחשובים. קשרים אלה יבואו באופן מפתיע, במקום ובזמן הכי־פחות צפויים.

הקשרים יהיו עם אנשים יוצאי־דופן. יש לצפות לכמה התקשרויות, ואף להת־כונן לניתוקים. למרות הסערות הצפויות בין הקשרים הסוערים האלה, ניתן יהיה למצוא קשר רציני, שאף יהיה ממושך.

עבודה

בעיות מישפחתיות הקשורות גם לבית, יהוו מיכשול עיקרי בקידומם של האריות בשנה הקרובה. הם יצטרכו להתמודד עם מיכשולים ועיכובים, וימצאו שיש להם מעט מאוד כוח להשקיע בקידומם האישי במקום העבודה. למרות זאת, תהיינה הזדמנויות חדשות, ואם ישקלו אותן בזהירות, הם יוכלו להתחיל לבנות בצורה איטית את עתידם בשטח ה־קאריירה.

כספים

המצב הכספי עד דצמבר עדיין לא קל. אריות, האוהבים לבזבז, לא יוכלו להר־שות לעצמם לצאת ולקנות דברי־מותרות, או לבלות במקומות יקרים. הם יימצאו במצב, שכל מי שהילווה להם כספים יבקש את כספם בחזרה.

המצב יהיה יותר חמור מה־20 בספ־טמבר ועד למחצית אוקטובר. מדצמבר או ינואר, המצב הכספי יש־תפר. סכומי כסף בלתי־צפויים עתידים להגיע לידיהם. הם יקחו על עצמם סיכונים שיתבררו כמוצלחים. וכך גם כל השנה הבאה (1983): יש להישמר מלהת־חיל עיסקות חדשות או ללוות כספים, בין ה־8 בינואר וה־28 בו, ובין ה־2 במאי וה־25 בו.

אגב: אריות שהמזל משחק להם ב־הגרלות ובמיחקי־מזל, יהנו במיוחד משנת 1983, מכיוון שההזדמנויות לזכות תהיינה מרובות.

בריאות

מבחינה זו אין לצפות לשנה קשה. אין מקום לדאגה באשר למחלות חדשות. ובכל זאת, אריות שרגישותם העיקרית היא ביטנם, יצטרכו להמשיך ולהשגיח על תזונה נכונה. יתכן, שיהיה על האריות לדאוג לבריאותם של הורים מבוגרים, או בני־מישפחה אחרים.

מגורים

בעניין המגורים, המצב סוף־סוף מתחיל להתייצב. אריות שנדדו ממקום למקום ירגישו צורך להשתקע במקום אחד ולב־נות את ביתם. עתה יגיעו לידיהם מקו־רות מימון לצורך זה, והם יתחילו ב־תהליך שיהיה איטי, אמנם, אך יציב ובטוח. אריות שלא מצאו מקורות מימון לשיפוץ ביתם עד עתה, ימצאו אותם כעת, ויוכלו להתחיל בתהליך הבנייה.

נסיעות

אריות שתיכננו נסיעה לחו"ל, ומסי־בות שאינן תלויות בהם, הנסיעה עוכבה, יוכלו עתה סוף־סוף להגשים את חלומם. הנסיעה לא תהיה סתמית ולשם הנאה בלבד, כי אם לצורך לימודים, השתל־מויות והתקדמות בחיים.

לימודים

אריות, שהתקשו להגשים תוכניות־לימודים, יוכלו לעשות זאת בהצלחה בשנה הקרובה.

קשיים, מתיחויות ומריבות איפיינו את הזמן האחרון, אולם השבוע משתנה סוף־סוף מצב הכוכ־בים, ומביא עימו חק־לה לטלאים. יחסים רומנטיים חדשים או מחודשים ופגישות מישפחתיות נעימות צפויים השבוע. חלק מבני המזל מתכנן את נסיעתו הקרובה, אחרים מתכוננים ל־ארח ידידים וקרובים, העומדים להגיע מחו"ל. שינויים בתחום הקאריירה יפתיעו אתכם בזמן הקרוב.

★ ★ ★

נסיעות קצרות ומהנות צפויות השבוע. אלה עשויות להוביל לפגישות רומנטיות, או לחידוש קשרים ש־נותקו. רצוי להימנע מלרכוש רהיטים חד־שים וחפצי־נוי לבית, למרות הרצון המת־עורר. הכסף יהיה נחוץ לדברים אחרים, בזאת תוכלו להיווכח תוך זמן קצר. יחסים ישנים עלולים להתער־ערער, בגלל דרישות מוגזמות מצד בני־הזוג. כדאי להיזהר בתגובות ולהמעיט בדיבורים ובוויכוחים.

★ ★ ★

התחייבויות חדשות מוטלות עליכם ב־ימים אלה, ומכניסות אתכם למתח ול־חששות. למעשה, אין צורך לדאוג, הכל יס־תדר בצורה משביעת רצון, ובזריזותכם ה־מוכרת תספיקו לאר־גן מה שנדרש מכם. ידידים שעימם לא נפגשתם תקופת־מה, יחדשו את הקשרים, ואלה יוסיפו לכם עי־דוד ומצב רוח טוב. היכרויות חדשות ומרשימות יביאו להת־פתחות של קשר חדש. המצב ישתפר.

בעיות כספיות באות על פיתרונן. לפתע יתברר, שיש לכם יותר מכפי שחשבתם. תוכלו לתכנן את נסי־עתכם הבאה, ולהרשות לעצמכם ליהנות בקרב בני־המישפחה. במקום־העבודה תוכלו לפעול רבות כדי לקדם את ענייניכם החומריים, תרגישו תוספת של מרץ ויוזמה, ושוב תר־או יותר נלהבים וש־מחים. על מתנה ש־אתם מתכוננים לקנות לאדם קרוב, אין צורך להגזים בהוצאת כספים מיותרת.

★ ★ ★

התקופה הקודרת עומדת להיגמר וכעת מתחיל זמן יותר נעים ואווירה יותר אופטימית. בני־המיש־פחה עומדים להפתיע אתכם במתנות מלהי־בות. לאלה שמאוד רצו לרכוש רהיט חדש, צפויה הפתעה משמחת השבוע. מצב־הרוח המרומם עלול להוביל אתכם לבזב־זנות מופרזת. אריות, שלהם רגישות באי־זור הגב, חייבים לשמור על עצמם הש־בוע, ולהרבות בהתעמלות או בשחיה.

★ ★ ★

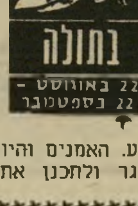

עייפות רבה פוקדת את בני בתולה ב־תקופה זו. לפתע חשים צורך להתבודד, להתרחק מחברים ומ־קרובים. כדאי לצאת ולרכוש כמה ספרי־קריאה טובים, ולהר־שות לעצמכם לנוח ו־להירגע בעזרת התח־ביב האהוב עליכם — קריאה. נסו להימנע מלהיכנס למצב־רוח מדוכא, ולהשאר עם שתי הרגלים על הקר־קע. האמנים והיוצרים ביניכם יוכלו להס־תגר ולתכנן את עבודתם לעתיד לבוא.

פגישות חברתיות ופעילות ציבורית יו־ציאו אתכם מתבית ומשיגרת־החיים ה־רגילה. שימו לב ל־רעיונות מקוריים, של־כם ושל אחרים — אלה יכולים לעזור לקידומכם במקום־העבודה. קשרים סו־דיים עם בני המין השני עלולים להתג־לות, בגלל חוסר־זהי־רות. כושר־השיכנוע ויכולת־הדיבור הטו־בה, שבה ניחנתם, יוציאו אתכם מה־בעיות שאליהן אתם עלולים להיקלע.

★ ★ ★

עניינים מיקצועיים יעסיקו אתכם במיוחד השבוע. לפתע מתעורר רצון לשנות את מקום העבודה, או ל־פחות לנסות את מזל־כם בעיסוק נוסף. טפ־לו בבוס בעדינות רבה, בטאקט ובהבנה, ונסו לנצל את ההז־דמנות לקדם את עצ־מכם. התנהגותם של בני־הזוג מכניסה את־כם למתח. כדאי לשו־חח עימם בגלוי, ואו־לי אף להתייעץ עם אנשים שאינם מעו־רבים ישירות. צפויה נסיעה לחוץ־לארץ.

★ ★ ★

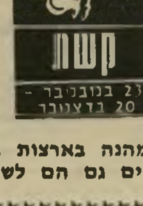

זו תקופה דינאמית, מלאת אירועים ו־שינויים לטווח ארוך, גם בקאריירה וגם בחיים הפנימיים — הישגים כספיים בל־תי־צפויים ואפשרות לבצע את התוכניות שתוכננו מזמן. חלק מבני המזל עומד לפ־ני נסיעה ארוכה ל־חו"ל, וזו קשורה ל־המשך לימודים והש־תלמויות. אחרים יוצ־אים השבוע לטיול מהנה בארצות אחרות. הנשארים, צפו־יים גם הם לשינויים בתחומים שונים.

תקופה לא קלה לגדיים, ידידים קרובים גורמים לאכזבות. היזהרו מלהסיק מסק־נות מהירות, כדאי לתת להם הזדמנות נו־ספת להסביר את עצ־מם. מצב הבריאות אי־נו כרגיל, נסו לנוח ולהימנע ממאמצים מיותרים בעבודה. ית־כן שיהיה עליכם לג־שת לבדיקות רפואיות — אל תזניחו זאת ו־אל תדחו לפעם אחרת. בעיות כספיות, הקשורות לקרובי־מישפ־חה, מטרידות אתכם. בררו כל דבר.

★ ★ ★

לדליים שבוע של הפתעות. חלקן קשו־רות בבני־הזוג, חלקן בשטח המיקצועי. יש לצפות לשינויים בעיסוק של בן־הזוג. צריך להמתין ולראות באיזו דרך לנהוג, ולא לתכנן דבר בנפרד. כדאי לשתף פעולה ולקבל את עצתו ו־תוכניותיו של בן־הזוג. בשטח העבודה — תוצע הצעה מאוד מו־שכת ומפתה. למרות שזו תראה כהזדמנות בלתי־חוזרת, רצוי להשהות את התשובה לפחות בשבוע.

★ ★ ★

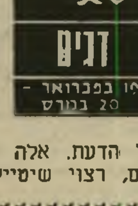

דגים מאוד עסוקים בזמן האחרון. העבו־דה דורשת את נוכחותכם, ולמרות ש־אתם מתכננים לצאת לחופשה, עלולים לצוץ עיכובים בלתי־צפויים. אל תאבדו את מצב־הרוח, הנסיעה בכל זאת תצא לפועל. אור־חים בלתי־צפויים עשויים להגיע לפתע, רצוי להתכונן לכך, גם אם ברגע זה הדבר נראה כבלתי מתקבל על הדעת. אלה שמתכננים לצאת לטיו־לים, רצוי שיטיילו במכונית ולא ברגל.

עשור

10 לשרותי במה בע"מ

1974-1984

מברכות

תאורת במה בע"מ

מופעים
ארועים
ותערוכות

תפאורות לתאטרון, ארועים וסרטים

יצור במות
קבועות
ניידות
מיתקני במה
אביזרים־ריקויזיטים
תלבושות
אביזרי במה לארועים
תערוכות
אביזרי פרסום.

סיני SINAY
יצור תפאורות ובמות בע"מ

GANIT LTD.
גנית בע"מ
יצור ופיתוח DEVELOPING & PRODUCTIO

**מתקני משחק
וריהוט רחוב
וגן נוטע.**

שרותי במה בע"מ

סניף
ירושלים

בלאופונקט ב-14 תשלומים

1000 ש'
פרס לכל רוכש
בתקופת המבצע:
שובר הנחה בסך
1,000.- שקל
לחבילת סיור
באמצעות "מדינה
טורס"
מתנת בלאופונקט.

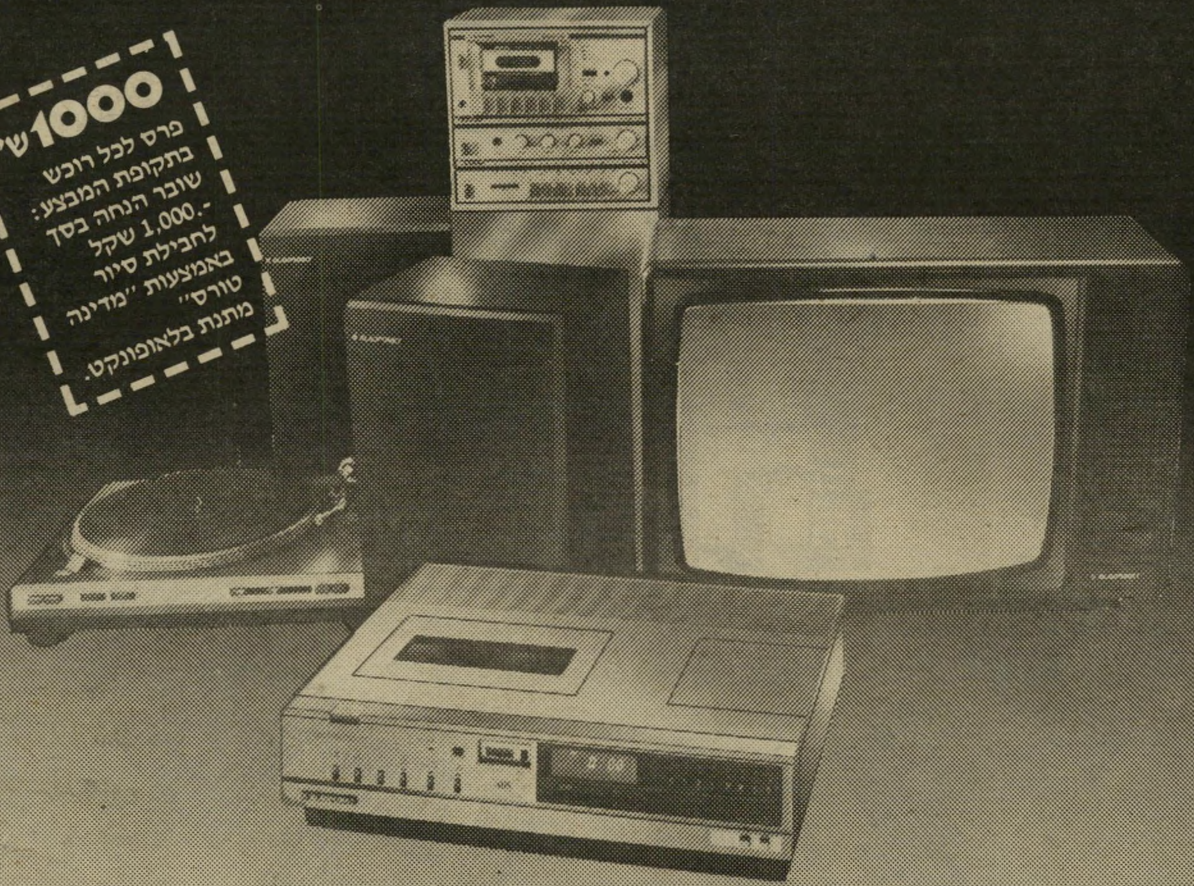

עכשיו, אתה כבר לא צריך להתפשר...

... כי בתנאים כאלה, גם טלוויזיה יוקרתית כמו בלאופונקט לא תגרום ל"חורים" בתקציבך.
קח לך היום טלוויזיה מהשורה הראשונה בעולם, טלוויזיה שאינה נותנת פרנסה לטכנאים ותהנה ממנה עוד הרבה שנים.
קח לך בלאופונקט היום, וגמור לשלם רק בעוד 14 חודש.
בלאופונקט: טלוויזיות צבעוניות, ווידיאו, סטריאו — פאר תוצרת גרמניה.

טבלת מחירים
תמצאו אצל הסוכנים.

BLAUPUNKT

היבואן הבלעדי:
טרכף יבוא בע"מ,
בוגרשוב 70 ת"א טל: 293005.

בלאופונקט-בכל מחיר

תל־אביב: וידאו קלסיק, אבן גבירול 54; שיווק הוגן, דיזנגוף סנטר, לבל אליהו, שד' ירושלים 29 יפו; אלרד, אלנבי 106; אורית, אחד העם 19 ● **גבעתיים**: נתנאלי, כצנלסון 18 ● **נתניה**: רדיו אלחוט, ויצמן 5; טלרן, ויצמן 18; רדיו צליל, שמואל הנציב 3; חשמלית, שמואל הנציב 26 ● **רעננה**: ברעז שרותי טלוויזיה, בורוכוב 24 ● **חדרה**: חשמלית, הרברט סמואל 80; שוייצר, הרברט סמואל 68 ● **חיפה**: טרקלין חשמל זילברשטיין, הנביאים 25; צביקה בית הסטריאו, הנביאים 12; יהודה אטיאס, הנביאים 15; סימפוניה חיפה, הרצל 85; אריה מכשירי חשמל, רח' נטיב 2 ● **קרית־אתא**: שפרן, העצמאות 38; פטמן, העצמאות 50; ויזגר, יוספטל 55 ● **קרית־ביאליק**: קול־אור סביניה, השקדים 2, סביניה ● **נהריה**: טלסטר ליבוביץ, תחנת אגד, שדרות הגעתון 3 ● **קרית־מוצקין**: פלג, השופטים 13 ● **נצרת**: סלון סביון, רח' סביון 3 ● **אשדוד**: חשמל כהן, מרכז מסחרי ד' ● **רמלה**: אסתר אוני־ברסל, ביאליק 2 ● **ירושלים**: צדוק שיר, שמאי 23, רדיו מאיר, רח' לונץ 5; סבטיני צלאח א־דין 32 ● **באר־שבע**: א.א. אלקטרוניקה, העצמאות 48; סלון איתני, רח' הפלמ"ח 65 (ליד קולנוע מרכז) ● **חולון**: סלון חולון, סוקולוב 82 ● **רמת־השרון**: סנסור, סוקולוב 70. ● **ראשון־לציון**: עלפי, הרצל 103; אמנון ברנפלד, רוטשילד 39 ● **רחובות**: חזי אלקטרוניקה, בית־הפועלים 4; סלון אלקטריק, הרצל 187 ● **נס־ציונה**: פינקלשטיין, רחוב ויצמן.

חשבון עובר ושב

מאת שלמה פרנקל

דמויות בנוף

במציאות הישראלית אין פשיסטים. סימני ההיכר של הפשיזם, כידוע, הם לאומנות, גזענות, מיליטאריזם, הערצת המנהיג האחד והיחיד, ואמונה בלתי־מתפשרת בכוחה של „היוזמה הפרטית" ובאחדותו של „העולם החופשי". הנא־צים, למשל, היו פשיסטים ידועים בהיסטוריה, ומכיוון שכך, לא יתכן שגם

סנטור מקרתי
מה שהשמאלנים עשו ממנו

יהודים יהיו פשיסטים. מכיוון שכך, מתחילה המפה הפוליטית בישראל מן המרכז. אין ימין.

צנטרל

הגברת מן הצנטרל כועסת במיוחד על כך שהראו לנו סרט מגמתי על אודות הסנאטור מקרתי. כואב לה שככה מציגים איש כמוהו: במראהו החיצוני הוא דומה לרב קצבים או אנס אלים וגם חולני, כשהיה ילד בקושי סיים בית־ספר עממי, חבריו, אחיו ואביו סלדו ממנו, בקרבות הוא לא השתתף, אך למרות זאת הוא אוהב להתחזות כגיבור מילחמה.

הנה, מה שעושים יוצרי הסרט השמאלנים לג'ו מקרתי שלה, שבסך הכל רצה לרדוף קומוניסטים ולחזור הביתה בשלום. הם עושים ממנו מופרע מעורר־בחילה, החולם שקומוניסטים רודפים אחריו, ומסיים את חייו בבית־חולים לחולי־רוח. אמנם כל אלה נשענים על עובדות ואמת, אבל ממתי צריך להראות בסרט דווקא את האמת? שהרי לכל אמת, כידוע, יש שני צדדים, ולכל צד של האמת, כידוע, יש שני פנים, ואילו כל פן, כידוע, אפשר לבדוק משתי בחינות, וכן הלאה.

או, כפי שמנסחת זאת הגברת מן הצנטרל: „האם מחנכי הדור בטלוויזיה שלנו, באמת חושבים שסרט תעמולה מן הסוג הגס והפשוט ביותר, שכולו עשוי בשחור לבן, ואין בו ספיקות ותהיות... יכול באמת להשפיע על הצופה הישראלי?"

והגברת מן הצנטרל מסיימת, כמובן בעוד שאלה. האם היו קומוניסטים וסתם שמאלנים יפי־נפש בארצות־הברית בתקופת מקרתי? היו, היא טוענת.

וכאן באה, כמובן, שורת המחץ. שהרי כל הסיפור הזה, של מה שקרה בשנות החמישים המוקדמות בארצות־הברית, לא היה מעניין כלל, אילמלא ההשלכות. והרי ההשלכה: גם אצלנו, טוענת הגברת המרכזית, יש קומוניסטים ושמאלנים יפי־נפש. זאת ההשלכה, ומה המסקנה? המסקנה היא שאיזה מקרתי אצלנו בעצם לא היה מזיק כל־כך, ולכן יצאה חמתה של הגברת על הסרט שהוצג בטלוויזיה, שבו מוצג המקור.

ומי שחושב שהגברת מן הצנטרל הוא פרי הדמיון החולני של איזה שמאלני יפה־נפש, לא טועה כלל־וכלל, שהרי רק דימיון חולני יכול לברוא משהו כזה.

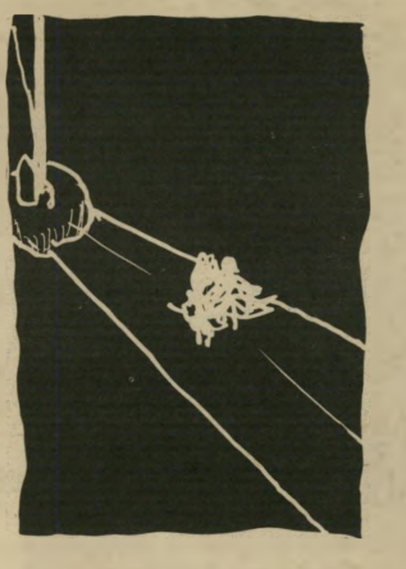

זבוב על המאוורר
להביט במראה

ליברל

הליברל הוא משהו בין 25 ל־30 מבחינת הגיל הביולוגי, אבל לגיל הביולוגי אין שום שייכות להיסטוריה. הליברל כבר עבר כל־כך הרבה בחייו הקצרים, שלא תוכלו לחדש לו כבר כלום. הוא עייף מאיזמים, הליברל, וביחוד הוא עייף מאנשים שעדיין יש להם איזמים. הם מזכירים לו את עצמו, כמו שהוא היה בגיל 18. אז גם לו היו איזמים, והוא האמין בהם, אבל עכשיו, כשהוא כבר מנוסה וגם ותיק, הוא יודע ששקר האיזם. זה, הוא טוען, הוא האיזם היחיד שהוא מאמין בו, ואף אחד לא יוכל לקחת את זה ממנו.

קחו, למשל, את הפגנת שלום־עכשיו. זה לא מצחיק? באים אנשים נחמדים

איש אש"ף
לא לא ג'ינג'יס

כאלה — גם הוא היה פעם כזה — וכמו איזה ילדים בתנועת־נוער עומדים עם סיסמות שיש עליהן סימני־קריאה לרוב. סימני־קריאה מצחיקים את הליברל. גם הצד השני לא יותר טוב, הוא חושב לעצמו. הפנאטים האלה של בגין — גם הוא היה פעם כזה — וגם הם עם סימני־הקריאה שלהם.

אם תשאלו אותו, אז אין שום ערך לכל הדברים מהסוג הזה, הפגנות, הצהרות, מחאות, קישקושים. מה שקובע הוא הכוח. את זה הוא למד מנסיונו העשיר בחיים. ממשלה רוצה? ממשלה עושה. בשעה הזאת אי־אפשר לקבוע אם זה טוב או לא טוב. צריך לחכות לתוצאות. טיב האירוע נקבע על־פי תוצאותיו, טוען הליברל. כמובן שלכל אחד יש זכות לומר את דעתו — שהרי זאת תמצית הליברליזם — אבל הליברל עצמו מחכה לתוצאות כדי לומר את דעתו. יהיו תוצאות טובות? סימן שהיה בסדר. יהיו תוצאות רעות? סימן שהיה רע. מי יכול להתווכח עם טיעון כזה?

ובינתיים הליברל מפהק כשהוא רואה את תמונות של הרג והרס. זו סתם תעמולה. כל צד יכול להציג את ההרג וההרס שנוחים למטרתו, אנחנו הרי כבר ראינו את זה.

הוא משרך רגליו לאיזו אסיפה פוליטית כדי לכתוב עליה לעיתון שלו, ומתאר את הגרביים הצבעוניות של זאת מהשורה הראשונה, את הפימה הכפולה של הנהג של הפוליטיקאי ואת הזבובים שמטיילים על המאוורר. בינינו, מה זה חשוב מה שפוליטיקאי אומר? חשובה התוצאה: כתבה נחמדה בעיתון. כן, כמעט שכחתי, מי שחושב שאני המצאתי את הליברל הזה, שילך להציץ במראה.

הרדיקל

אתם לא תספרו לרדיקל מה זה טוב, ומה זה רע. מה שמבדיל בין הרדיקל מצד אחד ובין הצנטרל והליברל מצד שני הוא, שהרדיקל לא מדבר סחור־סחור, וגם לא מחכה שהכל ייגמר כדי לומר מה דעתו.

אז ככה: צריך כמובן לפתור את הבעייה הפלסטינית. אם יש משהו שמוכיח את זה, זו בדיוק המילחמה הזאת. כל דבר מוכיח את זה אצלו. אבל כבר לא חוכמה להגיד כך היום, כי הרבה אנשים אומרים את זה. לכן עושה הרדיקל צעד אמיץ נוסף, ואומר שכדי לפתור את הבעייה הפלסטינית צריך להידבר „עם כל גורם שהפלסטינים רואים בו מייצג שלהם, או שהעולם רואה בו מייצג שלהם, או כל גורם מייצג אחר," משהו כזה, בכל אופן, או דומה לו.

לרדיקל אין אשליות. להיפך. צריך להידבר עם הפלסטינים ועם המייצגים שלהם דווקא בגלל שבגין בעצם צודק, והם חיות אכזריות, פחדנים מוגי־לב, ובקושי בני־אדם. אמנם הרדיקל כועס על בגין שאמר שהם „חיות דו־רגליות", אבל בסתר־ליבו ובחוגים פנימיים הוא מודה שזה נכון.

אז זהו, נתחיל לסכם. הרדיקל חושב שצריך לדבר עם נציגי הפלסטינים, אלא מה, יש כמה תנאים. ראשית, לא ברור לו לרדיקל למה אש"ף הם לא ג'ינג'ים. איפה נשמע דבר כזה, שישראל תנהל משא־ומתן עם ארגון שאין בו ג'ינג'ים? ועוד משהו שלא ברור לרדיקל הוא, למה אין לנציגות הפלסטינית המוסכמת אנשים שנועלים נעליים מספר 43. הכל יש להם שם, מספר 42? יש. מספר 44? יש. אבל מספר 43 אין, ולזה ישראל לא תוכל להסכים.

ויש עוד כמה דברים שמפריעים, בעצם, לרדיקל. כמו למשל עניין העיתוי. מאז ומתמיד היה עניין העיתוי חשוב. בואו ניתן לרוחות להרגע קצת. עכשיו יש מילחמה, וידי כולם מגואלות בדם. אז ניתן לדם להתייבש קצת, ואז נתחיל לדבר. אוי, כן, הרדיקל כמעט שכח. זה פשוט לא בא בחשבון שנדבר עד שנציגי הפלסטינים יילמדו לשיר את התיקווה. אתה מתאר לעצמך מצב שבו, כאשר יניפו את דגלי ישראל ופלסטין זה לצד זה, הפלסטינים יעמדו עם פה סתום ולא ידעו את מילות ההימנון הלאומי שלנו בעל־פה? אז בבקשה.

ומי שסבור שהרדיקל זה סתם משל, שירוץ לקנות עיתון.

כל האחרים

אין כל האחרים. אחרי כל מה שעשו הנאצים ליהודים, יהודי טוב יכול להיות רק צנטרל, ליברל או רדיקל. כל האחרים נמחקים מדברי־הימים, וזה רשמי לגמרי.

עוד התערבויות

מצד אחד אני באמת לא אוהב לזרות מלח על פצעים ולחטט בתוך המוגלה ודברים כאלה, אבל מצד שני התאווה שלי להתערבויות מעבירה אותי על דעתי. פשוט לא יתכן שאני אראה איזה סיכוי להתערבות הגונה (שהיא התערבות כזאת שאין לי סיכוי להפסיד בה) ואתן לו לעבור על ידי.

אז יש הצעה לכמה התערבויות.

עם ראש־הממשלה מנחם בגין, למשל, אני מוכן להתערב שאם לא יהיה איזה הסדר בין ישראל ובין הפלסטינים, עוד יהיו קטיושות על קריית־שמונה. אני לא מדבר על שאר־ישוב, שלשם שיגרו קטיושה, אחרי שבגין אמר שלא יהיו קטיושות על קריית־שמונה. אחרי הכל, שאר־ישוב זה אמנם קרוב לקריית־שמונה, אבל זה לא קריית־שמונה עצמה, נניח.

ואלה תנאי ההתערבות: מר בגין ואנוכי נפקיד אצל צד ניטראלי, שאין לו שום דיעה ושום עמדה בעניין הזה — כמו מר שמעון פרס למשל — צ'ק על סכום שייקבע, ועל צ'ק יהיה כתוב התאריך של היום בעוד שנתיים. אם תוך שנתיים אין קטיושות זוכה בגין (או יורשיו). אם יש — אני זוכה (או יורשיי). אם אתם שמים לב, אני מדבר על שנתיים. קצת קשה לכתוב את התאריך של הנצח, שעליו מדבר מר בגין.

אגב, ההתערבות הזאת פתוחה, מצדי, וכל אחד יכול להצטרף אליה. אין לי שום חיבה מיוחדת לכסף של מר בגין דווקא. כולנו ראינו את התלוש שלו, באמת לא משהו מיוחד.

התערבות כזאת בדיוק אני מוכן לעשות עם מר דב בן־מאיר, אשר הודיע כי הפלישה של ישראל ללבנון, מה שנקרא „מיבצע שלום הגליל", חיסלה את הטירור הבינלאומי והצילה את נאט"ו. אני מוכן להתעלם מכל ההתפרצויות הקלות של הימים האחרונים, ולא להביא אותן בחשבון.

כאן אני אפילו לא מתנה את ההתערבות בהסדר בין ישראל לאש"ף, וגם טווח הזמן שאני מציע הוא קצר בהרבה: שבועיים ימים. אם לא יהיו פעולות טירור בתוך שבועיים ימים מרגע ההתערבות — זוכה החבר בן־מאיר. אם יש — זוכה החבר החתום מעלה. איך זה?

אין צורך לומר שגם ההתערבות הזאת פתוחה לקהל הרחב. בכלל, אני מוכן לקבל הצעות להתערבויות בקשר לכל דבר שאומרים שרינו וח"כינו. כל תחזית שלהם באשר לעתיד — אני מתערב בשקט שיהיה להיפך, על כל סכום, עם כל אחד!

דירה ללא מלוואים

אפשרות לרכישת דירה ללא מזומנים בשיטת TRADE IN

נקבל את דירתכם הישנה במחיר מלא. ההפרש ישולם באמצעות משכנתא והלוואה עד 1,000,000 שקל בתשלומים נוחים. בטחון מלא לכספי הרוכשים.

תל־אביב

- **בצפון תל־אביב, אזור ל׳**, דירות יוקרה דו מפלסיות בנות 5 חדרים ו־5 חדרים + גג וחדר על הגג עם שכלולים לרב.
- **בצפון הסולידי, ברח׳ חתם־סופר 9** דירות דו־מפלסיות בנות 4 חדרים בבנין בן 8 דירות בלבד:
  הדירות כוללות מירב השכלולים

לדירות בתל־אביב - 50% בחחה

פתוח במוצאי שבת
לרגל המבצע יהיו משרדינו בתל אביב וראשון לציון פתוחים במוצאי שבת החל מצאת השבת

רמת־השרון

- **בפרוייקט גני־שרון, בלב רמת־השרון,** דירות פאר בנות 3,2½3 ו־5 חדרים.
- דירות בנות 3 ו-3½ חדרים + גג + חדר על הגג.

לדירות ברמת־השרון - 50% בחוזה.

נתניה

- **בגני־ניצה מול הים**, דירות יוקרה ברמה בינלאומית בנות 2, 3, ו־4 חדרים ודירות עם גג. בריכת שחיה פרטית, מגרש טניס בחצר, חניון תת־קרקעי ועוד שכלולים רבים.
- **ברח׳ דיזנגוף 16-18**, בבנין יוקרתי במיוחד, דירות בנות 3,2½3 ו־4 חדרים הכוללות שכלולים לרב.
- **ברח׳ ראשון־לציון מס׳ 5־3** דירות פאר בנות 3 חדרים עם שכלולים לרב.

לדירות בנתניה - 30% בחחה

פתח־תקוה

- **ברח׳ קלישר 11**, בנין מפואר בן 14 דירות בלבד. דירות מפוארות דו־מפלסיות בנות 4 חדרים.
- **ברח׳ דגל ראובן**, דירות בנות 4½ חדרים וכן דירות + גג + חדר על הגג עם עם שכלולים לרב.
- **ברח׳ כץ**, החלה ההרשמה ל־2 בנינים בני 9 דירות בלבד. דירות משוכללות דו־מפלסיות בנות 4 חדרים.

ראשון־לציון

דירות בנות 3 ו־3½ חדרים במרכז השקט.

- **בשכונת אברמוביץ**, בבנין יוקרתי במיוחד, דירות בנות 4 חדרים עם שכלולים לרב.
- **ב״גן הברושים״**, פרוייקט יוקרתי במיוחד צמוד ל־7 דונם גן בשכונת אברמוביץ. דירות דו־מפלסיות בנות 5 חדרים עם כל השכלולים.

יום יבוא וכל חברות הבניה יבנו כך.

★ טלויזיה במעגל סגור נחשבת כמותרות בתחום הדיור. אצל אברהם גינדי זהו סטנדרט בסיסי ומקובל להנאת רוכשי הדירות.

אברהם גינדי

תל־אביב	פתח־תקוה	רמת־השרון	נתניה	ראשון־לציון
ככר המדינה ה׳ באייר 10	חיים עוזר 28	סוקולוב 84	הרצל 18	הרצל 62

1982 העסק החיידותי המובחר

הקניה המובה ביותר 1982

1982

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

קשר בראל&שותי

המחלה היא באישון העין

טוען המרפא הטיבעוני שהשופט אסר עליו לטפל בחוליו

טבלת אישונים הד"ר זאב פכטהולד יושב מובטל מאונס בקליניקה שלו בתל־אביב, אחרי שנאלץ להפסיק לטפל ב־חולים. מאחרי שולחנו על הקיר, תולה מפת שתי עיניים, שבהצצה בהן ניתן לאבחן כל מחלה שאדם לוקה בה. פכטהולד הוא בעל רישיון לייצור תכשיר נגד נשירת שערות.

מרדכי רמז היה חסר־אונים. בהפרש של חודשים ספורים, הוא התעוור כמעט לחלוטין בשתי עיניו. הטיפול ה־רפואי המקובל לא עזר לו, כולל ניתוח־עין מסובך. אחד משכניו הציע לו לפנות למרפא טיבעוני, שאולי יוכל לעזור לו.

חסר־תיקווה בא רמז, מלווה בבני־מישפחה לד"ר זאב פכטהולד. את חדר המרפא הוא לא ראה. פכטהולד הביט ב־עיניו ויעץ לרמז שישתה תה־צמחים מסו־יים, שאותו ניתן להשיג גם בבתי־מירקחת, לא יאכל בשר אלא ירקות במינון מסויים.

„באתי עיוור בשתי עיניים. אחרי חוד־שים אחדים מצבי השתפר. אני אומנם לא יכול לעבוד, לקרוא או לכתוב, אך אני מזהה דמויות. אני יכול ללכת ברחוב לבדי," סיפר רמז, שבא למירפאתו של פכטהולד, נטורנפאט במיקצועו, כדי להביע את תדהמתו מכך ששופט אסר על המרפא מלקבל חולים במשך 30 יום. הסיבה: פכטהולד נעצר בטענה, שהוא עוסק ב־רפואה ללא רישיון.

אבי, מזכירו האישי של המרפא, מבקש מכל הבאים שיפנו את סיפורם האישי ליועץ המישפטי לממשלה, כדי שהפרופסור יצחק זמיר ימליץ לסגור את תיקו של זאב פכטהולד. כך יוכל המרפא לשוב ולתת יעוץ לעשרות הפונים מדי יום למירפאתו בלב תל־אביב.

זאב פכטהולד בן ה־75, הנראה צעיר מכפי גילו, עוסק בריפוי טיבעוני 35 שנה. לפני כן הוא עבד כמהנדס בחיל־האוויר האמריקאי. אחרי שחלה, הוא פנה לצימ־חונות, ובעיקבותיה הוא החל ללמוד רפואה. אחרי ארבע שנות לימוד הוא נטש את הרפואה הקונבנציונאלית, ובמשך כ־10 שנים הוא השתלם ברפואה טיבעונית בארץ ובחו"ל, ונבחן בגרמניה ובארצות־הברית. „במשך השנים טיפלתי באלפי אנשים. כולם כאלה שנואשו מהרפואה הקונבנציו־

(המשך בעמוד 63)

לתחייה סולי ז'ל נקובסקי (41), מנתניה, הגיעה לפכט־הולד לפני 20 שנה. „בלעדיו כבר הייתי מריחה את הפרחים מלמטה," אמרה.

דיאטה אודט בניטה, מבת־ים סבלה מבעיות קיבה קשות. שום טיפול רגיל לא עזר לה. אחרי טיפול, שנמשך שישה חודשים, שכלל דיאטה נכונה, שתיית תה־צמחי־מרפא, פסקו לחלוטין שלשוליה.

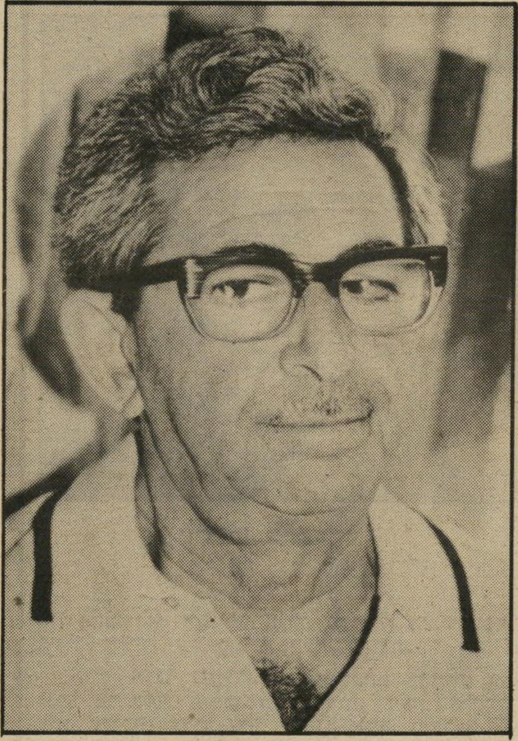

עיוור מרדכי רמז, שניתוחים לא החזירו לו את מאור־עיניו, מבחין כיום בין אורות וצל־לים, אחרי טיפול של חודשים אחדים שחיזק את שרירי עיניו. מיקרהו הנדיר אף שודר בתוכנית טלוויזיה.

המלצה רות מוזיקנסקי, מורה לבאלט מתל־אביב, באה לפכטהולד לפני שש שנים, כדי לקבל תירזוך באכילה נכונה. „מאז חל שיפור עצום במצבי. בעיות קיבה, סחרחורות ומיגרנות קשות נעלמו."

זאיר: מארחו החביב של מנחם בגין

ממש ערב ביקורו של מנחם בגין בזאיר, הופיע בפאריס ספר, המדווח על מקצת מפשעיו המחרידים של המארח, הנשיא מובוטו ססה־סקו.

השבועון ניוזוויק, המדווח על הספר החדש, מספר שמחברו היה ראש־ממשלת זאיר עד לפני כשנה, נמלט מארצו עם מישפחתו (תוך כדי כהונתו כראש־ממשלה!) ומצא מיקלט בבלגיה.

דמי־חסות לנשיא. המחבר, נגוזה קארל אי בונד, מתאר את מובוטו כאיש סאדיסטי, בלתי־מוסרי, בוגדני ושופך־דמים מובהק. הוא מכתיר את שליטו לשעבר בכינוי „החרפה של אפריקה השחורה”. כמה מגילוייו המעניינים של נגוזה:

● מובוטו אסר, עינה ורצח מתנגדים פוליטיים באורח שיטתי, ובמשך שנים רבות.

● לפני שנים אחדות זימן הרודן ארבעה ראשי־ממשלה לשעבר, להתייעצות. הארבעה נעצרו על־ידי חיילי מישמר הנשיא, הוצאו להורג בעוון בגידה.

מובוטו ססה־סקו
סאדיסט, בלתי מוסרי, חרפה לאפריקה

נגוזה מספר שהמניע היחיד לרצח היה פחדו הכרוני של מובוטו מפני יריבים פוליטיים אפשריים.

● מספר רב של ראשי־שבטים ויריבים פוליטיים אחרים של מובוטו, זכו בחנינה, חזרו ממקום גלותם, ונרצחו מייד על־ידי אנשי הנשיא.

● מובוטו ביצע טיהורים עקובי־דם בצבאו. קנה־המידה היחיד לעלייה בדרגה הוא הנאמנות לשליט.

● מובוטו הוא גנב ומושחת מאין כמוהו. נגוזה טוען, ומשקיפים רבים מסכימים עימו, שנשיא זאיר הוא אחד האנשים העשירים ביותר בעולם. מובוטו גורף מעין דמי־חסות ממיכרות הנחושת בבעלות המדינה ומיצואנים.

● נגוזה מפרסם מיסמכים רישמיים המוכיחים שבין השנים 1977 ו־1979 העביר מובוטו סכומים המסתכמים ב־150 מיליון דולר (!) לחשבונות פרטיים שלו בבנקים אירופיים. מובוטו מחזיק את הכסף בבנקים צרפתיים, בלגיים, שווייציים ואמריקאיים.

● פקידים בכירים בזאיר, השייכים לקאדרים של מיפלגת השילטון (המיפלגה החוקית היחידה) והמקורבים למובוטו, משתכרים פי 50 עד 80 יותר מעמיתיהם שאינם מקורבים לקליקות הנכונות.

● החברה בזאיר תחת מובוטו היא מוכת־שחיתות, הבקשיש פורח, תוכניות־הפיתוח אינן מתבצעות, זכויות־האדם נרמסות. מובוטו הוא מעין ריצ׳ארד ה־3, שליט יחיד, עריץ ומטיל אימה, המנהל את הארץ הענקית בהתאם לדחפיו ולצרכיו. מובוטו מקיים פולחן אישיות, שלא היה מבייש את סטאלין.

כך נראה, פחות או יותר, מארחו של ראש־ממשלת ישראל. ביודענו את בגין, יש להניח שנשמע בקרוב שבחים רבים על מובוטו, כמיטב המסורת הבגינית. כדאי לדעת את האמת כבר עתה.

עולם קטן

בריטניה־ארגנטינה:

מחדלים

וועדות חקירה

המילחמה על איי־פוקלנד, שהחלה כפארסה דמויית המאה ה־19, ונסתיימה בשפיכות־דמים חמורה ומיותרת, עדיין מכה גלים בשתי המדינות.

כלי־התיקשורת הבינלאומיים כבר כמעט שכחו את פוקלנד. כולם עסוקים במשבר־לבנון ובהתקפת־הנגד האיראנית על עיראק. אבל המדינות שלחמו על האיים, מנצחת ומנוצחת כאחת, עדיין מלקקות את הפצעים, ונאלצות לעבור תהליך קשה של חשבון־נפש וכאבקים ציבוריים רציניים, כספיחי־המילחמה.

דווקא מצבה של המנצחת, ראש־ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ׳ר, קשה יותר. ההליכים הדמוקרטיים המקובלים בארצה סייעו לפתוח תיבת־פנדורה, והיוקרה הרבה שצברה אחרי הניצחון, מתמוססת במהירות. תאצ׳ר נאלצה לכונן ועדת־חקירה, מעין ועדת אגרנט, כדי לבדוק שורה ארוכה של מחדלים מודיעיניים, צבאיים ופוליטיים הקשורים במילחמה.

סרטי קולנוע תחת אש. הפרשה המודיעינית ידועה. השירותים הבריטיים עתירי־היוקרה נכשלו באיבחון המידע המודיעיני, לא חזו את הפלישה הארגנטינית לאיים. הקאבינט של תאצ׳ר איבד, כתוצאה מכך, את שר־החוץ, הלורד קארינגטון, שנחשב למדינאי השמרני היחיד שיש לו שיעור־קומה במימדים בינלאומיים. בעיקבותיו התפטרו פקידים בכירים רבים במודיעין ובמישרד־החוץ, בכללם שלושה מנהלי מחלקות שעסקו בעולם השלישי בכלל, ובאמריקה הלטינית במיוחד.

השבועון האמריקאי, יו־אס ניוז אנד וורלד ריפורט, מדווח על העניינים העיקריים בפרשת פוקלנד, שהפכו מוקד לביקורת חריפה:

● חודשיים לפני הפלישה הארגנטינית לאיים הודיעה תאצ׳ר בפרלמנט, שכוח נחתים שמנה 81 בני־אדם, מספיק בהחלט כדי להרתיע כל פלישה אפשרית.

● המילחמה עצמה הצביעה על מצב כוננות עלוב בצבא הבריטי. יחידות צבא בריטיות ירו בטעות אחת על רעותה. אבידות כבדות נגרמו. יחידות קרביות צפו בסירטי־קולנוע על סיפון נושאות־המטוסים, ולא הצליחו להשיב אש למטוסים ארגנטיניים, שהפציצו את האוניות.

● חיילים וקצינים רבים הפגינו בורות של ממש בכל הכרוך בשימוש באמצעי־לחימה מודרניים.

מיפלגת הלייבור הבריטית משתדלת לנצל את הגילויים החדשים האלה, כדי לתקוף את הממשלה. מנהיג המיפלגה, מייקל פוט, שרואיין השבוע ברדיו, לעג בגלוי לשמרנים. „ממשלת המחדל הכלכלי והחברתי, שהביאה אסון חברתי איום לבריטניה — מכת האבטלה ההמונית — ניהלה את המילחמה בחוסר־אונים מוחלט. הניצחון הצבאי הושג למרות תאצ׳ר, ולא בזכותה”, אמר פוט.

הפקידים גנבו חבילות. בארגנטינה קשה יותר לבטא את הזעם, אך הוא קיים, תוסס, ומופנה בעיקר נגד הצבא, שהוא השליט האמיתי במדינה זו. העדר האפיקים הדמוקרטיים לביטוי הכעס אינו מונע גילויי שינאה עזים לאחראים למילחמה. הטענות נגד הקצינים הבכירים הן רבות וחריפות.

● קצינים ארגנטיניים סירבו לבקר בחזית. רבים מהם פשוט נמלטו מזירת־הקרבות, ניסו לנהל את המילחמה מהעורף, באמצעות רשתות־קשר.

● כלי־נשק קל נסתמו מהעדר חומרי־ניקוי. במקומות רבים אזלה כליל תחמושתם של חיילי ארגנטינה.

● חיילים רבים קפאו מקור, איבדו תחושה באצבעות הרגליים, או חלו באורח רציני, מחמת מחסור בביגוד הולם, במגפיים ובגרביים חמות.

● החיילים בחזית זכו, בקושי, בארוחה אחת ליום. לעומת זאת, היו המחסנים בעורף מלאים וגדושים במזון מעולה. „המאפיות” של חיילי העורף נהנו מכל טוב, בעוד שהלוחמים שפכו את דמם בתנאים של מחסור מתמיד.

● חבילות מזון, דואר ובגדים מהבית לא הגיעו ללוחמים. במקרים רבים נפתחו החבילות על־ידי הדרג הפקידותי בצבא, ותוכנן פשוט נגנב.

פקיד בכיר ארגנטיני הגדיר את התנהגות הצבא בפרשת מאלווינאס (פוקלנד) כ„דף השחור ביותר בכל ההיסטוריה של ארגנטינה”. יתכן שהוא מגזים. אחרי הכל, ההיסטוריה של מדינה זו ממש מלאה בדפים לא הכי לבנים, אבל אין ספק שהוא ביטא את תחושתם של ארגנטינים רבים.

אבטלה ודיקטטורה. האמריקאים נוטים להתנחם בעובדה, שהזעם הגדול נגדם מופנה עתה כלפי פנים. משקיפים שמאליים, לעומת זאת, רואים ברכה רבה בתסיסה בשתי המדינות. היא מהווה הוכחה שלפחות הפעם לא יצליחו השמרנים הבריטיים והפאשיסטים הארגנטיניים להסיח את הדעת ממצוקות פנים באמצעות מילחמה. הם הצליחו אומנם לטווח קצר, אך לאורך ימים נשארו הבריטים עם האבטלה, הארגנטינים עם האינפלאציה והדיקטטורה.

פלסטין: מה יקרה

למישפחות?

הדיון הציבורי הער בישראל על פריצה אפשרית למערב־ביירות, מתרכז, בדרך־כלל, בגורלם של 6000 לוחמי אש״ף במערב־העיר. הנטייה היא להתעלם מהמימדים האנושיים (להבדיל מהפוליטיים), האמיתיים של הבעייה.

בראיון משותף של הדיפלומט הבכיר של אש״ף, עיצאם סרטאווי, והאלוף במילואים מתי פלד לשבועון האמריקאי ניוזוויק, העלה סארטווי היבט נוסף, חשוב ביותר, של סוגיית מערב־ביירות.

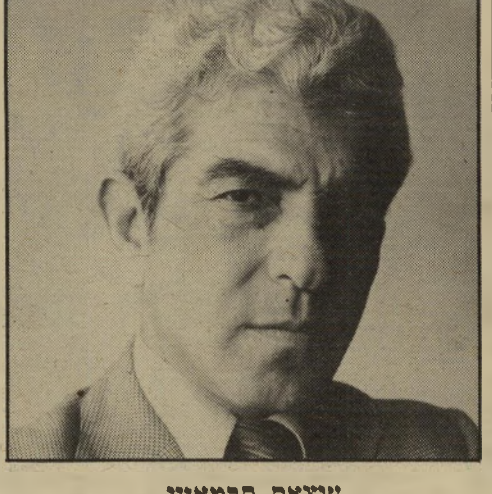

עיצאם סרטאווי
50 אלף בני־אדם

איש אינו מעלה. כאשר אתם מדברים על 6000 או 8000 פלסטינים בביירות, אמר סארטווי, אתם שוכחים שלכל אחד יש גם אשה, וארבעה או חמישה ילדים. אנו מדברים בעצם על 50 אלף בני־אדם. זו נקודה שאיש אינו מעלה בדיונים בנושא זה.

אנשים בעולם

ג׳יארמו וילה: הנסיכה קארולין הפכה למעריצה מס׳ 1

מאז בילו חופשת־בריחה בהוואי, הם אינם ניפרדים זה מזו — גייארמו וילה, הטניסאי־האליל מארגנטינה וקארולין, הנסיכה היפה ממונאקו. ומה שמראה תמונתם האחרונה של השניים, הסועדים ארוחת־בוקר בגסטאדט, לא נראה כבר מזמן בעיניה של קארולין. אושר או שימחה — או שניהם גם יחד. וילה יצא לגסטאדט, עיירת־הנופש השווייצית, כדי להופיע בשורה של תחרויות טניס ידידותיות שהפכו לתצוגה מרהיבה. אין ספק שהמעריצה מס׳ 1, היושבת במיגרש בכל שעה שווילה נמצא שם, מעלה את המוראל ואת הביטחון העצמי של הטניסאי חם־המזג. ובינתיים פורחות השמועות על אירוסים לא־רשמיים, אך ארמון מונאקו שומר על שתיקה. לקרוביו של וילה אין כל התחייבויות רשמיות אך הם, בעיקר אחותו, טוענים שפעמוני הנישואים יצלצלו בספטמבר.

לורן בקול: אשת השנה מצאה את גבר השנה

אין ספק שלורן בקול היא אחת הנשים הזוהרות ביותר בברודווי. הופעתה במחזה אשת השנה הביאה לה תהילה רבה, ואהבתה החדשה נוסכת לחיוכה אור־תו זוהר קסום שידעה בימים עברו, תחילה במחיצתו של האמפרי בוגארט ובשנים מאוחרות יותר בחברת ג׳ייסון רובארדס.

בן לווייתה החדש של בקול בת ה־56 הוא ג׳ון גוואדיני, מי שהיה בעלה של יורשת חברת רבסון חברת האם של מוצרי הקוסמטיקה רבלון, שנהנה גם הוא מאותה ירושה, למרות שהתרגש מהיורשת.

שרה ביאזיני־שניידר: סבתא מגדה שניידר

מזה ואבא דניאל ביאזיני מזה - את מי

תעדיף ילדתה היחידה של רומי?

בראנדט, מי שיילדה את שרה, בתה היחידה של השחקנית המנוחה רומי שניידר, מחזיקה חזק בידה של הילדה. מאז מותה של רומי לא הניחה לה להיות לבדה ולו לרגע אחד בלבד. היא יודעת היטב אלו כוחות נאבקים היום על החזקתה של הילדה, ומה היתה תמיד מישאלת הלב של רומי, שבעת ראיון עיתונאי הצהירה פעם: „אבא שלי, וולף אלבאך־רטי היה איש נפלא. מעולם לא פגשתי איש מקסים ממנו. אבל אמא סבלה ממנו מאוד. הוא היה מטורף לחלורטין.” לכן, טענה רומי, לא היתה ילדותה מאושרת והדגישה שהיתה רוצה לתת לבתה, בתו של דניאל ביאזיני (שממנו נפרדה לאחר מכן) את האושר הרב ביותר. היא לא הצליחה בכך. היום שרה ביאזיני היא ילדה בודדה, ילדה שידעה סבל רב עוד טרם איבדה את אמה.

תחילה היו אלה גירושיה של רומי מאביה, שהיו רעשניים למדי והסבו לה עגמת־נפש ואחר־כך אובדן אחיה דויד שדיכא אותה והביא על אמה את החורבן המוחלט. היום רבות שתי מישפחות על הילדה: מישפחת שניידר בביירן, ומישפחת ביאזיני בפאריס, כששתיהן שואלות היכן תיגדל הילדה, בגרמניה או בפריס? בשאלה זו התלבטה בשעתה גם רומי, ואף נתנה תשובה פומבית לכך: „איני אוהבת את גרמניה ולא אגור בה לעולם, למרות ששפתה שגורה בפי. הצרפתים אימצו אותי ובצרפת ביתי.”

לפי שעה, מאז מותה של רומי, גרה שרה בבית סבה וסבתה מצד אביה, מישפחת ביאזיני בסאן ז׳רמיין אן־לאי, ליד פאריס. אך הסבים כבר אינם אנשים צעירים ואין זה הפיתרון האידיאלי עבור הילדה. לעומתם ישנם בני הזוג אלבאך, הד״ר וולף, אחיה של רומי ורעייתו מוניקה, הגרים ליד מינכן וקשורים מאוד לילדה. יש להם שתי בנות ונישואיהם מאושרים, ואם כי הצהירו מייד שהם רואים בשרה את ילדתם שלהם, קשה לדעת אם היא תהיה מוכנה להכיר בביתם כביתה החדש.

אנשים בעולם

סוראייה: השנים יפות לנסיכה

נדמה לי ככל שחולפות השנים, כך יפה והולכת **סוראייה**, גרושתו המלכותית של השאה האיראני. במקום מגוריה, בפאריס מנהלת סוראייה אורח חיים סוער השומר על נעוריה: ביום היא ישנה ובלילה יוצאת לבלות במקומות היקרים בחברת נערי־שעשועים הצעירים ממנה בדרך קבע. התוצאה נראית היטב בפניה חסרי הקמטים ובהבעתה השלווה. קיומה הכלכלי מובטח ועיר־האורות מספקת את התוכן.

הווארד וסוזן קמינסקי: תעשיית־אימים בע"מ

בני הזוג קמינסקי יודעים כי הדרך הטובה ביותר לנוח היא בכתיבת סיפורים מסמרי־שיער. כי **סוזאן והווארד קמינסקי**, נשיאים ומנכ"לים של חברת ספרי וורנר, הכניסו לכיסם מיליונים רבים של דולרים בזכות סידרת סיפרי־כיס מלאים זוועות. אבל הם בעצמם לוקחים ברצינות רק את הנהלת־החשבונות שלהם, לא, חלילה־וחס, את מכונות־הכתיבה השוות זהב.

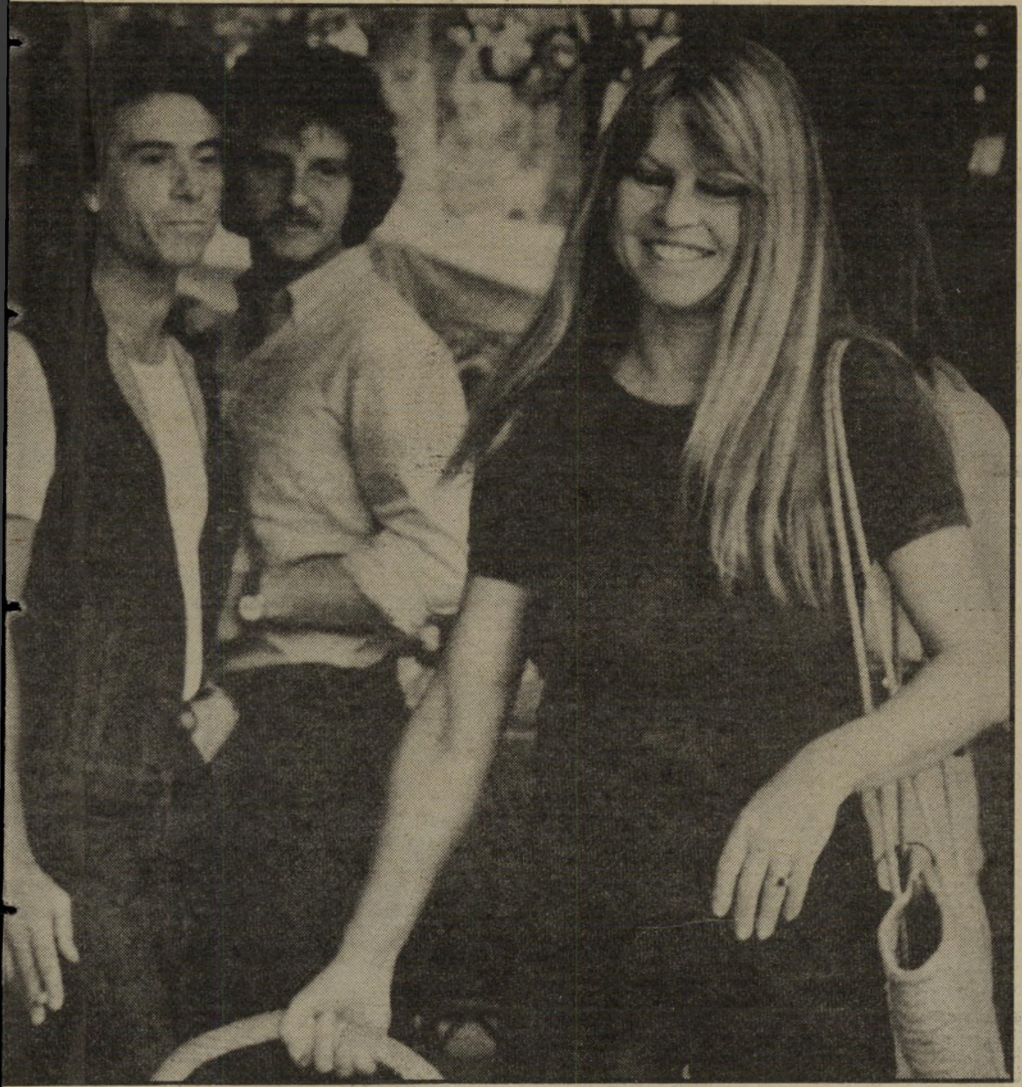

בריז'יט בארדו: לעולם לא אסכים למתוח את עור הפנים

כבר תשע שנים שלא עשתה אף סרט, ובכל זאת, בגיל 47, **בריז'יט בארדו** היא סנסציה אמיתית. אמנם החתולה הידועה כבר בגרה והשמינה, ובכל זאת מדי יום מגיע לחווה שלה, בסן־טרופז, לפחות מפיק־סרטים אחד המנסה לשכנע אותה לחזור אל הבד. אך בריז'יט בארדו עומדת בסירובה: „איני יכולה לשאת חברתם של אנשים רבים מדי מסביבי. בני־האדם ברובם הם טיפשים, וולגריים, מלאכותיים, גסים ואכזריים.” קשה שלא להבחין במרירות המבצבצת במישפטיה, אך קשה להצביע על הסיבה המסויימת שהניעה אותה לבקש מיפלט מבני־אדם במחיצתן של חיות, בדרך־כלל חיות עזובות שבריז'יט אוספת תחת כנפיה, מצילה את חייהן ומבייתת אותן באהבה רבה.

לדעתה הקירבה אל הטבע, מחזקת אותה ומחסנת אותה מפני הזיקנה: „אני רואה את הזדקנותי ללא פחד ובלי תסביכים. אני פשוט רואה את הזיקנה לפני — וזהו. לעולם לא אסכים לניתוח של מתיחת עור הפנים, ולעולם לא אפחד להביט בראי ולהיווכח שפני משקפים את גילי. איני הולכת לסלונים ליופי ואיני מורחת את פני בקרמים, אלא כשאני חושפת אותם לשמש. כמובן שאין זו שימחה גדולה לראות שאת פחות יפה משהיית פעם, אבל אין לזה חשיבות גדולה באורח החיים שאני מנהלת עתה.”

ברברה בלגדס: רחוק מסיגנון החיים של דאלאס

על המסך הקטן נראית **מיס אלי** כמעט קדושה ומעצבנת. במציאות היא בת 59, חביבה, בעלת הומור משגע וכלל לא נזירה. היא חיה בבית כפרי שאוכלוסייתה מונה ברווזי־בר, עזים, תיישים וכל מיני חיות עזובות. היא ובתה, **בטסי**, מטפלות בהן באהבה כפי שרואים בתמונה.

למרות שהיא אוהבת להופיע בסידרה הטלוויזיונית ומגדירה את יחסה אליה כאהבה־שינאה, היא מוצאת את הסיפוק האמיתי בחברת בעלי־החיים. „כשאפרוש,” היא אומרת, „אקדיש זמני לצפייה בציפורים.”

קרמל קרנטש
בתוספת שקדי קרמל
הטעם הנפלא
של השלמות
שמנת טהורה,
חומרים משובחים,
טעם נפלא.
סנוקרסט
גלידת שמנת בטעם
קרמל קרנטש
בתוספת שקדי קרמל
טעם חדש!
סנוקרסט גלידות איכות

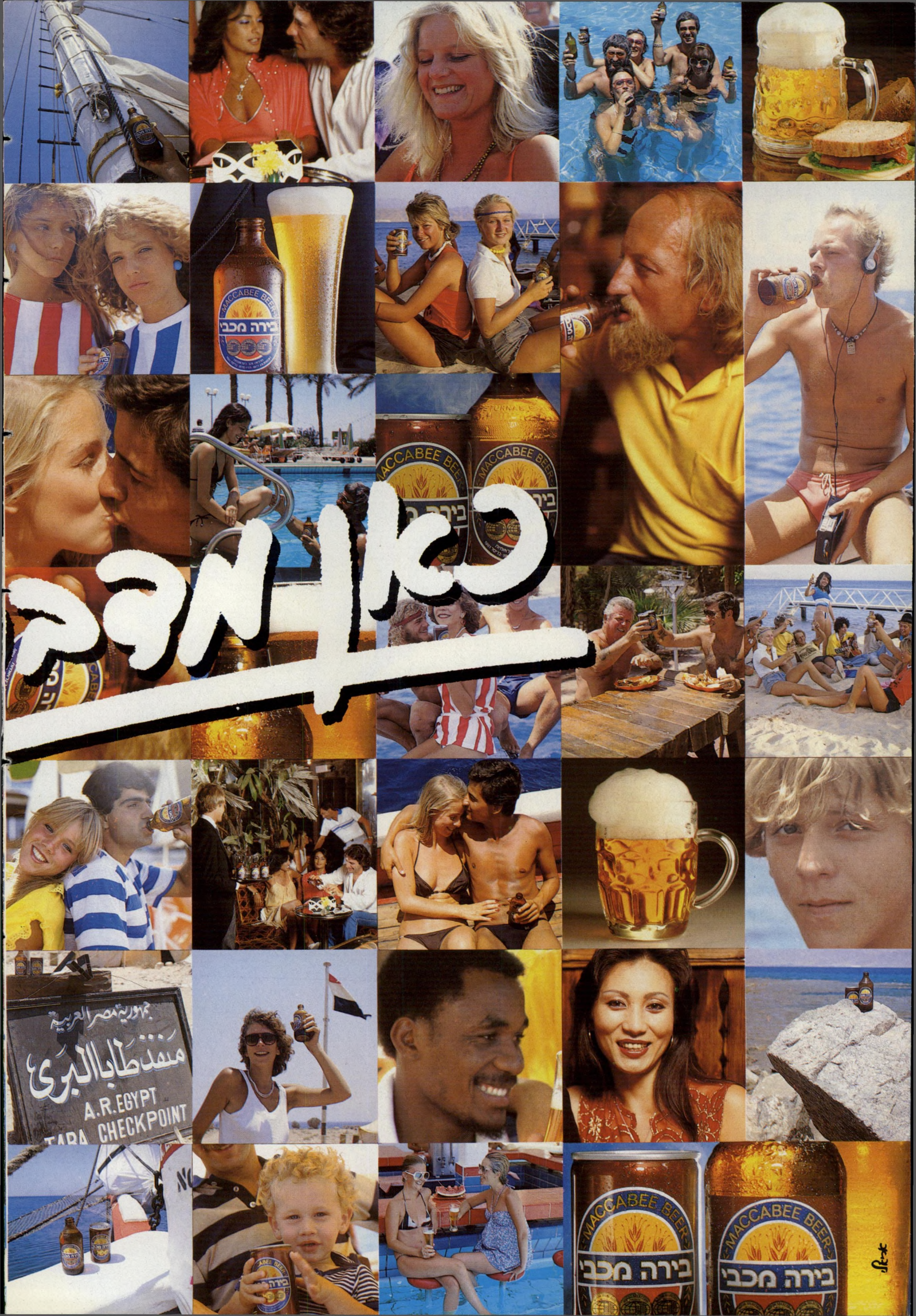
כאן מכב
MACCABEE BEER
בירה מכבי
جمهورية مصر العربية
منفذ طابا البري
A.R.EGYPT
CHECKPOINT

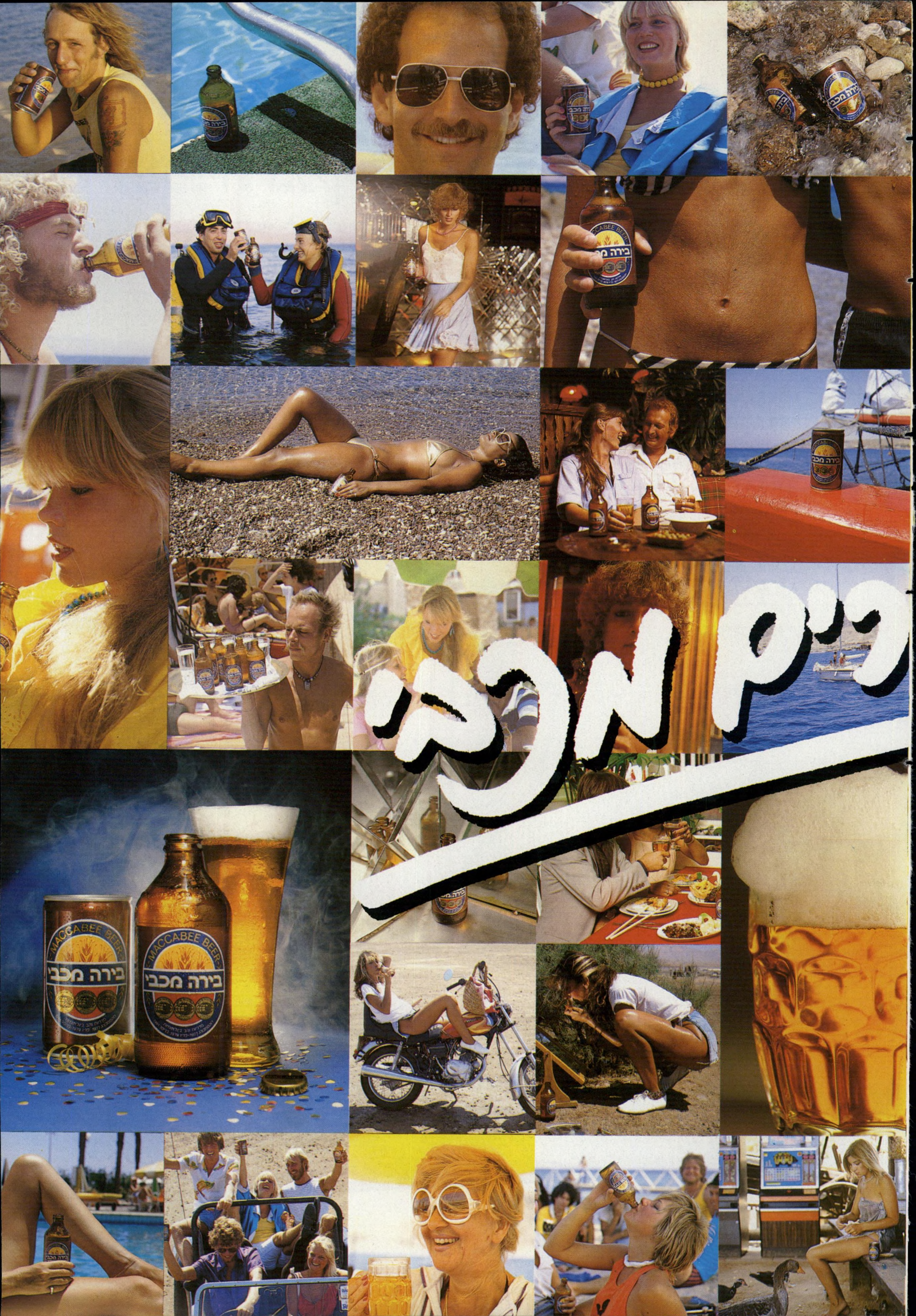

מכבי
MACCABEE BEER
בירה מכבי

טרמפ

תוכנית בנק לאומי שמלווה את החייל

אם יש לך בן או בת בגיל גיוס עזור להם לתפוס "טרמפ לאומי". "טרמפ לאומי" - התוכנית החדשה של בנק לאומי המיועדת לחיילים, ובאה לענות על צרכיהם המיוחדים של החייל והחיילת מיום הגיוס לאורך כל תקופת השרות ועד יום השחרור.

איך תופסים "טרמפ לאומי"?

כשיתגייס בנך לשרות הצבאי הוא יחוייב לפתוח חשבון עובר ושב לשם יעביר צה"ל את משכורתו החודשית. בבנק לאומי חושבים שיפה שעה אחת קודם. תן לבנך עצה טובה, שלח אותו לבנק לאומי לפתוח חשבון עובר ושב על שמו עוד בטרם יתגייס, חשבון זה יזכה אותו בכרטיס כספומט ובשרשרת הטבות, הנחות והלוואות ויעמיד לרשותו "טרמפ לאומי" עד יום השחרור.

מיום הגיוס

"טרמפ חינם" - מרגע פתיחת חשבון עובר ושב, ינהל הבנק את חשבונו ללא עמלה במשך כל תקופת השרות.

מתנות לטרמפיסטים - עם פתיחת החשבון מעניק בנק לאומי שי חינם - תיק כלי רחצה מהודר ונוח שישמש אותו בכל תקופת השרות. למתגייסות מעניק הבנק אפשרות בחירה - תיק כלי רחצה או מדריך לטיפוח החן והיופי - "יופי של ח"ן".

"טרמפ לעתיד" - זכות להצטרף לתכנית חסכון מיוחדת לחיילים - "כח לחיילים". התוכנית מבוססת על הפקדות חודשיות או הפקדה חד־פעמית וכן על ריווחי ריבית והצמדה מלאה. אתה זכאי להנות מהלוואה מיוחדת שאותה תשקיע בתוכנית זו.

לאומי

שלך וגם מכינה אותו לחיים האזרחיים

כשהבן ישתחרר מהשרות יעמוד לרשותו סכום כסף נכבד שיסייע בידו להגשים את תוכניותיו וישחרר גם אותך מדאגה לבעיות כספיות.

לאורך כל השרות

"טרמפ לאומי" בכל פינה - לרשות חבר "הטרמפ הלאומי" עומדים 387 סניפי קבוצת בל"ל ברחבי הארץ. לאורך כל תקופת השרות יהנה החייל מפנקסי שיקים חינם ומכרטיס כספומט. כחייל יהיה בנך זקוק לשרות הכספומט בשעות בלתי צפויות בכל חלקי הארץ. לרשותו מעמיד בל"ל 148 מכשירי כספומט מקצרין ועד אילת. בנק לאומי מעמיד לרשות החיילים אפשרות למשיכת יתר בחשבון שיקים בגובה משכורתם הצבאית החודשית (וכידוע חיילים זקוקים מדי פעם למשיכת יתר).

ב"טרמפיאדה" - עיתון מיוחד של תוכנית "טרמפ לאומי". בעיתון שעשועונים, תשבצונים וקטעי הומור להנעים את השירות הצבאי.

בידור לטרמפיסטים - מדי פעם יודיע הבנק על הנחות בארועי בידור וקנית מוצרים לחברי "טרמפ לאומי".

וגם בעת השחרור

ואחרי שלוש שנים, כשבנך עומד להשתחרר, מעמיד הבנק לרשותו הלוואה מיוחדת בגובה מענק השחרור (כיום כ־7,000 שקל) בתנאים נוחים במיוחד. במידה ותשקיעו את מענק השחרור בתוכנית חסכון יזכה בנך בהלוואה בסכום כפול מגובה המענק, שתאפשר לו להתחיל את החיים האזרחיים ברגל ימין ובצעד קל.

הכנס לבנק לאומי, ושאל על התוכנית החדשה.

עזור לבנך או לבתך לתפוס טרמפ על הבנק.

טרמפ לאומי
התוכנית שמשרתת אותך עד השיחרור

אנשים לשרות אנשים

בנק לאומי

היחיד בעל תבנית הקפאה
ורגליים BUILT-IN
Super Tropican
סופר טרופיקן
רק להעמיד על הרגליים - ולמזוג.
אין צורך להרים. אין צורך לכופף. רק להעמיד אותו על הרגליים – ולמזוג!
סופר טרופיקן אידיאלי לשמירת קור או חום של נוזלים ומתאים לשימוש בטיולים, בים, בבריכה, בפיקניק או בבית.
★ רגליים מתקפלות לנוחות המזיגה. ★ תבנית הקפאה המקררת ושומרת על טמפרטורה נמוכה של נוזלים לאורך זמן. ★ ברז תחתון. ★ 4 כוסות מאוחסנות בתוך הכלי. ★ קיבולת של 5 ליטר – לשתיה קרה או חמה. ★ בידוד תלת שיכבתי עם פוליאוריתן מוקצף.
ליפסקי
הראש של ליפסקי עובד בשבילך.
שיווק בלעדי: פרופילון בע"מ, טל. (03)333479
להשיג בשקם, בכל-בו שלום, ברשתות השיווק ובחנויות מובחרות לכלי בית.

תמיד חפשתי אבקת כביסה שתסיר כתמים, תתאים לאריגי כותנה וגם לאריגים סינתטיים, תגן על המכונה ותשאיר כביסה רכה וריחנית. עכשיו יש לי בדיוק מה שרציתי.

דאודורנט רייט גארד להרגשה של רעננות במשך 24 שעות בימי הקיץ גדושי הפעילות

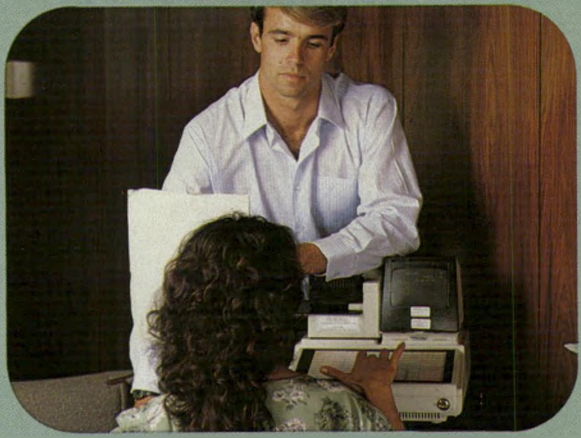

התזה בת שתי שניות בלבד,
לאחר המקלחת,
מונעת ריחות זיעה ונותנת לכם
הרגשה של רעננות
בכל שעות היום והלילה.

רייט גארד מבושם במתינות,
אינו מתחרה בריחות הבשם
או ה"אפטר שייב"
ולכן מתאים לבני שני המינים.

רייט גארד –
הדאודורנט הנמכר ביותר בארה"ב.

עוד מוצר איכות מתוצרת ג'ילט

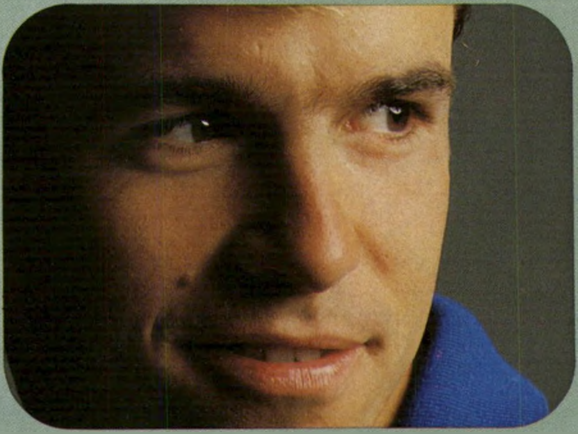

להשיג במיכל התזה
או עם ראש כדורי.

דאודורנט

רייט-גארד

איך אפשר להתלבש בלעדיו...?

חלון ראווה

מנחה = חזיה

מנחה היא כמו חזיה. אפשר בלעדיה, אבל היא עוזרת להחזיק את כל העסק

מדגימה אילנה על שפת הבריכה הפרטית שלה ב־רמת־השרון. היא יכולה להרשות לעצמה להדגים בתצוגה פרטית, כמו דוגמנית.

על הדוגמניות כותבים תמיד, תמונותיהן מתנוססות בעיתונים ועל לוחות המודעות, חייהן הפרטיים, אהבותיהן וגירושיהן הופכים לנחלת הכלל ו־מספקים נושא לסטורי־הרכילות הדשים בהן בשימחה.

מנחות תצוגות־האופנה אמנם נמצאות על הבימה, אך מצליחות להסתתר מאחרי הקלעים ולהישאר אנונימיות. אילנה מרגלית, המנחה הפופולרית ביותר בארץ, אשר עובדת מדי יום ביומו ומנחה לפעמים גם יותר מתצוגה אחת ביום, הסכימה לתת לנו להציץ לעבודתה ולחייה הפרטיים, לגלות לנו כיצד הפכה מעקרת־בית למנחת תצוגות־אופנה, לספר לנו מה דעתה על האשה והאופנה הישראלית, כיצד לבנות מלתחה בסיסית, ו־גם לשתף אותנו באינטריגות של ה־מיקצוע.

כל אחת יכולה!

קולה הרדיופוני של אילנה מהדהד מדי יום ביומו ברחבי האולם, והמוטו העובר כחוט השני בדבריה הוא: „לא צריך להיות דוגמנית כדי ללבוש בגדים אלה." את זה היא אומרת למאות ואלפי נשים המביטות בקינאה מהולה בהערצה על הדוגמניות החטובות המתנועעות ומעכסות לקצב המוסיקה. פה ו־שם נשמעים ליחשושים: „את רואה את זאת? יש לה שני ילדים ותראי איזה גוף שגעון! וזאת, כבר כמעט בגילי ואיזה בטן שטוחה יש לה! ממש מנקר עיניים!"

„כל אחת יכולה לנסות ולהעיז, ולא לפחד מאופנה," אומרת אילנה מרגלית, שבגיל 42 ועם ארבעה ילדים, היא נאה ומטופחת, ולבושה תמיד בטעם ובצורה אופנתית.

„זה לא היה תמיד כך," היא מתוודה, „טעמי התפתח מאז התחלתי לעסוק ב־הנחייה, לפני חמש שנים. עד אז פיגרתי אחרי האופנה. התביישתי ללכת לפי צו האופנה, הייתי גם חסרת העזה ומלאת מעצורים בכל מה שקשור לאופנה."

להנחיית תצוגות הגעתי אמנם לפני חמש שנים בלבד, אבל כל הסיפור התחיל כבר לפני 14 שנה, במושבה קטנה שהפכה היום לרמת־השרון.

„ראיתי פתק במכולת, שמחפשים אשה עם מרץ ואוטו ליומיים בשבוע לעבודה בתיאטרון־בובות. הרעיון, פלוס הגיוון של היציאה מהבית קסמו לי, פניתי ונעניתי, אך מחוסר־אמצעים הייתי צריכה להיות הנהגת, הסבל, התאורנית והאחראית על המוסיקה, וכמובן מפעילת ה־בובות שדיברה ושיחקה מאחרי הקלעים, ואז התגלה כשרוני לדיבור.

„במשך שנתיים התאמנתי בדיבור ב־גני־ילדים, בבתי־ספר ובקיבוצים. אחר־כך, בעיקבות הנסיון שצברתי, תפשתי אומץ והתמסרתי לפעילות בוויצ"ו, הפכתי ליושבת־ראש ונאמתי לפני קהל רב."

מיקצוע בול

לפני חמש שנים פנתה אליה בעלת בוטיק ברמת־השרון, ושאלה אותה אם תהיה מוכנה להנחות בהתנדבות תצוגה שנתרמה לצה"ל. אילנה הסכימה, באה לבוטיק, התרשמה מהקולקציה, רשמה לפניה מה לומר על כל בגד, וזאת הייתה טבילת האש הראשונה שלה בהנחייה, בלי שיהיה לה מושג באופנה.

התצוגה הצליחה, ואחרי מחיאות הכפיים ניגשה אליה קבוצת נשים מבני־ברית שהזמינו אותה לתצוגה שלהם ב־מלון יוקרתי, והפעם בתשלום. כשבעלה, טייס באל־על, חזר אחרי יומיים מטיסה, גילה שאשתו כבר לא רק עקרת־בית, אלא מנחה של תצוגות־אופנה, תגובתו היתה „המיקצוע הזה בול עלייך!"

באותה תקופה היו רק שתי מנחות נוספות בארץ, סימה מזור ודליה שפלן, שהינחו בדרכן שלהן. „אחרי כמה ימים צילצל הטלפון בביתי, ועל הקו היתה דליה שפלן, שהודיעה לי במפורש שאין לי סיכוי להצליח, שהיא המנחה מס' 1 בארץ, ושהיא הכי יפה, ואיך אני לא מתביישת בגילי להתחיל במיקצוע כזה, ושאלה אותי אם חסרה לי פרנסה, אם בעלי לא מפרנס אותי בכבוד, והאם חסרה לי חמאה על הלחם." דליה ואני באותו הגיל, ואני מזל עקרב בהורוסקופ, ולכן דווקא דבריה הכניסו אותי לאמביציה להצליח."

מאז אותו הסיפור עברו חמש שנים, אילנה נמצאת בצמרת ונחשבת למנחה הטובה בארץ.

„מה זאת מנחה טובה?" „מנחה טובה היא זאת שאינה מזלזלת בקהל, ה־מתייחסת אליו כמי שמבין באופנה והמצליחה להעביר לו את המסר שה־מעצב או הייצרן רוצה שיזכרו — אם זה קו־אופנה, סיגנון, צבעים, אבזרים ולפעמים כתובת. בכל תצוגה יש בקשה שונה.

„מנחה צריכה כושר אילתור, למיקרים מסויימים של תקלה על המסלול או ב־מוסיקה. מנחה היא כמו חזיה. אפשר בלעדיה, אבל היא עוזרת להחזיק את כל העסק.

„בשנתיים האחרונות הפכו תצוגות־אופנה בארץ לאופנה. בכל מקום נערכת תצוגת־אופנה. בקיבוצים, במושבים, ב־ערים, במסיבות ונשפים, בתחרויות־יופי ובערבי־ראיונות. מישהו כבר אמר שרק בבתי־קברות עדיין לא נערכה תצוגת־אופנה."

„שכרה של מנחה בתצוגות אופנה, הוא טוב מאוד," מודה אילנה, אך לפרט היא אינה מוכנה. „בואי נאמר כמו של דוגמנית־צמרת ומעלה. כמובן שהמחירים משתנים לפי הלקוח או מקום התצוגה.

„המתנות שאני מקבלת מייצרנים מרגשות אותי יותר מעצם השכר, כי זהו מעין טיפ שאף אחד לא חייב לתת לי אותו, ואם לא היה מגיע לי לא הייתי מקבלת אותו, כך שזוהי מחמאה ואמירת תודה נוספת למנחה."

אין קורסים להנחייה, ולדברי אילנה, „או שנולדים עם זה או שלא. אפשר לשפר את הנתון תוך כדי עבודה. הייתי דווקא מאוד רוצה לעודד בחורות צעירות ונשים לעסוק בהנחייה, ומובן שכל

(המשך בעמוד 50)

מאיר שיטרית:

„המערך מומחה לעשיית עסקים עם המפד"ל!"

יכולתי לתאר לעצמי שלא אמצא אפילו ראש־מועצה או ראש־עיריה אחד שלא יתנגד לדחיית הבחירות המוניציפאליות, אך לא תיארתי לעצמי שאפול דווקא על גדול המתנגדים, ראש מועצת יבנה, חבר־הכנסת מאיר שיטרית, שהוא מרכז פורום ראשי־הערים של הליכוד. שאלתי את שיטרית:

● **מדוע אתה מתנגד כל־כך לדחיית מועד הבחירות לרשויות המקומיות?**

משום־מה, בכל פעם שמגיע מועד הבחירות המוניציפליות, מחליטים לדחות או להקדים אותן, כאילו זה כלי־מישחק בידי מישהו. בעיני זה לא דמוקרטי. השילטון המקומי עבר כיברת־דרך ארוכה מאז שהופרד מהבחירות לכנסת. אזרחים בחרו בראש־עיריה לפי יכולתו וכישוריו ולא על פי היותו שליח של מיפלגה. יש לי חשש שדחיית הבחירות המוניציפליות תביא לכך שהן תתקיימנה במועד שנקבע לבחירות לכנסת וזה יהיה אסון לשילטון המקומי.

● **ובכל זאת העלה שר־הפנים נימוקים לדחיית הבחירות.**

כל הנימוקים הם נימוקים עלובים. שר־הפנים רוצה לדחות הבחירות כי למפד"ל לא נוח לקיים אותן השנה.

● **מדוע לא נוח?**

הם לא ערוכים לכך. הם חטפו מכה קשה. ראשי־הערים שלהם מנתיבות, אשקלון ואשדוד עברו לתמ"י. אין להם מועמדים, ולכן המציאו את תירוץ המילחמה המצחיק.

● **מדוע לדעתך נכנעה סיעת הליכוד, שהתנגדה לדחיית הבחירות, למפד"ל?**

יתכן שהמפד"ל הציב אולטימטום שהוא לא ילך עם הליכוד על דברים אחרים. אבל יותר מצחיק אותי שפתאום המערך הולך עם המפד"ל. מעניין מה הבטיח המפד"ל למערך תמורת העסק הזה. הם הרי מומחים גדולים לעשיית עסקים משותפים.

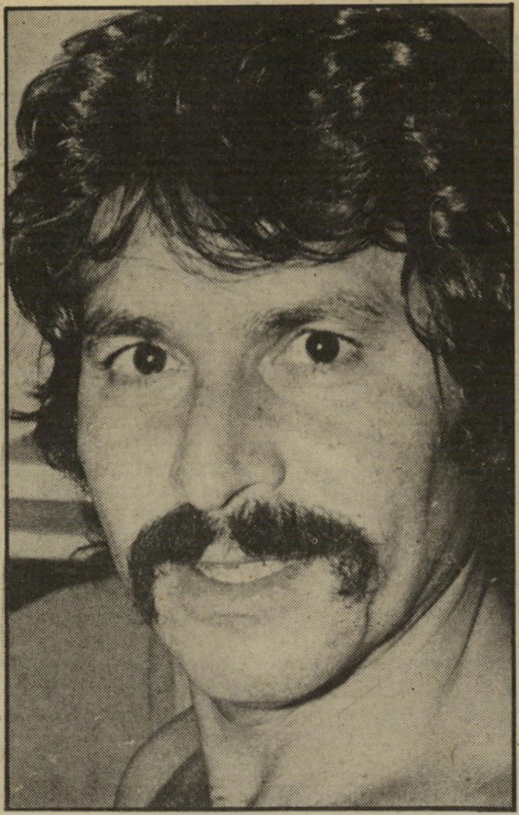

ג'וקי ארקין:

„אמנון ברנזון גוזל את לחמנו!"

הראיון הבא נעשה במקורו בתחילת המילחמה. בתוקף המאורעות נאלצתי לדחות אותו, אך מכיוון שג'וקי ארקין טילפן אלי כל־כך הרבה פעמים והבנתי שהעניין באמת מציק לו, החלטתי למרות ההתיישנות לפרסם את הראיון. בתקופה שבה נכתבו הדברים האלה הסתובב ג'וקי ארקין אבל וחפוי ראש. שאלתי אותו:

● **ג'וקי, מה אוכל אותך?**

מה אני אגיד לך, מה שקורה זה לא בסדר. פשוט לא בסדר!

● **אתה צודק, המילחמה בלבנון, ההרוגים, זה לא בסדר.**

אני לא מתכוון לזה. אני מתכוון לאמנון ברנזון, שבעצם הימים האלה, כאשר כל אמני ישראל קורעים את התחת במילואים, הלך והביא לנו קונקורנציה מאמריקה. להקה של אמריקאים. שלא צריכה לעשות מילואים, שתעלה פה מחזמר. אני שואל אותך, זה בסדר? אני עושה מילואים ו־כשאשתחרר, במקום שהקהל יבוא להופעות שלי ושל האמנים האחרים, הוא ילך לראות את האמריקאים. אני חושב שאני הולך להפעיל את אמ"י בעניין הזה.

● **מה פיתאום אמ"י? מה עם חופש היצירה, חופש האמנות?**

איזה חופש? על מה את מדברת? איך יתכן שקבוצת אמריקאים בראשותו של ברנזון, שלא גר כל השנים בארץ אלא באמריקה, תבוא לפה בזמן כזה ותגזול לנו את הלחם שלנו?

יקי יושע:

„טוב זונה חיה מאשה הגונה מתה!"

כשיקי יושע עושה סרט חדש, תסמכו עליו שלא מדובר בסיפור אנמי. תסמכו עליו, שהסרט יעורר שערורייה. סירטו החדש, רחוב ללא מוצא, מבוסס על סיפור אמיתי. זהו סיפורה של זהבה טוויזר, זונה שבימאית הטלוויזיה ליהי חנוך עשתה סרט דוקומנטרי על חייה.

זהבה טוויזר אומצה על־ידי חבריה הבוהמיים של חנוך, שניסו לעזור לה להשתקם. אחד מאותם שניסו לעזור לה, היה יקי יושע. הוא העסיק אותה בצוות ההפקה של העייט. זהבה לא נקלטה ועזבה את העבודה זמן קצר לאחר מכן. ביום שבו עמד הסרט להיות מוקרן בטלוויזיה, התאבדה זהבה טוויזר, כאשר השליכה עצמה מתחת לגלגלי מכונית. הבימאית ליהי חנוך עברה משבר עמוק בעיקבות האסון. הטלוויזיה הישראלית גנזה מאז את הסרט ולא הקרינה אותו עד היום.

פגשתי את יושע במלון תל־אביבי, בחברתה של כוכבת־הסרט, ענת עצמון, בשיער קצוץ והופעה של זונה פאנקיסטית ואמרתי לו:

● **הסיפור של הסרט נשמע לי מוכר.**

גם לי.

● **הוא מזכיר לי את סיפורה של זהבה טוויזר. האשה התאבדה כדי שיניחו לה לנפשה. איזה עניין יש לך להעלות את הסיפור מחדש?**

כאשר קרה המיקרה עם זהבה, זה חרה לי. הרגשתי שאנחנו — ואני מתכוון החברה השבעה ויפת־הנפש ואני בתוכה — חיבקנו את הילדה הזאת חיבוק דוב. חשבתי לעצמי, שזה היה אבסורד שניסינו לעזור לבחורה שכמותה, וכתוצאה מכך היא הרגה את עצמה. במהלך הזמן חשבתי, שאולי היה הרבה יותר טוב להניח לה לנפשה, שהיה הרבה יותר טוב אילו הינחנו לה לעבוד על הכביש. טוב זונה חיה מאשר אשה הגונה מתה.

כשעברו השנתיים והתקררתי מהאימפולסים והתגובה הרגשית, הבנתי שמה שקרה לזהבה זו טרגדיה במובנה הקלאסי של המילה. מצד אחד, אנשים שכוונתם היתה טובה ורק רצו לעשות סרט, ומצד שני אשה, הרוצה להילחם במה שהגורל יעד לה. התוצאה היתה מוות.

● **איזה עניין יש לך להעלות מאוב את הסיפור הזה של זהבה טוויזר?**

חשבתי שהדבר היחיד שנותר לי לעשות בשביל זהבה, היה לתת הד ולהגביר את הזעקה שזהבה ניסתה לזעוק בהתאבדותה.

● **מעורבים בסרט הזה אנשים חיים. הבאת בחשבון את ריגשותיהם?**

אני עושה סרט שהוא פיקציה. הסרט הוא לא דוקומנטציה של זהבה טוויזר. יש בסרט כמה דמויות שהייתי שמח אילו היו נוהגות במציאות, כפי שהן נוהגות בסרט. אולי אז היו פני הדברים אחרים.

יעקב גילעד:

„בנזין ויהודית רביץ זה כל מה שיש לי!"

יש להקה חדשה, „בנזין". השירים שלה רצים ברדיו בקצב של אחד לשעה. המפיק שלה, יעקב גילעד אינו פנים חדשות. גילעד ידוע כתמלילן וכמנהלה האישי של הזמרת יהודית רביץ. בפעם הראשונה בקאריירה שלו הוא מתפקד גם כמפיק בלעדי. הימים הם ימי מילחמה ו„בנזין" הוציאה תקליט חדש. שאלתי את המפיק:

● **האם זהו הזמן המתאים להוציא תקליט חדש של להקה חדשה?**

לפי התיכנון, התקליט היה צריך לצאת ביולי. קרה מה שקרה והחלטנו לעכב, ואז חשבנו ואמרנו: למה לעכב? נוציא בלי חגיגות. אין טעם לעצור את המכונות. והנה, אחרי ארבעה ימים שהתקליט בשוק, הוא נמצא במקום הרביעי מבחינת רבי־המכר. סימן שהשיקול שלנו להוציא כעת, הצליח.

● **מה ההבדל בין תפקידך כמנהל אישי ליהודית רביץ ובין היותך מפיק של „בנזין"?**

מנהל זה אדם העוסק בבעיות אדמיניסטרטיביות ומפיק הוא איש המעודד, מדרבן ומעורב בצד האמנותי. עם יהודית לא הייתי מעורב מוסיקלית, אך הייתי מעורב בדירבון. עם בנזין ישמתי את כל מה שלמדתי עם יהודית, וזוהי הפעם הראשונה שאני ממלא את כל הפונקציות האלה.

● **מה הקשר של יהודית רביץ ו„בנזין"?**

בשלבי העבודה של ההפקה המוסיקאלית היינו זקוקים למוסיקאי מיקצועי שיעבוד עם תווים וכאן היא נכנסה לתמונה. היא היתה שותפה לעיבודים, הדריכה בשירה והיתה בעצם מנהלת־ההפקה המוסיקלית של בנזין. לדעתי העבודה עם בנזין נתנה לגיטימציה לכל מיני דברים שקיימים בה, והיוותה סימן־דרך לדברים שתעשה בעצמה לסיגנון מוסיקאלי חדש. כמנהל אישי שלה אני ממש מאושר מזה שהיא לוקחת על עצמה תחומי אחריות, מעבר להלחנה וביצוע.

● **מה אתה הכי אוהב בלהקת „בנזין"?**

את חוסר הסנסציוניות שלהם, חוסר המודעות לגימיקים וחוסר המודעות ליחסי־ציבור. קשה לי להלביש אותם, קשה לי להזיז אותם. הם מתלבשים כמו שהם מרגישים, ובכל המילחמות איתי הם מנצחים והם צודקים. הם לא יודעים למכור את עצמם ואני אוהב את זה. אני אוהב את זה גם ביהודית, זה משהו שיש למישהו שלא בא מתל־אביב.

● **אתה אוהב אותם?**

בנזין ויהודית זה כל מה שיש לי. קודם כל חשובים לי יחסי־אנוש בעבודה. היו לי נסיונות עם אנשים אחרים, זה לא הלך. לא יכולתי להרגיש זונה ולהרוויח כסף. חשוב לי להיות חבר. אני עובד רק על בסיס של חברות.

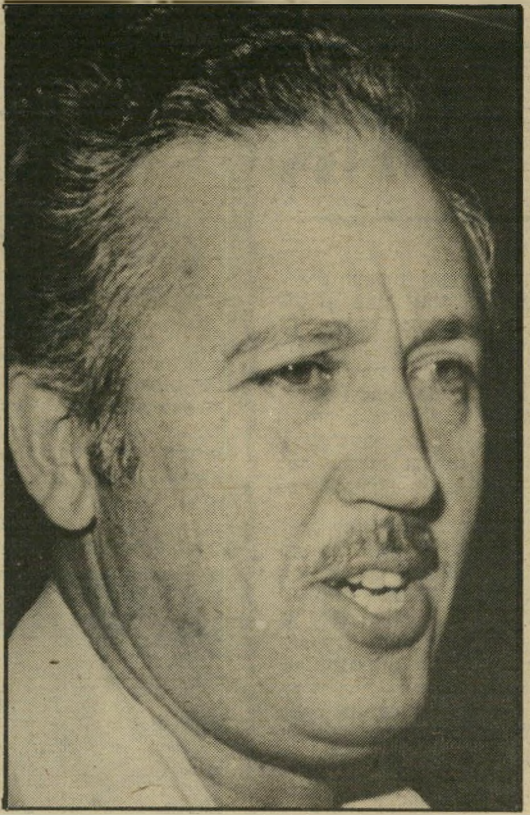

גד יעקובי:

„לפי דעתי הכנסת לא צריכה לצאת לפגרה!"

יש מילחמה, אין מילחמה, חברי־הכנסת יוצאים לפגרת הקיץ שלהם. בעל־מיפעל שמיפעלו נתון בצרות היה בוודאי דוחה את חופשת־הקיץ עד אשר יתקן את הניתן לתיקון, אך חברי־הכנסת כנראה לא צריכים לדאוג למיפעל שלהם. אחרי הכל, מאז הפכה אגודת־ישראל לחלק אינטגרלי של הקואליציה, יכולים חברי־הכנסת להגיד בשקט, „אלוהים גדול" ולסמוך עליו שיסדר בשבילם את העניינים. פניתי לחבר־הכנסת גד יעקבי, יושב־ראש ועדת־הכלכלה של הכנסת, ושאלתי אותו:

● **האם צריכה לדעתך הכנסת לצאת לפגרה בקיץ הזה?**

למעשה הכנסת כמעט שלא תהיה בפגרה. אני מעריך שלפחות אחת לשבוע תתכנס המליאה, על־פי דרישת שלושים חברי כנסת או על־פי דרישת הממשלה. הוועדות כולן יפעלו בתקופת הפגרה. בכל השנים הקודמות היה רק לוועדת־הכספים היתר לעבוד. השנה יהיו היתרים לכל הוועדות. אני בעצמי מתכוון לכנס את ועדת־הכלכלה כל שבוע. אני חושב שבמתכונת הזאת של התכנסות הכנסת פעם בשבוע, הכנסת בעצם מתפקדת כרגיל.

● **לא הבנתי מדבריך אם אתה בעד או נגד היציאה לפגרה.**

לפי דעתי האישית, הכנסת היתה צריכה להמשיך בעבודתה הרגילה עד לסיום מצב המילחמה.

סמי דייוויס:

„באתי להופיע לפני חיילינו הגיבורים!"

קראתי במדור של פנינה רוזנבלום, באחד הצהרונים, כי החוויה הכי מסעירה שעברה על סמי דייוויס ג'וניור בארצנו הקדושה, היתה נסיעתו לביירות. שם, ורק שם, הבין לראשונה בחייו את משמעות הקיום של העם היהודי. אז או שאני מטומטמת או שהוא מטומטם או שאתם יודעים מי מטומטם. אני פגשתי את סמי דייוויס במלון „הילטון" בתל־אביב, קצת שתוי, קצת מזיע בתוך חליפת הגאברדין השחורה שלו, קצת דומע בעינו האחת. שאלתי אותו:

● **סמי, למה אתה בא אלינו רק כשאנחנו בצרות? למה לא תבוא פעם בשמחות?**

אני מאוד מתרגש מהשאלה שלך. באמת אני מאוד מתרגש. אני רוצה להגיד לך, שאני רואה פה את כל הבחורים האלה, הנפלאים, הפצועים האלה, ואני בוכה. ממש בוכה. ביטלתי המון הופעות בלאס־וגאס בשביל לבוא לפה ולהופיע לפני חיילינו הגיבורים.

● **חיילינו?**

כן, חיילינו! אני מרגיש שכולנו עם אחד, שהחיילים של צבא־ההגנה לישראל הם החיילים שלי. אחרי הכל, אנחנו בני עם אחד, לא?

● **אז אולי נגייס אותו להוורי־זכידור.**

שרית ישי

הכדורגלן והחתיכות

מאז שכוכב קבוצת הכדורגל של הפועל־יהוד, **שלום רוקבן**, הביא במו רגליו את גביע־המדינה לעיירה הרוגשת הזאת, הולך לו קלף משגע. ואני מתכוונת לענייני נשים, וגם לעניינים אחרים.

בזמן האחרון רואים את הבחור הזה, ה־משגע את הקהל שלו בלהטוטיו בכדור, עם

שלום רוקבן
הולך לו קלף

חתיכה בלונדית. בירור קצר העלה שהמדו־בר ב**דפנה שדה**, סוציולוגית במיקצועה, המתגוררת ברמת־אביב. עד כמה שהצלחתי לברר, מתגורר השחקן המצליח מזה זמן־מה אצלה בדירה.

הסיפור הזה לא מפריע לו להיראות בחוף פלמחים, ולזכות שם ליחס של אליל מצד היפהפיות המשתזפות. בעוד שנערות־החוף נהנות להתבונן בשרירי הרגליים המפות־חים שלו, תוך כדי אימוני־הכושר שהוא עורך לעיניהן, יש גם לכוכב נחת מקהל מעריצותיו.

נוסף לחיזוריהן של בנות המין היפה, נהנה רוקבן גם מחיזוריהן של קבוצות כדורגל בארץ ובחוץ־לארץ. את ההצעה המעניינת ביותר הוא קיבל מקבוצת הכדו־רגל מפורסמת של מערב גרמניה, בורוסיה־מינשן־גלדבאך. איש־קשר גרמני, העושה בימים אלה בארץ, ביקש מהכדורגלן את סרטי הוידיאו שבהם מונצחים תרגיליו ב־מיגרש, כדי להקרינם לפני מנהלי הקבו־צה הגרמנית.

מי שחזה פעם ברוקבן במיגרש, עשוי בהחלט להשתכנע שהגרמנים יתרשמו מ־יכולתו של רוקבן, וירצו בצירופו לקבו־צתם. אולם לי נראה שהאליל התורן בהח־לט מסתפק במה שמציעה לו ארצנו הקטנ־טונת, לפחות בתחום הנשי.

נאווה חן וסמי הירש

הדוגמנית **נאווה חן**, מלכת המים של 1979 ונערת־החן של השנה, נראת לאחרו־נה הרבה מאוד עם **סמי הירש**, מבעלי דיסקוטק קולוסאום בתל־אביב. השניים עושים רושם של חברים קרובים, ואני לא אתפלא עם צומח כאן רומן קטן, למרות שלי אין פרטים על כך.

סמי, שיצא השבוע למילואים, היה נשוי

נאווה חן
החברים המתאימים

בעבר ל**דליה מילצ'ן**, אחותו של **ארנון מילצ'ן**. הוא ידוע כחובב נשים יפות. בין אהבותיו היו הדוגמניות **שרונה מרש** ו־**חוי נץ**.

היפהפיה התורנית, העושה עתה את צע־דיה הראשונים בעולם הדוגמנות, היא אחו־תה של הדוגמנית **שרי חן**. לאחרונה נראתה נאווה בחברתו של בעל בית־האופ־נה ניו־יורקי, **ג'ונס מימון**, שהיה בעבר חברה של **פנינה רוזנבלום**.

החתיכה החטובה, שסיימה לא מזמן את שירותה הצבאי, רוצה להצליח בעולם ה־דוגמנות והזוהר. לעת עתה נראה שהיא כבר יודעת לבחור לעצמה את החברים ה־מתאימים.

דני מעוז מחזר אחרי יהודית נגר

איש־העסקים ואביר חיי־הלילה, **דני מעוז**, מחזר אחרי הדוגמנית **יהודית נגר**, מלכת המים של 1978. מה אתם אומ־רים על זה ? ממקורותי המהימנים נמסר לי, שהוא הזמין אותה אפילו להצטרף אליו — על חשבונו כמובן — לנסיעה ללונדון. השיחה ביניהם התנהלה באחד מלילות ה־שבוע שעבר במועדון בתל־אביב והיא נק־לטה על־ידי אוזניים רגישות, שבמיקרה נכחו בקירבת מקום.

רק לפני שבוע דיווחתי לכם על כך ש־בתו של מעוז, **אלינור**, בת ה־18 התחתנה עם **איתן גולדמן**, בנם של היהלומן **יחזקאל גולדמן** ורעייתו, אשת־החברה **ברוריה** („טוצי") **גולדמן**. סיפרתי לכם שהחתונה הזאת היתה בגדר שערוריה, ב־של התנגדותם של הגולדמנים לשידוך. הם הטילו חרם על בנם, ואף לא טרחו להופיע לטקס הנישואין, שהתקיים ברבנות. גם אמה של הכלה, **ניצה מעוז**, גרושתו של דני, לא נכחה בחתונה, מסיבות אחרות.

כל זה לא מפריע לאב המתבגר, ליהנות מחברתן של נשים, שאינן מבוגרות בהרבה מבתו. את יהודית הוא מכיר עוד מהתקופה שהיתה ספרית. אז היא היתה חופפת את

סמי הירש
נשים יפות

ראשו. עתה, כאשר פנה אליה בהצעה המ־סויימת, היא השיבה את פניו ריקם. ממה שדווח לי, היא נימקה את סירובה בכך שפשוט יש לה חבר, שאותו היא אוהבת מאוד.

אותו חבר הוא **סם ברכה**, בן ה־41, ישראלי שירד לדנמרק ומשם היגר לארצות־הברית. שם, בניו־יורק, הוא היה בעליה של רשת של בוטיקים. יהודית בת ה־26 הכירה אותו בעת שביקרה בארץ האפשרויות הבלתי־מוגבלות. היא הביאה אותו ארצה ומאז הם חיים ביחד. עד כמה ש־נודע לי, מכר סם, שהוא גם יהלומן, את

יהודית נגר
נאמנה לחבר

דני מעוז
אביר הלילה

עסקיו מעבר לים, וכיום הוא בעל בוטיק, שאותו מנהלת יהודית, ביחד עם אחותו של החבר שלה. אגב, סם הוא גרוש ואב לילד, החי עם אמו בדנמרק.

האמת היא, שבזמן האחרון קיבלה יהו־דית הצעות מכמה וכמה מחזרים. הסיבה לכך טמונה אולי בעובדה שהאיש שלה נע־דר מן הארץ לתקופת־מה. אך החתיכה הש־חומה עמדה בכל הפיתויים ונשארה נאמ־נה לסם. היא הסבירה לדני מעוז שבמילא כבר ראתה את העולם, ואף סירבה להתלוות אליו לארוחת־ערב, הזמנה שהעלה כאל־טרנטיבה.

כשפניתי למעוז ושאלתי אותו בקשר ל־עניין, הוא לא הכחיש את השיחה, אך טען: „הייתי שתוי והזמנתי אותה להאנימון קטן, אז מה ?"

הרומן החשאי של אליל הזמר

הסיפור הבא הוא על **זמר ידוע מאוד** ואהוד, שהוא גם נשוי מאוד.

במשך השנתיים האחרונות ניהל האליל הזה רומן עם **אשה** בעמדה בכירה ומוכרת בעולם התיאטרון. היחסים האלה היו, כמובן, בגדר סוד כמוס, שנשמר הרחק מן הפירסומת ומעיניה הבולשות של **אשתו** של הזמר. עד שיום אחד דלף הסיפור והגיע לידיעתה של הרעיה.

כתוצאה מן הפיצץ, שנוצר בחיי המישפחה של הכוכב, הוא החליט שלמען עתידם של נשואיו עדיף לו לוותר על הצלע השלישית. הוא התפייס עם אשתו ולכאורה בא הכל על מקומו בשלום. אלא שאז התחילו להתעורר כיסופיו אל האהובה שזנח, וכך, בשקט־בשקט, הוא חזר אליה.

היום המצב אינו כל־כך ברור. לי ידוע שהזמר הנערץ ממשיך כעת בקשריו עם אשת־התיאטרון, אך לאשתו, כפי הנראה, זה עדיין לא ידוע. חיי־המישפחה חשובים מאוד לבחור הזה, אולם במה שנוגע לאהבה הוא מגלה סימנים בולטים של חוסר יכולת להתאפק. לכן צפויות עוד התפתחויות.

הגבר הזה ידוע כאחד שאינו טומן את ידו בצלחת, למרות שהוא עושה זאת ללא הרבה רעש וצילצולים. בעבר היו לו רומנים חשאיים כאלה עם **שחקנית מוכרת**, **עיתונאית ידועה** ואף עם **זמרת ותיקה**, המבוגרת ממנו בכמה שנים. ליחשו עליו גם שהיה לו פעם סיפור עם אשה, שהיא גם **אישיות פוליטית** מכובדת, שהיתה יכולה להיות אמא שלו, על־פי מיספר שנותיה.

הרומן שלו עם אשת־התיאטרון התחיל לפני שנתיים וחצי. הדברים השפיעו עליו עד כדי כך, שלמעשה כל הרפרטואר השירי האחרון שלו נסב סביב היחסים האלה. בהופעה אחת בבאר־שבע, הוא אפילו קרא בשמה הפרטי של אהובתו מעל הבימה, כאשר הודיע שהוא מקדיש לה את אחד השירים. באותה הופעה נכחה האהובה באולם.

נראה לי שבליבו פנימה קרוע הזמר בין שני העולמות, הממלאים את חייו. בכל אופן, המאבק הריגשי הזה דווקא מפרה אותו מבחינה אמנותית, ומשפיע לטובה בכל מה שקשור לשיריו.

בת מחוץ לנישואין

לשחקן התיאטרון **משה אבגי** ולחברתו, השחקנית **עירית שלג**, נולדה בת מחוץ לנישואין.

את משה, המככב עתה בסירטו החדש של הבימאי **יַנקוֹל גולדווסר**, מתחת לאף, קצת קשה להגדיר כאפולו. עירית,

עירית שלג
בלי אישור מהרבנות

שכיכבה בסרט **לא לשידור**, היא, לעומת זאת, יפהפיה אמיתית. השניים הכירו לפני כמה שנים בסטודיו למישחק של **ניסן נתיב**. הם עשו ביחד תרגיל בתיאטרון על מחזה שקספירי. תוך כדי העבודה, הם גילו שהם מתעניינים זה בזו גם מחוץ לענייני התיאטרון. מאז הם ביחד. מלבד הילדה הם מגדלים בביתם המשותף גם כלב זאב.

השניים אינם נשואים בשל חוסר־החשיבות שהם מייחסים למוסד הנישואין. הם טוענים שכדי לחיות ביחד לא צריך אישור מהרבנות, והם אף מוכיחים את זה הלכה למעשה במשך כמה שנים. לי נראה שגם בתם תהיה מאושרת מאוד, ללא החופה והקידושין של הוריה.

מכות על החוף

מחזה מעורר שאט־נפש נראה ביום השלישי בשבוע שעבר בחוף שרתון בתל־אביב: **מיסעדן גרוש**, בעל מיסעדה פופולרית בעיר, התנפל על **אשת חברה ידועה**, שהיא נשואה, והיכה אותה לעיני קהל של מאות אנשים.

במהלך האירוע האלים, הפיל המיסעדן את האשה ארצה, ותוך כדי מאבק קרע בפרעות מצווארה שרשרת זהב. כתוצאה מכך נפצעה האשה בצוואר, שממנו התחיל לזוב דם. אחר־כך ירק עליה הגבר ואמר לה: „שלא אראה אותך יותר בחיים!" בהמשך התפתחה ביניהם מסכת שלמה של החלפת מילות גנאי וקללות. להלן קטע קצר ממנה:

היא: „עוף מפה יא מאנייק!"
הוא: „מזדיינת!"
היא: „חולה מין!"

הכל החל בעת שהמיסעדן ישב בכיסא־נוח, עצם את עיניו והשתזף להנאתו, כשלאוזניו מחובר מכשיר ווקמן. אשת־החברה, הנראית בחברתו במקומות רבים, ישבה בכיסא לצידו ולא הפריעה את מנוחתו. לפתע עבר במקום שכן שלה, ביחד עם בנו הקטן. הוא הזמין אותה להצטרף אליהם לשיט על חסקה. היא נענתה להזמנה ברצון ויצאה איתם לים.

בינתיים התעורר המיסעדן וגילה שחברתו נעלמה. כאשר ראה אותה חוזרת עם השכן ובנו, עורר הדבר כנראה, את חשדנותו וקינאתו. הוא התנפל עליה כאריה טורף, כשפניו לובשות ארשת רצחנית.

את שרשרת הזהב שקרע מצווארה, הוא קנה לה יום קודם לכן. במהלך ההתפרצות האלימה התאסף קהל גדול מסביב, אך איש לא טרח להתערב. אשת החברה עזבה את החוף כשהיא כולה חבולה ופצועה.

רחל מרחלת על כל העולם

מיכה רייסר והעוזרת לשעבר

מיכה רייסר ורלי ברק
יחסים מיוחדים והדוקים

חבר־הכנסת **מיכה רייסר** נראה במסיבת הפתיחה של מועדון **היקב** בתל־אביב, כשהוא צמוד במשך כל הערב לעוזרתו הפרלמנטרית לשעבר, **רלי ברק**. השניים ממש לא נפרדו כל העת זה מזו.

בעבר הגיעו אלי כל מיני רינונים על הסיבה שרלי עזבה את העבודה לצידו של ח"כ הליכוד. סופר לי, שהפרידה בין השניים, שהתרחשה לפני ארבעה חודשים, נוצרה בשל קרע אישי במערכת היחסים המיוחד;ת וההדוקה שהתפתחה ביניהם, והקרע הביא לריב ולניתוק. פניתי אז לצמד־חמד כדי לאמת את העניין, וזכיתי לשמוע שתי גירסות שונות זו מזו. אך נראה שמאז שוב השתפרו היחסים ביניהם.

רלי היתה גם מזכירת **היקב**, אולם היא החלה לעבוד כאשת יחסי־ציבור של מלון־פאר ירושלמי, ובעיקבות זאת, זנחה את כל העניינים האחרים. היצמדותה לבוס שלה לשעבר במסיבת הפתיחה, בולטת במיוחדת על רקע העובדה שאשתו של רייסר, **חנה**, כלל לא נכחה באירוע, דבר שאיפשר לעסקן המיפלגתי השנוי במחלוקת להקדיש את עצמו לחתיכה שלצידו.

אשתו של רייסר, שיצא השבוע לחוץ־לארץ, כלל אינה נראית לצידו באירועים. בעבר היתה הסיבה לכך קשורה בתאונה שאירעה לה בעת שרכבה על אופניה. היא קשרה את שני כלביה לכידון, וכאשר הללו נבהלו מרכב שעבר, הם הפילוה ארצה. כתוצאה מכך נפגעה חנה באגן־הירכיים והיתה מרותקת במשך חודשים ארוכים לכיסא־גלגלים. אולם עתה היא נמצאת בשלבי החלמה מתקדמים, כך שאין הדבר מונע ממנה עוד להתלוות לבעלה.

על היחסים בין הרייסרים הגיעו אלי כל מיני ידיעות, שסיפרו על צעקות הבוקעות מדי פעם מביתם שבראשון־לציון. בעיקבות זה התקשרתי לביתם ושאלתי את חנה לפשר הדבר. „זה אולי מפני שמיכה צועק בטלפון, כשיש לו שיחות לחוץ־לארץ," העלתה הרעיה הסבר אפשרי, „אולי השכנים שומעים את הצעקות האלה. חוץ מזה מיכה נמצא מעט מאוד בבית, ואפילו אין לנו הזדמנות לריב.

„זה נכון שלא הייתי בפתיחה של היקב, אבל אנחנו דווקא יוצאים המון ביחד. אני יודעת על רלי, אבל זה לא מפריע לי כי הוא זה."

חווה אלברשטיין עוברת דירה

סיפרתי לכם כבר שהאמת על גירושיה של הזמרת **חווה אלברשטיין** מבעלה **עמירם טננבוים** יצאה לאור, ושיחסיה עם הבימאי **נדב לויתן** הם אכן רומנטיים, ולא כפי שהזמרת ומקורביה ניסו לטעון בעבר.

עכשיו אני יכולה גם לבשר לכם שחווה מוכרת את הווילה שלה ברמת־השרון, כדי לחלק את שוויה בינה ובין עמירם. כתובתה החדשה תהיה אצל נדב, כמובן.

חווה ונדב הכירו בעת הסרטת הסרט **סיפור אינטימי**, שבו היא כיכבה והוא היה הבימאי. תוך כדי העבודה התפתחו ביניהם יחסים מיוחדים והדוקים, הנמשכים עד היום הזה. מה שקרה ביניהם הוא מה שקורה לעיתים קרובות בין שחקנית ובימאי — נוצר קשר ריגשי עמוק, שנמשך גם אחרי סיום הצילומים.

במיקרה יש לעלילת הסרט השלכות מעניינות על הסיפור שמאחרי הקלעים. הסרט מספר על זוג נשוי, שחי הרבה זמן ביחד ומתעייף מחיי הנישואין. וזה בדיוק מה

נדב לויתן
שובר לבבות

שקרה לחווה ועמירם. נדב, שהוא בחו[...] רגיש ויפה־תואר, הידוע כשובר־לבבות מ[...] קצועי, גאל את הכוכבת מן השיעמום ש[...] אליו נקלעה בחיי־הנישואין.

בזמנו עוררה הפרידה בין הזמרת המפור[...] סמת ובעלה, ששימש חשמלאי־בימה ועוזר[...] לאורך כל הקאריירה שלה, פליאה רב[...] איש לא הבין מה גרם לשניים, שנודעו כ[...] אחד הזוגות היציבים של עולם־הבידור ה[...] ישראלי, להגיע למשבר בחיי־הנישוא[...] שלהם. עתה הולכת התמונה ומתבהרת.

עמירם טננבוים וחווה אלברשטיין
עייפות בחיי־הנישואין

שום חופשה לא מגיעה לירכתיים של "אטלס"

7 ימים על הים

סיווג בטיחותי
אטלס, ב',
1951

מ-423$

באונית־פאר, 6 ארוחות ביום, שפע של בידור והנאה מאופק עד אופק.
המסלול: אשדוד, פורט־סעיד, פאטמוס, קוסדאס, (תורקיה), פיראוס, רודוס, אשדוד.

10% הנחה

למשתחררים ממלואים ולבני-משפחותיהם אפשרות לתשלומים בלי ריבית

EPIROTIKI LINES

הסוכנים הכלליים:

אלאלוף ושות'·ספנות בע"מ

תל־אביב: אנגל 6, טל' 622591, 615283. **חיפה:** היאט 6, טל' 671742. **אשדוד:** הנמל, ביתן 16, טל' 34541.

כן, אתה יכול להרשות לעצמך Nikon

5 צבעים לבחירתך
להשיג גם משקפות "ניקון".

בואו ל"הדר" אחד העם 36 ת"א

HADAR הדר

תנופה

זה היה העולם הזה שהיה

„העולם הזה" 1033
תאריך: 31.7.1957

לפני 25 שנה

בגליון „העולם הזה", שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק עסק בכתבת־השער שלו, במעצרו של רפי („גלסוף") אילון, שליח „העולם הזה", שנעצר על סיפון האניה „בריגימה טורפ" במצרים. כתבה אחרת, „הספן על גבי הג׳יפ" הביאה את סיפור חייו של הימאי והעיתנאי האמיץ. במדור „שביתות" הובא המשך סיפורה של שביתת „אתא", שמזכיר מועצת פועלי חיפה, יוסף אלמוגי, ניהל את המאבק נגדה. ראש מערכת „העולם הזה", שלום כהן, דיווח בראשותו מסדרת כתבותיו מפסטיבל הנוער במוסקווה, על פגישתו במשלחת סורית לפסטיבל, תחת הכותרת „הסורים מסכים רק על המוג".

תחת הכותרת „מסיבה גועלית", הובא פרק מזהים מתוך סיפרו בכתובים של זאב אקשטיין, אחד מרוצחיו של ד״ר ישראל קסטנר.

בשער הגליון: יכואי ישראלי במצרים רפי („גלסוף") אילון.

שינאת דויד בן־גוריון לז׳בוטינסקי ✶ „שיחה ידידותית"

נוסח המישטרה ✶ עקרת־הבית הלאומית

העם

גאון ונדיב ואכזר

בארץ התפרק „הארגון הצבאי הלאומי" לשני חלקים, שהאשימו זה את זה בשרות האוייב הבריטי והאיטלקי. יהודי אירופה, שלעגו להצעה לפינוי המוני מאירופה, החלו צועדים לעבר הכיבשנים של מיידאנק ואושוויץ. צרפת, המדינה הצבאית הגדולה ביותר בעולם, כרעה והתמוטטה תחת מהלומות הנאצים.

באותה שעה קודרת, הגיעה ל־600 אלף יהודי ארץ־ישראל הבשורה כי זאב ולאדימיר ז׳בוטינסקי כרע בשעת נאום בניו־יורק, מת משבץ־לב. אחריו השאיר צוואה, שבה דרש לקבור את גופתו בארץ מותו, ולהעביר את עצמותיו לארץ־ישראל רק אם ממשלת המדינה היהודית תחליט על כך בבוא היום.

התלמיד. השבוע, במלאת 17 שנים למותו, כמעט 10 שנים אחרי קום המדינה, עדיין היו עצמותיו של זאב ז׳בוטינסקי קבורות באדמת אמריקה. ממשלת ישראל לא החליטה להעביר לאדמת המדינה את עצמותיו של האיש, שדרש להכריז כי הקמת המדינה היא מטרת הציונות, בשעה שכל שרי ישראל הנוכחיים התנגדו לכך בשצף־קצף.

לא היתה זאת שיכחה. הודיע לא מכבר ראש־ממשלת־ישראל, בן־גוריון, בתשובה לבקשת מנהיג תנועת החרות, מנחם בגין, בקשר להעברה: רק לגופותיהם של תיאודור הרצל ואדמונד דה־רוטשילד היתה הזכות לעבור לארץ. לכל מנהיג ציוני אחר אין זכות כזאת. כי המדינה הוקמה למען החיים ולא למען המתים *.

דויד בן־גוריון לא ניסה אפילו להסתיר את שינאתו למת — שינאה שנשארה חיה במשך 17 שנים ארוכות. היתה זאת שינאה מוזרה, אך גם מובנת: לא היה יריב לבן־גוריון, אשר בן־גוריון כל־כך שקד לחקותו.

כל המציין כיום את בן־גוריון — לטובה או לרעה — הוא חלק מעזבונו האישי של זאב ז׳בוטינסקי. פולחן הצבא כמרכז יחיד לחיי־המדינה, שבירת נשק השביתה, רעיון האבוקואציה (פינוי) של גלויות שלמות, השתלבות ישראל במערכת המערב (ואי־השתלבות במרחב השמי) — כל אלה חלקים בלתי־נפרדים מתורת ז׳בוטינסקי, להם התנגד בן־גוריון במשך עשרות בשנים בחריפות ארסית, ואימצם לעצמו ברגע שז׳בוטיסקי הורד אלי קבר.

השלישית בלבד. אך חשוב יותר מתוכן המאבק על העברת עצמות ז׳בוטינסקי, היתה צורת ההכרעה: הכרעת יחיד של בן־גוריון.

היתה זאת רק חוליה אחת בשרשרת הסימנים של שילטון־היחיד, שהלכו והחריפו השבוע לאורך כל החזית: ניסיונו של בן־גוריון להפוך את עצמו לשופט יחיד בגורלם של אלפי פועלי אתא השובתים, תוך מאמץ לשבור את יוסף אלמוגי, מזכיר מועצת פועלי חיפה, הסדקים בחומת המישפט הבלתי־תלוי והכרזת בן־גוריון בכנסת שהוא לבדו יקבע את הקו הצבאי והפוליטי של ישראל במרחב.

כל אלה היו רחוקים מאוד מן המציאות אשר זאב ז׳בוטינסקי חלם עליה, עת רשם את המילים: „מגוב רקבון ועפר, בדם וביזע, יקום לנו גזע — גאון ונדיב ואכזר..." משלוש התכונות, נשארה רק האחרונה.

* דבר שלא הפריע לממשלת ישראל להסכים להעברתם ארצה של ארונות ובהם שרידיהם של עשרות מנהיגים ציוניים אחרים, ביניהם דויד וולפסון, פרץ סמולנסקין, יחיאל צ׳לנוב, נחמן סירקין, נפתלי הרץ אימבר, צבי פרץ חיות ואחרים.

מחתרת

שיחות ידידותיות

הדיונים באולם נשיא בית־המישפט המחוזי התנהלו במשך השבוע האחרון בעצלתיים. שלושת השופטים היושבים בדינו של יעקב חרותי, הקשיבו במשך ימים ארוכים לטיעון המישפטי הארוך והמייגע, רובו בשפה האנגלית, שהתנהל בין סגן־פרקליט־המדינה, התובעת מרים בן־פורת, ובין סניגורו של חרותי, עורך־הדין הוותיק יצחק אדרת.

נושא הטיעון היה גורלי מאוד לגבי חרותי. התובעת הפעלתנית והתקיפה הביאה אל דוכן־העדים את סגן־המפקח־המחוזי יצחק אהרוני, איש מישטרה ושירותי־הביטחון, שניהל שיחות ממושכות עם חרותי, שעה שזה היה עצור כחשוד.

עדותו של אהרוני על תוכן שיחותיו עם חרותי היתה חשובה מאוד לתביעה. לדברי התובעת, היו שיחותיהם ידידותיות ביותר, אולם באחת השיחות, הודה כביכול חרותי בחלק מן הפרטים המיוחסים לו עתה בגליון־האישום: חיבור והפצת הכרוז נגד השופט משה פרץ, והנהלת אירגון טרוריסטי.

אהרוני, טענה התובעת, יספר עתה לבית־המישפט על תוכן השיחות. השיחות הוקלטו, בלי ידיעתו של חרותי ותוכנן הושמע אחרי־כן לאהרוני.

מישפט בתוך מישפט. אדרת, בקיא ומנוסה בהגנה על נאשמי מחתרות עוד מימי המנדט הבריטי, קפץ ממקומו. כבר בתחילת המישפט רמז על כך שיתנגד בתוקף לשמיעת עדותו של אהרוני, העד המרכזי של התביעה הכללית. הוא גייס לעזרתו עשרות אסמכתות מבתי־המישפט הבריטיים, המסרבים עד היום לקבל הקלטות למיניהן כעדות כשרה, מפני שאפשר בקלות לביים הקלטות, להשמיט קטעים או לשנותם.

טען אדרת: „חרותי לא ידע שמקליטים את דבריו. אילו ידע, לא היה מדבר כלל. גם מה שדיבר וסיפר לאהרוני, היה תחת לחץ בלתי־הוגן שהפעילו עליו."

השופטים נדרשו להחליט. כשחזרו אחרי שעות של דיונים ממושכים, הביאו איתם החלטת ביניים: כדי להכליט אם העדות כשרה או לאו, ייערך מישפט־זוטא.

משמעות ההחלטה: כדי לסתור את טענות ההגנה, חייבת התביעה להביא עדים שיעידו כי חרותי מסר מה שמסר מרצונו החופשי, ומתוך ידיעה ברורה כי זכותו היא לא לדבר בכלל.

ראשון העדים האלה, והחשוב בהם, היה כמובן אהרוני בעצמו. כשעלה השבוע לדוכן־העדים, כדי להשיב לחקירת שתי־וערב של אדרת, החזיק בידו את העתק השיחות המוקלטות, והקריא מתוכן, לבקשת אדרת, קטע אחרי קטע.

האבא של הכרוז. אדרת רצה להוכיח דבר אחד: אהרוני לחץ על חרותי, חקר אותו ב„שיחה ידידותית" חקירת שתי־וערב. חלק משיחות אלה, הוכיח אדרת בהתאם לתאריכי ההקלטות, נערכו בזמן שחרותי שבת שביתת־רעב, נמצא במצב של אפיסת־כוחות.

אהרוני התחיל להקריא:

אהרוני (לחרותי): מישהו מוכן לעשות אתך עסק. תן לי ואתן לך.

חרותי: מהו העסק?

אהרוני: אתה יודע מהו העסק. אתה לא תעמוד למישפט ואתה תספר.

אהרוני (בהמשך השיחה): אנו הגענו רק עד יעקב חרותי, ולא הלאה מזה. אנחנו כמעט משוכנעים שחרותי הוא לא האבא האידיאולוגי של כל זה. אם יבוא חרותי ויאמר שאני לא האבא של הכרוזים... באותו רגע שאתה מוכן לתת כל מה שאתה יודע על האבא, לא תעמוד למישפט.

חרותי: אני מוכן לעמוד למישפט על כל דבר. על כרוז, ועל כל מה שאתה רוצה, אתה יודע שאני חף־מפשע.

אהרוני: תבין, יעקב. זוהי הצעה שביקשו ממני להביא לך.

אדרת ביקש להפסיק. הוא רצה לדעת, מי ביקש מאהרוני להביא את ההצעה לחרותי. אהרוני מסביר ברצון: „היתה ישיבה, שבה נוכח אדם שאחראי במדינה למילחמה במחתרת. הוא יותר גבוה מראש שרות־הביטחון."

איומים ידידותיים, בשיחה השניה עם חרותי היה אהרוני גלוי־לב יותר. הוא אישר בקטעים שהקריא את גיליי העולם הזה (1020) בדבר הלחץ שהופעל על חרותי, כדי לשכנעו להודות כאילו אנשים אחרים, משנואי המישטר, הורו לו להדפיס את הכרוז נגד השופט פרץ, ואולי גם לרצוח את ד״ר ישראל רודולף קסטנר.

אהרוני (בשיחה מוקלטת אחרת): איני יודע אם אתה מבחין לאן אתה הולך. אתה הולך בעיניים פקוחות לקראת אסון אישי. אתה הורס את עצמך. מכינים נגדך דייסה כזאת, שאתה תאכל אותה הרבה־הרבה שנים...

אולם חרותי לא נכנע לאומים: „אני מרגיש את עצמי חף־מפשע ושמחזיקים אותי סתם... אני יודע שאין שופט שירשיע אותי... אין לי קשר עם זה."

אם יחליט בית־המישפט המחוזי, בסופו של מישפט־הזוטא, לא לקבל את שיחותיהם המוקלטות של אהרוני וחרותי, יהיה סוכן הש־ב דניאל זרניצקי, שהתגלה בעדותו כבלתי־יציב ומוזר ביותר באורח חייו, עדה הראשי של התביעה. אין ספק שסניגוריו של חרותי רוצים מאוד שדבר כזה יקרה.

אנשים

● ח״כ מפ״ם **מאיר יערי** על ראש־הממשלה **דויד בן־גוריון**: „בראש מפא״י עומד יהודי שיאריך ימים, והוא כבן 70 ומעלה, אך אין הוא אוהב סביבו יהודים מבני 60 ומעלה."

● ראש־הממשלה **דויד בן־גוריון,** בהסבירו את הרכב ועדת־השרים להסדר בעיית התחבורה בשבת: „אשר לדתיות, אני סומך על שר־הדתות **משה שפירא,** אשר לאפיקורסות — אני סומך על שר־התחבורה **משה כרמל.** ואשר לחיפושים אחרי פשרות — אפשר ואפשר לסמוך על ידידי, שר־המישפטים, **פנחס רוזן.**"

● יושב־ראש הכנסת **יוסף שפרינצק** בטקס הענקת פרס סטיפן וייז לשרת־החוץ **גולדה מאיר**: „גולדה אינה אלא עקרת־הבית הלאומית."

● ח״כ חרות **מנחם בגין,** אחרי שכל כותונותיו נגנבו מעל חבל־הכביסה שעל גג־ביתו: „הפעם אני בטוח שהפעולה לא בוצעה על־ידי הש־ב, כי הרי איני לובש כותנות תפורות ממיסמכים."

● מעשה מיוחד במינו עשה השבוע הרוויזיוניסט הוותיק **אבא אחימאיר,** הידוע מזה שנים בהתנגדותו הקיצונית לכל דבר שריח סוציאליזם נודף ממנו. כאשר נמסר בעיתונות כי תושב מעברת הרטוב (בית־שמש) ניקנס ב־25 ל״י על שקרע דגל אדום, הזדרז אחימאר להודיע כי הוא משתתף בתשלום הקנס ב־5 ל״י.

שחקנים רות גבריאלית ואורי מרינוב

בסרט החיים מאחורי החדשות. תצלום מתוך הסרט של הבימאי זאב רב־נוף. הסרט עסק בחיים בקיבוץ נחל־עוז ובחייו ליד גדר הגבול ברצועת־עזה. כוכב הסרט, אורי מרינוב, משמש כיום כראש היחידה לאיכות החיים והסביבה (אקולוגיה) שבמישרד־הפנים.

לי לה לו

...יופים ...שריים

מנופה בכל גיל. חמוד, ומנוסה, מעוניין לשבור את ...יה בעזרת ידידה אינטימית בכל גיל ובכל מצב. ת״ד ... חיפה.

עמוק, מרגש ומספק. ... נאה וסימפטי מעוניין בך, ... והמודעת לצורך מיני עמוק, ומספק. אם את פתוחה להי־ ... יפה ודיסקרטית בשעות ה־ ...א תאכזבי. ת״ד 37056 תל־ ... מיקוד 61364.

בעייה ופיתרון

...37/18, נשוי אקדמאי עם ...רון מחפש מתאימה עם ...ה. ת״ד 6458, חיפה.

רגעים יפים. רגיש, טוב ...תמיר ולא פנוי בן 39 בגובה ...מעוניין להכיר נאה, נחמדה ו־ ...ת להעביר ביחד רגעים יפים. ... 39798 תל־אביב.

העיקר המזל. יפה ומענ־ ... 23/1 טוען: הדיוק באסטרו־ ... מחייב התייחסות רצינית. ... אלי, בנות מזל סלה, קשת, ...ים, מאזניים. ת״ד 36974, תל ... מיקוד 61369.

אשה בוגרת. סטודנט ... גבה ונאה מעוניין לשכור

חדר תמורת תשלום סמלי ועזרה בדירת אשה בוגרת, נשית ונאה. ת״ד 30895 תל־אביב.

★ **שריריים ואתלטיים.** חתיך בן 23 יעניק גופו ואהבתו לגברים יפים מאוד, שריריים ואת־לטיים בלבד. ההצעה היא רק לגב־רים יפים אשר יציינו מיספר טלפון ויצרפו תמונה. ת״ד 22903 תל־אביב.

★ **ידידה.** בחורה בת 21 מ־חפשת ידידה. ת״ד 144 שבי־ציון (נא לציין טלפון).

★ **הלילה.** אני חפץ לתנות אהבים איתך הלילה. ת״ד 4274 ירושלים, מיקוד 91042.

★ **לא שמנה.** איש־עסקים תרבותי ונדיב מעוניין בקשר אינ־טימי ודיסקרטי עם צעירה יפה וחושנית (לא שמנה!). למתאימה מובטחת תמיכה נדיבה. ת״ד 36852 תל־אביב, מיקוד 61368.

★ **מפגשים.** זוגות המעוניי־נים בדירה פנוייה לקיום מיפגשים ללא תשלום יכתבו לת״ד 1163 גב־עתיים, מיקוד 53111.

★ **נשים נאות.** נשוי צעיר ונאה מעוניין בנשים נאות שאוה־בות אהבה. נא לציין טלפון. ת״ד 1300 רמת־השרון.

★ **להכיר אשה.** מעוניינת להכיר אשה לידידות כנה ואינ־טימית. אנא, צרפי מספר טלפון. ת״ד 45417 חיפה, עבור מספר 7.

החלפות

★ **וספרי שירה.** תמורת תקליטי ילדים אתן את הספרים הב־אים: פרפסיכולוגיה של ברנס, גבר ואשה של ד״ר ארנון, צמחי בית של קפלן וספרי שירה. טלפון 03־779573.

ירוק

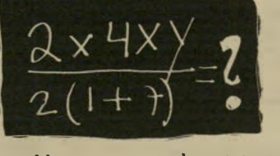

אני חייל ירוק המבקש ללמוד את אמנות האהבה על כל פרטיה מאשה ללא הגבלת גיל. ת״ד 33272 תל־אביב, מיקוד 61332.

★ **חפצים מעניינים.** אנו מחליפים תכשיטים מיוחדים וייחו־דיים, רדיו סטליס 2000, שטיחים, שעון לגבר בחפצים מעניינים או בשווה־ערך. טלפון 03־895849.

★ **נשיאי ארצות־הברית.** קח חולצה של LEE באריזה, טכסס 45 חדש, פודפרוססור חדש, ותן רדיו־טייפ דק או תמונות של נשי־אי ארצות־הברית. טלפון 03־611601.

★ **חדר שינה.** נאלצת להי־פרד מחדר שינה מקסים: מיטה זו־גית, ארון קומותיים 4 דלתות, שתי שידות, ארגז, תאורה פנימית, מז־רון פרדייז, ראש למיטה תמורת שווה־ערך. טלפון: 03־312619.

מיד ליד

★ **למכירה.** מקרר אמקור 16, בן חמש, במחיר 12 אלף שק־לים. טלפונים 03־727273 ו־03־725808.

★ **הכל המרבה במחיר.** הזדמנות חד פעמית — משק בעמק יזרעאל, 35 דונם + שלד בית יפה וציוד השקייה — וכל זאת לכל המרבה במחיר. פשוט לבוא, לראות ולהציע. יצחק רוזמן, כפר־ברוך.

★ **מקרר.** פרידמן 13 במצב מצויין. טלפון 03־592758.

★ **עגלה יפה.** בהזדמנות ל־מכירה עגלת ילדים אינליזינה מ־שולבת, שכיבה + ישיבה (טיול) בצבע ירוק דשא. יפהפיה כחדשה. טלפון 03־317425.

ברכות

★ **לרויטל צוברי החולו־נית,** מזל טוב ליום הולדתך ה־15 שחל ב־26.7.82.

★ **לזה שבא די עליו,** ולו־מד צילום בבצלאל. בלי התחייבו־יות ולא רציני, אני פשוט נהנית. לילי מצוותא.

התכתבות

אני מעוניינת בהתכתבות עם גבר ישראלי צעיר בין ה־גילים 25 ו־30. שמי וכתובתי:

Alsip Ill. 60658
12415 Bencic Dr.
H 208
Kristna M. Pziel an
U.S.A

★ **למתי,** באי־שם, מתי תהיה באי־פה? מתגעגעת. עדינה שלך.

★ **למישקו,** אתה כל־כך יפה שבא לבכות. מדני.

שיקוצים

★ **לג'קי,** אני לא יודעת מה בדיוק מכל הדברים שאכלתי אצ־לכם עשה את העבודה, אבל בחמש וחצי למחרת בבוקר זה יצא, ולא בדיוק מהפתח המיועד לכך. מדינה שאכלה ביום שלישי.

עירום

שוחרי העירום הטבעי, קומו־התאחדו! הבשורה הגיעה ל־עולם! אנו פותחים מועדון נו־דיסטים. בהצעות, רעיונות, ו־כדומה, נא לפנות לת״ד 3050 נתניה.

★ **לקטי,** אם עוד פעם הכלב המטומטם שלך מחרבן לי ליד ה־דלת, אני בעצמי הולך לעשות את זה ליד הדלת שלך! השכן מלמטה ברמת־אביב.

★ **לשימעון ורד,** הלוואי שכל מה שחשבת לעשות לי יקרה לך, אם אתה יודע למה אני מתכוונת מחולית.

מה הולך

★ **אי־מוסכמה.** יליד 6.5.1936 מעוניין להתכתב על בסיס אי־מוסכמה. דוד בכר, סימטת עובד 28/א תל־אביב.

★ **מחפשים בית.** כלב וכלבה מעורבים יפהפיים מחפשים בית אוה־ב. טלפון 03־735092.

★ **מעורבים.** לאגודת אס־או־אס יש חיות, כלבים וחתולים מעורבים. טלפון 03־448171.

★ **למסירה.** גור חתולים מק־סים, טלפון 03־720075 או 03־731397.

★ **עבודה חלקית.** פנסיונר בעל ניסיון רב בכל מיני עבודות מישרד + ידע באנגלית, מעוניין בעבודה חלקית בשעות הבוקר. טלפון 03־756392, להתקשר אחר הצהריים.

★ **מדע בידיוני.** מתארגנת קבוצת חובבי מדע בידיוני לפעו־לה משותפת במתנ״ס קרית־שרת. כל המעוניין בפרטים יכול לכתוב אל ארז הראל, שנקר 34 חולון, מיקוד 58267.

נוגע ללב

★ **רומנטי.** רווק נאה בן 29, רומנטי, מחפש בחורה נאה. טלפון 02־718908.

★ **זקוק לך.** נכה צה״ל (חר־שות) בן 33 זקוק לך מאוד. ת״ד 36932 תל־אביב, מיקוד 61368.

★ **מיוחדת.** גרוש 33/176 נחמד וסימפטי יקשור קשר עם אינטליגנטית נאה ומיוחדת. אם את קיימת, אני ממתין. ת״ד 9296 תל־אביב, מיקוד 61092.

לא ישן

קלריס רוזריו? מאז המיכ־תב שלך על הגלידה וכל הש־אר אני לא ישן. ההוא מהתמו־נה. טלפון 03־592574.

★ **להכיר דומה.** בחור צעיר, נאה, אינטליגנטי ורומנטי 24/178 מעוניין להכיר דומה בין הגילים 17 ו־22. אמנון לב־ארי, החשמו־נאים 14, הוד־השרון. מיקוד 45245.

חינם אין כסף!

אז אם יש לך מה להודיע, להציע, לבקש, לברך, לספר בדיחה טובה, ואפילו לקלל — קדימה!

● **כל הודעה יכולה לכ־לול עד 20 מילים.**

● **מי שרוצה לצרף תמו־נה — הכלב האבוד, עגלת־הילדים המוצעת, הדירה המו־צעת לחילופין, הרווק המציע את עצמו להיכרות — יכול לעשות זאת. במידת היכולת, תפורסם גם התמונה.**

● **ההודעה תיכתב על גבי גלויית־דואר, למערכת „העולם הזה", ת״ד 136, תל־אביב (אלא אם כן מצורפת לה תמונה. במיקרה זה יש להש־תמש במעטפה). לא תתקבל־נה שום הודעות בעל־פה, ב־טלפון או בביקור אישי.**

● **הגלוייה תכלול את שמו, כתובתו ומיספר הטלפון של בעל־ההודעה.**

(המשך מעמוד 43)

אחת צריכה לתת מהאישיות שלה בנושא. צריך לאהוב אופנה וצריך שיהיה מושג כלשהו באופנה.

„צריך ללמוד נון־סטופ על אופנה ולהפוך לחלק ממנה. כש־רואים קו מסויים, צריך לדעת לדבר עליו. מנחה צריכה כושר ביטוי, אסור שיהיה לה פחד־קהל. עליה לאהוב לעמוד ולדבר מעל בימה.

„המעניין הוא שהרבה שחקנים ושחקניות ניסו את כוחם בהנ־חייה ולא הצליחו, אולי כי הם שיחקו יותר מדי. מנחה צריכה להיות ולהיראות רגועה. אסור שהמתח של מאחרי הקלעים יגיע אל הקהל. ההנחייה צריכה להיות שקטה ולא צעקנית, ואף פעם לא לפגוע בדוגמניות.

„בארץ אין מנחות רבות, אולי שלוש או ארבע, ולמדינה כש־לנו, המשופעת בתצוגות־אופנה, זה בהחלט לא מספיק. ואינטרי־גות לא חסרות. יש מנחה המר־גישה וחושבת שיש לה מונופול על כל התצוגות ומנסה לשים רגליים לאחרות, כשטענה בפיה שלמנחה אסור, לא יאה, ואין זה מכבודה לארגן תצוגות, ומה פת־אום להתנדב?"

לאילנה הלך־מחשבה שונה. אין מונופול על הנחייה. מי שטובה מוזמנת להנחות. השוק פתוח, חופשי וגדול, מי שטוב מצליח.

„לא גונבת לקוחות"

אילנה הפכה בעל־כורחה גם למארגנת־תצוגות, כשל־עזרתה באה ציפי עצמון. „פנו אלי תחילה מאירגוני־נשים כווי־צ"ו ונעמת שאהבו את סיגנון ההנחייה השקט והסולידי שלי, ו־ביקשו ממני שאארגן להם תצו־גה, כי לא היה להם תקציב לש־לם למארגן. החלטתי לקחת זאת על עצמי, והתוצאה היא שאמר־גנים כועסים עלי כי הם לא יכו־לים להנחות ואני יכולה גם לארגן.

„אנשים המרוצים מהאמרגן שלהם לא פונים ישירות למנחה, ולטענתה של אחת המנחות, שאני גונבת לקוחות — החוק הטבעי פועל, רק לקוח לא מרוצה פו־נה אלי וזאת מרצונו החופשי."

מדי פעם מתנדבת אילנה להנ־חות תצוגות־אופנה כמו במחנה צבאי, או לאיל"ן, כשהמטרה חשובה ומצריכה התנדבות. „בש־בילי להתנדב זאת לא פחיתות־כבוד, זה כבוד גדול."

בעלה וילדיה, ששניים מהם משרתים בצבא, מתייחסים יפה לאשת־הקאריירה שצמחה להם ב־בית, ושלעיתים רבות נמצאת ער־בים שלמים מחוץ לבית. „התמזל מזלי ויש לי בעל מבין וילדים טובים ועצמאיים המשתפים אתי פעולה", היא מחייכת.

דעתה על הדוגמניות ברורה:

„בארץ יש שני סוגי דוגמניות. יש כאלה שכל אשר הן רוצות הוא לבוא, להציג צ'יק־צ'ק, לק־בל את הכסף וללכת הביתה. ויש דוגמניות המתייחסות לעבודתן במלוא הכבוד והרצינות, כאל מיקצוע של ממש ולא חלטורה. הן באות שעה לפני התצוגה, מביאות איתן כובעים, נעליים ו־אבזרים. כמובן שיש ביניהן רמות שונות של מיקצועיות."

אילנה נוהגת להתערב בקביעת הדוגמניות לתצוגה. „אני תמיד משתדלת להתאים את הדוגמניות לקולקציה, לקהל ולייצרנים. מדי פעם צצות דוגמניות חדשות ש־צריך לתת להן צ'אנס. הבעיה היא שלא תמיד כולן מוצלחות.

„הזמן הטוב ביותר לדוגמנית לרדת מהמסלול הוא כשהיא עדיין מבוקשת. כל אחת צריכה לדעת לבד מתי לפרוש. אי־אפשר להג־יד דבר כזה לדוגמנית. הגיל משחק תפקיד, לא תמיד אפשר להסתירו במעטה מייק־אפ ו־פודרה."

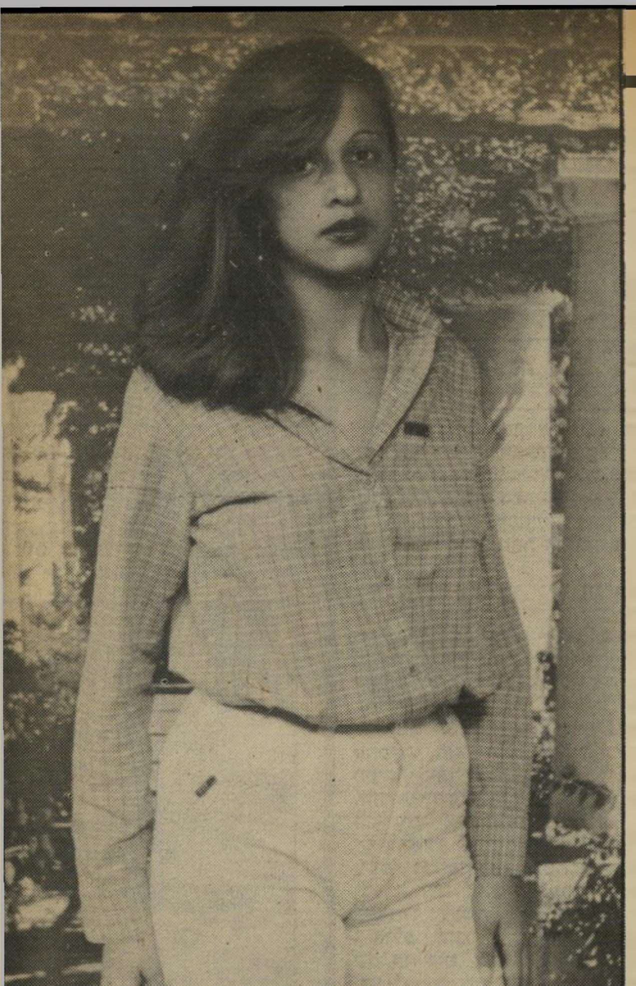

הצנחן השותף (מימין) אמר לשותפתו (משמאל) להתלונן על ידידה (למטה) שאנס אותה - וכך התחיל הסיכסוך אשר

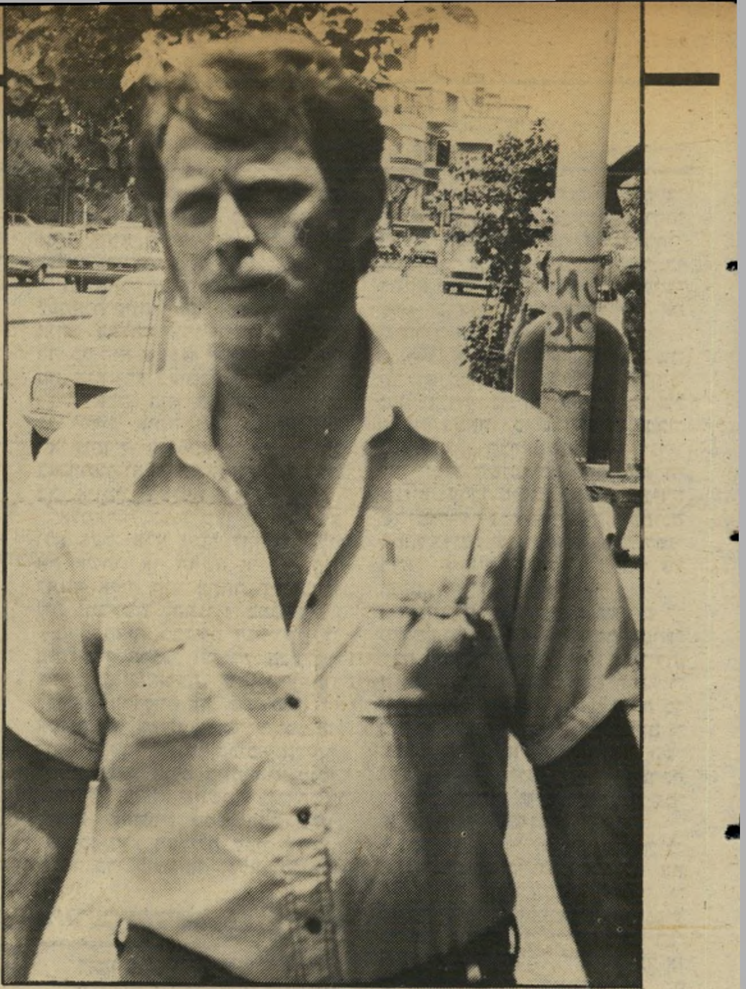

גרם לפירוק השותפות של חנות המין

„ת מורת 430 דולר היא יכו־לה להיות שלך," הבטיחה יעל ללקוח. „בלונדית, עיניים כחו־לות, גובה 1,68 מטר, 90—60—90. תיכנס לחדר השני ותבחר בעצמך."

רבע שעה מאוחר יותר נטל הלקוח למכוניתו את נערת חלומותיו, ארוזה מרגליה ועד קצה אפה. בו־בת מין עם כל הפתחים הדרושים, שבתוכה מכשיר הגורם לוויברציות, ובעזרת לחץ אוויר. אפשר להגדיל או להקטין את פיה.

הלקוח הבא, גבר בגיל העמידה, מבקש מתנה מקורית. יעל בת ה־23 מציגה ללקוח קופסה קטנה, ארוזה בנייר־מתנות, ובתוכה זוג אשכים מפלסטיק.

הלקוח השלישי מבקש לראות מיבחר של שדיים, אך הוא אינו זוכה למשש את הסחורה, כי לפתע נשמעות צעקות בחנות. גבר נמוך־קומה מתקוטט עם שותפה של יעל, עמוס ספירו.

יעל מצלצלת למישטרה. הניידת אוספת את יעל את עמוס ספירו ואת הגבר שהתקוטט עימו. האיש, בנימין קהלני, עמיל מכס, הוא ה־מחזר של יעל. קהלני מתלונן ש־עמוס ספירו איים עליו באקדח.

לקבל מיעל מיסמך בשביל הרבנות. ספירו סירב לאפשר לי לדבר איתה בטלפון אז נגשתי לחנות."

דברים אלה התרחשו לפני כמה חודשים בחנות ונוס ל־אבזרי־מין, שהיתה בבעלותם של יעל קהלני בת ה־23 ושל עמוס ספירו בן ה־29. הסיכסוך בין בעלה ובין שותפה לשעבר, שגרם לפי־צוץ השותפות העיסקית, מתברר בימים אלה בבית־המישפט המחוזי בתל אביב.

בתביעתה נגד ספירו, טו־ענת יעל:

„אני ועמוס ספירו הקמנו בספ־טמבר 1981 שותפות בעסק של אבזרי־מין, הידוע בשם ונוס־עדי. ובמהלכה התחילה גם שותפות ב־יבוא ובשיווק של פריטי־לבוש.

נהגנו לייבא סחורות מאנגליה. ניהלנו את עסקינו מחנות ברחוב שנקין 49 בתל־אביב, באמצעות פירסום מודעות שציינו תיבת־דו־אר שבה אפשר להזמין את הסחו־רה וגם ממכירות במקום.

עיסקי השותפות התנהלו על שמי, רשיון־הייבוא היה על שמי, תיק העסק במישרדי מס־ערך־מוסף ו־מס־הכנסה היה גם הוא על שמי.

בי"ס דתי. בגיל 18 החליטה להת־שמחוץ לבית לא הפחידוה. יעל, גבוהת־הקומה ובעלת ההליכה ה־אלגנטית התחילה, עם שיחרורה לחפש פרנסה. תחילה נראה היה לה שהלבשת־נשים יכולה להיות עסק רווחי. אך עד מהרה גילתה שלא מכאן תבוא ישועתה. אז עלה בראשה הרעיון לייבא לארץ אבזרי־מין ולבוש תחתון סכסי ומגרה.

היא נסעה לחוץ־לארץ, וגילתה שבעולם הרחב מוכרים את האבזרים האלה באופן גלוי, מבלי להסתתר מאחרי תיבות־דאר, והחליטה לע־שות כך גם בתל־אביב. בסופו של דבר התנהלו העניינים אחרת. תל־אביב לא היתה עדיין מוכנה לפתי־חות שכזאת. דלת־הכניסה לחנות לא היתה שקופה. מבחוץ אי אפשר היה לדעת מה מתרחש בפנים.

יעל ישבה ליד הטלפון, לידה קטלוגים. לפעמים נכנס לקוח ודרש מוצר, ותמיד הופתע לגלות צעי־רה חייכנית, המעודדת אותו לב־חור כיד הדמיון הטובה עליו.

היא שמרה מרחק מהלקוחות שלה והעסקים פרחו, עד שהופיע בנימין קהלני.

לטענתה אילץ אותה עמוס ספי־

ניהלתי את חברת קלאסיק,
עסקה במכירת סחורות־ייבוא ל
שי או"ם. אחרי שאבי נפטר, מכר
את חלקי בחברה. נכנסתי עם
לעסק הזה של ונוס. נתתי לה ל
אותו ולהוציא רשיונות על ש
כי התביישתי. אני נשוי ויש לי
ילדים. קשה לי לשכנע את אש
ודי מסובך לנהל את העסק ה

אני לא ניהלתי רומנים עם י
היא לא הטיפוס שלי. גיליתי שה
רים כספים רבים, שהיו צריכים
היכנס לקופת ונוס. גליתי שיעל
בעלה מנסים לקבל את המוני
על ייבוא הסחורות שמשווק הע
שלנו. אז אמרתי סטופ!

לא היגשתי עדיין כתב־הגנה
בית־המישפט לגבי התביעה
יעל. אך אני רוצה לציין שהם
הלים נגדי מילחמה קרה. טלפו
אנונימיים מטרידים כל היום
אשתי. המטלפנים משמיעים א
מים ומבטיחים להמשיך להטריד.

השותפות התפרקה מכיוון שי
דרשה לקבל רווחים גבוהים יו
מקודם. מ־20 אחוז היא קפצה
50%! זה היה בלתי־אפשרי.

בנוגע לתלונה על אונס, אני
לחצתי עליה. היא פנתה אלי וא

מין סיכסוך בחנות המין

ספירו מכחיש. „היו ארבעה בירור־נים שנכנסו עם קהלני לחנות, ו־איימו לחסל אותי," הוא טוען. קהלני טוען שנכנס לחנות עם חבר אחד בלבד. ספירו מתעקש: „הם היו חמישה, נלחמתי על חיי!"

בין הבעל ✶ והשותף

קהלני מסביר: „צילצלתי לחנות וביקשתי לדבר עם יעל. אנו עומדים להתחתן. הייתי זקוק

השותפות ביני ובין עמוס ספירו נחתמה בנובמבר 1981.

בפברואר 1982 נישאתי לבנימין קהלני, חרף התנגדותו של ספירו, אשר ראה בבעלי גורם בר־תחרות עימו, נוכח הקשרים הרומאנטיים שהיו ביני ובין עמוס ספירו לפני הקמת העסק.

במרץ 1982 קיבלתי מספירו מיכ־כתב על הפסקת הקשר המיסחרי בינינו. באותו יום גיליתי שמתוך תיקי, שהיה בחנות, נעלמו מיסמ־כים חשובים של העסק, רשיון־ייבוא ויפוי־כוח המסמיך אותי לחתום ב־

שמו של ספירו בחשבונות־הבנקים.

בתחילת אפריל שהיתי בבית עקב מחלה הקשורה בהריוני. ספירו ני־צל את ההזדמנות והעביר את ה־עסק לכתובת אחרת. כשהופעתי ב־מקום החדש, כדי להמשיך ולנהלו, ניסו ספירו והשותף החדש שלו ל־סלק אותי מהמקום.

הזמינו מישטרה, וביקשו צו־מני־עה זמני בבית־המישפט נגד כניס־תי לחנות החדשה.

עד כאן דבריה של יעל.

יעל היא אחת משש ילדיו של רב, יליד תימן, שסיימה

רו להגיש תלונה נגד קהלני על אונס. „אבל גרנו ביחד, אני ובני־מין, כך שהחוקרים לא קיבלו בר־צינות את התלונה שלי" היא מו־סיפה.

כספים ✶ חסרים

עמוס ספירו גירסה שונה על מה שגרם למאבק בינו ו־בין יעל על ונוס:

סיפר ספירו:

רה לי: תעזור לי, בנימין אנס
תי. זה היה אחרי שהיא נעל
לשבועיים ולא ידעתי מה קרה
אז אמרתי לה ללכת למישטרה,
היא רוצה.

אחר־כך בנימין האשים אותי
איימתי עליו באקדח שהיה לי
חנות במגירה. וגם זה לא נכון.
יכול להתגבר אפילו על חמי
כמוהו, כפי שקרה אז, כשהוא
עם חבריו לחנות.

עד כאן גירסתו של עמ ספירו.

(המשך בעמוד

מין הסיכסוך

(המשך מעמוד 51)
איך זה למכור אבזרי־מין ? מיהם הלקוחות ? האם זה קשה לאשה צעירה ונאה להיות יבו־אנית של אבזרי־מין ? האם היו קשיים בקבלת הרשיונות ב־מיש־רדי־ממשלה ?

שאלות אלה מוכרות היטב ליעל. מכיריה, ולידידיה היא סיפרה לא פעם, שדווקא פקידים חובשי־כיפה גילו התעניינות בסחורתה ואף עזרו לה בקבלת האישורים והרשיונות. „אך הבעיה עם הדתיים מתעוררת כשהם נמצאים יחד, בגוש אחד. אז הם מסוכנים. אך כבודדים, הם ה־לקוחות הטובים ביותר שלי.”

ליעל היו לקוחות רבים מבני־ברק. „הגבר הדתי נתון בלחצים דיניים גם בביתו,” מסבירה המומ־חית. את אישתו יש לו רק ימים

שותפה קהלני
העיקר גודל מתאים

סויימים מהחודש, ביתר הזמן הוא נולץ לישון הרחק ממנה.”

לקוחות רבים מבני־ברק ביקשו מיעל לפגוש איתה ב בתי־קפה. הזמין ובו במקום לקבל את ה־סחורה. יעל נהגה לבוא לפגישות כשהיא מוכנה. היא ידעה שלרוב יבקשו ממנה קונדומים.

מה חושב הלקוח על יעל ? כיצד הוא מתייחס אליה כשהיא ממליצה ומסבירה לו את מעלותיו של אביזר זה או אחר ?

„בתחילה חשתי אי־נוחות,” היא מודה, „אבל אני מקפידה על שמירת המרחק, כדי שהלקוחות שלי לא יחשבו שתפסו גם משהו אחר. מה לקוחות רצו להכיר זוגות ב־אמצעותי. זה דווקא רעיון. הבטח־תי שאם אתקל בזוג רציני לצורך היכרות למה לא ?

„רוב הלקוחות שפנו לונוס הם גברים. נשים עדיין מתביישות לקנות בעצמן, ושולחות את הגב־רים במקומן. הצעירים קונים בעיקר קונדומים מכל הסוגים — צבעוניים, משומנים, יבשים, עם תוס־פות שונות ומשונות. יש הקונים תחתונים שבה מוקלטות גניחות ב־שעת מישגל.”

בין לקוחותיה היו גם גברים קשישים. רבים, חלקם מעל ל־גיל 70. אחד מהם, גבר בודד, אמר לה ליעל : „הבובה הבלונדית שקניתי אצלך, עוזרת לי להגיע לאורגזמה.”

יש זוגות הקונים אבזרים כדי לגוון את חיי־המין שלהם ולהנות יותר ביחד.

„ויברטור לחזה הוא מכשיר קוס־מטי, הוא מחזק את השרירים, ואם אותו ויברטור גם גורם לגירוי מינים, מה רע בזה ?”

יעל מבטיחה שאין שום סכנה בשימוש באבזרי־מין, אחרי שמשרד־הבריאות נתן לה רישיון ממשלתי. העיקר להקפיד לקנות את ה־גודל המתאים ולשמור על היגיינה.

ומה דעתה על הענף שלה ? אנשים בודדים לא יציקו לנשים ברחוב, אם יוכלו למצוא את סיפו־קם בבית בעזרת ויברטור.

במדינה

מישפט

ג׳נטלמן ביוניסכס

הגבר נטל על עצמו את אשמת הברחת הסמים, כדי להציל את אהובתו ממאסר.

התובעת, דורית שפירא, טענה כי ראוף דאודי ורבקה מסיקה ייבאו לישראל הרואין במישקל של כשלו־שה גרם. לפי הפסיקה, מנה כזו נחשבת לכמות מיסחרית, ולכן הוא־שמו השניים בהחזקת הרואין לצרכי מיסחר.

הסם נמצא בתוך כיס זוג־מיכנ־סיים, שהביאו איתם בני הזוג מגרמניה, שם שהו יחדיו כשמונה חודשים. הם חזרו לישראל במור־צאי־שבת, בחודש אפריל ומייד נל־קחו למעצר.

מנת ברזל. ראוף דאודי, ערבי מרמלה, הוא מאהבה של ריבקה מסיקה, יהודיה בת עירו, כבר שנים אחדות. השניים עומדים להינשא. הם ניסו את מזלם בגרמניה, שם יש לדאודי קרובים. הוא היה עובד ביום כצבע־רכב ומשתכר היטב, ובערב היה ממשיך לעבוד כשוער בקאזינו, ועשה כסף רב.

אולם, לדבריו, בערך לפני חמי־שה חודשים, למד מחברים להשת־מש בסמים. הוא החל לוקח כמויות קטנות, שהגיעו במהרה לשתי מנות הרואין ליום, שהן, לדבריו, שמונה גרמים בגרמניה.

„לא יכולתי כבר להסתכל על עצמי בסוף, לא הייתי בן־אדם ב־גלל הסמים, והחלטתי לחזור ליש־ראל ולעבור גמילה,” סיפר דאודי לבית־המישפט, כאשר הודה באש־מה.

הוא טען כי המיכנסיים הם שלו, למרות שגם ריבקה השתמשה בהם, והוא אשר הטמין בהם את הסם. לדבריו, הביא איתו מנת־ברזל של סמים, רק כדי לעבור את היממה הראשונה, עד שיוכל לקבל תחלי־פי־סמים מרופא ישראלי, שיתחיל בטיפול הגמילה.

„לו רציתי לייבא סמים, הייתי מביא הרבה יותר. הרי מצאו אצלי סכום של 35 אלף מרקים, בכסף זה יכולתי לקנות הרבה יותר סמים. אבל זה היה לצורך עצמי, כדי לע־בור את הרגעים הקריטיים,” אמר.

הוא הכחיש בכל תוקף כי חברתו ידעה על ההרואין, או ראתה אותו משתמש בסמים בגרמניה. „התבי־יישתי שתראה אותי ככה, והייתי מזריק לעצמי בשירותים, לפני ש־היא קמה משנתה בבוקר. היא אף פעם לא ראתה אותי בקריזה,” טען הגבר, וניסה לקחת על עצמו את כל האחריות הפלילית.

הסניגור, ארי קדרי, בקש מהשו־פט להקל בעונש, שכן לנאשם אין עבירות קודמות.

התובעת, דורית שפירא, טענה בסיכומים, כי דאודי מנסה לחפות על חברתו לחיים ולעסקים, אך ה־שופט משה טלגם הפסיק אותה ואמר : „ממתי אבירות נחשבת לת־כונה שלילית ?” התובעת לא ויתרה. היא חייכה ואמרה, כי במיק־רה זה, כאשר השניים השתמשו ב־אותם מיכנסיים מסוג יוניסכס, אין מקום לאבירות.

רימונים בבית־הכנסת

נתפסו חברי רשת, שגנבו ספרי־תורה וכלי־קודש מבתי־כנסת.

ערכם של ספרי תורה, תשמישי־קדושה והקישוטים שלהם, נמדד לא רק במונחים רוחניים. המאמי־נים, הנזקקים לחפצים כאלה, מו־כנים לשלם תמורתם מחירים מפול־פלים — עשרות ואף מאות אלפי שקלים — אפילו אם הם גנובים. כשירא־שמיים מרגיש צורך דחוף לעבוד את אלוהיו, אין הוא מדקדק במקור התשמישים.

צבי אבוטבול אינו נראה כשודד בתי־כנסת. אך הוא קם על רגליו והודה בבית־המישפט, כי גנב ב־חודש דצמבר, בשנה שעברה, שני סיפרי־תורה וזוג רימונים עשויים מתכת, שהיו מורכבים על הספרים. יחד עם אחר, גנב את כלי־הקודש האלה מבית־הכנסת אחדות שבשי־כון־המיזרחי בראשון־לציון. שווי הגניבה : 150 אלף שקל.

עבודה בבית־אלוהים. אחרי שהנאשם הודה באשמתו, קם על רגליו הסניגור, אהרון שלנגר, ו־סיפר לבית־המישפט כי חלקו של אבוטבול היה שולי בלבד. בדרך הקלאסית, התלבש עליו עבריין מו־עד, גבר בשם שלום לוי. הוא הלווה לאבוטבול כספים, התיידד איתו. כאשר נפל ברישתו, דרש ממנו להצ־טרף אליו ל„מכה” בבית־הכנסת, כדי שיוכל להחזיר את חובו.

לדברי הסניגור, התבטא כל שי־תוף־הפעולה של אבוטבול בכך, שהוא נהג את המכונית שהביאה את לוי לבית־הכנסת, חיכה לו עד שגמר את 'העבודה' בבית־האלו־הים ועזר לו להסתלק מהמקום.

אך התביעה טענה, כי גילתה רשת של שודדי בתי־כנסת, שבאופן שיטתי התפרצו למקומות תפילה ורוקנו אותם מיספרי־תורה ותש־מישי־קודש.

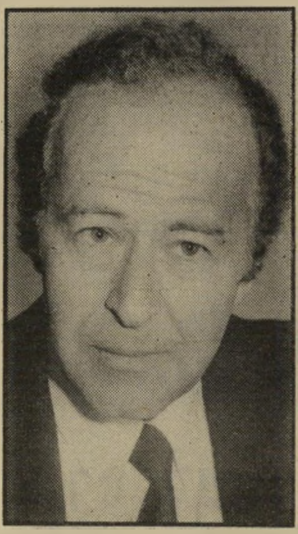

פרקליט שלנגר
סיפרי־תורה ורימונים

השופט משה טלבא לא התרשם מטיעוני הסניגוריה, הרשיע את ה־נאשם וגזר עליו 8 חודשי מאסר בפועל ו־16 חודשי מאסר על תנאי.

מכות לאשה

„לא איכפת לי — מאסר עולם — העיקר לפגוע בך !”

למישטרת פתח־תיקווה יש ניסיון מר עם גברים המכים את נשו־תיהם. לפני כשנתיים התלוננה רחל אשכנזי כי בעלה מכה אותה ומאיים עליה. הוא נחקר ושוחרר, והאשה ברחה עם ילדיה למעון נשים מו־כות בהרצליה.

אך ידו הארוכה של הבעל השיגה אותה גם שם. הוא ארב לה וכאשר יצאה לחצר, דקר אותה למוות ב־סכין.

איומים ברבנות. מאז המיק־רה המזעזע, נתקלת כל תלונה על מכות מהבעל באוזן קשבת במיש־טרת פתח־תיקווה. כאשר התלוננה אדית אלמאדווי, באוקטובר 1981, כי בעלה, משה, מאיים עליה ומכה אותה, הוא נעצר. אחרי חקירה, הגישה התובעת יהודית אמסטרדאם כתב־אישום נגדו לבית־המישפט־המחוזי בתל־אביב, והוא נעצר עד תום ההליכים.

אדית, צעירה שחרחורת תמירה ונאה, עלתה על דוכן־העדים וסיפ־רה לשופט, כי היא נשואה למשה כשנתיים ויש להם ילדה בת שנה. הצרות ביניהם החלו כבר בתחילת 1981, והיא חיתה חצי שנה במעון לנשים מוכות.

יום אחד, כאשר נסעה באוטובוס לפתח־תיקווה לבקר את אמה, פגש אותה בעלה, התיישב לידה ואמר לה כי הוא מחפש אותה כדי לרצ־חה. הוא ירד בעיקבותיה, הלך אתה לבית אמה. הוא איים על החמות, כי יהרוג אותה ואת בנותיה אם לא תיתן לו 5000 שקל. היכה אותה באגרופיו והסתלק. למחרת חזר על כל איומיו בטלפון.

אלמאדווי עצמו טען כי לא איים ולא צעק, אלא ניסה להחזיר אליו את אשתו. אך האשה אינה מוכנה לחזור אליו, היא פתחה תיק ברב־נות ומבקשת להתגרש ממנו.

בעת הדיון בבקשת הגירושין ב־בית־הדין הרבני התפרץ הבעל ו־צעק : „אני ארצח אותך ! לחתוך לך את הרגליים זה עוד טוב, לא איכפת לי אפילו מאסר־עולם, אני לוקח עשר שנים בכיס. העיקר, לפגוע בך !” אולם כיום הוא טוען, כי הוא חושד שאשתו בוגדת בו ורוצה להתגרש ממנו בכל מחיר. ועל כן היא מעלילה עליו עלילות שווא, כדי להכניסו לכלא ולהיפטר ממנו.

מארב בחיסיון

המישטרה סרבה לגלות את מקום המארב, הסניגור טען כי הדבר חיוני לחקירה.

דילמה קשה עמדה לפני השופט יוסף חאג׳־יחיא השבוע. הוא דן במישפט פלילי, שבו נאשמו ארבעה אנשים בהחזקת קילוגרם וחצי הרו־אין. הם נתפסו במארב מישטרתי, שצפה בהם וחיכה לפעולתם.

התובעת, שולמית אמיר, העל־תה על דוכן־העדים את אחד ממפק־די המיבצע, פקד אמנון גיתיאת, והוא העיד על חלקו במיקרה. לפתע נשאל על־ידי הסניגור, יוסף תוסיה־כהן, מאיזו דירה צפו אנשי המיש־טרה בחשודים. העד סירב לומר זאת, וטען כי אם יגלה את הדבר יביא לסיכון חייהם של אנשים.

אולם החוק הפלילי אינו מתיר הסתרת חומר־ראיות כזה, אלא אם נתקבלה על כך תעודת חיסיון מ־את שר־המישטרה. וחיסיון כזה לא היה בתיק.

כאשר עמד השופט לפסוק, כי על הפקד להשיב על השאלה, הצהירה התובעת כי היא תביא תעודת חי־סיון תוך יומיים, אם תינתן לה ה־שהות לכך. „אם בית־המישפט יפ־סוק אחרת” אמרה התובעת : „אוותר על חלק זה של העדות, כדי לא ל־סכן חיי־אדם.”

בארבע עיניים. השופט היר־הר ואמר, כי הדבר קורה לעיתים קרובות. לכן התיר בית־המישפט לתובעת לדחות את סיום עדותו של גיתיאת למשך יומיים, ולהשיג עד אז תעודת־חיסיון הדרושה.

אך אחרי יומיים, כאשר הביאה התובעת את תעודת־החיסיון, לא שוכנע השופט שגילוי המקום יביא לסיכון חיי־אדם. התובעת ביקשה לשוחח איתו בארבע עיניים, כדי ל־שכנעו.

אחרי שיחה קצרה בלישכה, חזר השופט לאולם וקבל את תעודת ה־חיסיון.

פשעים

שיחה בשלת פנים רבות

האם תומכת השיחה בחפותו או באשמתו של העציר ?

בדרך כלל, כאשר מביאה המיש־טרה תוכן שיחת נאשמים לבית־המישפט, תומכת השיחה חד־משמ־עית באשמה, שאותה מנסה המיש־טרה להוכיח. אולם עורך־הדין דרור מקרין הצליח לעשות את הבלתי־אפשרי : הוא הוכיח לשופט כי דווקא תוכן השיחה שהביאה המיש־טרה כראיה, היא המצדיקה את שיחרור הנאשם.

„מה אתה עושה לי ?” שו־טר ושוטרת ארבו בשכונת פלורנ־טין, ליד מכוניתו המפוארת של אבנר ג׳נאח. כאשר נכנס למכו־נית, ואיתו חבר בשם אשר מגדי־שי, קפצו השוטרים, תפסו את ה־שניים וערכו חיפוש בכליהם. בידיו של מגדישי נמצאה שקית, ובתוכה כמות גדולה של תכשיטי־זהב. למג־דישי לא היה הסבר על מקורו של הזהב.

השוטרים העבירו את השניים ל־ניידת, ולקחו אותם לתחנת־המיש־טרה. בעוד השוטר נוהג בניידת, ישבה השוטרת ליד הצעירים, ו־שמעה את שיחתם. כאשר ירדה מ־הניידת, ערכה מיד זיכרון־דברים ו־כתבה את תוכן שיחתם של הש־ניים. כאשר הובאו לצורך הארכת מעצרם לשופט שימחה נחמני, נמ־סר לו תוכן השיחה.

הסניגור, דרור מקרין, הסביר ל־בית־המישפט כי ג׳נאח בילה את הבוקר על כיסא הספר והתגלח. ו־כאשר יצא מהמיספרה ורצה לנסוע בריכבו לתל־אביב, ביקש ממנו מג־דישי טרמפ העירה. „לא היה עד אז כל קשר בין השניים, וכל מה שנמצא ברשותו של מגדישי אינו קשור כלל לג׳נאח,” טען הסניגור.

אז שלפה המישטרה את הדו״ח על השיחה והביאה אותו לפני ה־שופט, לחיזוק גירסתה. אולם כאשר קרא זאת הסניגור, זרחו פניו, ו־הוא ביקש מהשופט לקרוא כל מי־לה „מה אתה עושה לי ? איך אתה נכנס לאוטו שלי מלא ? אתה לא יודע שהמדור מחפש אותי כבר שנים ? אתה צריך לעשות בשבילם את העבודה ?” שאל ג׳נאח בכעס את מגדישי בניידת.

מקרין הסביר לשופט, כי דברים אלה מתיישבים יותר עם חפותו של החשוד מאשר עם אשמתו. ה־שופט שוכנע, והאריך את המעצר בארבעה ימים בלבד. בתום תקו־פה זו, שוחרר.

בגלל כוסית צעירה

האמנם חי על רווחיה, או שהיא העלילה עליו ביגלל קינאה ?

יחיא מוסה כסוואני נעצר על־ידי המישטרה, אחרי שאשה בשם מזולה התלוננה כי הערבי הצעיר חי על רווחיה. היא טענה כי היא עובדת כזונה, ומפרנסת את הגבר הצעיר.

לא עבר זמן רב, כסוואני נעצר, ומזולה חזרה לתחנת־המישטרה. הפעם היה בפיה סיפור הפוך : „לא היו דברים מעולם, אני לא זונה, והוא לא חי על רווחי,” סיפרה.

השוטרים, הרגילים לכך שזונות חוזרות בהן מתלונות נגד סרסורים, העדיפו את גירסתה הראשונה ו־ביקשו מבית־המישפט לעצור את כסוואני למשך 15 יום.

חטפתי עצבים. היה זה מיק־רה נדיר, שבעת בקשת־המעצר ל־פני השופטת ורדינה סימון, הצלי־חה המתלוננת לחדור לאולם־המע־צרים. היא ישבה בשקט בפינה כ־אשר הסניגור, אהרון שלנגר, פנה אליה ושאל בדראמאתיות : „האם נכון שמייד אחרי התלונה, חזרת בך ממנה לפני המישטרה ?” ה־אשה, כבת 40 לבושה בחצאית ו־חולצה מרושלות, קמה על רגליה וסיפרה לשופטת : „ראיתי אותו שבגד בי עם איזו כוסית צעירה, חטפתי עצבים, והלכתי למישטרה שיכניסו אותו.”

לשאלותיו הנוספות של הסניגור, הסבירה מזולה כי אינה זונה, וכי היא עובדת בבית־דפוס באור־יהודה.

השופטת, שנבוכה קלות מצורת הביטוי של מזולה, החליטה לעצור את כסוואני לשיבעה ימים בלבד.

הנערה מכפר־סבא מצאה את מותה ביריה - האם נרצחה על־ידי מאהבה או התאבדה מפני שלא יכלה לשאת את הסוד המביש?

הסוד הקטלני

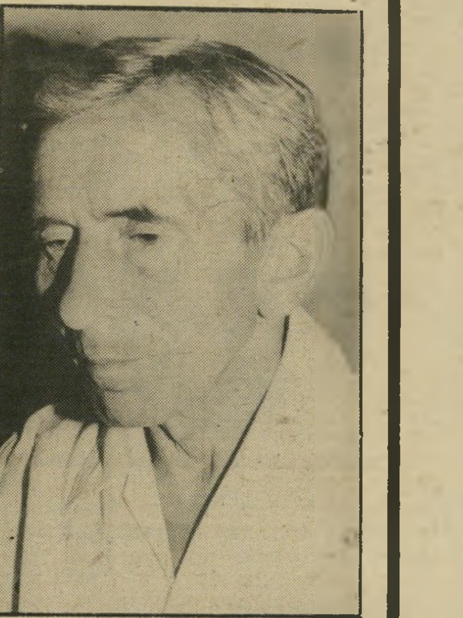

קווינסי ד"ר בלוך, הפאתולוג, העיד, כי לפי ממצאי הבדיקה, לא יתכן שהיתה זו התאבדות.

יש אנשים הלוקחים איתם את סודם אל הקבר. סודה של סוהילה סרשר זועק מתוך קברה, והוא התגלה לעולם רק אחרי מותה.

גופתה של סוהילה נמצאה בספטמבר 1981 בחדר־המיטות של נחום סולימן בכפר־סבא. האשה הצעירה, לבושה בחולצת טריקו ומכנסים, שכבה על המיטה ובחזה חור יריה, שהביאה למותה המיידי. כתמי־דם היו פזורים על הריצפה ונתזי־דם הגיעו עד לתיקרה.

הסלון היה הפוך כמו אחרי קטסה, הטלוויזיה היתה מפורקת, שברי מאפרה היו מפוזרים על השטיח, וכסאות היו הפוכים.

סולימן, צעיר תימני נכה, שהיה מאהבה של סוהילה במשך השנה וחצי האחרונות לחייה, הוא אשר הזעיק את מגן־דויד־אדום ואת השכנים. גירסתו הראשונה של הצעיר המבוהל והבוכה היתה כי שלושה גברים רעולי־פנים התנפלו על סוהילה ורצחו אותה בתוך הדירה.

נחום לא עמד בגירסתו זו זמן רב, מייד אחרי שהאמבולנס ובו גופת הנערה עזב את השיכון, התפרץ בבכי מר וצעק: „מה עשיתי!" הוא נלקח לתחנת־המישטרה על־ידי החוקרים, ושם חזר במשך הלילה על סיפורו שהשתנה מפעם לפעם.

„היא התעצבנה"

הוא סיפר על מריבה עם סוהילה, על אקדח שהוציאה הצעירה ועל כדור שנפלט והרג אותה. גם סולימן וגם הנערה שתו עראק לפני המיקרה, והסיפור שמסר היה מבולבל בפרטיו. מן ירה בסוהילה, של מי היה אקדח הרצח, והיכן בדיוק נורתה הנערה — כל השאלות האלה זכו לתשובות רבות מפי סולימן, אשר לא עמד על אף אחת מגירסות אלה זמן רב.

אחת הגירסאות שהעלה הנאשם ברצח, היתה כי סוהילה התאבדה, וכי האקדח היה רכושה. מדוע ירתה בעצמה נערה בת 22, יפת־מראה, שהיו לה הורים ואחים? גם את ההסבר לכך נתן סולימן, שגילה את סודה הנורא של סוהילה.

היא נולדה בפרס ועלתה לישראל עם מישפחתה לפני שנים אחדות. למרות יופיה ונעוריה, לא היתה סוהילה בחורה מאושרת. משהו גרם לה סבל נורא. וכדי להיחלץ מיסוריה, היתה נוהגת לשתות לשכרה ולהשתמש בכדורי הרגעה ובסמים.

התובעת במישפט, עורכת־הדין הלנה ביילין, חקרה על כך ארוכות את הנאשם.

„מדוע נהגתם לשתות?"

„כי היא חיפשה תמיד לברוח מהמציאות."

„מאיזו מציאות?"

„היה לה אח, כשהם גרו בפרס, והאח שלה היה מקיים איתה יחסי־מין. לכן היא היתה שותה. לפני שהיתה מקיימת יחסי־מין היתה שותה או מעשנת או מתעסקת בסמים. או לוקחת כדורים... לפעמים היתה לוקחת כדורים מקופת־חולים ובולעת אותם במכה אחת, והיתה טוענת שנמאסר לה לחיות; שהיא רוצה למות, שיותר טוב לה מהחיים האלה... בתקופה שהתגוררה אצלי ניסתה לקחת כדורים ופעמיים הובהלה לבית־חולים."

בערב מותה של סוהילה השתלשלו הדברים כך: „הייתי עייף ונכנסתי למיטה. סוהילה הביאה איתה את האקדח, כי היתה לנו תוכנית להחזיר אותו למישטרה. אז נכנסתי למיטה, והיא התחילה

התובעת הלנה ביילין, האשימה את המאהב, כי רצח את הנערה שרצתה לעזוב אותו.

להתפשט. רצתה להצטרף אלי. היא רצתה לקיים יחסי־מין, אבל אני אמרתי לה שאם נתחיל עם זה, אז בסוף לא נלך למסור את האקדח. אז היא התחילה להתעצבן, והיא אמרה לי שאיני רוצה בה ודוחה אותה."

לדברי המאהב, רבץ רגש האשמה של סוהילה על קיום יחסי־מין עם אחיה הגדול תמיד על מצפונה; „היא חשבה שאני לא רוצה לקיים איתה יחסי־מין בגלל הסיפור שהיא סיפרה לי על אחיה. יש לה אח בשם אלברט, שתמיד מטריד אותה. הוא היה גם בא אלי הביתה. פעמיים בא אלי."

השופט אליהו וינוגרד שאל את הנאשם: „זהו האח שאיתו היתה מקיימת יחסים?" „כן, זה האח. ואני הזהרתי אותו, אמרתי לו שאתקשר למישטרה. אבל באותו ערב סוהילה התעצבנה. היא אמרה שאני משחק לה ברגשות. היא תמיד היתה נוהגת להתעצבן בגלל הסיפור הזה. ניסיתי להרגיע אותה. לא ידעתי שזה יגיע למצב כזה. כי בדרך־כלל היא מתעצבנת ואחר־כך נרגעת. אבל היא דרכה את האקדח ואמרה „אם תתקרב אלי — אירה!"

אני לא חששתי ממנה כי ידעתי שהיא לא תעשה את זה. אבל היא הציעה שהיא תתאבד ושאני אתאבד איתה ביחד. אז התקרבתי אליה, דיברתי אליה, אמרתי לה שאני מוכן לכל, גם לקיים איתה יחסים רק שתיתן לי את האקדח. אבל היא לא הסכימה לתת לי את האקדח. כאשר התקרבתי אליה, היא העבירה את האקדח מיד ליד.

קצת התקשיתי להוציא לה את האקדח, כי גם אני הייתי קצת שתוי. ניסיתי למשוך לה את היד. אני במדוייק לא זוכר אם זה היה כשמשכתי לה את היד היא ירתה, או שהיא ירתה ואני משכתי לה... אז היא נפלה. היא אמרה לי: „אתה לא גבר! אתה פוחד! אתה לא רוצה להתאבד יחד איתי!"

בהתרגשות המשיך סולימן בעדותו: „היא לא נפלה מייד. היא עמדה. אני לא הבנתי מה קורה. שמעתי את היריה. היא הסתובבה במקום ונפלה. ניסיתי להעיר אותה, קראתי לה בשמה. היא נשמה. לקחתי את האקדח וירדתי למטה. רציתי להסתיר את האקדח בגלל התלונות הקודמות שלה. אני לא חשבתי שהיא תמות. רציתי להסתיר את האקדח כדי לא לסבך אותה. כי האקדח היה למעשה שלה, היא ביקשה ממני בעבר שאהרוג את האח שלה. אבל אמרתי לה שאני לא מסוגל לעשות

(המשך בעמוד 54)

אסיר־עולם לשעבר נאשם בכך שהטמין רימון תחת כיסאו של התעשיין אילן צנטנר (למעלה, בבית־החולים) על רקע יחסיו של הפושע עם אשתו של הקורבן, מזכירתו של שמואל תמיר

פיצוץ רומנטי

חשוד בהטמנת הרימון היה דויד בר־עט, חברו מילדות של הקורבן, שהאשים אותו במותה של אשתו.

הדם קפא בעורקיה של ג'ניפר צנטנר. זה עתה היא חזרה מתחנת המישטרה, שם מסרה עדות על נסיבות פיצוץ הרימון מתחת לכיסאו של בעלה, אילן צנטנר, שנפצע קשה בבוקר אותו היום. והנה, הופיע בביתה האיש שאותו החשידה במעשה, פינחס („פליצ'ה") סבג.

היתה זו שעת לילה מאוחרת. פליצ'ה, אסיר־עולם לשעבר, נכנס מבעד לחצר אל הווילה שבשיכון־דן בתל־אביב ושאל בתמימות: „מה קרה?" כשהבחין בהלם שתקף את האשה אמר: „רק עכשיו חזרתי מאילת ושמעתי שקרה משהו. באתי מייד לראות מה קרה."

בשלב זה נתקפה ג'ניפר בהיסטריה והחלה צועקת: „תסתלק מפה! תסתלק מפה!"

ידידים, שהיו באותה שעה בבית, הוציאו את האיש החוצה, כשהוא עדיין ממלמל „מה קרה? מה קרה?" כאילו אינו מבין מדוע מסלקים אותו.

באותו לילה הוא נעצר בידי המישטרה. אחרי חקירה אינטנסיבית, שבוצעה על־ידי היחידה המרכזית במישטרת מחוז תל־אביב, הוגש נגדו כתב־אישום באשמת נסיון לרצח.

ניתוח בן חמש שעות

רימון־הרסס 26, הנמצא בשימוש צה"ל, שהתפוצץ לפני חודשיים מתחת לכיסאו של אילן צנטנר, במישרדו שבמיפעל האלומיניום בית מתכת, הנמצא בבעלותו, היה אמור להיות קטלני. חייו של הקורבן ניצלו רק בנס.

ב־8 בבוקר התקשר אחד הפועלים מהמיפעל, הנמצא בשכונת מונטיפיורי בתל־אביב, לביתו של צנטנר, והודיע לו כי דלת המישרד, שם נמצאים מפתחות הדלתות של המחלקות השונות במיפעל, אינה נפתחת משום־מה.

„יצאתי מייד למיפעל," סיפר צנטנר בן ה־38, „וגיליתי שמשהו במנעול התקלקל. לבסוף, הצלחתי איך שהוא לפתוח אותו. במישרד היה הכל כרגיל, ולא היו סימני פריצה. חשדתי שמישהו ניסה להיכנס ולא הצליח, או שאחת השיניים במנעול פשוט נשברה.

„התיישבתי על הכיסא, אבל רק על החלק הקידמי שלו, ושוחחתי עם בן של אחד העובדים, שהשתחרר מהצבא, ורצה להתקבל אצלי לעבודה. אחר־כך יצאתי למחלקות והסתובבתי בין העובדים. מדי פעם, כשהיה טלפון, הייתי ניגש למישרד ומשוחח מהצד השני של השולחן.

„אחת השיחות היתה ארוכה יותר, ואז התיישבתי על הכיסא והמשכתי לשוחח במשך כדקה. זה היה בסביבות השעה עשר.

„כאשר התרווחתי מעט אחורה, נשבר פיתאום הכיסא והספקתי עוד להגיד בטלפון: רק רגע, הכיסא כנראה נשבר.

„ואז אירע הפיצוץ. הייתי שרוע על הריצפה כשהחדר מלא עשן. זחלתי החוצה לחצר, ומשם פינו אותי באמבולנס כעבור כמה דקות."

בעת מילכוד הרימון נשבר, כפי הנראה, הכיסא, ולכן הוא התפרק כאשר צנטנר ישב עליו. כתוצאה מכך ניצלו חייו.

הפיצוץ, שהיה אמור לפגוע במרכז גופו, פגע בעיקר ברגליו. בירך השמאלית נוצר קרע עמוק, שהגיע עד לעצם. בבית־החולים איכילוב, לשם פונה הפצוע, התעורר תחילה החשש, שיאלצו לקטוע את הרגל. אך אחרי ניתוח שערך חמש שעות, הצליחו לחבר מחדש את הגידים והעורקים, ולהשתיל במקום עור חדש, שנלקח מירך ימין. שתי הרגליים ספגו אלפי רסיסים, שחדרו אף מבעד לנעליים. רק חלק קטן מן הרסיסים הוצאו עד כה.

בשבוע שעבר שוחרר צנטנר מן המחלקה הפלאסטית בבית־החולים הדסה, לשם הועבר, ועתה הוא מחלים בביתו.

מאסר־עולם על רצח

עוד לפני שפונה לבית־החולים, הצליח צנטנר, המתבוסס בדמו, לומר לפועליו: „אני חושד בדויד בר־עט, בפינחס סבג ובאחיו, דויד סבג. חוץ מהם, אין לי אויבים."

השלושה אכן נעצרו בידי המישטרה, אך לבסוף הוגש כתב־אישום נגד פליצ'ה בלבד. השניים האחרים שוחררו.

פליצ'ה בן ה־35, מבני־ברק, הכחיש בחקירתו בכל תוקף כל קשר לפיצוץ.

(המשך מעמוד 53)

דברים כאלה. אני יכול לשוחח איתו, אבל דבר כזה לא."

התאבדות משותפת

התובעת חקרה בשלב זה את סרלימן על שתי תלונות קודמות שהגישה סוהילה נגדו במישטרה. היא התלוננה כי הוא איים עליה וירה לעברה מאקדח. זמן־מה אחרי שהגישה את התלונות היא ביטלה אותן, ואמרה ש„סלחה לנחום." לפי גירסת התביעה ניסתה סוהילה לעזוב את נחום כחודשיים לפני הרצח. היא עזבה את דירתו וחזרה להתגורר בבית הוריה. היא גם מצאה עבודה במעון לילדים מפגרים. לטענת התביעה, כאשר ראה נחום כי סוהילה נשמטת ממנו, ירה בה והרגה.

נחום הכחיש גירסה זו וטען כי לא היו סיכסוכים בינו ובין סוהילה: „היא חזרה להתגורר עם מישפחתה, כי אחיה עזב את הארץ. הוא נסע אל אחיו לאמריקה, והיא הרגישה שהיא יכולה לחזור לביתה," העיד נחום.

„אני רציתי לעזור לה והצעתי לה להתלונן על אחיה במישטרה. אבל היא לא רצתה. היא לא הסכימה להתלונן על אחיה. היא אמרה שהוא יהרוג אותה, ושגם אמא שלה לא רצתה שהיא תתלונן על האח. לפי הסיפור שהיא סיפרה לי, אני מבין שאמא שלה יודעת את כל הסיפור. היא אמרה לי שההורים שלה יודעים מזה, ושהם לא עוזרים לה."

לפי גירסתו הסופית של הנאשם, ירתה סוהילה בעצמה מכיוון שלא יכלה לשאת יותר את סודה המכאיב. היא התאבדה ורצתה כי אהובה יתאבד איתה.

התובעת הביאה את הד"ר בצלאל בלוך, הפאתולוג, כדי להפריך את גירסת ההתאבדות. כדי שהירייה תהיה כזו המצביעה על התאבדות, היא חייבת להיות ירייה מקרוב. „להתאבדות בירייה יש איזו חוקיות," העיד המומחה: „התאבדות באיזור הראש והמצח נעשית לרוב במגע הכלי אל המצח. הקנה צמוד אל הגוף. בחיי ראיתי רק מיקרה אחד של קנה צמוד שלא היה התאבדות אלא רצח. אני חושב שהמיקרה הזה אינו דומה להתאבדות," הצהיר הד"ר בלוך.

כדי לברר מאיזה מרחק נורתה הירייה שפגעה בסוהילה, בדק הד"ר בלוך את חולצתה של המנוחה. ירי קרוב, בטווח של 30—40 סנטימטרים, משאיר סימנים אופייניים על הגופה. אחרי יציאת הקליע, יוצאים מהקנה עוד גורמים. להבה, גאזים ואבק פיח, שהוא תוצאה של שריפת אבק־השריפה. גרגרי אבק־השריפה, שנשרפו בחלקם או לא נשרפו כלל, עפים למרחק הגדול ביותר, והם מהווים את החלק הכבד ביותר בין כל הגורמים. הטווח הרחוק ביותר של גרגרים אלה הוא בין 30 ו־40 סנטימטרים, מקצה הקנה.

„הקליע עבר דרך החולצה שלבשה סוהילה. ראיתי שחור־הכניסה של הכדור עובר דרך ציור שחור שיש בחולצה. הציור מרוח בלבה שחורה כזו, וזה הקשה על עבודת הבדיקה, כי השחרת הפיח היא לפעמים עדינה. הצבע השחור הזה הפריע לי, אז עשיתי בדיקות רבות במיקרוסקופ וגם ניקית טוב את החולצה במים. בסבירות גבוהה אני אומר כי זו לא היתה התאבדות, כי הירייה נורתה ממרחק של יותר מ־30—40 סנטימטרים. כדי שאדם יתאבד בצורה זו, הוא צריך להחזיק את היד בצורה מאוד בלתי נוחה ובלתי מתקבלת על הדעת."

סיכמה התובעת את השקפתה ואמרה לבית־המישפט: „מה שקרה, זה שאתה, סרלימן, על רקע של מריבה, כפי שאתה מודה פה ושם, מריבה חריפה אחרי שתקופה מסויימת כבר היו ביניכם מריבות, הוצאת את האקדח שהיה בארון שלך, כיוונת אותו לסוהילה ולא הוצאת את המחסנית. זה לא היה בצחוק, אלא בכוונה. ירית בה ירייה אחת. מה שהיה אחרי זה, אם רציתי לירות בה עוד יריות, או רצית להתאבד — בכל אופן היתה תקלה בנשק. ואז רצת להחביא את האקדח, ותיכננת לספר על שלושה רעולי פנים כדי לצאת מזה."

בית־המישפט עומד להחליט אם סוהילה התאבדה מחמת הבושה והכאב על מעשי אחיה בה, או שהמאהב הנכזב רצח אותה בירייה אחת מכוונת.

אילנה אלון ■

אולם המישטרה נקטה כלפיו בצעד מתוחכם. לתא־המעצר במישטרת מרחב דן ברמת־גן, שם הוחזק החשוד, הוכנס העבריין שלום לוי (שמו הקודם: לויאשווילי) בן ה־32, המוכר כפורץ וכסוחר ברכוש גנוב. הוא הציע לפליצ׳ה ללגום מבקבוק בירה מכבי, שהביא עימו, ופתח איתו בשיחה.

למחרת מסר לוי עדות מפורטת לרס״ר יוסי רוטר ממרחב דן, שבה טען כי פליצ׳ה הודה לפניו בהטמנת הרימון מתחת לכיסא וכי סיפר לו את כל השתלשלות העניינים, שקדמה למעשה. בעדותו, הוא גם טוען שפליצ׳ה גילה לו, שסחט ואיים על חברתו לשעבר, סילביה מרמלשטיין.

על־סמך עדותו של לוי, הוגש נגד פינחס סבג כתב־אישום. בנוסף לנסיון הרצח של צנטנר, הוא מואשם גם בפרשת הסחיטות והאיומים מחברתו.

להלן תיאור פרשת הפיצוץ, על־פי כתב־האישום והדברים שהושמעו בבית־המישפט, בעת הדיונים על הארכת מעצרם של פינחס סבג ושל החשודים ששוחררו לבסוף:

לפני כשנה וחצי הכיר צנטנר את פליצ׳ה והתחיל להעסיקו בעבודות שיפוצים במיפעל שבבעלותו. פליצ׳ה שוחרר לפני

איומים על המישפחה

לביתו של אילן צנטנר הגיעו איומים טלפוניים על חייו ועל חיי בני מישפחתו. כתוצאה מכך חששו לחייהם גם אחיו, אבנר צנטנר, ואשתו, חניתה, הנראים בתמונה.

חמש שנים ממאסר־עולם בגין רצח, אחרי שריצה 12 שנים רצופות בבית־הסוהר. עונשו הופחת פעמיים על־ידי נשיא המדינה, ובעיקבות ניכוי שליש מיתרת מאסרו, בשל התנהגות טובה, הוא יצא לחופשי בתנאים של אסיר ברשיון, ובמעמד זה היה עליו להישאר עד ל־30 בספטמבר 1983.

הוא סיפר לצנטנר כי הוא למעשה חף־מפשע, וכי נעשה לו עוול גדול. התעשיין האמיד האמין לו, וניאות לסייע לו לשקם את חייו.

במשך הזמן נוצרו בין השניים יחסי־ידידות, שהלכו והתהדקו. צנטנר נהג להזמין לעיתים קרובות את פליצ׳ה לווילה המפוארת שלו, והוא הפך שם לבן־בית. כך הוא גם הכיר את אשת מעבידו, ג׳ניפר („ג׳ני״) צנטנר, בת ה־34, העובדת כמזכירה במישרדו של שר־המישפטים לשעבר, עורך־הדין שמואל תמיר. בני־הזוג הוקסמו מן הצעיר החביב, ושמחו שהוא שוהה בחברתם.

פליצ׳ה היה אז חסר מקום־מגורים קבוע, נהג להתארח מדי פעם ללינת לילה בבית ידידיו. אחר כך פינה לו צנטנר חדר במיפעל שלו.

כעבור כמה חודשים התגלעו סיכסוכים בין צנטנר ואשתו, שהלכו והחריפו. הדברים הגיעו לידי כך, שהשניים כבר ערכו ביניהם חוזה־גירושין והבעל עזב את הבית.

פליצ׳ה הפגין בסיכסוך זה את ידידותו לשני הצדדים, והיה נראה כאילו הוא מנסה לפייס ביניהם. אולם במשך הזמן הבחין הבעל כי בין מילות השידול לעשיית שלום־בית, מטפטף פליצ׳ה לאוזנו דברי־רעל על בגידות־כביכול של אשתו, תוך שהוא מציע לו להתעלם מהן למען איחוד המישפחה.

תחילה לא ידע צנטנר כיצד להתייחס לדברים, עד שהחל מבין כי פליצ׳ה מגלה מעורבות בחיי־המישפחה שלו הרבה מעבר למקובל.

בהמשך גילויו, הסתבר לצנטנר כי חברו מרבה לבקר את אשתו, בהעדרו מן הבית. הדברים הגיעו לשיאם, כאשר עזב התעשיין את הבית ועבר להתגורר בנפרד. נודע לו, שפליצ׳ה נוהג לישון מדי פעם אצל אשתו, שנשארה להתגורר בווילה.

„תמי מחכה לך!״

אחרי שהתבהרה לו התמונה, פנה אילן צנטנר לעזרת אחיו, בעלה של הדוגמנית הוותיקה חניתה צנטנר. שני האחים נסעו לווילה של אילן, כדי לשוחח עם אשתו.

כאשר הגיעו לבית, גילו כי פליצ׳ה נמצא במקום. בשל כך החל אילן מדבר אל אשתו באנגלית, שפה שפליצ׳ה אינו שולט בה. הוא סיפר לה, כי רק עתה הבין מי הוא שגרם לכל הסיכסוך ביניהם, וכי אין לו ספק שפליצ׳ה מעוניין, באמצעות יחסיו איתה, להשתלט בעתיד על רכושה.

אחרי שגולל את כל הידוע לו, הציע לה להתפייס ולסלק את הצלע השלישית מחייהם.

במהלך השיחה התחיל פליצ׳ה לגלות סימנים של עצבנות. הוא ניסה להתערב ולהניע את ג׳ני מלדבר עם בעלה. אילן הודיע לו, כי אין לו רשות להשאר בבית והורה לו לעזוב. אז אמר האסיר־ברשיון לאשת חברו, שלא תאמין לבעלה ושרק איתו יהיה לה טוב. הוא טען, שלא יעזוב את הבית, מפני שהוא צריך להגן על

האשה

ג׳ניפר צנטנר, מזכירתו של שמואל תמיר, היתה על פי כתב־האישום, הסיבה לפיצוץ.

זכויותיה של האשה.

בשלב זה ניגש אילן להתקשר בטלפון למישטרה, ורק אז עזב פליצ׳ה את הבית.

כעבור חצי שעה הגיע למקום אחיו של פליצ׳ה, דויד סבג, בן ה־26, המוכר גם כדויג צבר. הוא איים כי כל העניין לא יגמר בטוב, אם אחיו לא יחזור לחיות עם ג׳ני בווילה, וכי הוא ואחיו לא יבחלו בכל דרך, כדי להשיג את מטרתם. על איום זה הגיש אילן צנטנר תלונה במישטרה.

בעיקבות המיקרה, המשיכו להגיע לביתו של אילן צנטנר איומים שונים בטלפון על חייו, על חיי בני־מישפחתו ועל עסקיו.

לא רק אילן וג׳ני, שהתפייסו וחזרו לחיות ביחד, חששו לחייהם, אלא גם האח אבנר, שהיה מעורב בסילוקו של פליצ׳ה, ואשתו, חניתה.

באותה תקופה קיבל אילן איום טלפוני מיוחד במינו, שבו נאמר לו: „תמי מחכה לך!״ תמי היא אשת חבר מילדות של אילן, שנפטרה לפני שנה וחצי. צנטנר זיהה את הקול בטלפון כקולו של אותו חבר, ששמו דויד בר־עט. פירושו של האיום הוא, שצנטנר עתיד למות ולהגיע אל תמי המנוחה. גם על איום זה התלונן התעשיין במישטרה.

דויד בר־עט, בן ה־39, הוא שותפו של דויד צבר, אחיו של פליצ׳ה, בעסק ליבוא ולמימכר עגלות וצעצועי ילדים ברמת־גן. למעשה, אין לבר־עט קשר ישיר לפרשה הרומנטית בין ג׳ניפר ופליצ׳ה, אולם יש לו סיכסוך עם צנטנר בעניין אחר.

בר־עט, המתגורר כיום בבת־ים, עבד בעבר בשגרירות ישראל באיטליה. הוא נתפס שם בגניבה מן השגרירות ונדון בארץ לשתי שנות מאסר. אחרי ששוחרר, פתח עסק לייבוא עגלות־ילדים, ביחד עם צנטנר ואחרים. אולם בעסק התגלו כל העת שיבושים כספיים וכתוצאה מכך פרש צנטנר, וגם שותפים אחרים התחלפו.

צנטנר שמר עדיין על קישרי ידידות עם בר־עט, אולם הוא ניתק אותם לחלוטין, אחרי שנעצר בחשד לגניבת בדים, בעניין שבו סיבך אותו בר־עט, שאף הוא נעצר אז.

כעבור זמן נסע בר־עט לחוץ־לארץ ונעצר בלונדון באשמת הפצת דינרים ירדניים מזוייפים. אשתו, תמי, פנתה אז לצנטנר, לקבלת עזרה כספית עבור יצוגו המישפטי של בעלה. היא היתה חולת־לב והיתה אמורה לעבור ניתוח לב־פתוח. אולם עוד לפני כן היא מתה מהתקף־לב.

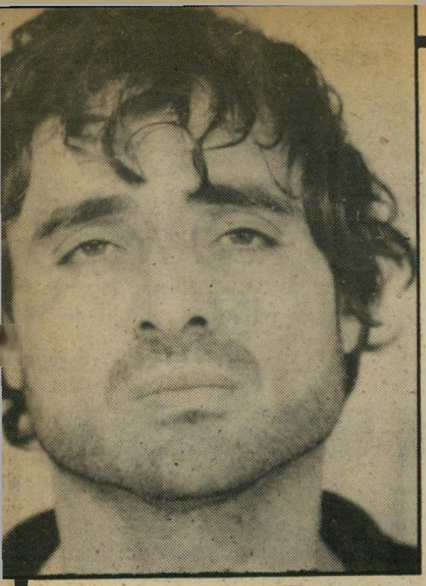

הנאשם

פינחס („פליצ׳ה״) סבג, הורשע בעבר ברצח ונדון למאסר־עולם. הוא שוחרר אחרי 12 שנים, לאחר חנינה מנשיא המדינה.

בתחילה חשדה המישטרה כי בר־עט אכן מעורב בפיצוץ, אולם אחר־כך התמקד החשד סביב פליצ׳ה בלבד. הסתבר, שפליצ׳ה נסע מוקדם בבוקר, כמה שעות לפני שאירע הפיצוץ, לאילת, שם התאכסן בבית־מלון. הוא חזר בליל אותו היום לתל־אביב, ונסע לג׳ניפר כדי לשאול אותה מה קרה.

עד־כאן פרשת הפיצוץ.

חקירה בהתנדבות

פרשת הרצח, שבו הורשע פליצ׳ה לפני 17 שנים, דומה להפליא בפרטים רבים לפרשה הנוכחית. אז הוא נאשם, כי בשנת 1965 רצח את סלים דבי ברמת־גן. הוא הורשע בשתי ערכאות ונגזר עליו מאסר־עולם. מאז שנעצר, זעק כי הוא חף־מפשע. הוא טען, כי נפל קורבן לראיות נסיבתיות, וכי לא היתה לו כל סיבה לרצוח את דבי.

אך העובדות דיברו בעד עצמן. פליצ׳ה הכיר את סלים דבי באמצעות ברתה מקמל. פליצ׳ה וברתה עבדו יחדיו זמן מה בבית־החרושת ויטה ברמת־גן, התיידדו והפכו לנאהבים. הוא היה בן 26, והיא בת 32. הם ידעו כי הפרש הגילים ימנע מהם עתיד משותף.

הרומן ביניהם נמשך עד נישואיה של ברתה. לדבריה, ניסה פליצ׳ה לקיים איתה יחסים גם אחרי נישואיה לסלים, אך היא דחתה אותו מעליה, הסבירה לו כי הכל ביניהם הסתיים. אולם הוא לא היה מוכן להסכים לכך.

לא עברו שבועיים מאז החתונה, ופליצ׳ה בא אל אחיו של סלים ושאל אותו אם אחיו יתגרש מברתה, כשישמע שהיא בוגדת בו. הוא סיפר לו, כי ראה בחור שחרחר יוצא מדירתם של סלים וברתה. למחרת בבוקר, מצא סלים מיכתב על חלון מכוניתו, שבו נכתב כי אשתו בוגדת בו. הוא חשד כי פליצ׳ה הוא שכתב אותו, ובאותו ערב, כאשר ביקר פליצ׳ה כמינהגו בבית הזוג דבי, חקר אותו סלים על־כך. פליצ׳ה נעלב מאוד.

הוליה נוספת בשלשלת החשדות היתה שיחת־טלפון, שקיבל דבי יום לפני מותו. קול מיסתורי הודיע לו, כי אשתו בוגדת בו. למחרת אחרי־הצהריים הגיעה ברתה ביחד עם פליצ׳ה, שליווה אותה, לביתה. כאשר פתחו את הדלת, ניגלה לעיניהם מחזה זוועה. סלים שכב על ריצפת־המיטבח, כשכל גופו שותת דם.

בדיקה שלאחר המוות גילתה, כי סלים נחנק, הוכה בחפצים קשים, ונדקר דקירות רבות בכל חלקי גופו.

פליצ׳ה, שהורשע ברצח, שוחרר מן הכלא כעבור 12 שנים, בעיקבות חקירה מישפטית שביצע הפרופסור דויד ליבאי, שקיבל על עצמו את העבודה בהתנדבות. הוא הצליח להצביע על עובדות, שמהן אפשר היה להסיק שאשמתו של פליצ׳ה לא הוכחה מעל לכל ספק סביר. כתוצאה מכך, זכה האסיר לחנינה מנשיא המדינה ויצא לחופשי.

עתה שוב טוען פליצ׳ה כי הוא חף־מפשע. אם נכונה טענה זו — על כך יפסוק בית־המישפט. **יוסי הימן** ■

נמר של נייר

שעור מולדת (א)

פתיח

ארץ אחרת

בימים אלה, כאשר החברה הישראלית עוברת תהליך של פילוג קוטבי בראיית־העולם שלה ובוחנת לראשונה מזה שנות דור את המטרות הלאומיות שלה, מן הראוי לשוב לאותם ימי ראשית רחוקים, שבהם שימשה ארץ־ישראל כארץ משאת־לב, ארץ שחלמו להקים בה חברה שונה ויוצאת־דופן.

סיפרי תולדות ארץ־ישראל וההתיישבות מחדש בה, הפכו בשנים האחרונות ללהיט במדפי חנויות הספרים. מדי שנה רואים־אור מאות ספרים המביאים את תולדותיה של הארץ, מונוגרפיות, סיפרי־זיכרונות ומחקרים — המתעדים את אותם ימי ראשית קשים, ימים בהם נטשו המתיישבים את אירופה הירוקה, בתיקווה להקים בארץ הזאת ארץ אחרת.

מדינת ישראל, בשנה ה־35 להיווסדה ובשנה ה־100 לעליית הביל"ויים לאדמותיה — הפכה למדינה של פרזיטים המתרחקים מעבודת הקרקע, בנקאים, מהמרי־בורסה, ציניקאים, כאשר מעל לכולם כמו מכסה מטריית־ענק של אחדות לאומית במסווה של צרכי ביטחון וקונסנזוס לאומי. מדינת־ישראל לא הפכה למרכז התרבותי שעליו חלם אחד־העם, סופריה הם בליגה הבינלאומית השניה ורוב ילידיה נהנים ממישקע של בורות, המאפיין מדינה מתפתחת.

למרות כל אלה, עצם הפיכת סיפרי תולדות ארץ־ישראל וההתיישבות מחדש בה ללהיט, מעידים על כך, שמתחת לפני השטח המנוונים של החברה הישראלית, והפופוליזם הוולגרי, שראש־הממשלה מנחם בגין ושר־הביטחון אריק שרון הם מאפייניו העיקריים, נותרה עדיין התיקווה שקום תקום כאן ארץ אחרת.

בגליון זה של העולם הזה ובגליון הבא, מביא נמר של נייר מעט מאותה ספרות שהשתרשה בשנים האחרונות במדינה.

מסעות

חיסין

ד"ר **חיים חיסין** נחשב לאחת הדמויות המופלאות בתולדות ארץ־ישראל. בהיותו בן פחות מ־18, תלמיד בגימנסיה של מוסקבה, עזב את הכל ועלה ארצה, בקבוצה השניה של הביל"ויים. בדצמבר 1882 החל לעבוד כפועל בראשון־לציון.

מראשית דרכו בארץ קשר חיסין קשרי ידידות עם שלושה ביל"ויים: **וולף ולאדימיר דובנוב** (אחיו של ההיסטוריון הנודע **שמעון דובנוב**); **יעקב צ'רתוק** (אביו לעתיד של **משה שרת**) ו**פאניה פריזר**, אותה נשא כעבור זמן קצר לאשה.

חיסין וחבריו היוו בבחינת אי של רעות בתוך המחנה המתפורר של קבוצת ביל"ו, שניגודים רעיוניים פילגו אותה, כאשר חלקם נותרו בראשון־לציון, שפקידי הברון **רוטשילד** (ראה: רוטשילד) רדו בה והאחרים הקימו את גדרה. חיסין הצטרף עד מהרה למייסדי חדרה, אך עד־מהרה האשים אותם כי תלותם בתמיכות מחובבי־ציון ברוסיה ומהברון רוטשילד, הופכים אותם דומים ליהודי החלוקה בירושלים. עוד בהיותו בארץ, שיגר מיכתבים וכתבות לבטאונים יהודים־רוסיים מהווי החלוצים בארץ.

בשנת 1887 חזר חיסין עם אשתו ובתו שנולדה בגדרה (ונפטרה ברוסיה) בחזרה למולדתו. בירחון היהודי־רוסי ווסחוד, פירסם בהמשכים את חיבורו מיומנו של מהגר לארץ־ישראל (שתורגם מאוחר יותר לעברית בשם מיומן אחד הביל"ויים). חיבורו של חיסין זכה להד רב בציבור היהודי ברוסיה בשל כנותו וחן תיאוריו. זו הסיבה שהביאה את עורך הווסחוד לשגר את חיים חיסין פעמיים לארץ־ישראל (ב־1890 וב־1894) כדי לסקר את הנעשה כאן. את רשמי שליחויות אלה בארץ הביא חיסין בסיפרו מסע בארץ המובטחת שראה־אור בתרגום לעברית בימים אלה*.

מאחר שחיסין למד בינתיים רוקחות והשילטונות התורכיים אסרו עליו לעסוק במיקצועו בארץ־ישראל, יצא חיסין לברן, בשווייץ, ללמוד רפואה. בסוף שנת 1905 עלה חיסין שוב ארצה ושימש כאן כראש הוועד־הפועל של חובבי־ציון, עד שהתחברה בטלה בשנת 1920, אחרי המהפכה הסובייטית. במהלך 15 שנים אלה, היה חיסין המנוע בהקמתם של כמה מוסדות תרבות בארץ־ישראל, ביניהם: הסמינר למורים, גימנסיה הרצליה, בצלאל ועוד. הוא נימנה גם עם מייסדי חברת אחוזת בית והטביע את חותמו על העיר העברית הראשונה כרופא המושיט עזרה לכל. במהלך המילחמה העולמית הראשונה שירת כרופא בצבא התורכי. **נחום גוטמן**, מתאר את ד"ר חיסין בסיפרו על תל־אביב בראשית ימיה עיר קטנה ואנשים בה מעט, שם הוא אף ציירו כרופא הרוכב על חמור. ד"ר חיסין נפטר בתל־אביב בשנת 1932.

מסע בארץ המובטחת מתייחס לחמש השנים הראשונות של ההתיישבות, תוך השמעת ביקורת. בניגוד לתיאורי תקופת הראשית, שעסקו בגידול ורימום כפי שהדבר מתבטא מרוב זיכרונותיהם של חברי ביל"ו שהועלו בכתב, הרי שסיפרו של חיסין הוא ריאליסטי, ומעולה ביכולת התיאור שלו. מסע בארץ המובטחת מביא את תולדות המושבות, היחסים עם שכניהם הערבים, תוך שילוב ציורי הווי רבים ותיאורי העדות השונות בארץ־ישראל. פירסום מסע בארץ המובטחת הוא ראשון מאז ראה־אור לראשונה בהמשכים בירחון היהודי־רוסי ווסחוד.

דוקטור חיסין מלפנים ומאחור*

לעברים דיעה טובה על עצמם והם בזים יותר מדי לערבים

כבר בפרק הראשון ניתן לראות את חוויית הדרך מרוסיה לארץ־ישראל באוניה הרעועה ותיאור העליה על חוף יפו. האווירה באוניה אינה אווירה של קודש, אלא של חולין: **"ואחר הנוסע רודפים בעקשנות נקניקיות, פילה מעושן, נקניקים, סרדינים, ומשקאות, משקאות, משקאות..."**

בפרק השני, שעניינו יפו, מתאר חיסין את אופי האוכלוסיה, הרחובות, החנויות, השוק וסיגנונות המיסחר והמלאכה. בתוך ערב־רב זה הוא מתאר את הקונסול הצרפתי בעיר, רוכב **"על סוסתו הערבית האצילה. סוסתו המנומרת, הגבוהה והמחוטבת טופפת ולא הולכת; נדמה, עוד מעט תשלח רסן ותדהר; אבל הקונסול פרש מעולה, והסוסה מצייתת בקוצר רוח... ...הנה איש העסקים האירופי המקומי, בכובע שעם אנגלי בתבנית סירה הפוכה, עם שמשיה סוככת על ראשו, בחליפה צהובה מארית מכיל משי, בנעליים קלות מבד אפור, כדי שלא ייראה האבק. הנה פקיר עיוור, הנשען לפעמים בידו השמאלית על ילד מנחה ולפעמים עושה את דרכו אף בלי הנחיה..."**

התמונה המתוארת בפרק השלישי מתמקדת בסיבות האיטיות להתפתחותה של התיישבות יוצאי אירופה, תיאור העזובה הכללית, זולות העבודה הערבית, סגפנות וחיים על חשבון נדבנים. בפרק הרביעי, מובא חלק מסיפור ההתיישבות היהודית שמגמת פניה בעיקר ליפו. חיסין מביא את סיפור הביטחון העצמי של המתיישבים ואת סיפור האכזבה והכישלונות שלהם. הוא מביא את תיאור גידול האוכלוסיה היהודית ביפו מאז 1882, תוך סיפור צמיחתה של שכונת אבן־ישראל. הפרק החמישי, שכותרתו היא עסקנות ביפו, מספר על מעמד "המוני 'הפוליטיקאים' המקומיים", ומביא תמונה, שכמו מזכירה את ההווה הנוכחי: **"הפוליטיקה היא מקלטם של כל עוכרי השלווה, אוהבי עצמם, הבטלנים המואסים בעבודה..."** חיסין ממשיך וכותב על העסקנים: **"העסקן הוא כאן אישיות בינונית בהחלט, חסרת ייחוד. לא רק ערכים של ממש, אלא אף חסרונות בולטים לא תמצא בו. הוא עצמו אינו יכול להתמצא בסבך תככיו, והיות שאין הוא מסוגל לראות נכוחה, הוא נחלץ ראשון לאשר עלילות דברים, אם יש בהן כדי למעט את כבודו של אדם..."**

מיפו יוצא חיסין אל המושבות, ובפרק מיפו לראשון־לציון הוא מתאר את מיקוה־ישראל ואת טקס ייסוד מסילת־הברזל יפו—ירושלים, שנערך במארס 1890. בפרק השביעי מובא סיפור מייסדי ראשון־לציון דרך המנטאליות של המייסדים, המצוקה והכישלון, תיאור התהליך שבו נפלה המושבה לזרועות הבארון **רוטשילד** ופקידיו, סיפור ראשית העוינות כלפי הפקידות של הבארון, ביקורו של רוטשילד במושבה והכנעתה אל מתחת לדיגלו. בפרשת ראשון־לציון עוסקים תיאוריו של חיסין עד לסופו של הפרק העשירי.

ד"ר חיסין ממשיך בתיאור פני הארץ וההתיישבות, תוך הבאת סיפוריהם של זיכרון־יעקב, בנותיה של זיכרון־יעקב ומאבקיה בפקידות הבארון, המשך המסע למירון, תוך תיאור הילולת רבי שימעון בר־יוחאי, ראש־פינה, יסוד־המעלה, מישמר־הירדן ועין־זיתון וכלה בתיאור צפת.

מסע בארץ המובטחת הוא דיווח מתוך מקום ההתרחשות החלוצית בימי הראשית שלה, תיאור הכתוב בעט אמן, תוך ביקורת רבה ובעיקר ביקורת לאטימות היהודית לנושא תושבי הארץ הקודמים להם, הערבים. זהו ספר אוטנטי, מתורגם בכישרון בידי **חיים בן־עמרם**, שהפכו ליצירת־מופת עברית. ספר זה ראוי לו להימצא בכל מדף ספרים. למיקרא מסע בארץ המובטחת בשנים 1890 ו־1894 עולה המחשבה: האם לא הגיעה העת, שיבוא אדם ברוך־כישרון ויחבר ספר תחת הכותרת מסע בארץ המובטחת — 1982, ספר שיהיה אוטנטי, אמין מבקר ומשכנע כסיפרו של הד"ר חיסין.

* חיים חיסין — מסע בארץ המובטחת; עברית: חיים בן־עמרם; הוסיפה מבוא והערות: שולמית לסקוב; הוצאת אוניברסיטת תל־אביב והוצאת הקיבוץ המאוחד; 476 עמודים (כריכה רכה).

* רישום מאת נחום גוטמן.

תנועה

ביל"ו

חוברת דקה תחת הכותרת סוגיות ב־

תולדות הציונות והישוב * מביאה דברי סימפוזיון על תנועת ביל"ו, שבו השתתפו חוקרים כ**מיכאל קונפינו, שלמה נאמן, דויד ויטל** ו**מתתיהו מינץ**. מוצא הסימפוזיון הוא סיפרה של **שולמית לסקוב**, הבילו"יים, והיא גם הפותחת את הסימפוזיון. חוברת זאת, בעריכתה של **אניטה שפירא**, בוחנת בעיקר את שאלת המיתוס ההיסטורי מול המציאות ההיסטורית של תנועה זו.

ראשון המשתתפים בסימפוזיון, הפרופסור מיכאל קונפינו, הוא המרתק מכולם, והוא בוחן את ביל"ו לאור התנועות החברתיות אשר רווחו ברוסיה הצארית בשנות השבעים והשמונים למאה שעברה, תנועות אשר ניסו להתמודד עם „האתוס הניהיליסטי של ההגשמה האישית והצו המוסרי הנארודניקי של ההקרבה העצמית. אנשי ביל"ו ינקו מושגים וערכים אלה מסביבתם האנושית-החברתית הבלתי-אמצעי... „קונפינו מוסיף ומדגיש כי: „יש קווי דמיון בין דפוסי הארגון של קבוצות הנארודניקים ובין אלה של ביל"ו. הפרט המעניין והמפתיע הוא כי בשתי הנקודות ניתן למצוא הקבלה לדפוסי הארגון שתיכנן סרגיי ניצ'אייב ולביסוס דבריו מציין קונפינו: „ביל"ו תבעה שחבריה יהיו רווקים (רווקות ?), ולא ישאו אשה במשך תקופה מסויימת, וגם שגילם יהיה פחות מ-25 (היהודים רחמניים הם: טקצ'וב לעומתם גרס שיש להוציא להורג כל מי שגילו מעל 30). כמו כן, על כל חבר להקדיש הכל למטרה ולחברת ביל"ו — כנות, מסירות-נפש, נאמנות..."

פרופסור שלמה נאמן מפריך את אגדת הקמת ראשון-לציון בידי ביל"ו וממשיך בניתוח מערכת היחסים בין מייסדי ראשון-לציון, חברי ביל"ו ופקידי הבארון רוטשילד. פרופסור **דויד ויטל**, שעיקר התמחותו בציונות, מעורר שאלה היפותטית: „כיצד היה הרצל מתייחס לביל"ויים אילו הכיר אותם ?" והוא משיב בתשובה מעולם הספקולציות: „עשויות להיות סיבות אחדות להתנגדות אפשרית מצידו של הרצל לביל"ויים — לוא היה מודע לקיומם, או אילו פעלו בתקופתו..." ויטל מתייחס גם לעובדת היותם של חברי ביל"ו אנשי עילית.

ישראל קולת ממפה את ביל"ו במפת העליה הראשונה, תוך ציון העובדה: „אפילו סקירה שטחית מראה כי הביל"ויים היו רק אחת הקבוצות של עליה זו — קבוצה קטנה יחסית; ברור שתוכניתם לא נתקיימה בידם והיש הממשי שהותירו הוא קטן למדי בכלל מיפעלות העליה הראשונה..."

סימפוזיון זה על הביל"ויים, הוא בבחינת הצגה אידיאולוגית-היסטורית רחבה, הפותחת מעט את עובדותיה של תנועה זו, שהפכה לסמל, למציאות המפורטת לעובדות, סמל שיש במרכיביו משום הצגת שאלות-יסוד המופנות גם לחברה הישראלית של שנת 1982.

• סוגיות בתולדות הציונות והישוב (1) הביל"ויים — עורכת: אניטה שפירא; הוצאת אוניברסיטת תל-אביב והוצאת הקיבוץ המאוחד; 70 עמודים (כריכה רכה).

חברה

מיתוס ומציאות

הפרופסור **יעקב קלנר** ז"ל, בסיפרו העליות הראשונות — מיתוס ומציאות *, בוחן את ראשיתה של המדיניות החברתית בתקופה הראשונה של צמיחת היישוב העברי בארץ-ישראל. בסיפרו הוא משלב בחינה זו במידע של חוקר מדעי החברה עם זווית ראייה של היסטוריון. קלנר בוחן את ראייתו של **יחיאל מיכל פינס**, שעלה לארץ ב-1878, שביצע הפרדה בין „תכלית" ו„מכשיר" בנושא עלייתם של יהודים לארץ-ישראל, כאשר העיקר מתמקד בתכלית שהיא ישוב א"י.

במאמרו השני, עליה אידיאולוגית ומדיניות מפרספקטיבה היסטורית, מביא קלנר את תיאור התפתחותה של מדיניות העליה בימי העליה השניה, כאשר ההיקף גדל והתעורר הצורך לפיקוח בימי עליה זו נוסחה הגישה של פיקוח על העליה, שאותה ניתן להשיג באמצעות מרות טוטאלית של הקולקטיב על הפרט, גישה שעימה מזוהה **א"ד גורדון** והשלטת במדיניות העליה עד עצם היום הזה.

פרק מרתק הוא הפרק מרד המתיישבים בראשון-לציון 1887 ומרד המהגרים היהודיים בניו-יורק, 1882, שתי מרידות בעלות איפיונים דומים, שקלנר מזהה בהן גם את השוני: המהגר הטיפוסי לארצות-הברית, אחרי שקיבל סיוע ראשוני לקליטתו, נדרש לעמוד ברשות עצמו ואין מצפים ממנו לשמש מכשיר למען מטרה קולקטיבית. לעומת זאת, העולה לארץ-ישראל נדרש למלא פונקציה חברתית מוגדרת ביותר ולהתאים התנהגותו למטרות הקולקטיב.

במאמר הכותרת העליות הראשונות — מיתוס ומציאות מתאר קלנר את ריכוז העזרה כפי שנעשה למהגר לארץ-ישראל, ריכוז בדרך כפייתית למדי, על-מנת לחייב את הפרט לפעול למען הקולקטיב. תהליך זה, דומה שהוא תהליך שלילי, שניתן להבין באמצעותו את הסלידה הרווחת כיום בחברה הישראלית לריכוזיות השילטונות נוסח ימי מפא"י ההיסטורית והמערך.

הרחוב הראשי בזיכרון-יעקב (1883)

ביל"ו: קבוצה קטנה במפעלות העליה היהודית

האמת מארץ ישראל, מחאה ביקורת ותיקון הוא המאמר האחרון בספר, שבו מעמיד קלנר את דברי הביקורת שהשמיעו הסופרים **לוינסקי** ו**סלוצקי** על מאמרו של **אחד-העם** האמת מארץ-ישראל שראה-אור בשנת 1891. במאמרו זה השמיע אחד-העם דברי ביקורת קשים על הישגיו המועטים של הישוב היהודי בעשור הראשון להיווסדו. בעוד אחד-העם מטיף לריכוזיות ואירגוניות של תהליך היישוב בארץ, הרי שלווינסקי וסלוצקי מתנגדים לה, ורואים בהן התעלמות מצרכי הפרט של המתיישבים.

העליות הראשונות מיתוס ומציאות הוא ספר מעורב של סוציולוגיה והיסטוריה של ראשית ימי ההתיישבות בארץ, כאשר האידיאולוגיות והמעשים הנבחנים בו, כמו עומדים עד עצם היום הזה בוויכוח בחברה הישראלית.

• יעקב קלנר — **העליות הראשונות — מיתוס ומציאות**; מבוא: ד"ר אהרון פיין; הוצאת מגנס; 168 עמ' (כריכה רכה).

דמות

רוטשילד

לא ברור מה הביא את **דן גלעדי** ו**מרדכי נאור** לחבר את הביוגרפיה הרדודה והשטוחה רוטשילד — „אבי היישוב" ומיפעלו בארץ ישראל * שראתה-אור באחרונה. את המוטו של הספר הביאו המחברים מפי רוטשילד, בשער האחורי של העטיפה: „יכולתי לבחור לי איכרים זולים יותר, אך תחת זאת בחרתי באיכרים יהודים."

סיפרם של גלעדי את נאור הינו ספר חד-מימדי, ומחליק פולמוסים על דמותו של „אבי הישוב," כפי שכונה רוטשילד במשך שנים רבות. הפתיחה, המתארת את הבארון רוטשילד הקשיש, משתרע על ריצפת ארמונו ומשתובב מעל למפות ארץ-ישראל בנוכחותו של **נחום סוקולוב**, בצירוף הציטוט מפיו של הסופר **שלום אש**, שכינהו „כישרון לארץ-ישראל" — יש משום הסחת-דעת הקורא, עוד בטרם החל לעיין בספר.

הרושם למיקרא ספר זה, כי מדובר בספר ייצוא שנועד לתורם המגבית-היהודית-המאוחדת הממוצע ולא לקורא הישראלי, ולראייה: תיאור פגישתו הראשונה של הבארון רוטשילד ב**יוסף פיינברג** מראשון-לציון, המשכנע את הבארון לסייע בשיקומה של המושבה. על פיינברג כותבים גלעדי את נאור: „מקום מגוריו הנוכחי — המושבה החדשה ראשון-לציון, שהוקמה זה לא מכבר מדרום-מזרח ליפו." הפרק ארץ ישראל 1882 הוא שטוח ורדוד, והקורא שעיין בסיפרו של חיים חיסין מסע בארץ המובטחת (ראה: מסעות) יעלה חיוך למיקרא ההגדרות והתיאורים על מצבם של היהדות והארץ באותה עת.

אין גלעדי את נאור יכולים להתעלם מאכזריותה של הפקידות של הבארון רוטשילד בארץ-ישראל, אבל יחד עם זאת, הם מרככים אכזריות וגבהות-לב של אותה פקידות בספק טענות, ספק תירוצים.

אין ספק כי דמותו של הבארון אדמונד דה-רוטשילד היא דמות חשובה בסיפור יישובה של ארץ-ישראל. אלא שגלעדי את נאור אינם בוחנים את דמותו בכלים של היסטוריון. למשל: הבארון ניסה לייסד במושבותיו מעין מיני-חקלאות צרפתית — דבר שלא עמד במיבחן המעשה והוכח לרוב כשיגיון, כמו הסיפור הבא, שגלעדי את נאור מביאים בלשונם:

„תשומת-לב מיוחדת ניתנה לשני גידולים: בשנות התשעים נטעו מומחי הבארון מאות דונאמים של עצי תות כדי להזין בעליהם תולעי-משי, שאותן עיבדו לסיבי-משי במטוויה שהוקמה בראש-פינה. לבארון היו תקוות רבות בכיוון זה... בעיני-רוחו הוא כבר ראה את ראש-פינה כדמשק (מרכז נודע לטוויית משי בימים ההם) שניה במזרח-התיכון. אחד השיקולים לגבי בחירת ראש-פינה במרכז לתעשיית-המשי היה מתן תעסוקה לאנשי צפת... כיסוד-המעלה גידלו אנשי הבארון שיחי גראניום, שושנים ויסמין, כדי להפיק מהם בשמים. במושבה נבנה בית-חרושת להפקת בשמים, והבארון קיווה כי תוצרתו תתחרה בבשמים הנודעים של פאריס..."

תעשיות המשי והבשמים של הבארון נמצאו כבלתי מתאימות לארץ.

כבר מימי הראשית של חדירתו לשילטון במושבות, החלו גואים המתחים בין פקידיו של הבארון ובין המתיישבים החלוצים. הבארון רוטשילד הגיע ב-1887 לביקור בארץ, ולשיא באותה עת הגיעו פקידיו של הבארון, שגירשו את **מיכאל הלפרין**, שהקים אגודת-פועלים, מראשון-לציון. כאשר הגיע הבארון לראשון-לציון, הבחין ב**יוסף פיינברג**, מי שגייסו לנושא ההתיישבות, והבארון זרק לעברו בכעס: „אתה הכנסת אותי לתוך עסק-ביש זה. וכאיש משכיל היה עליך לשמור כי לא תגיע המריבה (עם הפקידות) לידי מדרגה כזו. מכור נחלתך וצא מפה!" אבל פיינברג שלא נבהל מאיומי הבארון השיב לו: „כל המיליונים שלך לא יספיקו לכך!" המחברים גלעדי את נאור, לא השכילו לעשות בסיפור זה את השימוש ההיסטורי שהיה עליהם לעשות, אלא הביאו זאת כפיקנטריה בצד הישגי הבארון.

אין ספק שנדבנותו של הבארון היתה אומנם נדבנות, אך לא רק לשם שמיים. פה ושם, בין פרקי הספר, מתגלים רמזים כבויים, העוסקים בראייה העיסקית של הבארון, רמזים המעידים על מעין אימפריאליזם כלכלי של האדם העשיר עלי אדמות באותה עת.

פרקי המרידות בזכרון-יעקב ובמזכרת-בתיה, מעידים על אמצעי-השליטה של הבארון ופקידיו, אמצעים, שיחס הראיסים הערביים לעובדי-החקלאות המגיעים כיום מהשטחים לעומתו, הוא בבחינת הומאניזם צרוף.

בפרק אנאטומיה של כישלון — פגישת הרצל-רוטשילד כושלים גלעדי את נאור את כישלונם הגדול. שניהם אינם מבחינים בנפש האדם עתיר-הנכסים, והמנהיג לעתיד לבוא, שאש המולדת היהודית בעצמותיו. מעיד על כך תיאורו של הרצל את פגישתם: „אני שאלתי אם הוא מכיר את שאיפתי. ואז התפרץ ודיבר כמעיין השוטף. הוא שמע עלי כעל נזיר-מטיף חדש, והתחיל לדבר ארוכות כדי לסתור את תוכניתי, שהתברר כי לא ידע אותה היטב... ירשה לי קודם לבאר לך. הוא שתק. משתאה לחוצפתי, ואני התחלתי: מושבה זוהי מדינה קטנה, מדינה זוהי מושבה גדולה.. הוא רוצה לעשות מדינה קטנה ואני רוצה לעשות מושבה גדולה..."

זילזול ברוטשילד מציג **אחד-העם**, שנותר פעור-פה אחרי פגישה עימו, שבמהלכה אמר הבארון: „יישוב ארץ-ישראל אני עשיתיו, אני לבדי, ואין זכות לשום אדם, לאיכרים או לחברות להתערב בענייני ולחוות דעה במעשה ידי."

כישלונו של רוטשילד מאת גלעדי את נאור, הוא כישלון של חוסר פרספקטיבה, וראייה של הכנת „ספר סוכנות" הנקרא כספר מוזמן. האותיות הקטנות בעמוד הפתיחה: „יצא לאור בחסות ,קרן הבארון אדמונד דה-רוטשילד" כמו מסבירות את חולשותיו של הספר, שהן חולשות מחבריו.

• דן גלעדי / מרדכי נאור — **רוטשילד — „אבי היישוב" ומיפעלו בארץ-ישראל**; הוצאת כתר 135 עמ' (כריכה רכה).

בגיליון הבא של „העולם הזה" יובא החלק השני של סקירת ספרי ארץ-ישראל

מאת דן עומר

יום רביעי

28. 7

● **טבע: הפיל האפריקאי (5.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הסרט מספר על הפילים המתגוררים ביערות העד של אפריקה ועל חיות אחרות שם.

● **סידרה: ועד ההרים של הרפר ולי (6.32 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סידרה המספרת על אלמנה צעירה, אם לבת בגיל העשרה, הגרה בהרפר ולי. תושבי המקום השמרנים מתנכלים לה, משום שהיא חופשיה וליברלית מהם. שם הפרק מזימות ותחבולות.

● **דיון: בר־כוכבא או בר־כוזיבא (10.05 — שחור־לבן, מדבר עברית).** דיון על לקחי מילחמת בר־כוכבא והריאליזם במדיניות ישראל בימינו. משתתפים: פרופסור יהושפע הרכבי וד"ר ישראל אלדד. מנהה: דן מרגלית. תוכנית זו היא נסיון לחזור על הצלחה של דיון מאלף בעניין זה, שהתנהל אשתקד באותו יום (תשעה באב).

יום חמישי

29. 7

● **דת: המהר"ם מרוטנברג (5.30 — שחור־לבן, מדבר עברית).** סרט מורשה על פוסק יהודי, איש המאה ה־13.

● **פולקלור: חיים שכאלה (ב) (9.30 — שידור בצבע, מדבר עברית).** חלק שני של התוכנית המייגעת על תולדותיו של סופר הפולקלור אמנון שמוש. המפיק, עמוס אטינגר, נכשל בעריכה והתוצאה: שני מישדרים.

● **בידור: יצחק קלפטר וידידים (10.45 — שידור בצבע, מדבר ומזמר עברית).** תוכנית בידור של צ'רצ'יל וחבריו, גידי גוב, יעל לוי, אפרים שמיר, דיוויד ברוזה ואחרים.

יום שישי

30. 7

● **סרטים מצויירים: מיקי ודונלד (3.00 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סרטים מצויירים עם הדמויות המוכרות של וולט דיסני.

● **חדשות: השבוע — יומן אירועים (8.15 — שחור־לבן, מדבר עברית).**

● **סרט קולנוע: ה־אוצר מסיירה מדרה (שחור־לבן, מדבר אנגלית).** סרט מהקלסיקה של הקולנוע האמריקאי, המבוסס על רומאן מאת הסופר הסוציאליסטי המצויין, ב' טראוואן. זה סיפורם של כורי־זהב אמריקאים, עלילותיהם ומאבקיהם. בסרט מככבים: האמפרי בוגרט, וולטר יוסטון ורבים אחרים.

שבת

31. 7

● **סידרה: ידיד לעת צרה (6.02 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** שם הפרק: קבוצת המלאכים. הובו הכלב עוזר להסיר חשד מראש קבוצת כדורסל, ומוכיח שלא הוא היה הגורם לשריפה באולם־ההתעמלות, שבו מתאמנת קבוצתו.

● **סידרה: בנסון (8.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הפרק חלום שנגוז ממשיך ומספר את הרפתקותיהם המבדרות של המושל גטלינג ומנהל אגף התקציבים שלו, בנסון, ושאר אנשי הצוות.

● **מותחן: הייגן (9.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** פרק ראשון בסידרת מותחנים חדשה שתוקרן על המרקע. הבלש פול הייגן אוהב את חיי־הטבע. הוא עוסק בציד וחי אי־שם במדינת איידהו שבארצות־הברית, על־פי חושיו הטבעיים.

היעלמות חברו גורמת לפול הייגן לשנות את דרך חייו. הוא נאלץ להיפרד מחיי־הטבע, ולהתמודד עם הלם התרבות של העיר סאן־פרנסיסקו, שאליה הגיע. השחקן צ'אד אורט מגלם את דמותו של פול הייגן.

● **סידרה: שלי (10.40 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הפרק השלישי בסידרה, עבודה ששכרה בצידה, ממשיך ומביא את הרפתקותיהם המוזרות של בני־זוג אנגליים — הוא מובטל כרוני והיא עוזר כנגדו.

יום ראשון

1. 8

● **סידרה: דאלאס (9.45 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** קריסטין שפרד, אחותה של סו־אלן ומאהבתו לשעבר של בעלה, ג'יי־אר, שבה לתמונה. סו־אלן עצמה פוגשת שוב בחברה הקודם והנכה, דאסטי. לוסי נוטשת לראשונה את בעלה, מיץ', בעוד קליף בארנס מוסר חומר על ג'יי־אר לוועדת הסנט של טכסאס, שבה יושב בובי יואינג. ג'יי־אר מתחיל בבדיקה מישפטית של אפשרות לקבל לרשותו את בנו, ג'והן רוס, בעוד קליף פוגש סוף־סוף את אמו רבקה.

● **תעודה: אור לגויים (10.35 — שידור בצבע, מדבר עברית ואנגלית).** הקרנה חוזרת של סרט על ביקור בישראל של קבוצת אמנים בריטיים, שהובאו בחסותו של מישרד־החוץ הישראלי והמועצה לתרבות ולאמנות הבריטית.

● **מותחן: לא יאומן כי יסופר (11.25 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סיפורו של רואלד דאל, איש המיסתוריה.

יום שני

2. 8

● **בידורון: צא מזה (8.03 — שידור בצבע, מדבר עברית).**

● **תרבותון: שמונה וחצי (8.30 — שידור בצבע, מדבר עברית).**

● **סידרה: לכודים ברשת (10.00 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** פרק רביעי בסידרה המבוססת על הרומן של ג'ורג' סטיוונסון. העלילה מספרת על רשת־ביון יוצאת־דופן, שאותה הקים וינסטון צ'רצ'יל ערב־מלחמת העולם השנייה. כוכבים: דיוויד ניבן, ברברה הרשי ומייקל יורק.

יום שלישי

3. 8

● **סידרה: רודה (8.03 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סידרה קומית על עולמה של גרושה צעירה ממוצא יהודי בניו־יורק, על חוויותיה ועל הסובב אותה.

הילארי ומיילס: לא יאומן כי יסופר
יום ראשון, שעה 11.25

דאלאס
יום ראשון, שעה 9.45

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 28. 7

● **סידרה קומית: שנינו ביחד (8.30 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנגלית).** תסריטאי אנגלי בשם ביל מקליוורת, הגה את רעיון הסידרה החדשה והמשעשעת. רב־משרתים אנגלי טיפוסי, שעבד שנים רבות בביתה של מישפחה אריסטוקרטית עד שזו ירדה מנכסיה, מגיע לניו־יורק ומחפש עבודה. הוא נתקל במודעה של אמריקאית עשירה, אם לילדה, המחפשת סוכנת־בית. הבטלר מציג את מועמדותו, ואשת־העסקים האמריקאית מקבלת אותו בשימחה. היא מקבלת את כל תנאיו ומעסיקה אותו בביתה. בסידרה שזורות סיטואציות קומיות רבות כתוצאה מן השוני ברקע, במינהגים ובמנטליות בין אשת־העסקים האמריקאית הגרושה וההמונית לבין הבטלר, אשר חי את כל ימיו במסגרת נוקשה של בית אנגלי שמרני.

יום חמישי 29. 7

● **בידור: כשרונות (7.00 — ערוץ 3 — 50 דקות, מדבר ומזמר ערבית).** צעירים וצעירות בעלי כישרונות מגוונים בשירה, בריקוד, במישחק ובחיקוי, מפגינים את מעלותיהם לפני קהל נלהב.

יום שישי 30. 7

● **סידרה עלילתית: מישפחה (9.10 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית).** עלילות מישפחה אמריקאית מן המעמד הבינוני, הגרה בפרברי לוס־אנג'לס. במישפחה שלושה ילדים: הבת הבכורה בת ה־20 פלוס, אשר הספיקה בינתיים להתחתן, ללדת ילדה חמודה, להתגרש ולשוב לבית הוריה; הבן הנאה בן ה־18, העובד כעוזר־צלם ומתיידד עם נערות בשרשרת, ואחותם השובבה והפיקחית בת ה־12. בתפקידים הראשיים: ג'יימס ברודריק, גרי פרנק, קריסטי מקניקול, ומרדית בקסטר־ברני.

יום שבת 31. 7

● **סידרה קומית: אנג'י (8.30 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנגלית).** אנג'י, אמריקאית עליזה בשנות העשרים המוקדמות, הנשואה לגבר צעיר ומצליח, היא אשה מושלמת לכל הדעות, פרט למיגרעת אחת: היא נתונה להשפעתן המוחלטת של שתי אחיותיה המבוגרות ממנה ואמה, החיה בנפרד מאביה. לכן משמש ביתה מקום התכנסות קבוע לבני־מישפחתה, לא אחת על חשבון זמנו ועצביו של הבעל המיסכן. את התפקידים הראשיים בסידרה מגלמים: דינה פסקו, רוברט האיס, שרון ספלמן, דברלי סקוט ודוריס רוברטס.

● **רפואה: דוקטור (9.00 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנגלית).** סידרה רפואית שהופקה באנגליה, על מחלות נפוצות וריפויין.

יום ראשון 1. 8

● **סידרת־מתח: הארט ואשתו (10.15 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית).** סידרת מתח קלילה, בכיכובם של רוברט וגנר וסטפני פאוורס כזוג אמריקאי עשיר ומפונק, הפותר חידות בלשיות.

יום שני 2. 8

● **קומדיה: טרי וג'ון (8.30 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנגלית).** טרי סקוט וג'ון ויידפלד הינם זוג בגיל העמידה שהספיק בינתיים לחתן את הילדים ולעבור לדירה קטנה יותר. על קורותיהם בדירה החדשה, ידידיהם החדשים והישנים וילדיהם, שלא תמיד מסתדרים עם בני זוגם, תספר סידרה חדשה זו.

יום שלישי 3. 8

● **סידרה קומית: גבר בין נשים (8.30 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנגלית).** גבר גרוש ואב לבת בגיל ההתבגרות מועסק כגבר יחידי בירחון של נשים. האם קיימת גם כאן אותה אפליה, שממנה סובלות נשים לעתים במקומות עבודתן, או שמא יחסן של נשים לגבר יחידי במישרד טוב יותר מזה של הגברים? על כך בסידרה הקומית החדשה בהשתתפותם של לורנס פרסמן, קארן מורו, נטאשה ריאן, לואיז סורל ואחרות.

שידור

צל"ש

ימים קצרים

● לרם עברון, מנחה מישדר־האירוח של הטלוויזיה זה הזמן, שהציג בראיון את שר־הפנים — (המישטרה) — והדתות, ד"ר יוסף בורג בתוכניתו כספק־ליצן ספק־פושה *. בראיון עם בורג הצליח עברון להציג את השר הרב־תיקי כפוליטיקאי קטן ובלתי־אמין, אשר ניצל את הבמה בכיכר מלכי־ישראל בתל־אביב כבמה להסתה ב־קנה־מידה לאומי.

המרואיין השני של עברון, דוב ירמי־יה, איש הגליל המערבי, שהציג דיעות שונות על מילחמת־הגליל, למרות החלק הפעיל שנטל בה — הזכיר לצופים מעט משאריות הטוב והמוסרי שבחברה הישרא־לית. מפליא מעט שקטע זה הוקלט לפני שידור התוכנית (בשידור חי) מסיבות צנזורליות — דבר שעברון הקפיד לשוב ולהזכיר לצופים. גם ליגלוגו של המרואיין השלישי, שחקן־הקולנוע והזמר האמריקאי

מנחה עברון
לסובב את הבורג

ג'ורג' סיגל על השר בורג, הוסיף לצופים מעט ממימד הגימוד שנעשה לשר בזה הזמן.

אין ספק כי בהתאם למדיניות הקיימת של עסקני־המיפלגות היושבים בוועד־המנ־הל, קצרים ימיו של זה הזמן, וקרוב היום שבו יאמר אחד מהם: „זה הזמן להוריד את זה הזמן.

צל"ג

מתגעגעים לצחי

● לטוביה סער, מנהל הטלוויזיה ומחלקת־החדשות שלה, שהצליח בתקופה קצרה, של פחות מחצי שנה, להפוך את הטלוויזיה הישראלית ממוסד הנאבק על קיומו למוסד חסר אישיות, יכולת־תיפקוד, הנהלה אופרטיבית — תוך שחשף את מיגבלותיו האינטלקטואליות, המונעות ממנו להתמודד על המוסד שהוא הושם בראשו.

אי־שליטתו של סער בלוח־המישדרים, תהליך־העיקור של מחלקת־החדשות, החל־טותיו הלא־מיקצועיות, אי־אמינותו — תוך נסיונות חסרי־תקדים כמנהל, לרצות את השקפותיהם של נציגי השילטון — השפילו את הטלוויזיה הישראלית עד עפר ומעליי־בים את עובדיה. כיום רווחת בין עובדי הטלוויזיה האימרה: „אנחנו מתגעגעים לימים שצחי ניהל את הטלוויזיה!" כוונתם לימי קודמו של סער, יצחק שמעוני, שלא הצטיין בדבר.

* ג'וזף פושה (1759—1820), זיקית פוליטית ושר־הפנים והמישטרה הצרפתי. החל דרכו בכמורה, עבר למחנה המהפכה הצרפתית, שירת אחריה את נפוליאון ומכר לבסוף את ארצו לגרמניה. פושה משמש סמל להתגלמות המקיאווליזם הפוליטי וה־ציניות.

הסקופ של ברנע

כתב ברנע (עם אשתו)
בשוק הסער

אהרון ברנע, כתב קול ישראל לעניינים ערביים, הוא אביו ומולידו של הסקופ על התמסרותו של אסד סלן עבדאל־קאדר, המכונה צלאח תעמרי, לידי כוחות צה"ל בלבנון. תעמרי, שהיה מופקד על נושא הנוער והצעירים באש"ף, בעלה של דינה, אשתו לשעבר של חוסיין מלך ירדן, הביע אחרי הפצרות רבות נכונות להתראיין אצל ברנע. הראיון צוטט בהרחבה בעיתונות העברית והעולמית. גם הטלוויזיה הערבית הישראלית מצאה, ובצדק, נושא זה כראוי להתייחסות — ושידרה ראיון מיוחד של ברנע עם תעמרי.

רק כלי־תיקשורת אחד בישראל התעלם לחלוטין מנושא זה. הטלוויזיה הישראלית, בעברית, לא מצאה ראיון זה כמתאים לשידור, למרות שבידי תחנת הטלוויזיה בערבית היה סרט הראיון שהעניק תעמרי לברנע.

הסיבה לאי־פירסום הראיון נעוצה בהחלטה של מנהל הטלוויזיה, טוביה סער, שהורה לא לשדרה. היריבות של סקופים בין הטלוויזיה והרדיו (בשנה האחרונה מביס הרדיו ללא הרף את הטלוויזיה, גם בפרשיות כמו „המצאת מרידור") — מנעה את שידור הראיון על מירקע הטלוויזיה עם תירגום וכיתוב בעברית.

מאחרי הקלעים

כתבנו המדיני

יציאתו הכימעט־ודאית של השדר ה־וותיק, אלימלך רם, ככתב הטלוויזיה בארצות־הברית (המאומן גם לריכוז היהודי הגדול בעולם) פתח את המאבק לאיוש תפקידו ככתב מדיני.

התפקיד הובטח כבר לפני כמה חודשים לעורך השבוע — יומן אירועים, יורם רונן. אלא שהבטחה זו עלתה על שירטון הספק, כאשר מצד העובדים הוחל בלחץ למינויו של עורך מוקד, יעקוב אחי־מאיר, לתפקיד זה.

אין ספק כי התחרות רונן־אחימאיר על תפקיד זה הגיעה לקו הזינוק, ולא ברורים כלל כוונותיו של מנהל הטלוויזיה ומחלקת־החדשות, טוביה סער, באשר למועמד. מה עוד שעורך מבט, יאיר שטרן, טוען כי אסור למלא מישרת כתבים בטרם יוחלט מי יהיה המנהל הבא של מחלקת־החדשות.

שליחות בפורטו־ריקו

לפני כשלושה חודשים הביא כתב הטל־וויזיה בארצות־הברית דן רביב, בהשבוע — יומן אירועים כתבה על החווה החקלאית שהקימו יורדים מישראל בפורטו־ריקו. ב־משך תקופת־מה הוטרדו אנשי מחלקת החדשות בשאלה: כיצד הגיע רביב מניו־יורק לפורטו־ריקו?

השבוע התפענחה התעלומה. רביב יצא לפורטו־ריקו למסע־הרצאות עבור הבונדס. הוא יקבל עבור הרצאותיו דמי־מרצה, ב־סכומים המקובלים בארצות־הברית, וכאשר גילה את סיפור החווה, שכר צוות־צילום מקומי והכין את כתבתו.

בתגובה על עבודת־החוץ של רביב אמרה אריאלה רבדל, דוברת רשות־השידור: „מותר לאנשי רשות־השידור לבצע עבודת־חוץ. רביב ביקש רשות לעבודת־חוץ זו מהנהלת הרשות, וקיבל אותה!" כמה מ־עובדי מחלקת־החדשות רואים פגם בעבודה זו לבונדס, שהם אחד מנושאי־הסיקור של כתב הטלוויזיה בארצות־הברית. שאל אחד מעובדי־הטלוויזיה: „אם מחר תתגלה פר־שת־שחיתות בקנה־מידה גדול בבונדס — כיצד יוכל רביב לסקרה?"

שידור חוזר

אחד הסימנים המובהקים לאי־תיפקודה של הנהלת־הטלוויזיה הנוכחית הוא המעמס של „שידורים חוזרים". שידורים אלה מעי־דים על כך, שהנהלת הטלוויזיה חסרה חומר לשידור, ואינה מסוגלת להתמודד עם תפקידיה.

בשבוע־השידורים הקרוב (מיום הרביעי ועד יום שלישי — ראה לוח־המישדרים) משדרת הטלוויזיה ארבעה שידורים חוזרים של תוכניות: הפיל האפריקאי (28.7); המהר"ם מרוטנברג (29.7); יצחק קלפטר וידידים (29.7) ואור לגויים (1.8).

אין ספק שיש בשידור כמויות כאלה של שידורים חוזרים משום הונאת משלמי אגרת הטלוויזיה. מאוד חבל שחברי הוועד המנהל של רשות־השידור, ונבחרי מליאת רשות־השידור — שמונו כדי להביע את דעת־הקהל, אינם מבקרים את הנהלת הטלוויזיה בנושאים שכאלה — ומעדיפים לשמש כ־קומיסארים פוליטיים של רשות־השידור והטלוויזיה.

חיים שכאלה?

כל מי שטען כי לרשות־השידור ולהנ־הלת־הטלוויזיה אין מדיניות־שידורים — גילה השבוע את טעותו. אכן יש להנהלת הטלוויזיה מדיניות־שידורים, והיא אנטי־תרבותית ובנאלית.

ההוכחה טמונה בשני מישדרי התוכנית חיים שכאלה עם מחבר־הפולקלור אמנון שמוש. תוכנית זו נועדה בצביעותה לרו־מם את מעמדו של שמוש, ולהראות לחברי הוועד־המנהל כי הטלוויזיה מתייחסת אל מה שמכונה „מורשת יהדות המיזרח". אלא ששמוש מוצג כסופר, והתוכנית עימו נעשתה לפני תוכניות על יזהר (ס. יזהר) סמילנסקי או אישי־ספרות אחרים, שהם חשובים פי עשרה משמוש.

פסקול

אורלי ב״מבט״

הקרנת שני סירטי־הקולנוע אליבי והגנב שבא לסעוד, נדחתה בשבוע האחרון מעל מירקע הטלוויזיה, ביגלל הפרת ההסכם בין רשות־השידור והתאחדות בעלי בתי־הקול־נוע. האחראית למחדל זה של הזמנת הסר־טים ואי־בדיקת התאמתם להסכם היא מרים רוטשילד, מוותיקות עובדות־הרשות (עוד מימי המנדט הבריטי) — המנהלת מזה קרוב לתשע שנים את מחלקת הסרטים הקנויים בטלוויזיה. היא גם האח־ראית לרמה הירודה של אלה ●● כוכבת־ההגשה אורלי יניב עומדת להצטרף בי־מים אלה לצוות מבט לחדשות, ולשמש כתשובה נשית לכוכבותו של המגיש ה־ראשי, חיים יבין ●● האשמות כלפי המישנה למנכ"ל רשות־השידור (לעניינים כספיים) שלמה עבאדי הוטחו מטעם ועד עובדי־ההנדסה בטלוויזיה. עובדי־ההנדסה מאשימים את עבאדי באווירה העכורה בין כתלי רשות־השידור והטל־וויזיה. את הודעתם הם מסיימים במילים: „שלמה עבאדי עזוב אותנו! תן לטלוויזיה, על עובדיה ומנהליה, לתפקד ולתרום כמו בימים טרם הופעת!" אחד מעובדי ההנדסה אף העיר: „מוטב שהטלוויזיה תחזיר את עבאדי למקום עבודתו הקודם,

— אין ספק שהחזרתו לשם
תיצור פצצה שדומה לה לא היתה
עוד ביחסי־העבודה במדינה."

גועל נפש

מן הדברים הגלויים והידועים בטלוויזיה הישראלית הוא שוועדי העובדים המיקצועיים מהווים מכשלה לפיתוחה ולקידומה של הטלוויזיה (בעיקר בנושאים של שימוש במערכות־צילום משוכללות). השבוע הגיעו העובדים הטכניים בטלוויזיה לדרגה גבוהה של ציניות.

צוות־הטלוויזיה היחידי שהביא כתבות מעולות משדה־הקרב בימיה הראשונים של מילחמת־הלבנון היה צוותם של הצלם משה אלפרט והמקליט יוסף אלמקייס — העובדים כסטרינגרים (עובדי־חוץ). אלמקייס, נכה צה"ל (קטוע־רגל) החל את עבודתו כנהג־המונית של אלפרט, שהדריכו במשך שנים כיצד להפעיל את מערכת־ההקלטה. לפי עדויות של כתבים שפעלו במילחמת־הלבנון בגיזרה שבה פעלו אלברט ואלמקייס, הקליט אלמקייס את מראות המילחמה תוך הסתכנות מעל ומעבר לנדרש ממנו — כאשר תוצאות הסתכנותו היו מעל לסטנדרט המקליטים האחרים והמיומנים של הטלוויזיה.

הצלחתו של הצוות אלפרט/אלמקייס עוררה את כעסם של מקליטי־הקול בטלוויזיה, שתבעו לזמן את אלמקייס לבחינה במחלקתם. אחרי הבחינה מצאו המקליטים כי אלמקייס אינו עומד בתנאים הטכניים שלהם, והחליטו לאסור עליו לעבור כסטרינגר עבור הטלוויזיה הישראלית. הקלטותיו על פגיעת טילי־הקטיושה בשאר־ישוב, וקטעים לכתבת יומן של רון בן־ישי נפסלו על־ידי המקליטים לשידור.

למרות שאלמקייס נמצא כבלתי מתאים ל„נורמות המיקצועיות" של הטלוויזיה הישראלית, נמצאו תוצאות הקלטותיו ראויות לשידור בתחנות־הטלוויזיה הזרות שהצוות אלפרט/אלמקייס עובד עימן.

״הוועד למען החייל״ העניש את השחקן ג׳ורג׳ סיגל ✶

לבריאות הבוז - העיקר העכוז ✶

צלילי רוח

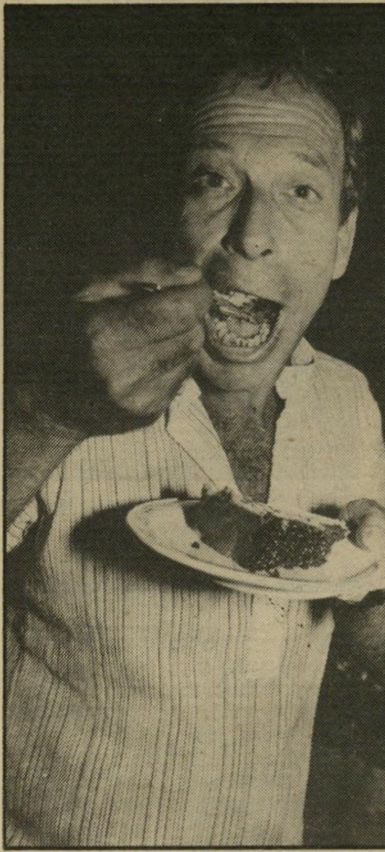

וירג׳יניה השחקן אלכס פלג בא להופעתו של סיגל כדי לשוחח על ההצגה **מי מפחד מ־וירג׳יניה וולף**, שבה גילמו את אותו תפקיד.

השחקן **ג׳ורג׳ סיגל** התפלא מאוד כאשר האוטובוס, שהיה אמור לקחת אותו להופעה לפני פצועי בית־החולים רמב״ם, לא הגיע. אחרי בירור קצר התברר, שהוועד־למען־החייל פשוט החליט להעניש את סיגל, עד כך שבראיון שנתן לטלוויזיה לא הזכיר את שם הוועד. אבל לא שחקן מנוסה כסיגל ייבהל. מייד הזעיק את **צ׳ארלי פישמן** נשיא קרן כנרת, המתמחה בהבאת אמנים לישראל, והוא־הוא האדם שהביא את סיגל לארץ, ולא הוועד למען החייל. פישמן הזמין מייד אוטובוס פרטי על חשבונו, וכך לא נענשו הפצועים, שעל גבם מתנהלת רדיפת הפירסומת של הוועד־למען־החייל.

את הסיפור העסיסי הזה שמעתי באירוע, שאליו הוזמנתי, כדי לשמוע את סיגל מנגן בסיגנון הדיקסי, בעזרת הבנג׳ו שלו עם להקתו, הצפרדעים הלוהטות. הקונצרט הזה התקיים על מירפסת מלון הילטון, כשרוח קרה נשבה מכיוון הים והקפיאה את עצמות המאזינים. בשולחן צדדי ישבו פצועי המילחמה, שהובאו במיוחד לקונצרט מבית־לוינשטיין.

אין היום אירוע שהפצועים אינם נוכחים בו. „אנחנו כבר עייפים ממבול אמני־החוץ, המגיעים הנה כל יום שני וחמישי,” סיפרו הפצועים. „מטלטלים אותנו ממקום למקום, ממסיבה למסיבה. יש לנו הרושם, שפשוט מרחמים עלינו. לנו לא נעים לסרב, כי כולם כל־כך משתדלים לשמח את ליבנו. האמת היא, שממש חונקים אותנו מאהבה.” ובאמת, הרבה אורחים ניגשו לשולחנם, התעניינו בשלומם ושאלו אם דרוש להם משהו.

סיגל, בעל חוש־ההומור ואוהב המצלמות, העווה את פרצופו למצלמות במשך כל הופעתו. בנגינתו הלא מקצועית חימם את ליבות מאזיניו, כאשר לבקשתו של **שמחה הולצברג**, („אבי הפצועים”), ניגן את הלהיט הידוע ביי מיר ביסט דו שיין.

אחרי ההופעה נערכה במקום מסיבה מ־אולתרת, לרגל יום הנישואין של צ׳ארלי פישמן ואשתו **פרל**. אל המקום הובאה עוגת־קרם גדולה ושמפניה, שהוגשה לחבריו של פישמן, השחקנית **דליה פרידלנד**, השחקן **אלכס פלג**, מנהל מחלקת־הבידור של גלי צה״ל **מוֹדי שפירא** ו־אשתו, התכשיטנית **רחל גרא** ועוד רבים. בעוד צ׳ארלי משלם עבור הכיבוד, עטו האורחים על העוגה בשימחה.

מילת הקסם היא של צ׳ארלי פישמן, המנשק בתמונה את אשתו, פרל. צ׳ארלי הוא נשיא **קרן כנרת**, המתמחה בהבאת אמנים בינלאומיים לישראל. פישמן הוא האיש שדאג להביא בעזרת הקרן את ג׳ורג׳ סיגל.

העילוי הכנר יצחק פרלמן עם מעריצה בהופעתו של ג׳ורג׳ סיגל. כשהבחין פרלמן בצלמת, שניסתה לצלמו בין הקהל, התרגז מאוד, צעק, ועזב את המקום בכעס.

נער הבאנג׳ו הוא השחקן ג׳ורג׳ סיגל, המנגן על כלי המיתר הפולקלוריסטי. סיגל הירבה לעוות את פניו במשך הופעתו, חיפה בכך על נגינתו.

באלרינה אמיתית היא אווה בוכניק, הלומדת מחול, ביצעה את התרגילים בשלימות.

עכוזים לוהטים

אוסף של גופות מיוזעים במיכנסי־התע־מלות ובבגדי־גוף צמודים, לחלקם הגדול קיפלי־שומן מיותרים, הנשפכים מכל הכוו־

מצחיק? חוגגים בתילבושות מצחיקות ובעלי עו־דפי שומן מנסים כוחם בהפעלת שרירים, לקול מוסיקת דיסקו. על הבימה: המדריכה.

טייטס מתעמלת שהגיעה למסיבה בטייטס חשוף ביותר, מתעמלת לקול המוסיקה הקיצבית. רוב הבחורות באו למסיבה כדי להפגין בגדי־גוף אופנתיים, ולאו־דווקא בגלל התירגול.

ג'ינס הדוגמנית קטי ממן מתעמלת בג'ינס ומנופפת בידיה לקול המוסיקה. קטי, נמנית עם הדוג־מניות החשובות שמחול אירובי יעזור להן לשמור על גיזרתן.

נים — כל האוסף המרשים הזה המשתרע על הריצפה לקול מוסיקת־דיסקו בקצב מטורף, שנשמעה ברקע בעוצמה של אלפי דציבלים. קול הרעש איים לקרוע את ה־אוזניים בכל רגע.

הגופות הניעו רגליים, ידיים ושאר חלקי גוף בתנועות־התעמלות בקצב מטורף. חל־קם הגדול נראה, כאילו זו הפעם הראשונה שגופם המנוון התחיל לנוע, אבל איש לא הפסיק. צריך להתעמל לקצב המוסיקה, ו־לזו לא איכפת כלל שהגופות עייפים ולא מאומנים. כולם התנשפו בכבדות, ידיים ורגליים הסתובבו כמאוורר לכל עבר. ממש מצחיק.

הסצינה המוזרה הזו, הלקוחה כאילו מ־סרט מצחיק התרחשה לאו דווקא באולם־התעמלות אלא על ריצפת מועדון קוליסי־אום. האמת היא שדי נמאס לי ללכת לשם בכל שבוע, אבל בעלי־העסק ממש אינם מר־פים. כל שבוע הם ממציאים לחם־שעשועים אחר. בשבוע שעבר ערכו שם מילחמת־עירום, הפעם בחרו להפוך את מועדונם ל־מיגרש־התעמלות לישראלים מנוונים וקשי תנועה. לא אתפלא אם בשבוע הבא יארגנו שם כמה חיות־טרף שיילחמו מול האורחים רעבי הבילויים.

החתיכות באו כמצווה, לבושות ביגדי־התעמלות, חלקם בטייטס אופנתיים. העיקר — כמה שיותר חשוף יותר טוב. כולם באו לחגוג את השיגעון האופנתי החדש, שנקרא מחול אירובי. לא חשוב אם אתה בכושר או לא, לא חשוב אם אתה יודע לנשום נכון, למי איכפת אם אתה במיקרה סובל מליבך או לוקה בלחץ דם גבוה. מייד מצרפים או־תך להצגה הגדולה, בלי שתדע מה זה בדיוק. אין תרגילי חימום, מתחילים ישר, באקשן מלא. העיקר שתניף את גופך ידיך ורגליך ללא מנוחה.

על הבימה התעמלו המדגימים. הם מאו־מנים היטב, כי הם מורים להתעמלות. הם התנועעו בקצב, וכולם נדרשו לחקות את תנועותיהם.

קוני הכרטיסים שהיו שרועים שם על הריצפה, היו מעדיפים להתעלף, רק לא להפסיק את ההצגה לפני חבריהם, שצפו בהם, מסביב, כמו בעלי־כנף בגן־החיות.

הבטחתי: הטירוף הרצחני הזה נמשך כחצי שעה, ללא הפסקה. „מה זה חשוב? העיקר שכולם יוצאים מזה מחייכים ומאושרים,” אמר לי בעל מכון־בריאות אחד, שנוכח ב־מקום. בלרינה אחת בקהל סיפרה לי שלא היתה מעזה להתעמל כך, לולא היתה רקד־נית מיקצועית. „השתגעת?” אמרה לי. „מי שלא מאומן, יכול לקבל מיניסקוס בביר־כיים ולשבור את הגב. לא מתחממים כאן, לא ראית?”

מורה אחת לבאלט אמרה: בקפיצות כ־אלה, אפשר לאבד את ההכרה.” ואילו ה־כוריאוגרף יונתן כרמון הרגיע את ה־מבוהלים: „מה זה חשוב? בין לא לעשות כלום ובין לקפץ כמו תיישים, עדיף שיק־פצו. העיקר שיזוזו.”

המלכה השרועה על הריצפה, בבגד מינימלי ובנעלי־התעמלות, היא מלכת היופי לשעבר איל־נה שושן. שושן התקשתה בהרמת רגליים.

סקומית בבגד־גוף הדוק ומגפי זמש היא ורה פנטלי. (משמאל) מתעמלת במיכנסי־התעמלות.

נירה גל

לילות ישראל

בר־מיצווה אוקואליציונית

יהלומים באפר נשיא בורסת־היהלומים, משה שניצר, שבא לחגיגת הבר־מיצווה, לא הפסיק במשך כל הערב לדבר בשיבחה של הפגנת התמיכה בממשלה, באוזניו של ראש־הממשלה, מנחם בגין. שניצר, שבעבר היה מקורב לאנשי המערך, נמנה היום עם מועצת המערכת של ביטאון הליכוד. מנחם בגין, נהנה מהמחמאות.

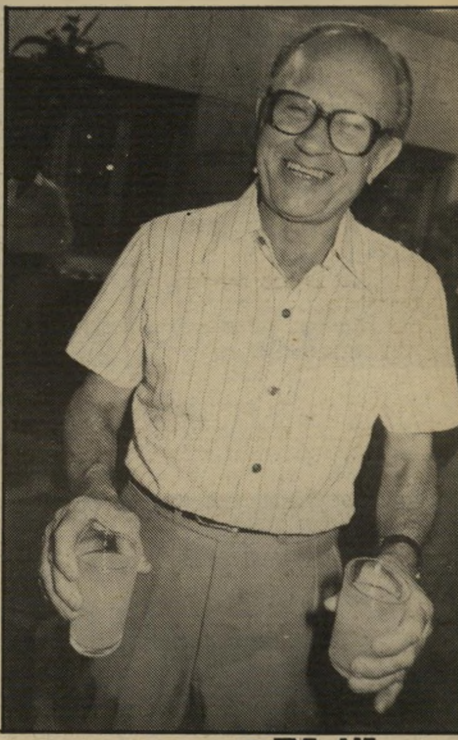

מי זה? פנחס טוגנטמן, פועל מבני־ברק. משוך תשו־מת־לב רבה בגלל דמיונו לראש־הממשלה.

„מה שמרגיז אותי, זה שאני לא מכיר את האנשים שבאו למסיבה שלי. אבל חגיגת הבר־מצווה שלי, היא בהחלט אירוע שנותן לאנשים הזדמנות לפגוש ולדבר אחד עם השני," הצהיר חתן מסיבת בר־המיצווה, **ישגב נקדימון**, בנו של **שלמה נקדימון**, יועצו לשעבר של ראש־הממשלה לענייני־תיקשורת. ישגב צדק. מסיבת בר־המיצווה שלו, בגן בית סוקולוב, היתה אירוע חברתי ממדרגה ראשונה, שאיפשרה לצמרת הממשלה, קואליציה ו־אופוזיציה גם יחד, הזדמנות לבלות בצוו־תא. „היו כאן אישים מכל צבעי־הקשת,"

ואילו ראש לישכתו של בגין, **יחיאל קדישאי**, הפטיר בצחוק ארסי: „מה איתכם, אינכם יודעים שצ'יץ' יודע לספור רק עד רבע מיליון?"

כשהגיע ראש־הממשלה **מנחם בגין**, מוקף כרגיל בגורילות שלו, שמע את המחמאות וחילק נשיקות רטובות, ואחרי שניתן לו להתיישב סוף־סוף ליד שולחן המכובדים, צווה מייד על אחד הגורילות: „אריה! תביא לי משהו לאכול, אבל שיהיה חם־חם־חם!" הגורילה הנאמן רץ מייד והביא לבגין גולאש חם־ותאמין. בגין השׂ־ביע את רעבונו.

כפי שהתבטא אחד האורחים. עד מהרה הפכה החגיגה למירקחה פוליטית, ונדמה היה שכאן ממשיכים את המתרחש במזנון הכנסת, רק שהתפריט כאן היה יותר משו־בח והאורחים הנכבדים התהדרו בלבוש חג.

נקדימון סיפר לי, שהיה עליו להזמין 3000 אורחים, אך הוא נאלץ להסתפק ב־300 נבחרים. ואיזו ניבחרת היתה שם! נושא השיחה העיקרי היה הפגנת התמיכה בממשלה, שנערכה בכיכר־מלכי־ישראל. ח"כ המערך **אבא אבן** ניגש לראש־העיר תל־אביב, **שלמה להט**, ושאל אותו אם הוא יכול להעריך את מספר הנוכחים במסיבה, אחרי שהיטיב כל־כך לאמוד את מיספר הנוכחים בהפגנה ב־250 אלף איש. צ'יץ' השיב לו מייד, שאם יעלה על ה־שולחן, יוכל בבירור להעריך את מיספרם.

„אני לא מכיר!" חתן הבר־מיצווה, ישגב נקדימון, בחברת הוריו, שלמה נקדימון, יועצו לשעבר של ראש־הממשלה לענייני־תיקשורת, ואימו, זהבה נקדימון, עורכת־דין העובדת בפרקליטות מחוז תל־אביב.

דחף האוצר אביבה ארידור, אשתו של שר־האוצר, יורם ארידור, מו־שיטה ידה לעבר אחד האורחים. לידה, שותה, בעל מישרד־פרסום דחף, אליעזר ז'ורבין. הנכבדים בירכו את אביבה על פעילותה הציבורית.

כבוד השופטת היא מרים נאור, שופטת בית־המישפט השלום בירוש־לים, נהנית מבדיחה שמספר לה בעלה, מזכיר־הממשלה לשעבר, אריה נאור. משמאל: ראש האופוזיציה, שימעון פרס, מתנצל על האיחור.

מזכיר הממשלה לשעבר, **אריה נאור,** בא בחברת אישתו, שופטת בית־מישפט השלום בירושלים, **מרים נאור** ושני ילדיו. נאור הקפיד להציג את בניו לפני המכובדים. כשהגיע לראש העירייה שלמה להט, סירבו הילדים ללחוץ את ידו של

אחד המלצרים שהסתובב במקום מילמל ללא הרף: „אני כל־כך מתרגש להגיש לבגין, שהמגש תיכף יפול לי מן הידיים!" ראש האופוזיציה, **שימעון פרס,** בא באיחור, נתן מתנה והתנצל, כי היה עסוק בישיבה בירושלים, לכן איחר. מייד עם בואו של פרס, מיהר נקדימון לצלם הווי־דאו, שצילם את המאורע, וביקש ממנו למהר לכיוון שולחנו של בגין: „אני מתכ־וון לקחת לשם את פרס, כדי שילחץ את ידו של בגין." פרס עשה כל מאמץ, כדי שלא להגיע אל אותו שולחן ועזב את המסיבה אחרי זמן קצר.

ישגב, חתן־המסיבה, סיפר לי שהנשיא היה אמור להגיע, אך ביטל את השתתפותו ברגע האחרון. „אבל לא שכח לשלוח מתנה," ציין הנער. **מאיר פעיל,** ממחנה של"י, לחץ את ידו של בגין וסיפר כיצד הוא זז בדיעותיו למרכז דווקא. בגין רווה נחת מהצהרה זו. **דן מרידור** הצעיר, מזכיר הממשלה, סירב להתראיין או להצ־טלם ואמר: „אני מהדור הישן. אני בסך הכל פקיד ממשלתי אפור. בטלוויזיה אני מצטלם, כי אין לי ברירה בגלל תפקידי."

הבוס של המדינה שהופיע לקראת סוף המסיבה הוא ח"כ אגודת ישראל, אברהם שפירא. הח"כ גדול־הממדים התקבל על־ידי נקדימון בשימחה. מתנגדיו של שפירא במיפלגתו מספרים, ששפירא מקורב מאוד לשלמה נקדימון, העובד היום כעיתונאי בכיר בצהרון **ידיעות אחרונות.**

המחלה היא באישון־העין

(המשך מעמוד 31)
נאלית. אף אחד לא נפגע מהטיפול שלי. מי שלא הסכים לדיאטות שנתתי לו ול־טבלת־התזונה הנכונה שהכנתי לו, פשוט עזב, או שהפסקתי לטפל בו."

הרפואה לא מרפאת

פכטהולד מתמחה בשיטת איבחון מחלות בעזרת התבוננות בעין. על פי תיאוריה זו, בעין משתקפות כל המחלות שאדם יכול ללקות בהן. דרכי הטיפול הם בעזרת צימחי־מרפא, כ־4000 סוגים שונים, ותזונה נכונה.

סיפר פכטהולד:

אין לי ספק שהטיפול שאני נותן מפריע לרופאים עצמם. הם אינם מרפאים מחלות אלא משככים כאבים, על־ידי תרופות שו־נות. העובדה היא שאנו, המרפאים הטיב־עוניים, יכולים לרפא אנשים ממחלות־קיבה כמו אולקוס, מחלות פרקים, מחלות כרוניות כמו אסטמה, סכרת, מחלות בדרכי־השתן, כליות, מחלות־עור. אנו גם נותנים עזרה רצינית לריפוי מחלות סרטן.

הרפואה הקונבנציונאלית מדכאה את ה־מחלה, לא מרפאה אותה. הכדור גורם לשיכוך כאבים ולהצטברות גל של מחלות.

אנו לא מרפאים את החולה. אנו נותנים לגוף להתרפא, בכך שאנו לא מפריעים לו. הכאב הוא חלק מהריפוי. תזונה נכונה, סילוק כל המוצרים התעשייתים וטיפול בצימחי־מרפא הם העזרה שניתנת לאורג־ניזם כדי שיתרפא.

אחרי הביקור הראשון אצלי, מי שמקבל את הצעות הריפוי הופך לצימחוני בהכרה. הוא אוכל מעט ועושה צירופי־מזון נכונים: לא מעשן, לפעמים צם, לא משתמש בתרו־פות ולא נותן לרופא הרגיל שיחלה אותו.

לשאלה מה לאכול, אני משיב: בבוקר, בקיץ פירות. בחורף ירקות או דייסה מאורז מלא או סולת. בצהריים: ירקות, גם מבושלים. בערב, ירקות אחרים, לחם הי ודייסה מאורז או חיטה מלאה. יש להימנע מאכילת מזון שיש בו סוכר וקלוריות רבות מדי.

הרפואה הטיבעונית היא מוכרת בכל העולם. בארץ לא. לפני כמה שנים היה הסכם ביני ובין קופת־חולים אסף, שנקים מחלקה פנימית לטיבעונות, עם שני גופ־אים נוספים. מישרד־הבריאות מנע זאת. פעם אחרת נקראתי לבדיקה במישרד־הבריאות, וראשי המישרד אף ערכו אצלי ביקור בקליניקה. הם הגיעו למסקנה שאני יכול לעבוד, אך ביקשו שלא אתן תרופות.

במיקרה הנוכחי, התלוננה אשה במיש־טרה, שצימחי־מרפא שהמלצתי לה לחיזוק שרירי הבטן, גרמו לריפיון. אילו לקחו השוטרים את הצמח והיו בודקים אותו במעבדה, היו מגלים שאני צודק. האשה פשוט סירבה לקבל את הטיפול שלי ואכלה דברים מזיקים. אני אף ביקשתי מהאסיס־טנט שלי שלא יקבע לה שום תור נוסף, משום שהיא לא מוכנה להתרפא. אז היא פנתה למישטרה.

מיכתבים מחולים

עצרו אותי על עיסוק ברפואה ללא רישיון, בעוד שאני עוסק בטיבעונות, בתזונה נכונה ובהדרכה.

חשוב לדעת שאני לא מסתיר שום דבר. אני קורא לרופאים לבוא אלי וללמוד ממני שיטות־טיפול טיבעיות.

עד כאן, דבריו של פכטהולד.

אשתו של פכטהולד, אסיה, עבדה לצידו 21 שנה. היא מרצה וכותבת על יוגה ומדריכה טיבעונית. לדעתה, זכותו של כל אזרח היא לחפש כל סוג של עזרה, שטובה עבורו. על אחת כמה וכמה אם הרפואה הרגילה לא הותירה לו כל תיקווה. מישרד־הבריאות רשאי לדרוש שהחולים לא ילכו למתחזים. לצורך כך יש אגודה של הטיב־עונים והצימחונים, והמרפאים הטיבעוניים — חייבים להיות תחת פיקוחם. „הרופאים נשבעים בשבועת היפוקראטס, שאמר כי רופא הוא אדם היודע לרפא, לא זה שיש לו דיפלומה," אומרת אסיה.

בינתיים פוקדים רבים את הקליניקה של פכטהולד בתל־אביב. חלקם מסרבים להא־מין לו, כשהוא אומר — כי על־פי הוראת בית־המישפט, הוא מנוע מלטפל בהם, ואפילו ליעץ להם. חלקם מביאים איתם מיכתבי תודה ומבקשים שפכטהולד ישלח אותם ליועץ המישפטי לממשלה באמצעות עורך־דינו, אמנון זיכרוני.

במיכתבים מספרים חולים שונים כיצד באו כלאחר יאוש למרפא הטיבעוני, ואחרי ששמעו לעצותיו נרפאו לחלוטין, שבו לתפקד כאנשים בריאים. כולם מספרים שפכטהולד גבה מהם סכומים נמוכים וסירב לקחת כסף, כשבאו בפעם השלישית וה־רביעית לייעוץ בלבד.

גידול בעין

לוכבד מנדלוביץ' אחות במיקצועה, הגיעה עד ארצות־הברית כדי לחפש מזור לבעיות־ריאות וחוסר שיווי־מישקל, שממנו היא סבלה: „היום אני שומרת על דיטה נכונה. אני לא זקוקה למקל ואני מרגישה מצויין."

בלה פינקר מתל־אביב סבלה מאסטמה. היום היא לא זקוקה למכשיר־הנשמה או לתרופות כלשהן. „היום אני נושמת כבן־אדם, אחרי הטיפול של פכטהולד."

מרים פרידמן, מורה דתית מבני־ברק, סיפרה שהיא צימחונית כבר 25 שנה. היא הביאה לפכטהולד חולים רבים, ולדבריה־גבה פכטהולד מהם סכומים פעוטים בביקור ראשון, וסירב לקחת מהם תשלום עבור יעוץ, בפעם השניה שבאו אליו.

מחיפה התקשר הימאי דב גלין. הוא קרא בעיתון שהמישטרה עצרה את פכטהולד והוא התקשר כדי לברר מה קרה. „לפני שנתיים וחצי איבחנו אצלי גידול בעין. לא רצו לנתח אותי. באתי לפכטהולד. פגשתי שם במאות אנשים שסיפרו ניסים ונפלאות עליו. הוא נתן לי טיפול דיאטתי עם צום, ואני התרפאתי לגמרי."

פתח לנוכלים ורמאים

באחרונה הכבידה המישטרה את ידה על חנויות טבע. מרפא טיבעוני נוסף נעצר והועמד לדין. מישרד־הבריאות, ש־אינו מכיר ברפואה הטיבעונית ובמרפאים אלה, אינו מאזין לתחינתם של הנזקקים לטיפולם של מרפאים טיבעוניים.

בישראל יש אלפי חברים הרשומים ב־כרטסת תנועת הצימחונים והטיבעוניים. רבים אחרים, שאינם רשומים בשום איר־גון, שומרים על כללי אכילה מסודרים, ללא אכילת בשר ודגים. יש כאלה האוכ־לים חלב ומוצריו ויש המהדרין שאינם אוכלים גם זאת; כל אחד וסיבתו: בריאו־תית, מוסרית או אופנתית.

הבעייה המרכזית העומדת לפני הצימחוני או הטיבעוני היא כפולה. ראשית, אין באפשרותו להשיג מזון אורגאני שלא עבר ריסוס כימי. על מוצרים אחרים, כמו אורז, קמח וסוכר מלאים, טחינה שומשום וכדו־מה, הוא משלם סכומי־עתק. מוצרים אלה אינם מסובסדים. במעט מאוד מקומות מגישים מים לשתיה, ומיספר המיסעדות שבהם אפשר לאכול אוכל לא תעשייתי ולא מן החי, הוא קטן ביותר.

אם המישטרה תמנע ממרפאים טיבעוניים לתת בגלוי יעוץ לחולים שפונים אליהם לעזרה, הרי שרבים שזכו בחיים חדשים אחרי שכל טיפול רגיל לא הצליח, ישארו ללא כתובת שאליה יוכלו לפנות. הריפוי הטיבעוני יפרח בסתר, מחירו יאמיר ואז יפתח הפתח לנוכלים שונים, שתמיד ישח־רו לפיתחם חולים שנואשו מרופא־המי־שפחה.

ד"ר פכטהולד מעריך, שאלפי אנשים עברו במירפאתו. הם קיבלו טיפול, ושילמו לפי מצבם הכלכלי, והם העדות הטובה ביותר לחשיבות הרפואה הטיבעונית. אם מישרד־הבריאות לא יתחיל לטפל ברצינות בהסדרה חוקית של סטאטוס המרפא הטיב־עוני, תהיה בכך פגיעה בזכותו של האזרח להיות אדון לגופו, זכות המוכרת גם בישראל.

המרפא הקשיש, שבמשך 40 שנה לא נעצר ולו פעם אחת, החל לארוז את מיז־וודותיו. אם המימסד המישפטי ימנע ממנו להמשיך במיקצועו, הוא יעבור לשווייץ: „שם, לפחות, מכירים בי."

בן־ציון ציטרין ■

קולנוע

סרטים

עידן המיפלצת

מי שחשב שהקולנוע של ימינו אינו עוד תעשיית חלומות, וכל מעייניו הם במציאות שבה אנו חיים ובלקחים שצריך להפיק ממנה, טעה טעות גסה. מבלי להתייחס אפילו לצדדים המפוקפקים שיש בסרטים רבים, כשהם עוסקים במציאות של ממש, הרי כמות הסרטים הבורחים מן היום אל עולם של אגדות, אי־שם בעבר או בעתיד, בחלל החיצון או במי־תולוגיה היוונית, גדל והולך. מיפלצות ששרצו פעם על פני הארץ קמות לתחייה מול המצלמות, לידן מיפלצות שטרם

ג׳יימס ארל ג׳ונס כתולסה דום

כמו ג׳ים ג׳ונס

נולדו, או שמא לא ייוולדו לעולם, חוץ מאשר במוחם הפורה של מאיירים משול־הבים. „העיקר הוא להמציא דברים שלא היו ולא נבראו מעולם,״ מסביר רון קוב, האיש שעיצב את המראה של סרט חדש בשם קונן הברברי.

המיתולוגיה האמריקאית. קונן הברברי הוא אחד מסידרה של סרטים חדשים, העומדים להגיע גם לישראל, שהפקתם זכתה לעידוד אחרי שמילחמת הכוכבים מצד אחד ואכסקאליבר מצד שני, הראו שיש פוטנציאל מיסחרי לא מבוטל לסוג זה של בידור אסקפיסטי. אם יש משמעות נוספת, מאחרי ההרפת־קות הדמיוניות שבסרט, זו תוספת־חינם שאינה חשובה מנקודת המבט של ה־תעשייה. העיקר הוא שסרטים כאלה ייראו עשירים בהרפתקות ומנותקים מן העולם שבו אנו חיים, לא פחות מהסדרות ה־מצויירות של הימים הטובים, ושהדמויות יהיו לא פחות מופלאות מן הגיבורים שאיכלסו את עולמו של הומרוס ונאבקו באלי־האולימפוס. ובעצם, אין הבדל גדול בין הסדרות המצויירות, שהן למעשה ה־מיתולוגיה של האומה האמריקאית, ובין אגדות יוון העתיקה, שהיו ערש התרבות האירופית.

קונן הברברי הוא דוגמה טובה לשילוב כזה. הדמות עצמה נולדה אמנם בסידרה מצויירת אי־שם בשנות ה־30׳, פרי המ־צאתו הפורה של מאייר בשם רוברט הווארד, שהתאבד בגיל 30. קונן עצמו, גיבור הרפתקותיו המופלאות בעולם קדום לפני 12 אלף שנה, הוכיח שכוח החיות שלו גדול מזה של אביו מולידו. אמנם במשך תקופה מסויימת הוא נפל קורבן להזנחה ולשיכחה, אולם דמותו חזרה בהדרגה לאופנה, ויש היום המוני ספרי־כיס באמריקה, שנכתבו על־ידי ממשיכי רוחו של הווארד, המספרים על המשך מעלליו. עוד יותר מזה, מעריציו האמי־

ארנולד שווארצנגר כקונן הברברי מגלה את החרב

נטייה ברורה לפאשיזם ולשוביניזם גברי

סאנדהל ברגמן כוואלריה

נכוותה ונפגעה

תיים יכולים לצייר מפות מדוייקות, המר־אות את המסלולים שבהם הוא נע, לתת פרטים מדוייקים על התקופה ההיבור־יאנית שבה הוא חי (היא אינה רשומה בשום אנציקלופדיה) ולצטט בלי קושי את כל ידידיו ושונאיו במהלך המסעות הרבים שערך.

קונן, בן השבט הסימרי, נחטף על־ידי פרשי בגואניר, הפושטים על הכפר והור־גים את כל תושביו, לבד מן הילדים. הוא גדל בעבדות, כשהוא דוחף מדי יום את גלגל העינויים, עד שהוא הופך בעל שרירים ענקיים, ואז הוא מושלך על־ידי שוביו אל בור הלחימה, שם הוא הופך ללודר המחסל בזה אחר זה את כל יריביו. יום אחד הוא נמלט אל החופש, ויוצא לחפש את הכוהן הגדול של סט, כת שסימלה הם שני נחשים משתחלים זה בתוך זה. כוהן זה, תולסה דום הוא שהנהיג את הפרשים שהרגו את מיש־פחתו והוא אישית ערף את ראש אמו. בדרכו מוצא קונן חרב עתיקה, מתחבר לסובוטאי ולוואלריה היפה, שודד יחד עימם אוצרות, ומגיע למטרתו אחרי מסעות מסמרי־שיער.

הרבה דם. כל זה, בקיצור, הוא הגרעין שדלה התסריטאי־בימאי ג׳ון מיל־יוס מכל מיני מקורות „קונניים״ שונים, כדי לבנות עליו את עלילת הסרט. הצוות הענק שעבד על ההפקה (היא עלתה כ־20 מיליון דולר, ועוד כ־10 מיליון הושקעו בפירסום) וראה את כל מה שצילם מיליוס, טען לאחר מכן שבשום סרט אחר עוד לא נשפך כל־כך הרבה דם (גם אמיתי, שנקנה מבתי־מטבחיים, וגם נוזל דמוי־דם) ולא היה ריכוז גדול כל־כך של אלימות ברוטאלית. לא הכל נכנס לסרט. בימים טרופים אלה, כאשר הכל מתחרים באלימות מכל מיני סוגים, קשה לערוך השוואות, אבל אין ספק שקונן הברברי הוא בהחלט סרט „גברי״ מאוד, אם להשתמש בהגדרות מיקצועיות של הקולנוע. וזה בדיוק מה שאפשר היה לצפות מג׳ון מיליוס, ידידם וחברם לספסל הלימודים של גאוני הדור החדש — קופולה, לוקאס, שפילברג ושות׳, גאון בזכות עצמו, המוכר בעיקר ככותב תסריי־טים (כל הנזכרים מעלה מודים שהוא התסריטאי הטוב מביניהם) והחשוד ב־נטיה ברורה לפאשיזם ולשוביניזם גברי, נטיה שהוא אוהב להזין בכל מיני אימ־רות־כנף ובהתנהגות הולמת — כמו רכיבה על אופנוע ענק בביגדי עור שחורים, בנוסח „מלאכי הגהינום״ (חברו למסעות אלה, בזמן האחרון, הוא כוכב קונן, ראנולד שווארצנגר).

חיסול הטירוף. אם מישהו רוצה להגדיר את הסיגנון החזותי של קונן כתערובת של אפוקליפסה עכשיו (סרט שכתב מיליוס) ושל קורוסאווה, הבימאי יסכים ללא היסוס. אכן, המסע האלים לתוך גיהינום מטורף המגיע לשיא בחי־סול מקור הטירוף, אינו שונה, מהותית, בין אם הוא מתרחש בווייט־נאם או בעולם הקדום. ואשר לקורוסאווה, הנערץ על מיליוס, הוא הישרה על הסרט לא רק את טכניקות הלחימה הסמוראיות, אלא אפילו את דרכי התאורה והתכסיסים ליצירת אשליה דינמית בתנועה. פרשים הדוהרים בתוך יער, כאשר הם חותכים

איש האפקטים ריי האריהאוזן עם יצירותיו ב„התנגשות הטיטאנים״

שיחזור נוסח הוליווד

במהירות את אלומות האור המתגנבות מבין ענפי העצים, מזכירים לא מעט את שיבעת הסמוראים, ומיליוס יהיה הראשון להודות בכך.

מר עולם. כשפים וקסמים הם חלק בלתי־נמנע בסרטים כאלה, והם אינם חסרים כאן, בין אם מדובר במכשפה מפתה, ההופכת לרוח שורקנית כשהיא מוטלת אל תוך הלהבות, נחש אימתני השומר על אוצרות הוואנירים, או רוחות־רפאים הנלחמות על נשמתו של קונן. אבל מיליוס, האיש שהפעלתנות הגופנית היא בנפשו, ניסה להמעיט בכך ככל האפשר. „אנחנו רצינו להתייחס לנושא הזה כאילו מדובר באמת בפרשה היס־טורית ולא דמיונית,״ אומרים גם קוב וגם הבימאי, ועל כן יצרו מציאות העו־מדת בזכות עצמה ואינה מעמידה את האמינות במבחנים קשים מדי. בין היתר, כדי להבטיח את האמינות, דרש מיליוס שכוכביו יבצעו את כל הפעלולים הרבים בעצמם, ללא עזרת כפילים. זה חייב את ארנולד שווארצנגר, האוסטרי שזכה אין־ספור פעמים בתואר מר עולם, ויחד עימו את סאנדהל ברגמן (הרקדנית הה־ראשית בלהקה של כל הג׳אז הזה) וג׳רי

לורנס אוליבייה כזאוס
שחקנים מפורסמים

הארי המלין כפרסאוס
לא בדיוק כמו המיתולוגיה

לופז (גדול גולשי־המים של קליפורניה, ידידו האישי של הבימאי) ללמוד טכני־קות־לחימה מסובכות ולהסתכן מדי יום ביומו, בביצוען לפני המצלמה.

צילום ריאליסטי. כבר ביום הראשון לצילומים הופל שווארצנגר מסלע גבוה על־ידי להקת כלבים טורפים, ראשו כמעט נערף באחד מקרבות המגע, כאשר גרזן ענק נשבר תוך כדי התנגשות עם חרבו, בקרב אחר נדקר על־ידי אחד מיריביו (מיליוס התעקש להשתמש בחרבות אמי־תיות, כדי להבטיח תנועה אמינה של המשתמשים בהן), שלא לדבר על השעות הארוכות שבילה עירום למחצה, פעם

פרנקנשטיין ושות׳

פאנטום בגן העדן (גורדון, תל־אביב, ארצות־הברית) — סאטירה של בראיין דה־פאלמה על עולם הפופ מוצגת באיחור של שבע שנים, כאשר דברים דומים אחרים כבר חלפו על הבד, והרבה מן החידוש והמקוריות שהיו בה באותם הימים, התבלו במקצת.

העלילה היא תערובת מוזרה של פאוסט, תמונתו של דוריאן גריי וכמובן פאנטום האופרה, עם מחוות קטנות לעבר פראנקנשטיין, היצ׳קוק ועוד כל מיני סירטי־אימים שקצרה היריעה מלהזכירם. מעשה במלחין צעיר, שיצירתו נגנבת על־ידי מפיק ואיל־תקליטים. המלחין נפגע אנושות והופך לדמות מיפלצתית תוך כדי ניסיונו להשיב לעצמו את רכושו, מאותו רגע הוא רודף למוות את המפיק ומחבל במועדון־הלילה החדש שלו.

אלא שהמפיק מערים עליו בפעם השניה, מבטיח לו כי קנטאטת הפופ שהוא כותב תושר על־ידי בחירת ליבו, צעירה בשם פניקס, מעביד את היוצר המעוות במעמקי אימפריית המחשכים שהוא מנהל, ומרמה אותו שוב.

למען האמת, העלילה עצמה אינה חשובה במיוחד, כי העיקר הוא המראה המטורף שמקנה דה־פאלמה לסצינות שלו, הפארודיות על אלילי פופ וסיגנון הופעתם, והתמכרות המוחלטת של הכל לפולחנים כמו הצלחה, נעורים, כוח ועוצמה.

חלק גדול מן הסרט נשען על כשרונותיו של המלחין־זמר הזעיר פול ויליאמס, שכתב את כל המוסיקה ואף

המלחין שהפך מיפלצת באולפן ההקלטה

מבצע חלק ממנה, ובנוסף לכך מגלם גם את איל־התקליטים המרושע, סוואן.

הבעיה הגדולה של הסרט היא, שקשה לשים לצחוק דבר שהוא מגוחך מלכתחילה וקשה לחדש בשטח שהוא ממילא מעל ומעבר לצורך. עם זאת, צריך לומר שיש בסרט רעיונות מבריקים כשלעצמם, וכפי שמופע הקולנוע של רוקי הפך למעין פולחן, ללא שום הקשר לאיכותו, כך יכול גם הסרט הזה למצוא לעצמו את מעריציו (כפי שזה קרה בפאריס).

ששערותיה נחשים, מבטה מקפיא את כל המתבונן בה, וכלב בעל שני ראשים שומר על משכנה, בקאליבוס שנענש על־ידי האלים והפך לקריקטורה של האל פאן, עם זנב, קרניים ורגלי תיש, בעקרבי ענק בגודל־אדם ועוד מראות קוסמים מן הסוג הזה.

הארי האמלין הוא פרסאוס הגיבור, שמתמודד עם כל המיפלצות כדי לזכות באנדרומדה, ואם כל מעלליו אינם עולים

ניל מקארתי בתפקיד קאליבוס עם אנדרומדה
קאריקטורה של פן

בתוך שלגים או מים קפואים, ופעם בשמש בוערת. שותפתו להרפתקות, סאנדהל ברגמן, נכוותה בסצינת התקו־טטות בבית־מרזח, נפגעה פעמים רבות ברגליה, תוך כדי הדגמת סיגנון אלגנטי ביותר, כיאה לרקדנית, של שימוש ב־חרב, ואת מאצבעות ידה נחתכה עד העצם (כמה עיתונים אף הודיעו שהיא נקטעה), תוך כדי צילום ריאליסטי.

אפשר, כמובן, להתייחס לקונן הברברי כאל משל בעל השלכות מודרניות. קונן יכול להיות מעין גילגול חדש של הארי המזוהם (עוד סרט שמיליוס השתתף ב־כתיבתו), התגלמות הגבריות, ההוכחה שרק אלימות יכולה לענות על אלימות, ושניצני התרבות המתנוונת המתגלית ב־סרט, בדמות המלך אוסריק (מאכס פון־סידוב) חסרת־ישע כאשר היא צריכה להתמודד עם טירוף דתי, אמונות תפלות ורדיפת בצע חסרת מצפון, שדוגמות לה אפשר למצוא למכביר גם בעולם המודרני (תולסה דום נראה, ולא במיקרה, כתערובת של צ׳ארלס מנסון והכומר ג׳ימי ג׳ונס).

אולי. אבל אם הסרט יצליח, לא יהיה זה בגלל המסר שלו, אלא משום שהוא חוזר לספק להקהל הרחב את אותן האטרקציות שבזמנו היו הקלפים החזקים של הקולנוע: יש בו פעילות למכביר, יש בו רומנטיקה, יש בו מיפלט מן המצוקות של המציאות אל תוך עולם פשוט יותר, מובן יותר, שבו הצופה מזדהה עם הגיבור, שונא את הנבל,

וחש בתוככי עצמו כי אם ימתין עד סוף הסרט, יראה כיצד הטוב מנצח את הרע.

אולימפוס הוליוודי. לעומת קונן הברברי, שמשתדל בכל יכולתו להפוך אגדה למציאות, הצוות שעשה את התנג־שות הטיטנים דאג מראש שהאגדה תהיה אגדה, עד כדי כך שהעלילה כולה מנו־הלת במלוא מובן המילה על־ידי דאוס־אכס־מאכינה.

וכאן אין זו רק מליצה, אלא האמת לאמיתה. כי הסרט אינו אלא שיחזור אגדת פרסאוס ואנדרומדה, שיחזור נוסח הוליווד, כמובן, שבו יש לאלי האולימ־פוס חלק נכבד. נכבד עד כדי כך, שכמה שחקנים מפורסמים מאוד התבקשו לאכלס אותו: לורנס אוליבייה הוא זאוס, קלייר בלום היא רעייתו, הרה, מאגי סמית היא תתיס ואורסולה אנדרס היא אפרו־דיטה.

עיקר מטרת הסרט היא הפגנת כישוריה האדירים של מחלקת האפקטים המיוחדים שמנהלריי האריהאוזן, ומחלקה זו סיפקה, אמנם, תוך שילוב של טכניקות מכל הסוגים, החל מפיסול פשוט ועד לאני־מציה בעזרת מחשבים, את כל המיפלצות והיצורים המשונים של העולם המיתו־לוגי. כאן מוזמן הצופה לצפות בדראקון ענק בשם קראקן, השוכן בקרקעית הים ויוצא משם לעיתים מזומנות כדי לחסל ערים חוטאות (המיפלצת הזאת הגיעה הנה קצת בטעות, משום שהיא שייכת למיתולוגיה של ארצות הצפון), במדוזה

המלין עם ג׳ודי באוקר
אנדרומדה בהוליווד

בקנה אחד עם מה שמספרת המיתולוגיה, צריך לזכור שהיוונים העתיקים לא ידעו מה זה קולנוע, ואיך צריך לכתוב למסך הגדול.

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב — חמים וטעים, האדומים, ממאו עד מוצארט.
חיפה — חלף עם הרוח, חקירה לילית.

תל־אביב

★★★★ **חמים וטעים** (סטודיו, ארצות־הברית) — הקומדיה המזהירה של בילי ויילדר על שני מוסיקאים, המתחפשים לנשים בתוך תיזמורת של נערות, כדי להימלט מזעמם של הגנגסטרים. עם מרילין מונרו, טוני קרטיס וג׳ק למון.

הגנטיקאי רם מואב לקה במחלה חשוכת־מרפא. הרופאים נתנו לו שנתיים, מאז עברו שלוש שנים, שבהן כתב ספר עתידני, העלול לעורר סערה. הוא מספר על מחלתו, סיפרו ויחסו למוות

הייתי בכינוס של החברה האמריקאית למדעי הדגים. הרגשתי חולשה יוצאת־דופן. לא היה לי כוח לעלות במדרגות

●

קיבלתי את העובדה שאני לוקה במחלה אנושה בצורה הטבעית ביותר

●

נוכחתי לדעת שהמוות לא מפחיד אותי. אם מחר אני אקום בבוקר ואראה שאני פגר, אני לא אתרגש

תירגלתי את מישפחתי. לא רוצה שיקבלו הלם כשזה יקרה. כל הזמן אני אומר להם: חבר׳ה נשארו לי עוד שבועיים

●

צריך להתייחס אל המוות כאל חלק בלתי־נפרד מהחיים. עוד עשר שנים, פחות עשר שנים - כולם הולכים בסופו של דבר

●

לא מעניין אותי איזו הלוויה יעשו לי, או איזו מצבה תהיה על קברי. אני חי היום. מחר לא אחיה, אז מה איכפת לי?

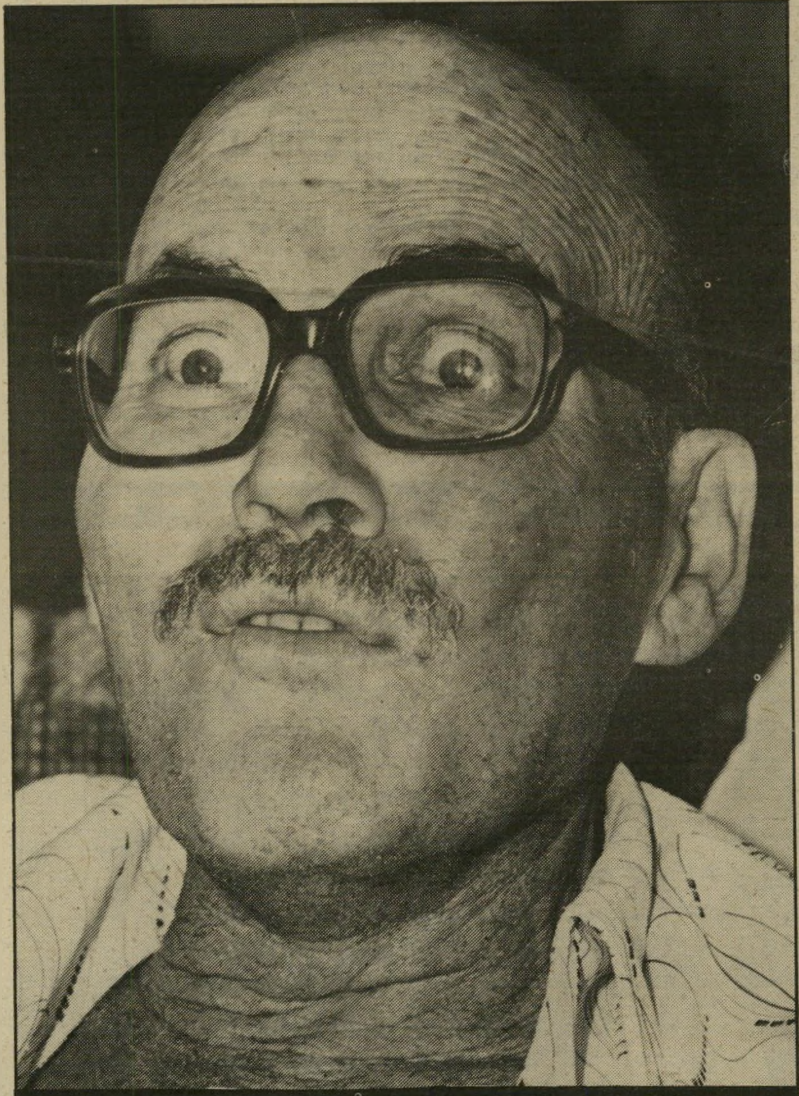

ראיינה שרית ישי

„אני לא פוחד מהמוות!"

הספר שקיבלתי מהוצאת „זמורה ביתן" חימם אותי. לא יכולתי לקרוא אותו בנשימה אחת. אחרי כמה עמודים נעצרתי וחזרתי להתחלה. חשבתי שנפל לידי ספר מדע בדיוני, שיגרתי, והנה נפלתי על סיפור בדיוני שהמציאות והדמיון שזורים בו ביחד. לקח לי כמה ימים כדי לסיים את הספר ואחרי שסיימתי אמרתי לעצמי: אלוהים אדירים זה יכול לקרות במציאות! אחרי שפגשתי את הסופר, אני מאמינה שלא רק שזה יכול לקרות במציאות, אלא שהמציאות עולה על כל דמיון, ושהסיפור האמיתי לא נמצא בספר אלא באדם שכתב אותו.

הסופר הוא רם מואב, ושם הספר „זירמת חכמים". רם מואב היה יושב־ראש הליגה למניעת כפייה דתית. איש נמרץ שחסם בגופו כבישים, שהפגין מול „היכל־שלמה" ובמאה־שערים, שעורר פרובוקציות בכותל המערבי. מואב, שהוא גנטיקאי במיקצועו המתמחה בהשבחת בעלי־חיים, במיוחד דגים, מונה למנהל „מכון־וולקני". איש פעלתן ויוצא־דופן, אחיו של הסופר אורי מילשטיין ושל רקדנית־הבטן והדוקטור לאיסלאם רחל מילשטיין. איש מיוחד, הנשוי לאשה מיוחדת, הביולוגית יהודית מואב. שניהם היו הורים לעומר ולמיכל, כשהחליטו לאמץ שני ילדים שחורים, שלא נמצא להם בית. היום נילי ואמנון גדלים בבית מישפחת מואב, ביחד עם עומר, מיכל ורותי הקטנה, שנולדה כאשר הובא אמנון הביתה.

מישפחת מואב מתגוררת בבית ענק במושב בית־אליעזר. לפני הבית, שגגו אסבסט משופע, בריכת דגים. העיזים רועות באחו, ליד מטעי הזיתים והפיג׳ויות.

בקומה התחתונה בית הילדים. לכל ילד חדר משלו. בקומה העליונה חדר־האורחים, המיטבח ודירת המגורים של ההורים. מישפחה גדולה ומאושרת בת שבע נפשות. במבט ראשון בולטים יחסי־הרעות והפתיחות שבין בני המישפחה. עומר בן ה־22 השתחרר זה עתה מהצבא, ועובד במשק. מיכל משרתת בחיל־האוויר. נילי בת ה־14 מעריצה שרופת

רם מואב בביתו השבוע
„יש שעות שאני חושב: לעזאזל, נמאסו לי הכאבים!"

של להקת „תיסלאם" הולכת לכיתה ט' בתיכון האזורי בגבעת־ברנר. אמנון ורותי עולים לכיתה ה'.

יהודית מגבנת בעצמה את גבינת־העיזים, כמעט שאינה עורכת קניות. משק ביתה מספק את כל מחסורם. רם יושב בחדר־העבודה שלו, עובד על ספרו השני, „לונה". ספר המשך ל„זירמת חכמים". מישפחה מאושרת. אלמלא ידעתי על האסון שפקד אותם, לא הייתי מנחשת לעולם.

לפני שלוש שנים, בהיותו בחוץ־לארץ, חש רם מואב ברע. כשחזר ארצה, נודע לו שחלה במחלה חשוכת־מרפא. הרופאים נתנו לו שמונה חודשים לחיות. האנציקלופדיה נתנה לו שנה־שנה וחצי. מאז חלפו שלוש שנים, רם מואב ניצח את הסטטיסטיקה. בתקופה זו השלים את כתיבת ספרו. אשת־יחסי־הציבור של הוצאת הספרים שלו, גבי לוין, סיפרה לי שרם נהג לטלפן ולהגיד להם: חבר'ה, הזדרזו, אני רוצה לראות את הספר שלי בעודי בחיים. כשטילפנתי אליו, אמר לי: בואי מהר, אי־אפשר לדעת איפה אהיה מחר.

פחדתי לבוא. אנשים נרתעים מפני חולים במחלה חשוכת־מרפא. זה מפחיד, זה לא נעים. לא סיפרתי לרם מואב, אך ביום הפגישה התרגשתי מאוד. דחיתי אותה מהבוקר לשעות אחר־הצהריים. לא פגשתי אדם חולה אנוש ומישפחה מלנכולית. פגשתי אדם מלא שימחת־חיים, השמח על כל רגע

רם מואב לפני המחלה
„גיליתי מי חבר שלי, ומי לא!"

נוסף שניתן לו לחיות, המתייחס אל המוות הצפוי לו כאל רע הכרחי, ומישפחה המתפקדת כאילו כלום, כאילו הכל כרגיל. ילדים שמחים ורעשניים, אשה מקסימה ושופעת חמימות. מדברים על המחלה בפתיחות, משוחחים על המוות בהומור, הופכים את הסיפור הכואב הזה למשהו שניתן לסבול אותו, שאפשר לחיות איתו. ההומור אינו שחור. מישפחת מואב נתנה לי להרגיש שלמות זה לא נעים, אך אין צורך להפוך מוות קרוב למיתוס.

כשיצאתי מבית מישפחת מואב, כעבור שלוש שעות, יצאתי בהרגשה שפגשתי אנשים מאושרים.

● רם, מהי המחלה שאתה חרדה בה?

ישמה עמילו־אידוזיס. זוהי מחלה נדירה ומסובכת מאוד. ישנו חלבון הנמצא בגוף בכמויות מזעריות. כשהוא מתחיל להצטבר ברקמות, הן אינן מסוגלות לתפקד ואז זה מביא למחלה. זה יכול לפגוע בלב, בכליות, במעיים.

● היכן זה פגע בך?

בכליות. זו היתה ההתחלה. התיפקוד של הכליות נפגע. אתמול עשו לי ניתוח כדי לעשות דיאליזה.

● איך זה התחיל?

שלחו לי כרטיס־חינם לבוא להרצות בכינוס של החברה האמריקאית למדעי הדגים, שהתקיים במיין שבארצות־הברית. מקום נפלא. שהיתי בכינוס ואשתי, יהודית, באה לביקור. התנאים היו אידיאליים. לא לקחתי את הכינוס ברצינות, והתייחסתי אליו כאל כייף של חופשה, בילוי משגע במיין, כשבתמורה הצטרכתי להרצות במשך עשרים דקות. מה עוד צריך הבן־אדם? ואז התחלתי לשים לב שבלי שום סיבה אין לי כוח לעלות לחדרי שבקומה השנייה. הרגשתי שכאשר אני יוצא לטייל בערב, אני מרגיש חלש. חזרתי ארצה, הלכתי לרופא ואז נודע לי שאני חולה ומאז אני מידרדר.

אחד מתוך עשרה אנשים אומר שהרעיון של הספר שלי הוא רעיון נאצי. זה מוכיח שגישתם של רוב האנשים לגנטיקה היא אמוציונאלית חזקה

● אמרו לך מייד שהמחלה חשוכת־מרפא?

יש לנו רופא בלתי רגיל, הפרופסור צבי בוטוביץ'. הוא אמר לי מייד את האמת.

● האם זוהי גישתו לכל החולים, לומר מייד את האמת המרה?

לכל חולה הוא בוחר את הגישה המתאימה, אבל אני לא סמכתי רק על ההבחנה של הרופאים. הלכתי לספרייה, הוצאתי ספר וראיתי שנשאר לי מכסימום שנה, שנה וחצי לחיות.

● אתה אדם פעלתן ועסוק מאוד. כיצד היגבת כאשר נפלה עליך הבשורה הקשה?

אם היית שואלת אותי יום אחד לפני כן איך אגיב אם יגידו לי שחליתי ב־מחלה חשוכת־מרפא הייתי אומר לך שאני לא יודע. אבל קיבלתי את הבשורה בצורה הטבעית ביותר. הגישה שלי היתה: יש לי בכיס 49 שנים של חיים טובים מאוד. הספקתי הרבה יותר מאשר הרבה אנשים. הגיע הזמן ללכת, אז זהו זה. נשאר לי מעט זמן, צריך לחיות הכי טוב. לעשות רק מה שאני רוצה לעשות, ומכסימום שאפשר. נוכחתי לדעת שזה לא מפחיד אותי. אם מחר אני אקום בבוקר ואראה שאני פגר, אני לא אתרגש. תירגלתי את המישפחה, לא רוצה שיקבלו הלם כשזה יקרה. התרגילים שלי מתבטאים בלהגיד להם כל פעם: חבר'ה, נותרו שבועיים־שלושה וכשזה יקרה, הם יגידו: „אוף, טוב שנפטרנו מהנודניק הזה."

● מהו יחסך אל המוות?

אני מתייחס אליו כאל חלק בלתי נפרד מהחיים. עוד עשר שנים, פחות עשר שנים — כולם הולכים בסופו של דבר.

● המוות הקרוב מפחיד אותך?

אף פעם לא הייתי פחדן. גם לא כשהייתי חייל במילחמת העצמאות והייתי בסכנת מוות מאוד מוחשית.

● ואינך חושש מכלתי נודע?

רק דבר אחד אני לא רוצה: שבהלוויה שלי יהיו הדוסים המלוכלכים האלה, אם כי אני יודע שאז זה כבר לא יטריד אותי

אני רק יכול לומר לך בוודאות, ש־הרופאים אמרו לי: „עם המחלה הזאת זהו זה. תוך שנה־שנתיים אתה גומר." היו לי מצבים שהייתי מאושפז וחשבתי שאור־טו־טו אני הולך, ואפילו לא הספקתי לגמור את הספר. כשגמרתי, התקשרתי מייד עם הוצאת זמורה ביתן. הסטטיסטיקה היתה נגדי. הרופא אמר שיש לי שמונה חודשים. רציתי להוציא את הספר לפני שאמות. היו לי כמה משברים, והנה הספר יצא לאור ואני החזקתי מעמד. ניצחתי את הסטטיסטיקה.

● ומישפחתך, כיצד קיבלה המישפחה את מחלתך?

יש לי מזל שיש לי אשה יוצאת מהכלל. זהו המפתח ליכולת שלי לתפקד באופן נורמלי, כי אם יהודית לא היתה כזאת, לא יכולתי לחיות חיים נורמלים. אנחנו מתפקדים כאילו אחיה לעד, מתכננים במשק. אני כבר לא עובד יותר, רק עומד בחלון וצועק על בני עומר, מחלק לו פקודות מה לעשות. אנחנו נוטעים עצים שנאכל את פירותיהם רק בעוד חמש שנים, ואני מתעלם לגמרי מהעובדה שאולי לא אהיה פה. אני רב עם עומר כשהוא רוצה לגדוע את עץ התות, למרות שאני יודע שמאוד יכול להיות שלא אראה אותו בפריחתו. אנחנו חיים באופן נורמלי, מתוך ידיעה שמחר לא אהיה פה. החיים שלנו כעת יותר עשירים, כי אני בבית. אני אף פעם לא עצוב. אסור לי להיות עצוב, אין לי זמן להיות עצוב.

● שני ילדיך בני העשר, אמנון ורותי, מבינים את מצבך?

באופן מוחלט. אני חושב שזה מטריד אותם, אך הם לומדים להתמודד עם הבעיה. אני חושב שזה קשה להם. אחרי הכל, אבא שהם אוהבים הולך למות. זה מציק להם, אך הם יודעים להתמודד עם זה ולמדו לראות את הצדדים היפים. רותי אומרת: כמה זה טוב שאבא עכשיו בבית כל הזמן, ואפשר לראות איתו טלוויזיה. לפעמים הילדים מקבלים את זה יותר מדי טבעי. נסענו פעם עם עומר להביא עיזים מאוניברסיטת תל־אביב. בדרך חזרה הרגשתי לא טוב. אמרתי לעומר: אם אני אתעלף... אז הוא ענה: בחייך, אבא, תפסיק לבלבל את המוח. תגיד מה לעשות עם הגוויה. הוא הגזים קצת, אבל אני לימדתי אותו להתייחס כך אל המחלה שלי ואל המוות הצפוי.

● במה אתה מוגבל עקב המחלה?

אני לא יכול לעשות שום דבר פיסי. פעם עוד יכולתי לעזור ליהודית במיטבח. אחת מהנאות החיים שלנו זה אוכל. אפילו את זה הפסקתי. אנחנו מומחים באוכל סיני. כעת אני לא מסוגל, בגלל הגב, לעמוד. אני סובל מחוסר נשימה. אני חליש, קשה לי לשבת. אני עובד

אני מקווה שתהיה לי גוויה יפה. את יודעת שנרשמתי בתחרות הגוויה, אבל מה לעשות המילחמה דפקה אותי. יש גוויות יותר צעירות ויותר יפות ממני

בחצי שכיבה. את רואה את ה„שמפניה" הזו, שאני שותה? הייתי מציע לך להתכבד, אלא שזה לא כל־כך טעים. אני לא מסוגל לעכל מזון, אז אני אוכל אותו בצורת נוזל. זוהי הדרך היחידה שבה אני מסוגל לאכול. כבר לא יכול ליהנות יותר מאוכל סיני.

● אנשים רבים אינם יודעים כיצד לנהוג כאשר פוקד אסון את חברם. כיצד נהגו חבריך?

הבית שלי מלא בחברים. כל הזמן חברים, סטודנטים, קולגות. אני מאוד נהנה מהקשרים עם החברים, אך ישנה תופעה אחרת. כאשר הייתי בוס גדול, היו כאלה שטרחו לשאול לשלומי. ברגע שהפסקתי להיות בוס גדול, בגלל המחלה, פתאום הפסיקו לשאול לשלומי. היה לי

מיכל, נילי, עומר (עומדים), אמנון, יהודית, רם ורותי מואב
„הילדים מוטרדים מעניין מותי, אבל לומדים להתמודד עם הבעייה״

(המשך מעמוד 67)
משבר די גדול בגלל זה. הייתי מנהל מכון וולקני. בגלל המחלה נאלצתי להפסיק את עבודתי. עשיתי שגיאה ומיניתי את הסגן שלי במקומי. הוא לא התייחס אלי יפה. חשבתי שלמרות שאיני מסוגל לתפקד כמנהל, אשאר בצוות ההנהלה ואכלתי קצת קש. ואז גיליתי למעשה מי חבר שלי ומי לא. המחלה היא מסננת טובה.

התפקיד הזה, של ראש־מינהל־מחקר־חקלאי, היה בשבילי מין ייעוד. מאז שעלה הליכוד לשילטון, החקלאות היא קטסטרופה. היתה לי הרגשה שאני יודע איך לתקן הרבה דברים. התחלתי להזיז דברים, זרעתי זרעים ויום אחרי שירדתי מכהונתי הפסיקו להשקות את הזרעים, וכל הנבטים הרכים קמלו. זה נורא כואב לי.

● היו אנשים שניתקו איתך קשרים בגלל מחלתך?

כמעט שלא. היו כמה אנשים שהודו שלא היה להם נוח. חששו לפגוש בנו. אנשים שמחים בחלקם שפגע בהם אסון. הם פחדו שהפכנו לאנשים עצובים, מלנכוליים. יש כאלה שזה קורה אצלם, אצלנו זה לא כך. זה עד כדי כך לא כך, שלפעמים קורים לי דברים מצחיקים. באים אלי קולגות, סטודנטים, לתנות לפני צרותיהם, ואני אומר להם: ריבונו של עולם! אתם באים לבכות אלי?

● האם יש דברים שהפכו לגביך פחות חשובים?

לא באופן אבסולוטי. תמיד עשיתי דברים שרציתי לעשות. אף פעם לא דחיתי. לא נהגתי לומר: את זה נשאיר לעת זיקנה. תמיד נהניתי מהחיים. ביליתי עם נשים יפות, השתדלתי למצות את המכסימום מהחיים.

● האם הפסקת להתרגז, מדברים כמו חשבון חשמל גדול?

ממילא אף פעם לא התעסקתי בחשבונות החשמל, אבל הסוד הוא להמשיך לחיות כאילו אין סוף. להמשיך להתעסק בדברים הנורמליים. למרות זאת, כשהחבר׳ה בבית פותחים טלוויזיה ומקללים, אני אומר להם: חבר׳ה, כעת זו הבעיה שלכם לא שלי.

● האם חל שינוי בסולם הערכים שלך?

השינוי שחל אינו מהפכני. חשבי על אדם זקן בן שמונים. הוא יודע שימיו קצרים והוא מסתדר עם זה טוב.

● האם אינך כועס, ממורמר, שואל את עצמך למה דווקא אני?

למען האמת, לפעמים אני רואה כל מיני בהמות המגיעות לזיקנה מופלגת, ואני חושב לעצמי: לא היה מזיק אם המחלה היתה עוברת אליהם. אך ברצינות, אל תשכחי שאני אדם יוצר. כמו שאני ממש אינווליד, הצלחתי לכתוב ספר. אני נהנה מהחיים. יש לי מישפחה. אילו הייתי כבול לבית־חולים, אילו הייתי ערירי, הייתי רואה את החיים אחרת. זה משנה את כל המצב. היה לי דוד שהיה חולה אנוש, היה ערירי, וחי לבד בחדר עלוב. למזלי, מצבי טוב משל דודי. אני מוקף במישפחה אוהבת, חיי מלאי תוכן ועניין. במצבי אני, לולא היתה לי מישפחה, הייתי צריך להיות מאושפז בבית־חולים.

● כשאתה חושב על המוות על מה אתה חושב?

אני מקווה שתהיה לי גוויה יפה. באמת, מה את מחייכת? אני נרשמתי, יש תחרות על הגוויה היפה. אבל מה, המילחמה דפקה אותי. בעיקבות המילחמה יש כעת גוויות הרבה יותר יפות והרבה יותר צעירות משלי. יש שעות, יש שעות שאני חושב: לעזאזל, נמאס לי, יש כאבים, אני כבר לא רוצה את זה. יש שעות קשות שנגמר הכוח, אבל אז בא אחד הילדים ומטפס עלי באהבה, ואני חי באווירה הזאת של הבית. האווירה זה המפתח. זה המפתח המאריך את חיי.

■ ■ ■

● אתה כותב כעת את סיפרך השני, ספר ההמשך ל„זרימת חכמים". האם לא עוברת בראשך מחשבה שעליך למהר כדי להספיק לגמור את הספר?

בטח, יחד עם זאת אני לא רוצה להוציא דברים שאיני שלם איתם. אני פרפקציוניסט, וזהו השיקול הראשון אצלי, לא השיקול של חוסר הזמן. אני מניח שהספר השני הוא במצב שאפשר להוציאו לאור גם בלעדי, ועורך טוב יצליח לעשות זאת. יש לי תוכניות לספר שלישי, אבל אני לא חושב שאצליח להוציא אותו לפועל. המחלה מתקדמת. עד עכשיו הסתדרתי עם הכליות שלי, אבל מאתמול אני זקוק לדיאליזה, ואי־אפשר לדעת איפה זה יפגע בי היום או מחר — בלב, במוח.

● הכנת תוכניות למישפחתך?

לא, איני רוצה לתכנן את חייו של אף אחד. מבחינה כלכלית דאגתי שהכל יהיה בסדר, שיהודית, שנשארת עם חמשת הילדים, לא תהיה מודאגת וטרודה בבעיות כלכליות. אני מקווה שיהיה בסדר.

● יש הומור שחור, אנשים מנבאים את מותם, כותבים צוואות. מהו יחסך להומור הזה?

אני יודע? היום אני חי, מחר אני מת. את חושבת שזה מצחיק?

● האם אתה חושב איזו הלוייה אתה רוצה, או מה יהיה כתוב על מצבתך?

לא. לא מעניין אותי מה יהיה אחרי שאמות. לא מעניינת אותי ההלוויה או המצבה. רק דבר אחד אני לא רוצה: לא רוצה שיהיו שם הדוסים המלוכלכים, אם כי אני יודע שכשהם יהיו שם, זה כבר לא יטריד אותי. הדבר היחידי שניתן לעשות כדי למנוע מהדוסים לטפל בגופתי, הוא למסור אותה למחקר. אנחנו כולנו, גם הילדים, חברים באגודה להשתלות ותרמנו את גופנו למדע. הגישה שלי אומרת: אני חי היום, מחר לא אחיה, אז מה שיהיה מחר לא איכפת לי.

● אתה חושב לעיתים על חיים אחרי המוות? על העולם הבא?

מדוע המצאנו את העולם הבא? הייתי מוכרח להיכנס בספר לנושא של גן עדן. יש גן עדן של מוסלמים, שהוא הרמון עם אלף נשים ויש גן עדן של יהודים, שלומדים בו גמרא, ויש גן עדן של הבראשית, שכל היום יושבים ומסתכלים בו על עצים יפים ואוכלים פירות.

התחלתי לקרוא בתורה, והיה ברור לי שגן העדן המתואר שם הוא גן עדן של קופים, שאינם אנשים חושבים. ואז התחלתי לחשוב: כל החיים, כל השנים, אדם ניסה ליצור גן עדן כי האדם הוא מיפלצת. הוא יצר לעצמו גיהינום על האדמה וגם כשבני־אדם מתים הם הולכים לגיהינום, כי רובם חוטאים. לכן האדם המציא לעצמו גן עדן אחרי המוות, והרי אין דבר מטומטם מזה, כי רק הטובים הולכים לגן עדן. ואם רק הטובים, אז סימן שיש סלקציה, ולעשות סלקציה לאנשים שעברו את גיל הרבייה, מה הטעם? זהו ביזבוז, זה לא עובר לדור הבא. לכן זה חסר טעם. ולכן צריך לקחת את גן העדן של אחרי המוות ולהעביר אותו לפני המוות, ואז נבטל במחי יד אחת גם את הגיהינום שלפני המוות וגם את הגיהינום של אחרי המוות ולא יהיו יותר אנשים רעים. מה את אומרת, אין הרעיון? זה הכל כתוב בספר שלי.

● אילו כתבת את הרעיון הזה לפני שחלית, היית כותב אותו באותה צורה?

יכול להיות שלא. יכול להיות שהיום אני חושב באופן יותר פילוסופי.

● שני ילדיך המאומצים, נילי ואמנון, הם שחורים. מדוע אימצת דווקא אותם?

אחרי שנולדו לנו עומר ויעל, יהודית לא נכנסה יותר להריון. רצינו עוד ילד ולא הלך לנו. פנינו ללישכת האימוץ ואמרו לנו: יש לכם שני ילדים, סתם ילד לא ניתן לכם. אבל הם אמרו שיש להם ילדה שאי־אפשר למצוא לה בית בגלל הצבע שלה. הראו לנו את נילי. התאהבנו בה ממבט ראשון ולקחנו אותה הביתה.

● לא חששת מבעיות שיהיו לילדה שחורה בבית שבו הוריה ושני אחיה הבוגרים הם לבנים?

החלטנו להתמודד עם זה, וזה לא נבע מטעמים אידיאולוגיים אלא באמת ובתמים בגלל שאהבנו את נילי. אמרנו ללישכה שאנחנו רוצים עוד ילד שחור, כדי שנילי לא תהיה יחידה מבחינת הצבע. ואז נכנסה יהודית להריון, ובו־זמנית טילפנו לנו מהלישכה שיש להם עוד ילד עבורנו, שאמו יהודיה ואביו אמריקאי שחור. הלכנו לראות את הילד ולקחנו אותו הביתה, וזהו אמנון, שהוא ילד בלתי־רגיל. הוא ורותי, בתנו, הם בני אותו גיל. אמה של נילי גם היא היתה יהודיה, ישראלית, ואביה היה אפריקאי.

● האם יש בעיות עם שני הילדים?

לא מבחינת הצבע. נילי היא שונה מאוד, אבל זה קורה גם כשהילד הוא יוצא חלציך. היא מאוד מיוחדת. יש לה אופי משלה. אמנון גם הוא טיפוס מיוחד, אך הוא הרבה יותר משתלב מנילי. נילי היא טיפוס מיוחד במינו. יש לה הרצונות שלה.

● למרות שהיא התחנכה בביתך?

מהבחינה הזאת היא דומה לכל ילדי. אך מפתיע אותי איך שאנשים נלחמים בתופעה הגורסת שההתנהגות היא תוצאה של גנטיקה.

● הספר שלך, „זרימת חכמים", עוסק בגנטיקה...

כן, הרעיון לכתוב את הספר הסתובב אצלי בראש מאז 1970. זהו ספר עם הריון בן 12 שנה. אני גנטיקאי במקצועי, ועוסק בהשבחת בעלי־חיים. לימדתי קורסים בגנטיקה של האוכלוסיה, ונגעתי בשאלת הגנטיקה באבולוציה של בני־האדם. הייתי עסוק במילחמה נגד כופי הדת.

● קופי הדעת?

אם תרצי, אז גם קופי הדעת זה טוב. הייתי ראש הליגה למניעת כפייה דתית, ואירגנתי הפגנות בירושלים נגד הכפייה הדתית. יחד עם זאת התעניינתי בנושא השרידה של עם ישראל. חשבתי על זה כגנטיקאי, כשהיה לי ברור — ואני יודע שאני לא מקורי בזה — שמה ששומר אותנו זה פער האיכות. אין לנו שום דבר השומר עלינו בעליונות מפני אויבינו, לבד מהאיכות. מה שמחזיק אותנו בחיים, בינתיים, הוא זה שמבחינה איכותית־חברתית אנחנו עולים עליהם.

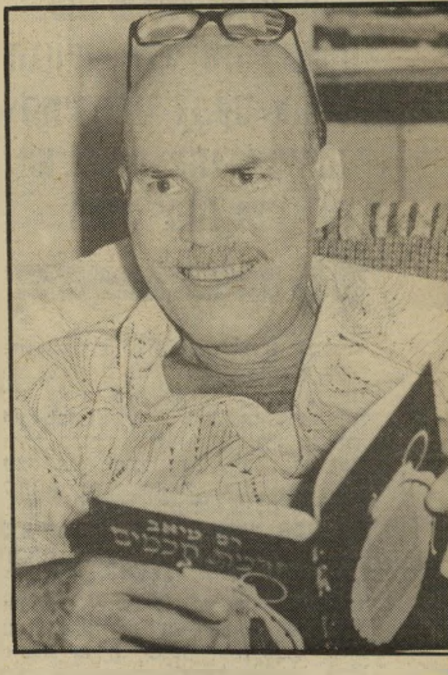

מרואיין מואב וספרו
„להספיק לפני המוות״

מואב עם אריאל שרון
„ארגנתי הפגנות נגד כפייה דתית״

אך לא לעולם חוסן, ואיך שומרים על האיכות? אם זה באמת נכון, אז כדי שנשרוד צריך לשמור, ואפילו להג־דיל, את פער האיכות. אולם אמצעים חינוכיים־סביבתיים אינם מספיקים, אז צריך להשתמש בכלים, דהיינו בשיפור גנטי. ברגע שהמחשבה הזאת תפסה אותי, חשבתי איך אני מפיץ את המסר. ברור היה לי שאם אכתוב מאמר מדעי, איש לא יקרא אותו. החלטתי לכתוב רומן ולהגניב לתוכו את שטיפת־המוח.

גרתי אז ברמת־מוצא, ליד ירושלים. אחי, אורי מילשטיין, הוא הסופר במיש־פחה. אחותי, רחל מילשטיין, היא רקדנית־הבטן של המישפחה, ואני המדען. אמרתי לאורי: בוא נעשה ג'וב משותף. נפתח רעיון, נפתח עלילה, ואתה תכתוב. שנה שלמה, למגינת רוחן של נשותינו, בילינו את כל השבתות והחגים בצוותא ופיתחנו את הרעיון. לאחי אין פרנסה קבועה כמוני, ומהספר לא יכול היה להתקיים, אז הוא נאלץ לעסוק בדברים אחרים, ואני הייתי עסוק בקידומי המדעי, והת־חילו להיוולד ילדים, ואני החלטתי לכתוב לבד. אך מייד למדתי שספר אי־אפשר לכותב בין הדברים.

בשנת 1976 נסענו לשנת־שבתון ב־הוואי, ובמקום לעסוק במחקר כתבתי את הספר. את צריכה לזכור שאין לי השכלה ספרותית. אני חקלאי וההשכלה שלי היא במדעי־הטבע. ישבתי וכתבתי, גמרתי לכתוב, חזרנו ארצה, עברנו לגור במושב, והפצתי את הספר בין תריסר ידידים. הסתבר לי שהספר דורש הרבה עבודה. ובינתיים מוניתי כמנהל מכון וולקני, שהוא מוסד ענק המעסיק 1500 עובדים, וגם לעשות את זה וגם לכתוב ספר לא בא בחשבון.

עד שפתאום היה לי מזל ופתאום חליתי במחלה חשוכת־מרפא. ביולי '79 התברר לי שתפסה אותי איזו מחלה נדירה. המשכתי לעבוד, קצת נחלשתי, עד ש־באפריל '81 היה לי משבר קטן. אושפזתי ואז הרגשתי שבאמת הקץ מתקרב, ושבזמן שנותר לי אני מוכרח לסיים את הספר. במשך כתישעה חודשים זה היה עיסוקי היחידי. הפסקתי לצאת מהבית. היה לי קשה ללכת, היה לי קשה לשבת, אך בכל זאת הקדשתי בכל יום חמש שעות לכתיבה.

● מהי מטרתו של סיפרך? אילו אתגרים הצבת לפניך כש־ישבת לכתוב ספר טעון חומר־נפץ שכזה?

האתגר האינטלקטואלי היה לספק ל־קורא את מיטב ההיבטים הביולוגיים והאידיאולוגיים של הנושא, שאפשר לק־רוא לו „יישום ידע גנטי לשיפור הגזע האנושי". שלאנשים יהיה הידע שיש לי, בצורה רציונאלית ולא אמוציונאלית. זוהי המטרה האינטלקטואלית. ושנית, היה לי אתגר ספרותי — לספר סיפור מעניין, הפותח צוהר לחיים במדינת־ישראל ב־שלהי מילחמת יום־הכיפורים שפותח צוהר לפחדים ולחרדות. גם יהדות ארצות־הברית מעורבת בסיפור כי היא חלק אינטגרלי מהמערכת של חיינו בארץ.

● בספר זיהיתי כמה דמויות מהכוהמה שקיימות במציאות. הי־אם גם הדמויות של אנשי מערכת־הביטחון הן אמיתיות?

שירתתי במילואים במישרד־הביטחון. ניצלתי את זה לא כדי לגלות סודות צבאיים, אלא לתת את הרקע האנושי. שאלתי מהגיבורים שהיכרתי הרבה מאוד תכונות. הדמויות המישניות הן דמויות שניתן למצוא להם מקבילים במציאות. הדמויות הראשיות הן דמיוניות.

● רעיון הספר הוא כיצד לטפח את הגזע הישראלי, שיגיע לדרגה הטובה ביותר...

תוך כדי כתיבת הספר, הגעתי למסקנה שאני עוסק פה בשני מעגלים. המעגל הקטן, שהוא ישראל, והמעגל הגדול, שהוא הגזע האנושי, בגלל שהוא חיה לא מאוזנת, הולך בדרך להשמד עצמי. וכשאני אומר השמד, אני מדבר על מילחמה אטומית שתשמיד הכל. אי־אפשר להימנע ממילחמה כזאת.

● מדוע?

כי הקוף הראשון קפץ מהעץ ואמר: אני רוצה להידמות לאלוהים. היתה לו דרך ארוכה כדי להגיע לאלוהים. הוא היה צריך לאכול משני עצים, עץ הדעת ועץ החיים. משמע — וזו אינטרפרטציה פרטית שלו, ואני הרי פרשן תנ"ך ידוע — הדרך מהקוף אל האלוהים דרשה התקדמות או שיפור בשני כיווני מסלול — אינטלקטואלי, כדי שהאדם יוכל לייצר שולחן, גלגל, פצצה, והתפתחות בתכונות המוסריות־חברתיות, שיאפשרו לאדם להתמודד עם הטכנולוגיה שהמוח הגדול שלו יצר. המוח רץ קדימה, התקדם הת־קדמות עצומה, התכונות המוסריות־חב־רתיות צלעו, וכך נוצר אדם עם מוסר של קוף ויכולת ליצור פצצה.

מה קורה כאשר מתפתחות תכונות מו־סריות ללא אינטלקט? נוצרים מלאכים, כי מלאכים אף פעם לא צריכים להיות חכמים, רק טובים. ובכן, המוח התפתח בקצב אדיר, מבלי שההתנהגות החברתית תדביק אותו, והאדם לא הצליח להשתלט עליו.

ראי כמה אנשים סובלים בגלל רשע של אנשים אחרים: 99 אחוז של סבל לא באים כמו פורס־מז'ור מהטבע, אלא מאנשים אחרים. רישעות, צרות־עין, הכל בא מהאדם. ולמה כל הסבל? כי הסבל הוא בסיסי וטמון בתוכנו. אנחנו חיה עם שכל עצום, אך הרמה המוסרית שלנו היא נמוכה, ולכן אני מאמין כי יצר האדם רע מנעוריו.

● ומה עם האגדות שכל תינוק הוא טוב עד אשר החיים מקל־קלים אותו?

אמרת בעצמך, אגדות.

● ומה עם הרעיון של המהפכה הצרפתית שהאדם נולד דף חלק?

מבחינה ביולוגית, זה טימטום. אחת הבעיות המרכזיות בחוסר־יכולתו של ה־אדם לטפל בבעיותיו, היא היותו כבול לאידיאולוגיה, וכשעובדות החיים אינן מתאימות לאידיאולוגיה, הוא נוקט במדי־ניות בת־יענה, בנוסח: דעתי נחושה, אל תבלבל אותי בעובדות.

זה אבסורד לחשוב שבני־אדם נולדים עם אותו אינטלקט. המערכת הגנטית היא הקובעת. אם את רוצה שוויון, אז כמובן נוח לך להגיד שאנשים נולדו שווים. ואלה הם בדיוק הדברים שאני מטפל בהם בספרי. איני מאמין שבני־האדם נולדים שווים, ואני מאמין שהמערכת הגנטית היא אשר קובעת את האינטלקט. אני מאמין שניתן להשביח את הגזע בעזרת הגנטיקה.

● זהו רעיון נאצי.

תישעה מתוך עשרה אנשים אומרים לי את זה. זה מראה שהגישה של רוב האנשים היא עם אמוציות כל־כך חזקות, שהיא לא מאפשרת להם גישה פתוחה. הנאצים הובילו יהודים ברכבות לתאי־הגאזים. זה אומר שרכבות זה דבר נאצי, ואסור להשתמש בהן. השבחת גזע זה לא טוב או רע, זה כלי שמי שמשתמש בו הוא טוב או רע. בספר שלי אני מספר על סטאלין שביקש שיבחרו בש־בילו חצי מיליון נשים מהמובחרות ש־בבנות רוסיה, ויפרו אותן בזרעו, כי הוא הגבר המשובח ביותר. סטאלין השיג כל מה ששליט אחר בהיסטוריה השיג, אבל הוא רצה יותר. הוא רצה שהגזע של בני סטאלין יחליף את הגזע האנושי, ומבחינה ביולוגית זה אפשרי. תוך כמה דורות היו בני סטאלין כובשים את העולם. אני מראה איך אפשר לעשות את זה כשמשתמשים בגנטיקה לרעה.

● זה נשמע מטורף לחלוטין.

למה מטורף? קחי לדוגמה את אידי אמין. כמה נשים היו לו? את חושבת שמטורף כזה לא יכול היה להפרות מחצית מנשות אוגנדה בזרעו?

● איך אתה מוכיח שימוש לטו־בה בגנטיקה?

אם את עושה סלקציה בתנאים הומני־טריים לחלוטין, וגורמת לכך שתכונות אנושיות, בעיקר של מוסר ואיכות, יעברו בירושה, את כבר עושה בגנטיקה שימוש לטובה. בסיפרי השני, שנקרא *לונה*, כי הוא מתרחש על הירח, אני מתאר מדינה שבה יושם רעיון האוטופיה הגנטית, שהבסיס שלה הוא מדינה של אנשים בעלי איכות, והרעיון שלה היא שיפור רצוף של איכות האדם הן באמצעים גנטיים, והן באמצעים חינוכיים. בסיפרי הראשון, *זירמת חכמים*, אני מוביל לק־ראת זה. בספר השני אני משתמש בהנ־דסה גנטית, בייחורים, שזה מצב שבו את לוקחת מצמח אחד ועושה העתקים ומשכפלת טיפוסים זהים. אני מוכיח שכל זה אפשרי.

● זה קצת מפחיד, לא?

הייתי מצפה ממך שתהיי יותר פתוחה לנושא. למה מפחיד?

● כי מפחיד כשמתערבים לטב־ע בעבודה.

גם לנתח בני־אדם ולהצילם ממוות זו התערבות בעבודת הטבע. ככל שהמדע מתקדם, ניתן לעשות איתו דברים יותר מועילים. מי יכול לעצור את זה?

במדינה

פשעים

רצח רדיו־אקטיבי

החשודה ברצח, שהועברה להיסתכלות פסיכיאטרית, טוענה שבעלה מקרין אותה.

„מקרינים אותי! אני רועדת בגלל זה בכל הגוף. שמו לי גם משהו בקפה ר הקאתי כל הבוקר!"

אנשי המישטרה וגם כמה מהעיתונאים, לא הופתעו מהדברים שאמרה נעמי יהו־דאי, החשודה ברצח בעלה לשעבר, לשו־פט שהאריך את מעצרה. הם מכירים את סיפוריה אודות הקרנות רדיו־אקטי־ביות וכל מיני אמצעי־השמדה אחרים המופעלים כלפיה, שאותם שמעו לא אחת מפיה בעבר.

נעמי בת ה־51 נעצרה במוצאי־השבת השבוע בביתה, בקומה הרביעית ברחוב הירקון 140 בתל־אביב. בשעה 9 בלילה התקשר פרקליטה, עורך־הדין דויד זעירא מבני־ברק, שייצג אותה בהליך הגירושין מבעלה המנוח, למוקד המישטרה. הוא הודיע על אסון, שכנראה אירע אצל לקוחתו.

כשהגיעו השוטרים לבית, מצאו גבר קשיש מוטל מתבוסס בדמו במיטבח. זה היה קרלוס חדיד בן ה־71, בעלה לשעבר של נעמי. הוא נרצח ב־דקירות סכין רבות בחזהו ובביטנו.

נעמי עצמה נמצאה בחדר־השינה, כשהיא מחוסרת־הכרה. היא ניסתה להת־אבד באמצעות שני מיכלי־גאז ניידים, המשמשים לפיקניק, שאותם הציבה בחדר ופתחה את ברזיהם. אמבולנס לטיפול נמרץ של מגן־דויד־אדום, שהוזעק למקום, הגיש לה טיפול החיאה ועורר אותה. היא הוצאה מהבית בכיסא־גלגלים, הו־עברה להמשך הטיפול לבית־החולים איכילוב, ונעצרה בחשד לביצוע הרצח.

החזה התייבש. עורך־הדין זעירא, שאינו מטפל בפרשות פליליות, מינה לחשודה את עורך־הדין מרדכי („מוטי") שורר, שהופיע בדיון להארכת המעצר. שורר, שביקש כי נעמי תיבדק על־ידי פסיכיאטר, היה מעוניין שהשופט ישמע את אשר יש לאשה לומר. אחרי שהקשיב לדבריה, השתכנע השופט גלין כי יש מקום לבקשה. היא ציווה לעוצרה ל־15 ימים, שבמהלכם תועבר להסתכלות פסי־כיאטרית.

נעמי יהודאי נישאה לקרלוס חדיד, מיליונר יהודי ממכסיקו, לפני 16 שנה. בני־הזוג חיו במכסיקו־סיטי, עד שלפני כמה שנים נתגלעו ביניהם סיכסוכים, שבעיקבותיהם חזרה נעמי ארצה. בעלה המשיך להתגורר מעבר לים, אך בא לעיתים תכופות לבקר בארץ.

לנעמי שתי בנות, בנות 9 ו־12, שיש מחלוקת אם אביהן הוא חדיד הקשיש או גבר אחר. הדירה שבה מתגוררות האם ובנותיה בתל־אביב נמצאת מעל למרכז התרבות של הקונסוליה הבריטית. הבניין כולו שייך לחדיד.

במשך זמן ממושך היתה נעמי פוקדת לעיתים קרובות את תחנות המישטרה בתל־אביב, כשבפיה סיפורים מסמרי־שיער על התנכלויות ומזימות שונות של בעלה נגדה. בין השאר היא סיפרה, כי בעלה שלח לביתה מיזוודה, שבה היה חומר רדיו־אקטיבי מסוכן. לטענתה, גרם חומר זה להתייבשות החזה שלה, ולכל מיני תופעות לוואי נוספות.

אחרי ששוחררה מבית־החולים, שם הוחזקה תחת שמירה צמודה, הועברה נעמי לתא בידוד בבית־המעצר המחוזי באבו־כביר. לחוקריה היא סיפרה, כי בעלה לשעבר בא לביתה כדי להרעיל את בנותיה. החוקרים רואים בטענה זאת את המניע לרצח.

החשודה נמצאת עדיין בהלם והחוקרים מתקשים לדלות ממנה פרטים נוספים. היא טוענת שאינה זוכרת מה קרה, ש־בעלה עדיין מנסה לפגוע בה, באמצעות קרינה רדיו־אקטיבית ורעלים. כשנאמר לה שהוא מת, ענתה: „יש לו אנשים שממשיכים להקרין עלי!"

חשודה יהודאי אחרי הרצח
דקירות סכין בחזה ובבטן

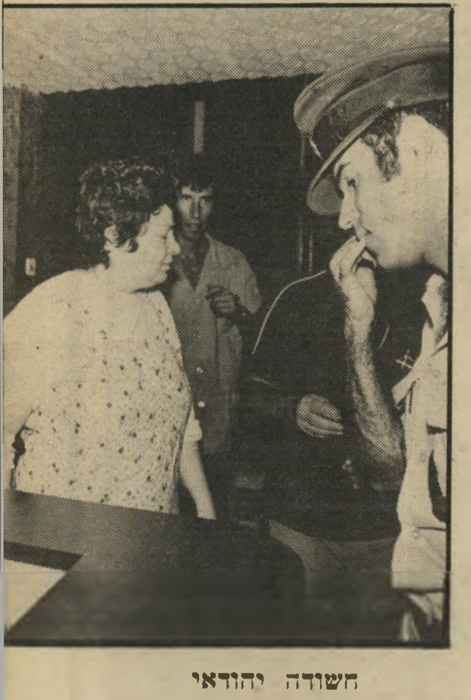

חשודה יהודאי
סיפורי אימה

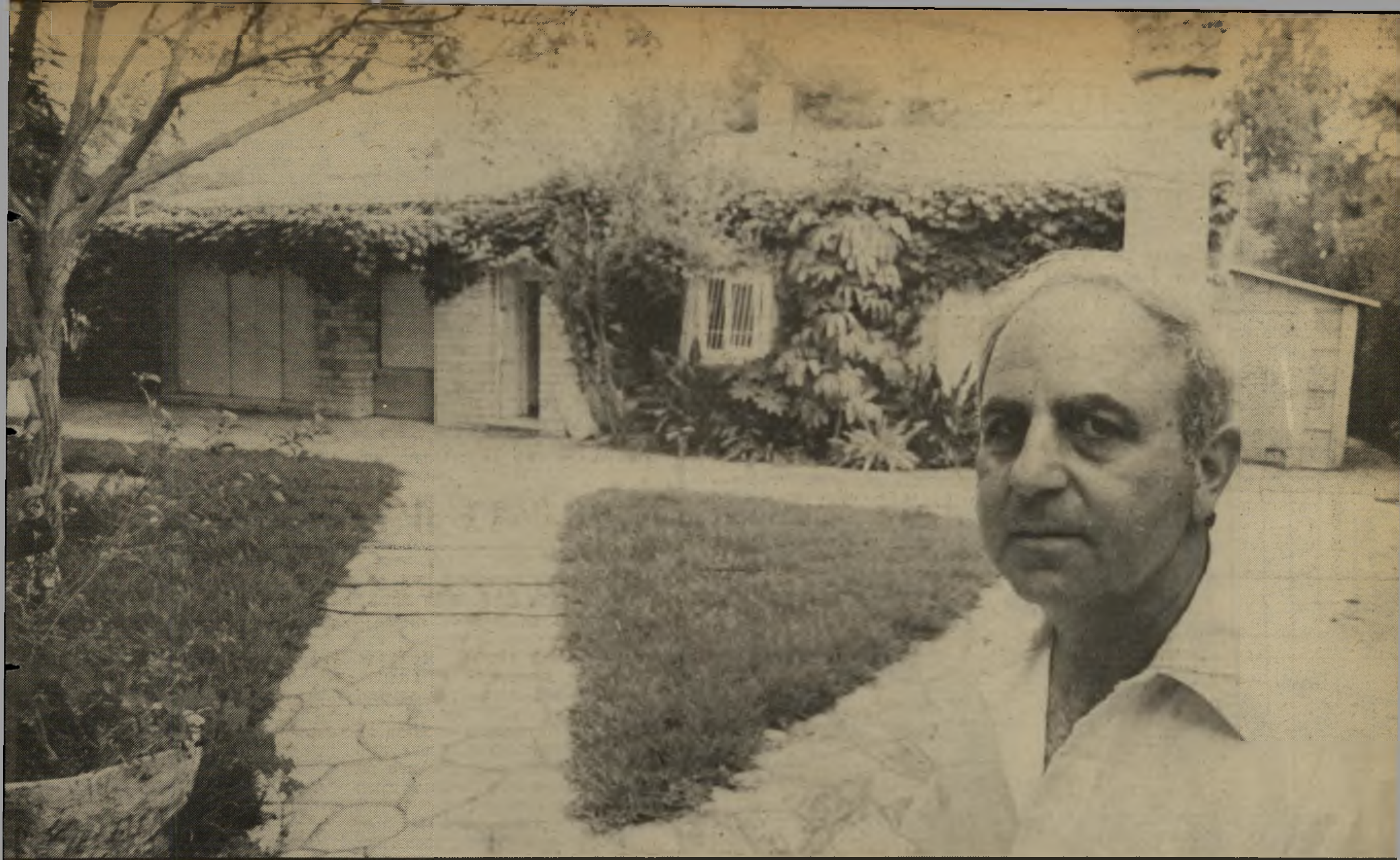

הריסת החומה של בית דיין העלתה לכותרות את האיש שקנה את ביתו המפורסם של משה דיין בצהלה: אחד מששת בניו של עולה מעיראק

שילטון חדש בבית

שבת בצהריים, ליד בית מס׳ 11 ברחוב יואב בצהלה. סככת השומרים סגורה. השער נעול. גבר נמוך־קומה, בסוף שנות הארבעים שלו, מוציא מפתח ונכנס לחצר. מערכת ההשקייה האוטומטית אינה פועלת. הגן נראה עזוב. שקט שורר בכל.

ביתו־לשעבר של משה דיין. בסככה תלויה עדיין על הקיר רשימת המבקרים שרשאים להיכנס אוטומטית לבית: אסי, אודי, יעל, שימעון פרס, יצחק רבין ונוספים.

שמו של מנשה בר־שילטון אינו מופיע ברשימה. הוא קנה את הזכות לפתוח את השער ב־400 אלף דולר, שבועיים אחרי שרחל דיין מכרה את הבית וקיבלה קרוב ל־400 אלף דולר, ראו אותה השכנים חוזרת לבית וסוחבת למכוניתה ארגז בקבוקי קוקה־קולה שנשכח במחסן.

המלך מת, מיהו יורשו?

שווים יותר ושווים פחות

השבוע, כשהבולדוזרים של צ׳יץ׳ הרסו את הקיר האחורי של גן הבית, הורידו 250 מטרים מהשטח, הבין אולי המישפטן מנשה בר־שילטון שמה שהיה מותר למשה דיין אסור לו. ראש עיריית תל־אביב סיפר לעיתונאי, אבי ולנטין שדיין העניק לו בזמנו את דרגת האלוף אישית ועל כן הוא חש לו רגשי תודה וניסה למצוא מוצא שיאפשר את הישארות הגדר. אך מוצא לא נמצא, וצ׳יץ׳ שלח בולדוזרים שיחזירו לעירייה את מה שדיין סיפח לעצמו.

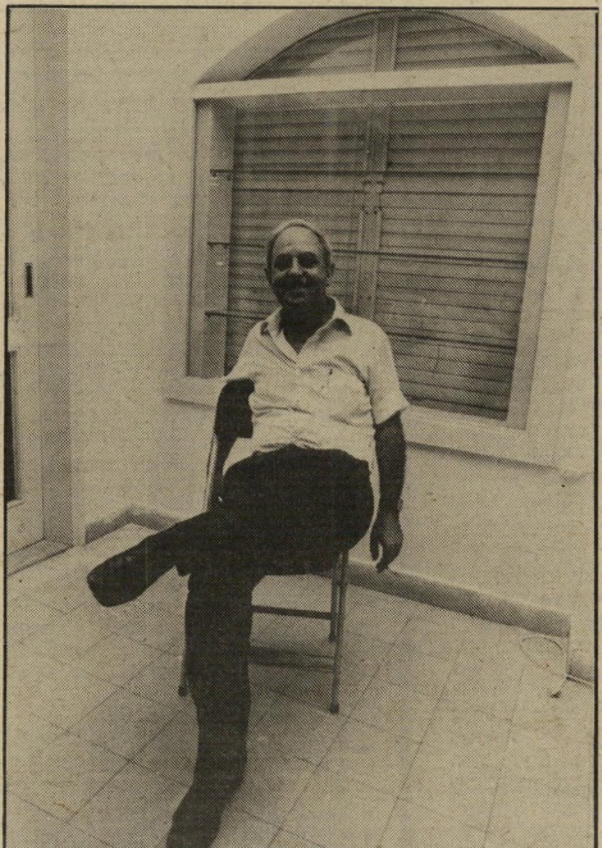

שניים בפינה משה דיין באחת הפינות האהובות עליו בחדר הגדול של ביתו, כשמאחוריו ארונות שם עתיקות. באותה פינה יישב בר־שילטון.

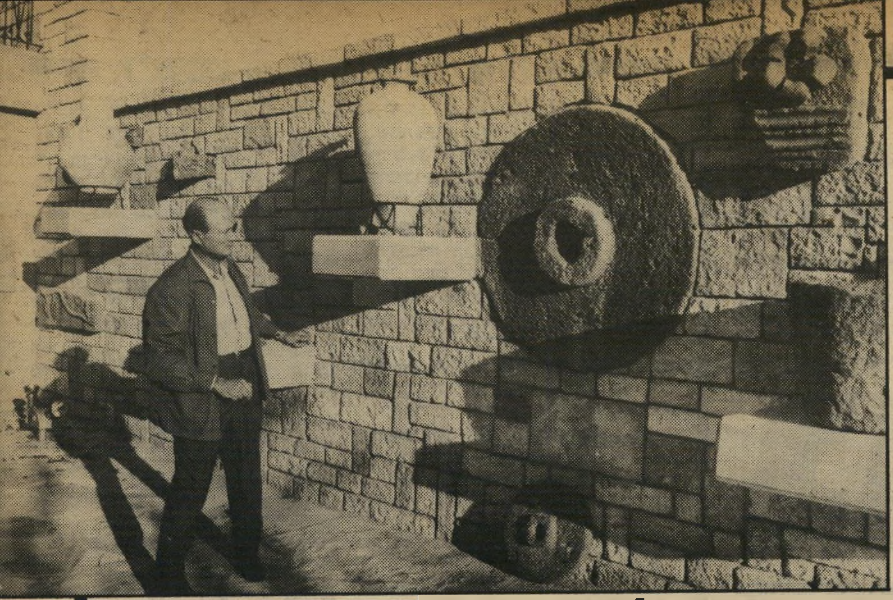

מה שמותר לדיין -

הקיר שהקים רב־אלוף דיין אחרי מילחמת ששת הימים ושיבץ בו עתיקות. רק אחרי שהחומה הדקורטיבית, שגובהה מעל שלושה מטרים, הוקמה, הוא זכה בהיתר להקימה.

- אסור לסתם אדם

החומה נהרסה אחרי שבר־שילטון ירש את בית דיין. מצפונו של ראש העיריה לא נתן לו מנוח. בחייו איש לא העז להפריע לדיין, אך אחרי מותו הפכו כולם לגיבורים.

את העובדה שיש אנשים השווים יותר ואנשים השווים פחות, למד מנשה בן־שילטון עוד לפני 19 שנה.

בר־שילטון בן ה־48, אחד מששת ילדיו של בעל־נכסים מבגדאד, עלה ארצה בגיל 17. הוא סיים סמינר למורים בירושלים, והתגייס לצה"ל.

תוך כדי שרותו הצבאי למד מישפטים. זה היה בשנת 1953, ומשה דיין למד עימו באותה כיתה.

עד כאן סיפורו של בר־שילטון.

ידידים מספרים שבהיותו בן 29, זכה בר־שילטון בהזדמנות לקדם את הקריירה שלו. שושנה זורנר, עולה מרומניה, סיפרה לו שבבנק המיזרחי בקריית־גת, נלקחה ממנה, ריבית בנקאית של 9 אחוז ו־9 אחוזים נוספים כדמי־עמלה, שבעצם היו ריבית סמוייה.

עורך־הדין הצעיר, שסיים את תקופת ה־דין הצהרתי של הדיינים הרבניים על כך שהאחיות הן יהודיות, וביטל את התביעה שלו בבית־המישפט המחוזי. הממשלה לא נפלה, ומנשה בר־שילטון ניצח.

אך כישלונו בפרשת הריבית הכפולה ב־בנק־המיזרחי, שיכנעה אותו שאין לו סי־כויים להצליח בשטח המישפט הכלכלי. באוזני הוא טען שאילו היה שם מישפחתו אחר, אולי גם מיספר שנותיו רב יותר, הוא היה זוכה גם בבית־המישפט העליון.

הוא החליט להתמחות בשטח ענייני גי־רושין. במשך השנים הוא הפך לאגדה. כל מי שרוצה להיות בטוח שייזכה במישפט־גירושין, פונה לבר־שילטון. שמו הולך ל־פניו כעורך־דין שמצליח להוציא את ה־מכסימום למען לקוחו, בלי לחוס על הצד השני.

הוא גם יודע לדרוש תמורה נאותה עבור שירותיו. הוא נחשב ליקר שבין המישפט־

בר־שילטון לא הצליח במישפטים כלכליים, אך מצליח במישפטי גירושין. בקהיליית הגרושים הפך שמו לאגדה

התמחות שלו במישרדו המפורסם של מיכה כספי, היה מוכן למערכה נגד מערכת ה־בנקאית בישראל. בית־מישפט השלום ב־תל־אביב ואחריו גם בית־המישפט המחוזי הוציאו פסק־דין הצהרתי נגד בנק־המיזר־חי. הבנקים נתבעו להחזיר מיליוני לירות ללקוחותיהם. מנשה בר־שילטון הפך לגי־בור היום.

אך, הפרשה הגיעה בסופו של דבר ל־בית־המישפט העליון, ובנימוקים פורמא־ליים, בוטל פסק־הדין נגד בנק־המיזרחי. החזקים ניצחו. שלושת השופטים המחוזיים גינו את שיטת הריבית הקצוצה וציוו לבט־לה, אך המדינה נבהלה מתוצאות פסק־הדין והדברים נשארו כשהיו.

לא טוב בכלכלה, טוב בגירושין

ארבע שנים מאוחר יותר, זכה בר־שילטון בניצחון אמיתי. בעיקבות מילחמת ששת־הימים נתגלתה פרשה של שתי אחיות תאומות מעזה. הסתבר שאמן היתה יהודיה. אך הן היו נשואות למוסלמים. הרב דרעי מיפו, הביא אותן לתל־אביב. אז התגלה שבעלה של אחת האחיות היה קצין בצבא השיחרור הפלסטיני.

בית־המישפט המחוזי בתל־אביב עמד לפסול את בית־הדין הרבני מלהחליט בנ־דון ובכך לגרום להפלת ממשלה, אך בר־שילטון שייצג את האחיות, הסתפק בפסק־

נים המתמחים במישפטי גירושין. אך ל־מרות זאת, הביקוש לשירותיו רב. הוא הצליח לבנות לעצמו מערכת רחבה של קשרים ומוניטין לא מבוטל. גרוש מרוצה מעביר את המידע לגרוש בפוטנציה: „אם אין לך שום דבר נגד בעלך גשי לבר־שילטון, הוא כבר ימצא משהו."

שיפוץ כללי

היוזמה לרכישת הבית של דיין באה מבנו, בן ה־24. הוא אשר לחץ על אביו לקנות את הבית בצהלה. לא שלמישפחת בר־שילטון אין היכן לישון. יש להם דירה ברחוב פינקס בתל־אביב וקוטג' ב־רמת־גן, אך הבית ברמת־גן נמכר לטובת הבית בצהלה. בכסף זה בנוסף לירושה מהוריה של אשתו, שיפרה, ולפיצויים ש־היא מקבלת מגרמניה נקנה בית דיין.

מנשה, שיפרה ורדית בת ה־11 וחצי ו־איריס בת ה־17 וחצי יתחילו בקרוב להס־תגל לאווירת הבית שאירח את גדולי ה־עולם. בינתיים הם עושים שיפוץ כללי, צובעים קירות, דלתות וחלונות.

מנשה בן־שילטון מתכונן לפתוח בקרוב את שערי הבית, ולהזמין את כל מי־ומי במדינה לחנוכת מיבצרו־לשעבר של משה דיין.

המלך מת, יחי המלך החדש.

מרסל זוהר ■

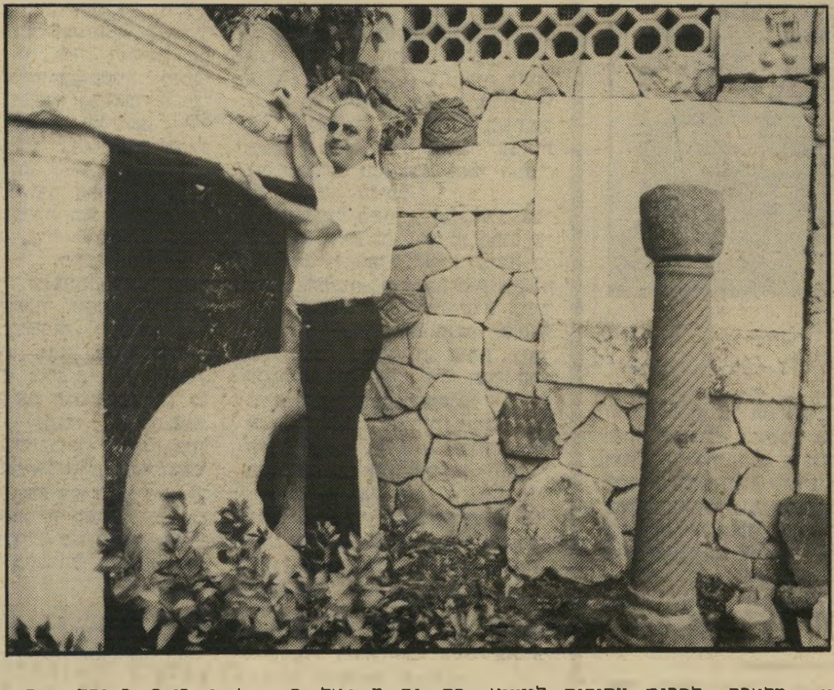

מטפסים על הקירות

משה דיין בודק כד שבחומה. הוא אסף פריטים רבים של עתיקות, הביא אותם אל ביתו ללא רשיונות וללא אישורים חוקיים. בתוך חצר ביתו, הקים דיין בית־מלאכה להכנת עתיקות לייצוא. בתמונה משמאל בר־שילטון בודק כתובת בקיר. החומה, שהוקמה בחצר האחורית של הבית, נבנתה לצרכי ביטחון, לאחר מלחמת ששת־הימים והיא הוסיפה לחלקתו של משה דיין עוד 250 מטרים רבועים.

למות - בשביל מה?

(המשך מעמוד 5)

זות חד־משמעיות לחלוטין, הם או־מרים: זוהי מלכודת.

● עתה הם כבר מכינים את קו־ההגנה הבא. מכונת־התעמולה של ממשלת־בגין החלה השבוע בהפצת גירסה חדשה: אין כל ערך לדברי ערפאת, מכיוון שג׳ורג׳ חבש לא יכיר בהם. ג׳ורג׳ חבש, מנהיג של רסיס קטן, שאיבד את חשיבותו ב־מילחמה זו, מתואר לצורך זה כ־מנהיג אדיר של מחנה עצום.

כאשר תתבדה בדותה זו, תימצא אחרת. תמיד יש תועמלנים, תמיד יש עיתונאים ופוליטיקאים המוכ־נים לשקר למען הכסף או הקאריי־רה.

כאשר הכוונה היא להביא לפיתרון באמצעות מרחץ־דמים, שום הכרזת־שלום לא תעזור.

כל ממשלה שפוייה היתה מק־בלת התפתחות זו בברכה. אם נות־רו לה ספקות לגבי הניסוח או ה־משמעות, היתה שולחת שליחים ישראליים* לבירור נוסף, או נע־זרת בִמתווכחים בינלאומיים מוס־מכים. האפשרות לחסוך נהרות של דם, במילחמה זו ובמילחמות הב־אות, היתה ממריצה אותה למאמץ קיצוני לבירור סיכויי השלום.

תחת זאת הגיבה הממשלה במ־טר של הכפשות, השמצות, סילו־פים, ואף שקרים גסים וגלויים, שלא יכלו אלא להבאיש עוד יותר את ריחה של ישראל בעולם. בטרי־קים עקומים של עורכי־דין מפוקפ־קים, ניסו אנשיה למצוא מיגרעות בהצהרה החד־משמעית. השגריר בפאריס, מאיר רוזן, המחלק את זמנו בין מסיבות־קוקטייל ומיסע־דות־יוקרה, הצטיין במלאכה זו, ש־באה להצדיק את שליחתם של מאות לוחמים ישראליים לקראת מותם בביירות.

מעולם לא היה האזרח הישרא־לי נתון למערכה כה מרוכזת של שטיפת־מוח, כדי להעלים מעיניו את הגלוי לכל: שהמילחמה המיו־תרת בלבנון, שנפתחה לשם השגת מטרות מפוקפקות, הפכה עתה פשע כלפי מדינת־ישראל. היא לא באה להביא שלום, אלא למנוע את ה־שלום, שהוא עתה בתחום ההשגה.

מה מריץ את הממשלה? יש לה תמריץ מיידי ותמריץ ארוך־טווח.

● הממשלה כולה שבוייה בידי איש אחד: אריאל שרון. מנוי וגמור עימו לכבוש את מערב ביירות, ב־כל מחיר, כמטרה בפני עצמה. כי בילעדיה עלולה המילחמה להירָאות לרבים בישראל כמיבצע־סרק, שבו נפלו יותר מ־300 ממיטב הצעי־רים על לא דבר. אריאל שרון זקוק לכיבוש, כהשלמה למילחמתו, וכת־נאי להמשך הקאריירה שלו.

● אם תתקבל בעולם ובישראל העובדה כי אש״ף, הנציג המוסמך של העם הפלסטיני, מוכן עתה ל־שלום של פשרה, לא יהיה בסופו של דבר מנוס מהחזרת הגדה המע־רבית ורצועת־עזה לידי העם ה־פלסטיני. מכיוון שסיפוח שטחים אלה לישראל הוא מטרתה העליונה והמקודשת של ממשלת־בגין, שאליה מצטרפים עתה גם השוליים הפטו־רפים של גוש־אמונים, הרי אין בעיניה סכנה גדולה יותר מאשר ה־שלום.

לא מכונה צבאית!

כאשר יש סיכוי ברור לש־לום־אמת, לא לשנה־שנתיים אלא לדורות, הרי ההסתערות על ביירות המערבית אינה אלא מר־חץ־דמים, אורגיה של צימאון ל־דם.

לגבי האנשים בשדה, אשר עליהם עלולה להיות מוטלת משימה זו, שאין לה תקדים בכל מילחמות צה״ל, אין זו תיאוריה. זוהי מציאות נוראה.

על רקע זה גמלה החלטתו של אלוף־מישנה אלי גבע, בנו של אלוף ואחיו של אדם שאיבד את עיניו במילחמה קודמת. זוהי החי־לטה שאין דומה לה בתולדות צה״ל מבחינת אומץ־הלב המוסרי, העולה על כל אומץ־לב גופני בקרב.

מעשהו של האלוף־מישנה, לוחם מעולה ומפקד חטיבה קרבית מוכיח לאילו תוצאות הרסניות מביאה מדיניותו של אריאל שרון, המנסה להשתמש בצה״ל כאילו היה מכונה צבאית של שכירים, ולא צבא עממי, המור־כב ממיטב הנוער.

הקרב על ביירות יהיה קרב אכ־זרי. לא יהיה זה קרב מן הסוג ש־אליו הורגל צה״ל: קרב־תנועה ב־מרחב הפתוח, מילחמת־בזק להגנה על המדינה. יהיה זה קרב בעיר מודרנית בנוייה לתיפארת, מיקבץ של בתים רבי־קומות, שיהיה צורך לכבשם בזה אחר זה, תוך הרס נורא והרג כללי, שיכתימו את שם ישראל בעולם לדורות רבים, ללא תקנה. האבידות הישראליות ביל־בד יימנו במאות, אם אף יותר.

כאשר אריאל שרון וחבריו מת־עקשים לערוך מרחץ־דמים זה מול פני ההודעות הברורות של הצד השני שהוא מוכן לשלום — מהווה מעשהו של הלוחם אלי גבע תגובה שפוייה, מוסרית ואמיצה.

הוא פנה במעשהו אל הציבור הישראלי כולו. הוא הציג את ה־שאלה הפשוטה והנוראה:

למות בשביל מה?

* אורי אבנרי כבר הודיע כי הוא מוכן לחזור בכל עת לביירות ה־מערבית, גם בשעה שאין שם הפס־קת־אש יעילה, כדי להציג לערפאת שאלות נוספות.

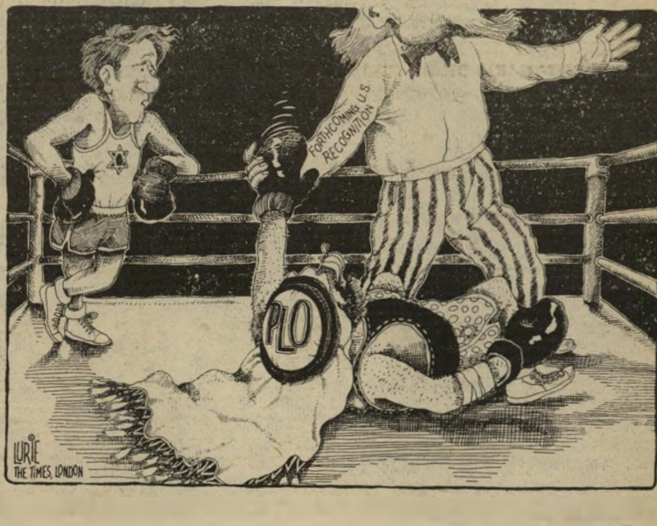

המנצח קאריקטורה של רענן לוריא, שפורסמה בטיימס של לונ־דון, מראה את אש״ף המוטל על הארץ, כשהשופט ה־אמריקאי מעניק לו את הניצחון, ששמו „הכרה קרובה של ארצות־הברית״.

כאשר חזרו שדרי „קול ישראל" ממישחקי הגביע בספרד, התברר שנסעו לשם מבלי לדאוג לעמדת־שידור במיגרש, ושתקעו

גול עצמי בספרד

הנפילה הגדולה של אנשי הרדיו בגביע העולם התגלתה רק אחרי שהצוות הישראלי הגיע לספרד. ראש־המישלחת ואיש־הרדיו והספורט של קול־ישראל, גידעון הוד, נוכח באיחור שיש לו אומנם צוות שדרים, ואפילו שני טכנאים. אבל חסרה לו עמדת שידור. בלעדיה יתקשה מאוד לדווח ארצה את מה שאסף ועיבד.

הספרדים דרשו 2200 דולר עבור כל עמדת שידור במיגרש. הארגנ־טינים, לפני ארבע שנים, ביקשו 1000 דולר.

אנשי הטלוויזיה, ובראשם יואש אלרואי, היו מודעים לסכומי הכסף הרציניים שהתגלגלו בהפקה כזאת. איש רדיו ותיק ומגוסה, היה צריך לנחש שהוא עתיד לתת את הדין על כך ביום מן הימים. והוא אמנם נתן.

הנהלת רשות־השידור לא הס־כימה לאשר בדיעבד סכום של חצי מיליון לירות עבור עמ־דת שידור לרדיו. בשיחה טל־פונית קשה בין השניים, הודיע לפיד להוד: „תמצא בינתיים פיתרונות בעצמך. כשתבוא ארצה ייעשו ה־חשבונות.״

הנהלת רשות־השידור כעסה על ראש־מישלחת הרדיו לספרד, והטי־לה עליו את כל האחריות למחדל. הוד, מצידו, הודה השבוע בשיחה עם העולם הזה שהמיברק של ה־

★ כמו בוועד־הפועל

מזדם של יושבי המישרד, שזכה בכינוי נוסף, „קן־הצר־עות,״ לא שפר עליהם. הצפיפות, הדוחק, וזרם המידע שלא פסק מל־הגיע, הביאו למריבות ולהתפרצו־יות לא מעטות בחדר, שהיה צר מלהכיל את כל האנשים שהצטופפו בו. היו שתיארו את הצעקות שבקעו מהקומה החמישית של בניין מר־כז־התיקשורת הספרדית, כצעקות של הקומה החמישית בבניין הוועד־הפועל בתל־אביב.

מישלחות של רשתות הטלוויזיה הגדולות של גרמניה ואיטליה, שכניהם של הישראלים, התקשו להאמין למישמע הטונים הגבוהים והאנדרלמוסיה ששררה במישרד הישראלי הקטן והצנוע.

ההגבלות הכספיות של השדרים הישראלים לא פגעו רק באנשי ה־רדיו. המישרד, כפי שכונה מיבצרן של מישלחת הרדיו והטלוויזיה ב־ספרד, התמקם בבניין מרכז־התיק־שורת הספרדית ועלה לקופת המדי־נה 8000 דולר. רשות־השידור איש־רה מישרד אחד בלבד.

ספרד: רגע אחרי ניצחון איטליה על גרמניה

חצי מיליון לעמדת שידור

★ „לא הגיע אלי"

הרדיו לעומת זאת, לא הכין, משום מה, את שיעורי הבית לקראת מישחקי ספרד. גידעון הוד, הם עמלו במשך חודשים רבים בניסיון להסביר ולשכנע את הנהלת רשות־השידור ואת הוועדה הכלכ־לית שברשות כדי שיאשרו את הס־כומים האסטרונומיים כמעט, שדר־שו הספרדים עבור שידורי המישח־קים והעברתם ארצה.

חברה המארגנת בספרד, שבו צויינו סכומי הכסף האמורים, לא הגיע לידיו אלא התגלגל בטעות לטלווי־זיה.

מנהל מחלקת־הספורט של הטל־וויזיה, יואש אלרואי, טען בתוקף שהמיברק הגיע כבר בפברואר, ו־הועבר ישירות לרדיו.

„הבעיה היא אחרת,״ הוסיף אל־רואי, „אנשי הרדיו לא עברו בכלל את התהליכים המקובלים עם הווע־דה הכלכלית של רשות־השידור, לאישור ההסכמים וקביעת ההחל־טות. הוד חשב שהספרדים יציעו לו מכל טוב.״

המחדל של הוד הכניס גם את שדריו, רמי יצהר ודני דבורין, ל־תיסכול ומצוקה. „הם כמעט בכו כשנוכחו במצבם,״ סיפר איש טל־וויזיה ששהה עם הצוות. רמי יצ־הר, שדר הספורט המעולה של קול־ישראל, הצליח לנצל את קשריו המיקצועיים בהיותו אחראי ליח־סים בינלאומיים באגודת־העיתונ־אים. בעזרת עמית ספרדי הוא קיבל קו שידור מהאיצטדיון ב־60 דולר

בלבד וכך דיווח ארצה מסיביליה ומברצלונה.

בארץ לא מיהרו לאשר גם את ההוצאה הזו. אמר השבוע רמי יצהר: אילו היו מאשרים לי סכום של עמדת שידור אחת יכולתי ל־שדר 36 מישחקים. אישור לעמדת־שידור התקבלו רק למשחק הפתי־חה ומישחק הגמר. כל יתר המיש־חקים והכתבות היו תלויים בכושר האילתור של השדרים.

דני דבורין וגידעון הוד, שישבו בקן־הצרעות במאדריד, נעזרו ב־קווי הטלפון של הטלוויזיה. את מירב מישחקי הכדורגל הם נאלצו לתאר מחדר־המיטות בבית־המלון שלהם, שם ישבו מול מסכי־טלווי־זיה קטנים, הרחק מהאירוע עצמו.

רמאות ★ וטירוף לשמו

היו אלה תנאים בלתי־ניס־בלים, שמקומם לא יכירם ב־שום כלי־תיקשורת בעולם. „היתה זו התעללות,” התבטא איש טלוויז־

שדר הוד
נכשל

יה, „לוקחים שדר ונותנים לו ל־שדר מהטלוויזיה של בית־המלון, והקהל חושב שהוא משדר מהמיג־רש. זוהי רמאות וטירוף לשמו.

איך אפשר לדרוש משדר להעביר את המסר שלו בתנאים תת־אנוש־יים, או לתאר את ההתרגשות והמ־תח שבמיגרש אם הוא לא נמצא שם?”

צוות הרדיו היה מודע לכך ש־בגלל המילחמה בלבנון גדלה חשי־בות תיאורי המישחקים מהרדיו. ישראלים רבים לא הצליחו לצפות במישחקי גביע־העולם ששודרו ב־טלוויזיה, ונאלצו להסתפק בטרנזיס־טורים. לזכותם ייאמר שלמרות ה־תנאים הקשים הם הצליחו כלל ו־כלל לא רע. שוחרי ספורט רבים העדיפו לצפות בטלוויזיה ללא קול ולהאזין לתיאורי שדרי הרדיו ה־מעולים.

אך הביקורת הקטלנית בעיתונות הישראלית על שדרי הטלוויזיה לא פסחה על גידעון הוד. הוד, שהתפר־סם כשדר מעולה במישחקי גביע־אירופה בכדורסל, התגלה כשדר כדורגל גרוע. הוא אמנם בעל פי־נות קבועות ברדיו לענייני רכב ו־תחבורה ומוסיקה קלאסית, אך ב־ספרד, התגלה כחסר־אחריות וחסר כושר־אירגון.

מוסיף אלרואי: „אמרתי לו בס־פרד שהוא חסר־אחריות, אם הוא מרשה לעצמו לעולל מחדל כזה. איך הוא יכול לקבל עליו אחריות שהוא יודע שאינו יכול לעמוד בה! ומי שנתן בידיו את האחריות הוא שערוריה בפני עצמה. לדעתי הוא היה צריך לארוז את החפצים ולחזור ארצה.”

אלרואי הבטיח לכל המישלחת לכתוב „דו״ח ספרד” חמור מאוד על מעללי הוד.

צרחות ★ בטלפון

התנהגותו של הוד בספרד העידה על המתח שבו היה שרוי. צוות עובדיו לא נהנה מה־דאגה והעידוד שבהם זכה צוות ה־טלוויזיה מיואש אלרואי. על הוד היה לדאוג לכל הסידורים המינה־ליים, כמו תנאי עבודה, קשר עם הארץ, טלפונים, בתי־מלון וכל בעיה אחרת המתעוררת במהלך ההפקה, אך הוא התנער מתפקידיו, וגרם לדמורליזציה נוספת בקרב אנשיו, שהיקשתה על ביצוע עבודתם.

שדר זקוק למינימום של שקט נפשי כדי שמעייניו יהיו נתונים למשימה העומדת לפניו. באסם ג׳ע־בר, שדר הספורט של קול־ישראל בערבית, היה אמור לחזור מברצלו־נה למאדריד לקראת מישחק הגמר. הוד היה אמור לדאוג לחדר נוסף עבורו. כשהגיע ג׳עבר למאדריד, התברר לו שאין לו חדר, בגלל הזנ־חה ותקלות אירגוניות. אי־אפשר היה כבר להשיג חדר בשום מקום במאדריד, וג׳עבר נאלץ לישון על ריצפת חדרו של דני דבורין, וגם זאת אחרי התערבות תקיפה מירו־שלים, של אדמונד סחייק, ראש חטיבת־החדשות בערבית.

חוסר־האירגון ואי־יכולתו של הוד להשתלט על העניינים עלתה לרשות־השידור עשרות אלפי שק־לים — מחירן של מאות השיחות־הטלפוניות לארץ שנועדו לפתור בעיות פעוטות שהוד לא היה מסו־גל להתגבר עליהם.

צחוק רב עורר הוד בקרב כל הנוכחים, שהקשיבו לאחת השי־חות בין הוד ובין מפיק המישדרים בארץ, שימעון וילנאי. אחרי מיש־חק ששידר דבורין, ושבמהלכו הירשה לעצמו הוד להיכנס מדי פעם לשידור ולתת דיברי פרשנות, וזאת בניגוד לנוהל־העבודה שנקבע מראש, הודה וילנאי לשני השדרים, כשהוא מציין את שמו של דבורין ראשון. הצרחות של הוד על ויל־נאי, על שהעז להזכיר את שמו של דבורין, הידהדו בכל הבניין כולו, לקול צחוקם וגיחוכיהם של אנשי הטלוויזיה בחדר.

„היה יוצא ★ מהכלל”

„העולם הזה” פנה אל הוד ושאל אותו: גידעון הוד, איך היה בספרד?

„היה יוצא מהכלל. עשינו עבודה גדולה וחשובה, והרבה יותר טובה מתחנות אחרות, אפילו מהבי־בי־סי. הכל היה בסדר. הדו״ח שאגיש יהיה מאוד חיובי. מה שכתבו וסירטרו בעיתונים נובע מחוסר־ידע והבנה.

„למרות שלא היו ברשותנו עמ־דות שידור, ולא יכולנו לשדר ישי־רות מהמיגרש, היה לנו רצון טוב לשדר ועמדנו כמעט בכל ההתחיי־בויות שלנו. לקחנו על עצמנו ל־שדר שידורים ישירים ממכשירי טלוויזיה, מה שנקרא „אוף־טיוב” שעמדו בכל עמדת שידור.

שדרים דבורין, יצהר ומוניר בעמדת־שידור
האשמות הדדיות

„הייתי במיפעלי־ספורט עולמיים קודמים, אך בשום מיפעל עולמי לא התגלגלו עוד סכומים אדירים כאלה. הספרדים השקיעו מיליוני דולרים והיו צריכים להחזיר לעצ־מם את ההשקעה.

„יחסים ★ טובים”

„הייתי בינואר במאדריד, באתי לארגן את הדברים ולשדר את הגרלת גביע־העולם. מרכז התיקשורת היה אז בשלבי בניה. לא היה ידוע באיזה צורה נשדר משם, וגם לא נאמר לנו כמה תעלה עמדת שידור. כאחראי לסי־קורים וכראש־צוות, אני חושב ש־הכל דפק במאה אחוז.

„היו ימים שבהם עבדתי כמעט 20 שעות ביממה. אני אומר זאת כי הביקורת לא היתה הוגנת. לא קרא־תי במדוייק, שמעתי רק שתקפו את הרדיו על דרך השידורים. אתם היחידים שביקשתם תגובה על מה שהיה בספרד. אף עיתון לא פנה אלי כדי לשמוע את האמת מפי.

„לגבי הטענות בנוגע לצד האיר־גוני, לי לא היתה שום סמכות ל־התערב בעניינים האדמיניסטרטי־ביים. לזה דאגו מירושלים. זה לא היה ענייני.

„לא אפתח את הפה על הטלוויז־יה, כי אם אעשה זאת, לא יהיה נעים. אני לא רוצה לדבר על איך הם עבדו שם וכמה מהם היו צרי־כים להיות בספרד.

„תמיד יש מחלוקות על זמני שידור. מה שהיה בין תל־אביב ו־מאדריד אינו עניינו של אף אחד. לא אכנס לרכיליות. אם הנושא לא מיקצועי, בשביל מה צריך להיכנס לזה? מה שחשוב הוא, שהצוות עבד בתיאום מוחלט, והיחסים בינינו היו טובים.”

אלרואי: אמרתי להוד בספרד שהוא חסר אחריות, אם הוא מרשה לעצמו לעולל מחדל כזה! ★ הוד: לא אפתח את הפה על הטלוויזיה, לא אכנס לרכילות, כי אם אעשה זאת לא יהיה נעים!

אלרואי עונה למוניר:
„הוא לא מבין!”

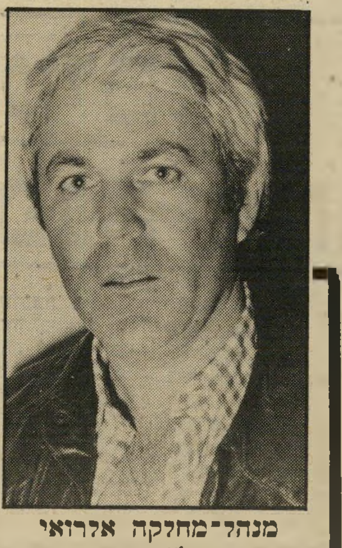

מנהל־מחלקה אלרואי
„לא ישר”

על צוות שידורי הספורט בטלוויזיה, שישב בספרד כדי לשדר את מישחקי גביע־העולם ב־כדורגל, נשפכו קיתונות של בי־קורת. היא הופנתה בעיקר נגד השדרים בספרד, אך לא נחסכה גם מהאולפן בירושלים.

בשבוע שעבר הגיעה הביקורת לשיא. שדר־הספורט של הטלוויזיה בערבית, סולומון מוניר שהיה ב־צוות השדרים בספרד, הטיח מעל דפי עיתון הארץ האשמות קשות נגד התנהגות אנשי הצוות אליו ו־אל תפקידו.

כשפנה העולם הזה למנהל מח־לקת־הספורט בטלוויזיה, יואש אל־רואי, לקבלת תגובה, לא שש אל־רואי להגיב, בטענה שבימים אלה הוא מגוייס בלבנון. „הכל נראה לי שטויות לעומת מה שקורה שם, כשאשתחרר אתן למוניר את המגיע לו. המילחמה נגדו לא תהיה ב־אמצעים שלו, באמצעי־התיקשורת, אלא פה, בבניין הטלוויזיה.

לא ישר. „האיש הזה כל־כך לא מבין בענייני טלוויזיה. הוא הגיע כמו אורח וניספח להפקה ש־אנחנו עובדים עליה משנת 1978. אילו לא היינו שם, הוא לא היה יודע מה לעשות. הוא היה כמו בן־בית אצלנו. איני מרגיש צורך ל־בוא ולהתנצל על חטאים שלא היו ולא נבראו.

„סולומון מוניר הוא אדם לא ישר, בלשון המעטה. לבוא בטענות נג־דנו, אחרי מה שעשינו בשבילו, זוהי שערוריה. מה שהכי מרגיז, הוא כששאלו אותו מדוע לא חזר אר־צה, אם היה לו כל־כך רע, הוא ענה שבשעה שבה התנהלה מילחמה בלבנון והיו נפגעים הוא לא מצא לנכון לגרום למחלוקות. עכשיו אין מילחמה? עכשיו לא נהרגים? וזה שהוא מעביר את כל העניין לפסים ערביים זה סקנדל.

„בניגוד לכל הטענות, היו חס־רים לנו אנשים. אילו היו לנו יו־תר אנשי־צוות, היינו עושים שי־דורים יותר טובים, כדי ללקט יותר אינפורמציה. איך יכול מוניר למ־סור הצהרות כוזבות כמו שלבי־בי־סי היו פחות אנשים מאשר לנו. בי־בי־סי שידרו פי שניים יותר מישחקים בסך־הכל 52, וזאת מ־14 ערים ו־17 איצטדיונים, והם שידרו בכמה שפות — בוולשית, סקוטית, אירית ואנגלית, כך שחוסר־הידע של מוניר מגיע למצב קשה.

מסע־תענוגות. „בטח שיש מה לשפר ולתקן. אין דבר שהוא מושלם, אבל בתנאים הנוכחיים ההפקה הזאת עשתה מכסימום, וזה התבטא בכך שהבאנו את ה־שידורים בלי אף תקלה אחת. במשך כל 40 הימים. פעלנו באול־פן בירושלים בדיוק כפי שפעלו תחנות אחרות בעולם. הבעיה לא היתה דני לונשטיין ואורלי יניב. אין לי שום ספק שאילו מישהו אחר היה במקומם, גם נגדו היו טענות וביקורת. קיבלנו גם הרבה מיכת־בי תודה.

„השאלה הגדולה היא אם הקונס־פציה הזאת נכונה. היו תחנות אח־רות, כמו איטליה, ששידרו רק את המישחקים. לא היה להם אולפן ו־לא פרשנים. אנחנו התחנה היחי־דה בעולם שהרשינו לשדר להתפ־רץ לתוך השידורים.

„ההתנגדות הגדולה לא היתה אישית נגד מוניר. הסידור היה שהוא ייכנס לשידור רק בשעות השידור בערבית. זו הפעם האח־רונה שעושים כזה סידור. אבל מ־כאן לבוא ולהגיד שקיפחו אותו, זה חוסר יושר מינימלי!

„בעיתונים ניצלו את סיפורי מו־ניר. ידיעות אחרונות כתב במאמר־מערכת על מסע־התענוגות של אנשי הטלוויזיה. כששאלתי מאי־פה לקח את החומר, הוא ענה לי שמסיפורו של מוניר בהארץ.

„את המישחק של גרמניה מול אוסטריה לא אישרה ההנהלה ל־שדר, כי היה באותה שעה סרט ילדים בערבית. ביקשתי ממוניר שירים טלפון למנהל שלו, כדי שנו־כל לשדר. הוא לא הסכים. זה לא היה חשוב לו. בשעות שהותר לו לשדר, מ־18.30 עד 19, הוא הרבה פעמים לא היה כלל בעמדת השי־דור. מתוך 24 מישחקים ששידרנו, 19 הוא שידר מהמישרד, כפי ש־עשה צוות הרדיו, למרות שהיתה לו אפשרות לשדר מהמיגרש.

„כבר בהתחלה אמרתי לו, שאני לא רוצה שום דבר בערבית, כי ידעתי שזה יפגע בשידור. שיש רק מיקרופון אחד, וזה מצחיק אם פת־אום יפול גול, וישדרו אותו בער־בית, כשכל השידור הוא בעברית. לא צריך לשלוח נציג כדי שיגיד פאולו רוסי הכניס גול, אבל כנר־אה לא רצו סיכסוכים עם מנהל־הטלוויזיה בערבית. בעיני זה לא הגיוני שבשביל שניים־שלושה מי־שפטים שסולומון מוניר אמר, של־חו אותו לספרד. אבל אני לא אח־ראי, כי אני לא שלחתי אותו.”

דינה זנון ■

אתה והשקל

מאת מאיר תדמור

הבורסה

אוספים בזול ומחכים להסדר

אני רוצה לומר כמה דברים חשובים ואת אלה אפשר לרשום. הבורסה מחכה להסדר בכיירות. אם יהיה הסדר, אז כל אלה שאספו בשבועיים האחרונים סחורה, יהנו. כולם מחכים עם סחורה, ואם הם מחי כים והעניין בכיירות יסתדר, יקפוץ השוק בעשרים אחוז. עוד משהו: אם תהיינה גזרות כלכליות, ואלה שמטילים את הגזרות יקחו, ולא יתנו, תרד הבורסה, לאט, אבל בטוח.

עד סוף אוגוסט אין מה לחשוש. ההנפקות הקטנטנות והענקיות ידאגו לבורסה ברמה סבירה, מעין מעורב מוטה מעלה.

כרגיל במצבים אלה, אני מייעץ לכם לקחת טרמפ על המניות העולות — לקנות בשער נמוך ולמכור בשער גבוה. לא אני המצאתי את החוכמה הזו.

הציבור מטומטם

זהו ציטוט ישיר מדבריו של אחד מחכמי הבורסה: הציבור מטומטם. שאלתי למה? וקיבלתי תשובה, דווקא לעניין. תראה, הוא אמר, בשבוע שעבר קנתה חברת חרות, שהיא חברת־בת של סולל־בונה, את מחצית הבעלות על מיפעלי־מתכת פרג, ושילמה תמורתם 850 אלף דולר, בערך 20 מיליון שקל.

יפה. עכשיו, בשבוע שעבר היתה הנפקה של תעשיות לכיש, הם מכרו לציבור רבע מהבעלות על מיפעל שהוא למעשה מסגריה קטנה עד בינונית המייצר אבוסים לרפתות. הרבע הזה נמכר בכפול מהמחיר של מחצית מפעלי „פרג" ששווים פי שניים מהמיפעל בלכיש. ובכל זאת קונים, קונים הכל. אז אני שואל מי המטומטם, אה?

מס־הכנסה מטומטם

גם לזה יש הוכחה. אומנם בצורה עקיפה, אבל עדיין נכונה. בשיטפון הזה של ההנפקות קורה דבר מעניין: כדי לצאת לבורסה, חייב המנפיק להיראות יפה, ואת המראה היפה הזה צריך לרפד ברווחים נאים ועליהם כמובן לשלם מיסים נאים. יש איזו תופעה מעניינת. רוב החברות שיוצאות בהנפקה הראו רווחים נאים בשנת המאזן האחרונה — 1981. בשנות המאזן הקודמות היו בדרך־כלל הפסדים או רווחים קטנים יחסית. מה זה אומר? שמייפים את המאזן. או שקודם הרוויחו יותר ועל־ידי תרגילים שילמו מעט, או שהרוויחו מעט ובמאזן האחרון הראו רווחים גדולים, כדי לצבור שרירים לקראת ההנפקה.

אני לכשעצמי נוטה לחשוב, שמס־ההכנסה לא עשה עבודה מיקצועית. פשוט אין לו מספיק כוח־אדם. בגלל עובדה זו הם משלמים פחות, והשכירים משלמים יותר, כרגיל.

אז מי דפק את מס־ההכנסה„ ומסדר אחרי זה את ציבור המשקיעים בהנפקה וגורף רווחי־הון עצומים על חשבון המטומטמים הראשונים? מי?

הבנקים עושקים את הלקוחות

מערכת הבנקאות בארץ, היא אחת היעי־לות ביותר בעולם. וזה נכון. היא גם גדו־לה יותר מהמדינה שבה וממנה היא פוע־לת. שני בנקים ישראליים נמנים 100 ה־בנקים הגדולים בעולם.

אם זה כך, שאלתי בנקאי בכיר, אז למה דופקים את הלקוחות בארץ? כשלא ה־בין, אמרתי לו שאפילו מקורות בבנק־ישראל, שביקשו להישאר בעילום־שם, טענו שהבנקאים עושקים את הלקוחות. לא תמיד, לא את כולם, אבל את חלקם לפעמים. לא ייתכן, אמר הבנקאי. ייתכן ועוד איך, אמרתי. למה למשל אתם גובים קנסות מהלקוחות, בטענת־שוא שזה בשביל בנק־ישראל, וזה מכחיש שקיבל את ה־קנס, או טוען שקיבל רק חלק מהקנס שא־תם גביתם, או פשוט לקחתם יותר ממה שצריך או מחייב החוק. אין דברים כאלה, אמר הבנקאי. יש ויש אמרתי, ומה שחשוב עוד יותר, יש הוכחות.

בקיצור, הבנקים ימשיכו להיות יעילים, ימשיכו לגבות מאיתנו קנסות שלא היו צריכים לגבות ובנק־ישראל ימשיך להי־שאר בעילום־שם.

„מבחינה פילוסופית אתה צודק," אמר לי מקור בכיר בבנק, גם הוא בעילום־שם, פילוסופי כמובן.

הכל בכולבו

חבר טוב שלי חזר השבוע מארצות־הב־רית. הוא הביא לי מתנה מקורית: לא איזה מחשב או טלפון אלחוטי, או מקלף ביצים קשות אוטומטי. הוא הביא קטלוג של כולבו ניו־יורקי לעשירים ולסתם דברים משוגעים. השם: האמאשר שלמר, ברחוב 57 מיזרח 145. אפשר להזמין בטלפון, ב־משך 24 שעות ביממה. אני חייב לצטט את הכולבו: ב„האמאשר שלמר אנו מאמינים שלא תמיד הלקוח צודק — אך הוא אינו חייב לסבול בשל כך." הכולבו הוא בן 134 שנה ויו"ר מועצת־המנהלים היא אשה, וגם זה חשוב.

בין הדברים המעניינים שהם מוכרים אפ־שר למצוא מיטת־שמש הנעה עם השמש

שעון לעצלנים
השעה על הקיר

בסיוע של מנוע, המופעל באנרגיית השמש. המחיר 4500 דולר. יותר זול הוא מחירו של שעון־שולחן סיפרתי (דיגיטלי) לעצ־לנים ולכאלה ששנתם נודדת. המיוחד בש־עון שהוא גם מקרין את השעה המדוייקת על התיקרה או הקיר, וכך אין צורך לסובב את הראש. אתה פוקח עיניים והדבר הרא־שון שאתה רואה היא השעה המדוייקת. והמחיר שווה לכל כיס: 60 דולר.

אפשר למצוא שם ש״ש־בש „המקרר אותך כשהמישחק מתחמם". פשוט, הוא עשוי מפוליסטרין מוקצף, הצף על פני מי הב־ריכה. כל כלי־המישחק עשויים מאותו חו־מר, ואינם שוקעים במים — של הבריכה או של האמבט. המחיר ממש מציאה: 22.50 דולר. מי שרוצה ש״ש־בש מתוחכם יקנה ש״ש־בש ממוחשב, כך תוכל לשחק נגד עצמך וגם להפסיד. המחיר, כולל הסוללות, 100 דולר בלבד. זהירות, אינו צף על פני המים.

מי שקצה נפשו בש״ש־בש יכול לקנות קלפים ממוגנטים, עם שולחן תואם, טוב לחוף או למרפסת. המחיר: 26 דולר. לקי־נות, תחנת מזג־אוויר אלקטרונית, המראה את מעלות החום בפארנהייט וצלסיוס, ב־בית ומחוצה לו; את כיווני הרוחות ומהי־רותן במיילים וקילומטרים; את הלחץ ה־ברומטרי באינצ׳ים ומיליברים; אזעקה מו־פעלת כאשר נמדדות מעלות חום גבוהות במיוחד, או להיפך, נמוכות במיוחד. כולל הוראות הפעלה, במחיר המצחיק של 795 דולר, במישקל של 7 קילוגרם. בגליון הבא חפצים נוספים.

תכשיטים: אופנה אחרונה

מה יותר טוב מטבעת משובצת ביהלו־מים? טבעת משובצת באבני־חן. כך, על כל כל פנים, טוענות הבורסות לתכשיטים. מתברר שהטבעות המשובצות ביהלומים, שהיו באופנה בשלושים השנים האחרו־נות, נעלמת. שוב אין רוכשים טבעת ל־צורכי השקעה אלא לנוי בלבד.

אל החלל שנוצר, חדרו עד מהרה יזמים שהריחו את השוק והתחילו לשווק תכשיטים, ובעי־קר טבעות זהב, משובצים ביהלו־מים קטנים ואבני־חן זולות יחסית. ל־אופנה התחילו ל־היכנס אבני־חן יק־רות וחצי יקרות, שהמכנה המשותף שלהן הוא צבעוני־יות. אבני־חן אלה נבדלות אחת מה־שנייה בצבען, ב־קושי שלהן, כאשר היהלום הוא בראש רשימת האב־נים הקשות.

האגדה, שהיהלום הוא הטוב שבידידי האשה, התנפצה. כל אבן־חן צבעונית הפ־כה לאופנתית.

ועכשיו לעיקר: ישנם היום מרכזים לייצור אבני־חן סינתטיות, שרק מומחה ראוי לשמו יוכל להבדיל בינן ובין האבן הא־מיתית. אז אם מישהי רוצה לקנות טבעת משובצת באבני־חן, טוב תעשה אם לא תקנה „מציאה." והעיקר, תמיד צריך לב־קש תעודה על הקניה.

עכשיו בשביל ההשכלה הכללית, הנה

כמה שמות של אבני חן: טופז — אבן יקרה מברזיל הצבעים הם חום בהיר — צהבהב — כחול — ורוד ושקוף. קווארץ — אבן זולה בצבעים סגול — צהוב — ורוד. איזמרגד — מדרום־אפריקה וקולו־מביה, הצבע ירוק־דשא. ספיר — בצבעים כחול — כתום — ירוק — צהוב — לבן. אודם — אבן יקרה בצבע אדום. אקווה־מרין בצבע כחול־ים. ויש עוד רשימה ארו־כה, כולל אבן־אילת ואחרות.

כמעט שכחתי. האופנה החדשה מדגישה את אי־הסימטריות של הטבעת או התכשיט.

הדולר לא עלה והמניות לא ירדו

אני חייב למען הסדר הטוב ומאות אלפי קוראי ידיעות אחרונות להעיר לראש מדור השקל שלך באותו עיתון על העוולה ש־הוא גורם למניות מסויימות ולדולר. ובכן, בעמוד הראשון של מוסף השקל שלך של יום השישי האחרון, נאמר שהדולר עלה ביותר מ־4 אחוז וגם מוסבר מדוע ולמה קרה הדבר. להסבר היה מקום, אילו באמת קרה מה שנכתב. האמת הצרופה היא, ש־בשבוע האחרון לא עלה הדולר כלל. להי־פך, הוא ירד, ירידה שהיא הגדולה ביותר מאז תחילת השנה.

גם בעיתונות, כמו בענפים אח־רים, מקובלת התמחות על פי נושאים. האיש אשר על הבורסה ב„ידיעות אחרונות" הוא אולי ה־טוב בכתבי הבורסה, ולכן ראוי לקרוא את דיווחיו בתשומת לב. אבל כאשר על הבורסה כותב זה שכתב על הדולר, הדברים שונים. הוא כתב למשל על „המניות ה־מאכזבות" של השבוע, שמה ש־איפיין אותן הוא ירידה שבועית של כ־50%. אילו היה טורח ושו־אל למה, היו מסבירים לו שה־ירידה היא טכנית בלבד, כי בחלק הארי של רשימת המניות המאכ־זבות חילקו הטבות של מאה אחוז, ולכן ירד שערן, אך הן בהחלט לא מאכזבות. הלוואי כל שבוע ירי־דות כאלה בעקבות חלוקת הט־בות.

המסקנה: גם בעיתונות צריך כל אחד לעסוק בשיטחו.

אלחוטני הצמרת

נפלה לידי רשימה מעניינת מאוד. הנה היא: נפתלי בלומנטל מכור, גרשון רוזוב מגיבור, אהרון גניש הקבלן, זכריה דרוקר של דרוקר, ארנסט יפת של בל"ל, אהרון מאיר של בנק־המיזרחי, שלמה אליהו מהביטוח, מנחם וובר מבנק־הספנות, לשעבר, ועוד כמה שמות מעניינים וחשובים. המשותף לכל אלה — מכשיר טלפון אלחוטי במכונית, שממנו אפשר להתקשר לכל מקום בעולם ולקבל שיחה מכל מקום בעולם. הצד הטכני פחות חשוב, המחיר מעניין.

המחיר למכשיר הוא 2370 דולר, בערך 61600 שקל (616 אלף לירות). דמי־שירות 90 דולר לחודש. כל פעימת מונה חצי דולר. צעצוע לעשירים מלידה, ולאלה שמנהלים חברות־ענק.

תה נמס על הקרח
משקה של 5 כוכבים
★ טבעי
★ נמס מיד במים קרים
★ טעים
★ מרווה ומרענן
★ תענוג לא יקר - 5 כוסות בשקית
חדש בישראל
Iced Tea Mix
WISSOTZKY
ויסוצקי
תה נמס
עם לימון וסוכר
Iced Tea Mix
להכנה מיידית של 1 ליטר תה קר
מכיל חומרים טבעיים בלבד.
ויסוצקי
תה נמס
ניהם מערכות תדמית

ה' אב תשמ"ב, 28.7.1982 מיספר 2343 76 עמודים שנה 46 המחיר: 30 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

מזכירתו של שמואל תמיר קיימה יחסים עם רוצח שהורשע ושוחרר ממאסרו - בניסיון לרצוח את בעלה

רימון יד רומנטי

ג'ניפר צנטנר